

**ОБЩИНА САМОКОВ
ОБЛАСТ СОФИЯ**

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021 – 2028г.

2021г.

	Съдържание	
СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА ...		5
I. ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ		6
II. СЪДЪРЖАНИЕ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА		9
II.1. Основание за разработване на Програмата		9
II.2. Отпадъци в обхвата на ПУО на община Самоков		9
II.3. Географско покритие		9
II.4. „Регионално-сдружително съуправление на отпадъците на община Косевопац „Делнича Искра“ и Самоков“		9
II.5. Подход за разработване на Програмата.....		9
II.6. Времени хоризонти		12
II.7. Съдържание и структура на Програмата.....		12
II.8. Основни цели и изпълнението на ПУО		13
II.9. Процес на обществени консултации.....		14
II.10. Органи за разработване и одобрение на Програмата		15
III. ВЪВЕДЕНИЕ		16
III.1. Географски, демографски и социално-икономически характеристики на Община Самоков ...		16
III.1.1. Географско местоположение		16
III.1.2. Природни ресурси		17
III.1.3. Почви		19
III.1.4. Подземни ресурси, селскостопански и горски фонд.....		20
III.1.5. Водни ресурси.....		20
III.1.6. Подземни природни богатства		22
III.1.7. Защитени зони и територии		23
III.1.7.1. Растителен и животински свят		25
III.1.8. Територия и населени места в Общината		26
III.1.9. Население		28
III.1.10.Трудова заетост.....		34
III.1.11.Икономическо състояние на общината.....		36
III.1.12.Селско и горско стопанство.....		41
III.1.13.Туризм		43
IV. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ		46
V. SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите в процеса на управление на отпадъците).....		54
V.1 Достъпните и силни страни		54
V.2 Проблемни и слаби страни		55

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

V.3.	Възможности.....	55
V.4.	Заплахи	56
VI.	ПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028Г.	57
VI.1.	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	60
VI.1.1.	Въведение.....	60
VI.1.2.	Определение и място в йерархията за управление на отпадъците на предотвратяването на образуването на отпадъците.....	61
VI.1.3.	Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци.....	63
VI.1.4.	Ползи от предотвратяване образуването на отпадъци	64
VI.1.5.	Цели за предотвратяване образуването на отпадъци	65
VI.1.6.	Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките.....	65
VI.1.6.1.	Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	66
VI.1.6.2.	Използване на доброволни споразумения, експертни групи на потребители/производители или секторни преговори с оглед на това съответните предприятия или промишлени сектори да съставят свои собствени планове или цели за предотвратяване образуването на отпадъци, или да внесат корекции в продукти или опаковки, от които се получава голямо количество отпадъци.....	68
VI.1.6.3.	Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	69
VI.1.6.4.	В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за търгове и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от Комисията на 29 октомври 2004г.....	70
VI.1.7.	План за действие на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци	71
VI.2.	Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	77
VI.2.1.	Въведение.....	77
VI.2.2.	Цели и мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци	79
VI.3.	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	85
VI.3.1.	Въведение.....	85
VI.3.2.	Цели и мерки за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци	86
VI.4.	Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	92
VI.4.1.	Въведение.....	92
VI.4.2.	Цели и мерки за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	94

VI.5.	Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО)	98
VI.5.1.	Въведение	98
VI.5.2.	Цели за рециклиране и оползотворяване на МРО	98
VI.5.3.	Отпадъци от опаковки	99
VI.5.4.	Отпадъци от и извън от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)	100
VI.5.5.	Отпадъци от и извън от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)	101
VI.5.6.	Отпадъци от изгорели и употреба батерии и акумулатори (ИУБА)	102
VI.5.7.	Отпадъци от и извън от употреба гуми (ИУГ)	103
VI.5.8.	Отпадъци от отработени масла	104
VI.5.9.	Мерки за МРО, които ще се прилагат от страна на Общината	107
VI.6.	Подпрограма за управление на отпадъците и отпадъците от отпадъци	113
VI.6.1.	Въведение	113
VI.6.2.	Цели и мерки по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки	115
VI.7.	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	122
VI.7.1.	Въведение	122
VI.7.2.	Цели и мерки по отношение намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	123
VII.	КООРДИНАЦИЯ НА ПУО С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	127
VII.1.	Координация с програмни документи на национално ниво	127
VII.2.	Координация с програмни документи на общинско и областно ниво	129
VIII.	СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	132
IX.	Приложения	135

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БВП	Брутен вътрешен продукт
ДР	Допълнителни разпоредби
ЕГО	Едрогабаритни отпадъци
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
Зелени отпадъци	Растителност, растения, зеленчуци, др.
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НСИ	Национален статистически институт
НПО	Неправителствена организация
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОбС	Общински съвет
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ООп	Организация по оползотворяване на отпадъци
ОПОС	Оперативна програма околна среда
ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъци
ППОО	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци
ПС	Претоварна станция
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУП	Подробен устройствен план
РДО	Рамкова Директива за отпадъците
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РОП	Разширена отговорност на производителя
РСУО	Регионална система за управление на отпадъците – регион Костенец
РЦУО	Регионален център за управление на отпадъци – Самоков
SWOT	Анализ за силните, слабите страни, възможностите и заплахите
ТБО	Твърди битови отпадъци
ЦР	Център за рециклиране

I. ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ

✦ **Битови отпадъци са:**

- а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели;
- б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.

Това определение не засяга разпределението на отговорностите за управлението на отпадъците между публичните и частните субекти

✦ **Строителни отпадъци** са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква „а“ от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения

✦ **Опасни отпадъци** са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в Приложение №3 към ЗУО.

✦ **Опасни отпадъци от домакинствата.** Опасните отпадъци от домакинствата обхващат широка гама от материали, които могат да включват: газови бутилки; аерозоли, батерии, масла, бои, лакове и лепила, запалими течности (разредители, разтворители и др.), пестициди, почистващи вещества и препарати, флуоресцентни тръби, лекарства и други.

✦ **Биоразградими отпадъци** са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Аеробно разграждане е разграждане с наличие на кислород

Анаеробно разграждане е разграждане без наличие на кислород

✦ **Биоотпадъци** са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и търговските обекти за търговия на дребно, както и подобните отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

✦ **Хранителни отпадъци** са всички храни съгласно чл. 2 от Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, от 01 февруари 2002г., стр. 1), които са се превърнали в отпадъци

✦ **Масово разпространени отпадъци** са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата

страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Масово разпространени отпадъци са:

- отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали;
- негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА);
- излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС);
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);
- излезли от употреба гуми (ИУГ);
- отработени масла;

✚ **Йерархия при управление на отпадъците** – приоритетният ред, който компетентните органи по ЗУО и лицата, при чиято дейност се образуват и/или третира отпадъци, прилагат при управлението на отпадъците. Приоритетният ред при управление на отпадъците е предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и обезвреждане.

✚ **Предотвратяване** са „мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите“;

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление.

✚ **Повторна употреба** е „всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които все още не са се превърнали в отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“.

✚ **Оползотворяване** е „всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие или в икономиката като цяло“.

Определението на термина „оползотворяване“ е една от ключовите концепции на Закона за управление на отпадъците. „Оползотворяване“ и противоположният термин „обезвреждане“ заедно съставляват „третиране на отпадъците“. Всяко третиране на отпадъците може да е или дейност по оползотворяване, или дейност по обезвреждане. Нито една дейност не може да се определи едновременно като дейност по оползотворяване и обезвреждане. Накратко казано, действията по обезвреждане са предимно действия по управление на отпадъците, които целят освобождаване от отпадъците чрез депониране, докато основният резултат на дейности по оползотворяване е „отпадъкът да се използва за полезна цел“. Оползотворяването е разделено на три под-категории: подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго материално оползотворяване.

✚ **Подготовка за повторна употреба** са „дейностите по оползотворяване, представляващи проверка, почистване или ремонт, чрез които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, така че да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е предварителна обработка“.

Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“ въпросният материал е станал

отпадък по смисъла на определението за отпадъци и след това чрез поправка се превръща отново в продукт, който се използва по предназначение. Примери за подготовка за повторна употреба са ремонт на велосипеди, мебели, перални машини, хладилници и други, от които притежателите им са се освободили като отпадък и впоследствие след ремонта са повторно използвани.

✦ **Рециклиране** е „всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности.”

✦ **Друго оползотворяване** - другите форми на оползотворяване не са споменати сред определенията, но са очертани в чл. 4, ал. 1 от РДО, където след рециклиране се нареждат други форми на оползотворяване. „Друго оползотворяване” е всяка дейност, която отговаря на определението за „оползотворяване” съгласно РДО, но която не отговаря на специфичните изисквания за подготовка за повторна употреба или за рециклиране.

Примери за друго оползотворяване са: изгарянето или съвместното изгаряне, когато основното използване на отпадъците е като гориво или друг начин за получаване на енергия. Това е операция по управление на отпадъците с оползотворяване на енергията, класифицирана като R1 в приложение II към РДО, респективно R1 в приложение 2 към §1, т. 13 на ЗУО. Това контрастира с изгарянето на отпадъци, без оползотворяване на енергия, класифицирано като операция по обезвреждане D10 в приложение I към РДО, респективно D10 в приложение I към §1, т. 11 на ЗУО. За определяне дали изгарянето в инсинератори, предназначени за изгаряне на твърди битови отпадъци трябва да бъде класифицирано като R1 или D10, в съответствие с критериите за енергийна ефективност, трябва да се използва като ориентир Ръководството на Комисията. Друга форма на оползотворяване са и насипни дейности, отговарящи на дефиницията за оползотворяване вж. §1, т. 10 от ДР на ЗУО - "Насипване" е дейност по оползотворяване, при която подходящи неопасни отпадъци се използват за рекултивационни цели в разкопани участъци или за инженерни цели в ландшафтното устройство. Отпадъците, използвани за насипване, заместват неотпадъчни материали, подходящи са за гореспоменатите цели и се ограничават до количеството, което е необходимо за постигане на тези цели.

✦ **Обезвреждане** е „всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия”.

✦ **Депониране на отпадъци** е метод, при който не се предвижда последващо третиране на отпадъците и представлява складиране на отпадъци за срок, по-дълъг от три години - за отпадъци, предназначени за оползотворяване, и една година - за отпадъци, предназначени за обезвреждане, по начин, който не представлява опасност за човешкото здраве и околната среда.

✦ **Управление на отпадъците** са събирането, транспортирането, обезвреждането и оползотворяването (включително сортирането) на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности, следексплоатационните грижи за депата, както и действията, предприети в качеството на търговец или брокер.

II. СЪДЪРЖАНИЕ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

II.1. Основание за изработване на Програмата

„Програмата за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.“ е изготвена от „ЕкоПро Консулт“ ЕООД в съответствие с изискванията на Заданието, съгласно договор от 07.12.2021г. за *„Изготвяне на програма за управление на отпадъците в община Самоков“*.

Програма за управление на отпадъците (ПУО) е важен документ за прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво. Програмата е разработена съобразно изискванията на чл. 52, ал. 3, т. 1 и ал. 5 от ЗУО.

II.2. Отпадъци в обхвата на ПУО на община Самоков

ПУО включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО и в същото време управлението им е от компетенциите на общинските власти:

- Битови отпадъци;
- Производствени отпадъци - утайки от ПСОВ;
- Строителни отпадъци от домакинствата, строителни отпадъци от разрушаване на сгради, когато общината е Възложител;
- Опасни отпадъци – от домакинствата;

II.3. Географско покритие

Програмата за управление на отпадъците се отнася за цялата територия на община Самоков.

II.4. „Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков“

Община Самоков участва в “Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков” в регион Костенец, съгласно определените в НПУО региони за управление на отпадъците в България. Общински съвет Самоков е дал съгласие за участие на община Самоков в Регионално сдружение за управление на отпадъците по смисъла на ЗУО.

Община Самоков е водеща община в „Регионално сдружение за управление на отпадъците - на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков“.

II.5. Подход за разработване на Програмата

При разработването на ПУО са взети предвид основните изисквания на Закона за управление на отпадъците и подзаконовата уредба по прилагането му. ЗУО въведе изискванията на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС в българското законодателство и регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

„Програмата за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.“ е основен инструмент за прилагане на законодателството и регионалната политика за управление на отпадъците на общинско ниво. Тя е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на *„Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028г.“* и *„Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци“* - съществена част от Националния

план, даваща нови насоки и предвиждания, взети предвид съгласно чл. 52, ал. 4 от ЗУО, изискванията на ЗООС и всички подзаконовни актове, произтичащи от ЗУО.

По своята същност програмата е стратегически документ и при изготвянето ѝ е приложена методология на стратегическо планиране, която определя и основните технологични етапи при разработването ѝ:

- **Предварителна подготовка**
- **Анализ на настоящото състояние и Изготвяне на прогнози;**
- **Планиране на целите и мерките за изпълнение в Общината;**

При разработването на програмата са взети предвид следните нормативни актове и национални програмни и методически документи:

- „Закон за управление на отпадъците“ (ДВ бр.53 от 13.07.2012г. и последващи изменения), както и наредбите произтичащи от него;
- „Национален план за управление на отпадъците за периода 2021-2028г.“ и „Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци“, като част от него;
- „Методология за стратегическо планиране в Република България“, април 2010г., Съвет за административна реформа;
- „Методически указания за разработване на общински/регионални програми за управление на отпадъците“, 2021г.;

Подходът за разработване на ПУО е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

При изготвяне на ПУО са взети предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействието върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото, както и следните специфични принципи по отношение на отпадъците:

- **„Предотвратяване“** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- **„Разширена отговорност на производителя“** и **„Замърсителят плаща“** - лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

Чрез прилагането на такси се постига намаляване количеството на изхвърлените отпадъци, стимулиране на разделното събиране, насърчаване рециклирането и употребата на рециклирани изделия, намаляване на употребата на първични ресурси и пр. Принципът предполага и заплащане на глоби в случаите на неизпълнение или нарушение на регламентираните с нормативните актове задължения. Контролът над прилаганите икономически регулатори и административни разпоредби е елемент на настоящата програма.

Принципът **„Разширена отговорност на производителя“**, съгласно чл. 14, ал. 1 от ЗУО, гласящ: *„Лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, отговарят за разделното им събиране и третиране, както и за постигане на съответните цели за разделно събиране,*

повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване“, означава, че „производителят на продукти“ може да се разглежда като „замърсител“. С оглед управлението на битовите отпадъци, следните продукти са определени като отговорност на производителя: опаковки, отпадъци, генерирани от лечебните заведения; излезли от употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба МПС; отработени масла или отпадъчни нефтопродукти. Идеята на принципа е при определянето на предназначението и производството на отпадъка, „производителите на продукти“ да вземат такива решения относно състава на продукта, който да позволява когато продуктът се превърне в отпадък, до голяма степен да бъдат определени количеството на генерираните отпадъци и възможностите за тяхното управление.

- **„Превантивност“** - потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап. Дава се предимство на предотвратяване замърсяването пред последващото отстраняване на вредите, причинени от него, като по този начин се подпомага предотвратяването на риска за околната среда и човешкото здраве;
- **„Близост“ и „Самодостатъчност“** - отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване;
- **„Участие на обществеността“** - съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в обсъждането на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците, да правят предложения и да имат достъп до тях след разработването им.

Населението на общината има отношение към политиката и съответната проблематика по отпадъците като генератор на отпадъци и като субект на вредното им въздействие. Прилагането на този принцип на общинско ниво осигурява партньорство между държавните институции и местните власти от една страна и обществеността от друга при вземане и реализация на решения по проблемите на отпадъците. Участието на обществеността в проблемите дава възможност да се отчете общественото мнение и да се вземат под внимание предложенията по въпросите, свързани с правилното управление на отпадъците.

ЗУО въведе т.нар. **йерархия на управление на отпадъците**, която определя приоритетния ред при управление на отпадъците от гледна точка на най-добрата възможност за опазване на околната среда, предотвратяване на вредните въздействия върху нея и ефективно използване на ресурсите. ЗУО определя пет възможни начина за третиране на отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- 1. Предотвратяване на образуването им – най-предпочитан вариант;
- 2. Подготовка за повторна употреба;
- 3. Рециклиране;
- 4. Друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- 5. Обезвреждане – най-непредпочитан вариант;

Основните приоритети на община Самоков за управление на отпадъците за периода 2021-2028г. и мерките за тяхното постигане бяха определени след изготвяне на задълбочени анализи на текущото състояние по управление на отпадъците на територията на общината и произтичащите от тях основни изводи и препоръки за

подобряване на системите за управление на отпадъците. Анализите са представени в Приложение към Програмата.

II.6. Времени хоризонт

ПУО на община Самоков е разработена за периода 2021-2028г. Сроктът на Програмата съвпада с периода на действие на „Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028г.“, в който са отразени изискванията на новоприетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“.

II.7. Съдържание и структура на Програмата

Съобразно изискванията на чл. 52 от ЗУО, ПУО се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците. Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците и включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината, регламентирани в Глава втора, раздел III от ЗУО. Програмата трябва да е достъпна за обществеността чрез публикуването и на интернет страницата на общината.

Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент за общината за планиране и аргументиране на най-ранен етап на необходимите ресурси, мерки и действия с цел предоставяне от общината на необходимите качествени услуги по управление на отпадъците за населението и бизнеса и подобрене управлението на отпадъците в съответствие с общоевропейската йерархия при управлението на отпадъците.

Програмата съдържа основни анализи и оценка, изводи, стратегически и оперативни цели, набор от мерки за реализация, наблюдение и актуализация. Разработването на анализите се базира на официална статистическа информация, стратегически документи в общината и региона и изводи от проведените консултации.

Въз основа на съществуващата практика по управление на отпадъците и идентифицираните проблеми в общината, както и съобразно изискванията на националното законодателство и регионалната политика, програмата има следната структура и съдържание:

- ✚ Введение;
- ✚ Основни изводи от анализите на състоянието на управление на отпадъците и прогнози за количеството и състава на отпадъците за периода на действие на програмата;
- ✚ SWOT анализ;
- ✚ Цели и приоритети;
- ✚ Подпрограми за постигане на целите с Планове за действие към всяка подпрограма:
 - ✓ Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци;
 - ✓ Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци;
 - ✓ Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
 - ✓ Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
 - ✓ Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО;
 - ✓ Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки;

- ✓ Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други;
- ✚ Координация с други общински и регионални планове и програми;
- ✚ Система за наблюдение, контрол и отчитане на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците;
- ✚ Приложения, в които са представени:
 - ✓ Анализи на състоянието на управлението на отпадъците:
 - Анализ на състоянието относно отпадъците
 - Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините;
 - Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво;
 - Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците;
 - Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове;
 - Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване;
 - Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“;
 - Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците;
 - Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците;
 - Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им;
 - Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците;
 - Анализ на организационните схеми за информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците;
 - ✓ Прогнози;

II.8. Основни цели в изпълнението на ПУО

Основната цел на „Програмата за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.“ е да допринесе за бъдещото устойчиво развитие на общината, чрез определяне на необходимите мерки за системата за управление на отпадъците на местно ниво. Тази система ще доведе до намаляване въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите и стимулиране на инвестиции в областта на управление на отпадъците. Програмата за управление на отпадъците е напълно съобразена с националното законодателство в сектор „Отпадъци“. Заложените цели по години на национално ниво са следните:

Отпадъчни потоци	Година	Цели
1. МРО		
Отпадъци от опаковки	До 2025г.	65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алюминий: 50% Стъкло: 70% Хартия и картон: 75%
	До 2030г.	70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алюминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	Ежегодно	- ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС; - ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС;
ПУЕБО	Ежегодно	- разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години;
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно	- мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година;
Отпадъци от гуми	Ежегодно	- не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират;
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно	- разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната;
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно	- разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори;
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно	- събрани са разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори;
2. Депонирани битови отпадъци	До 2035г.	- количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци;
3. Битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло	До 2025г.	- подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 55% от общото тегло на тези отпадъци;
	До 2030г.	- подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 60% от общото тегло на тези отпадъци;
	До 2035г.	- подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65% от общото тегло на тези отпадъци

Общинската програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028г. представя приоритетите и мерките за ефективно и целево използване на ресурсите и решаване на приоритетни за общината проблеми и задачи, както и поставя на планова основа местните общински, обществени и частни инициативи, както и реализирането на регионалната политика за управление на отпадъците.

II.9. Процес на обществени консултации

- Съгласно изискванията на ЗУО, Програмата за управление на отпадъците се публикува на интернет страницата на общината с цел осигуряване на обществен достъп;
- Процесът на обществени консултации стартира на2021г., като община Самоков публикува на интернет страницата си покана към заинтересованите

страни да представят своите предложения за изготвяне на ПУО с приложена към нея ППОО;

(ще се добави след осъществяване на консултациите)

- Процедура на екологична оценка;
- Решение №/2021 г. от 2021 година

II.10. Органи за разработване и одобрение на Програмата

Разработването на настоящата „Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за периода 2021-2028г.“ е съгласувано с Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“ от администрацията на община Самоков. След процедурата на обществени консултации и процедурата на екологична оценка, проведена по реда на ЗООС, Програмата беше одобрена с Решение № ... на ОбС-Самоков от.....
(ще се добави след приемането от ОбС).

Община Самоков

ПК 2000, гр. Самоков

ул. „Македония“ №34

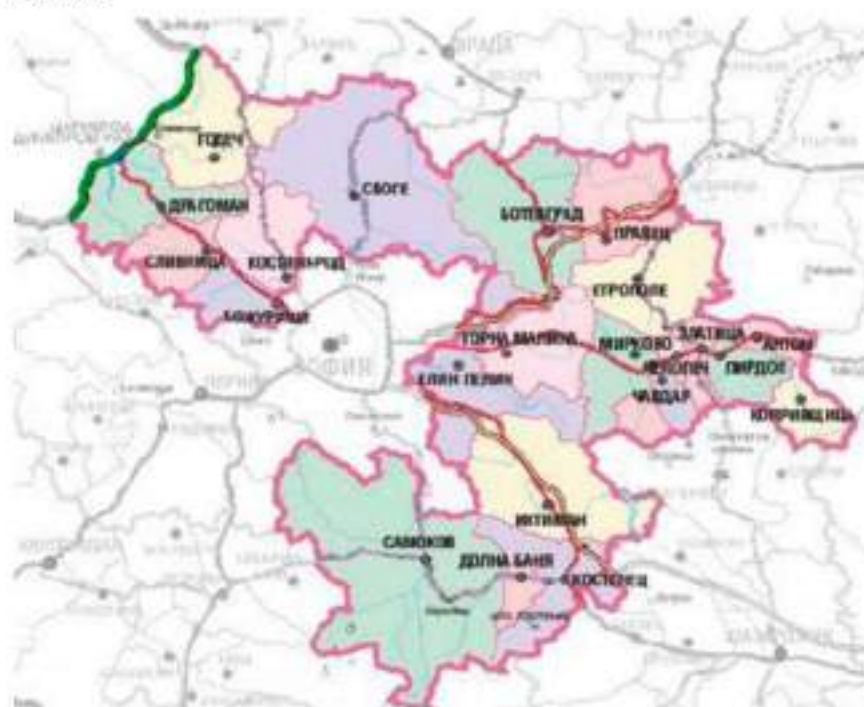
Страница в интернет: www.samokov.bg

III. ВЪВЕДЕНИЕ

III.1. Географски, демографски и социално-икономически характеристики на Община Самоков

III.1.1. Географско местоположение

Община Самоков се намира в Западна България и заема южната част на Софийска област, представляваща една от съставните ѝ общини. С площта си от 1 209,86 км², тя съставлява 17,13% от територията на областта, което я нарежда на първо място по територия не само в област София, а и в цяла Западна България (като изключим Столичната община). Територията ѝ съставлява 1,09% от територията на България и 5,96% от територията на Югозападен район, като така тя се нарежда на четвърто място по площ община в България след Община Сливен, Столична община и община Добрич-селска.

Географско положение на община Самоков

Границите на община Самоков са както следва:

- на североизток – община Ихтиман;
- на изток – община Костенец и община Долна баня;
- на юг – община Якоруда и община Белица, област Благоевград;
- на югозапад – община Рила, област Кюстендил;
- на запад – община Дупница и община Сапарева баня, област Кюстендил;
- на северозапад – община Радомир и община Перник, област Перник;
- на север – Столична община, област София.

Общинският център - град Самоков е разположен на 60 км от София, на 10 км от курорта Боровец, на 8 км от един от входовете на Национален парк „Рила“, на 29 км от минералните извори в Сапарева баня, на 14 км от тези на Белчин баня, на 27 км от балнеоложкия комплекс в Долна баня и на 12 км южно от язовир Искър. В относителна

близост са и граничните контролно пропускателни пунктове със Сърбия, Македония и Гърция.

В състава на община Самоков се включват 28 населени места. Това са административният център град Самоков и селата Алино, Бели Искър, Белчин, Белчински бани, Говедарци, Горни окол, Гуцал, Долни окол, Доспей, Драгушиново, Злокучене, Клисурска, Ковачевци, Лисец, Маджаре, Мала църква, Марица, Ново село, Поповяне, Продановци, Радуил, Райово, Рельово, Шипочане, Широки дол, Яребковица и Ярлово.

Община Самоков има благоприятно разположение спрямо два от Общоевропейските транспортни коридори, преминаващи през страната. Това в известна степен компенсира липсата на пряко обслужване на път от висок клас. Територията на общината се обслужва единствено от автомобилен транспорт. Дължината на пътната мрежа е 236,6 км, като малко повече от половината пътища са от II и III клас (156,1 км). През общината преминават изцяло или частично 8 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 156,1 км.

III.1.2. Природни условия

✚ Релеф и геоложки особености

Релефът на територията на общината може да се определи като планински, високопланински и котловинен. Планинският и високопланинският релеф преобладават и представляват приблизително 4/5 от територията на общината.

Централната част на община Самоков се заема от Самоковската котловина. Тя е разположена между планините Рила (на юг), Верила (на югозапад), Витоша (на северозапад), Плана (на север) и Шипочански рид, част от Ихтиманска Средна гора (на изток). На север чрез Панчаревският пролом на река Искър се свързва със Софийската котловина. На запад чрез Букапреслапската седловина (1 109 м) се свързва с Радомирската, на югозапад чрез Клисурската седловина (1 025 м) – с Дупнишката котловина, а на югоизток чрез Боровецката седловина се свързва с Костенецко-Долнобанската котловина. Котловината има неправилна форма, наподобяваща изпъкнала на югоизток дъга с дължина от 55 км и максимална ширина от 10 км. Площта ѝ е около 185 км², а средната ѝ надморска височина е 950 м, което я прави една от най-високите котловини в България. Състои се от западна – Палакарийска (Палакарска), и източна – Искърска част. Западната част има посока изток-запад, а източната – север-юг.

Искърската (Източна) част се състои от Горно и Долно Самоковско поле, свързани помежду си чрез късия Калковски пролом. Долното Самоковско поле е залято от водите на язовир „Искър“.

Южно от котловината се извисяват най-високите части на Рила планина, като в пределите на община Самоков попадат участъци от четири от петте ѝ дяла. Източно от дълбоката долина на река Бели Искър се простира Източния дял. Тук се извисява най-високата точка на България и Балканския полуостров – връх Мусала 2 925,4 м. Районът между долините на реките Бели Искър и Леви Искър се заема от северните части на Централна Рила – връх Голям Скакавец 2 711 м, а между Леви Искър и Черни Искър се простират северните склонове на Северозападна Рила със своя първенец връх Мальовица 2 729,3 м, разположен на границата с община Рила. Между долината на Черни Искър на юг, Самоковската котловина и Клисурската седловина на север е разположен най-ниският дял на Рила – Лакатишка Рила (Доспей планина) с връх Зекирица 1 733,8 м, издигащ се на около 1 км. северно от хижа „Вада“.

Между Клисурската седловина на юг, Букапреслапската седловина на север и Самоковската котловина на североизток се простира планината Верила – връх Голям Дебелец 1 414,5 м, разположен на около 1 км източно от село Яребковица.

Крайният северозапад на община Самоков между Букапреслапската седловина на юг и седловината Ярема се заема от южните склонове на планината Витоша. Максималната ѝ височина в пределите на общината е 2 195 м, намираща се на границата със Столична община и община Перник.

В северната част на община Самоков попада около 2/3 от територията на Плана планина. На запад чрез седловината Ярема тя се свързва с Витоша, на изток със стръмни склонове се спуска към дълбоката долина на река Искър и язовир „Искър“, а на юг склоновете ѝ са полегати и постепенно потъват в Самоковската котловина. Най-високата ѝ точка на територията на община Самоков е 1 315,3 м, разположена на около 6 км източно от село Ковачевци.

Източният район на община Самоков, между Самоковската котловина на запад и Боровецката седловина на юг се заема от крайните югозападни, най-високи части на Ихтиманска Средна гора. Между долините на реките Искър на запад и десния му приток Шипочаница на изток, язовир „Искър“ на север и Боровецката седловина на юг, в посока север-юг е разположен Шипочанският рид с максимална височина от 1 312 м, намиращ се на 500 м северно от Боровецката седловина. Източно от него се простират западните и югозападните части на рида Шумнатица. Неговата най-висока точка от 1 392,6 м се намира само на 1,5 км източно от най-високата точка (1 312 м) на Шипочански рид. Двата рида са най-високите в Ихтиманска Средна гора и я свързват с Рила.

Южно от рида Шумнатица и източно от село Марица, в коритото на река Марица, се намира най-ниската точка на община Самоков – 674 м н.в.

Височинният пояс от 1 600 до 2 000 м се характеризира с наличие на богати водни ресурси, ценна иглолистна растителност и висококачествени пасища. Височинният пояс над 2 000 м представлява естествена база за развитие на високопланинския туризъм, поради специфичните климатични условия, формите на релефа и не на последно място високите рекреационни качества.

Климатична характеристика

Основен фактор за формирането на климата е надморската височина. Поради голямата височинна амплитуда (850-2 925 м н.в.) на територията на община Самоков, се наблюдават два вида климат: умерено - континентален (за територията под 1 000 м н.в.) и планински (над 1 000 м н.в.). Климатичната характеристика на Самоковската котловина се обуславя от географското ѝ положение и от влиянието на специфични местните условия. Ихтиманската Средна гора и Плана планина защитават котловината от североизточните ветрове, а планините Рила и Верила – от южните и югозападните ветрове.

Климатичните условия са предопределени от силното планинско влияние и се характеризират с умерено топло лято и мека и продължителна зима. Котловинният характер е предпоставка за температурни инверсии, вследствие на които ниските температури понякога достигат значителни стойности. По данни от метеорологичната станция Боровец (1 346 м) доминира северозападният вятър, който е почти постоянен 10 месеца в годината. Само през януари доминира западен, а през ноември източен вятър. Спокойното е времето през приблизително 55% от годината, а най-спокойни са месеците август, септември и октомври.

По данни от метеорологична станция Самоков (1 029 м) преобладават западните ветрове през седем месеца в годината. Източни ветрове духат през месеците V, IX, X,

XI. Силен вятър (със скорост ≥ 14 m/s) духа 8 дена в годината с предимно източна посока (в 70% от случаите). Тихо време има средно 37,3% през годината.

За височинният пояс на Рила планина са характерни бурните ветрове (24-25 м/сек). Най-силни югозападни ветрове се наблюдават през есента, зимата и пролетта са характерни по-слабите северозападни и североизточни ветрове. През лятото по склоновете на планината духат и местни ветрове – Долняк и Горняк. Фьон се формира главно през зимата и пролетта.

Средногодишната температура на въздуха е 8,6°C, а средно минималните варират от -16 до -22°C. Максималните температури са измерени през месец юли, като стойностите им не надвишават +32/ +34°C. Въз основа на регистрирана средна годишна температура (-3,0°C) връх Мусала представлява най-студеното място в България. В района на Мусаленския масив често се наблюдават температурни инверсии при антициклонално състояние на атмосферата и при ясно и тихо време. Особено интензивни са те през студеното полугодие във вертикалния профил между Боровец и Ситняково, което се отразява и на средните температури на тези два пункта. Тези инверсии са мощни и трайни в ортографски добре затворената Самоковска котловина и в подножието над Боровец, и водят до формиране на много ниски температури през зимата. Така курортът Боровец изпитва и някои от неблагоприятните въздействия на тези котловинни понижения.

Разпределението на валежите е повлияно от надморската височина и експозицията на склоновете. Те са с изразен пролетно-летен максимум и зимен минимум. Средният годишен валеж на територията на общината е значително по-висок от този за страната (в Самоков той е 667 мм, в Боровец 929 мм, в Ситняково 977 мм, а на вр. Мусала 1 193 мм). Минимумът на валежите в Боровец е февруари, а максимумът е през май и юни, докато на вр. Мусала има по-големи зимни, отколкото летни валежи. Устойчива снежна покривка се образува всяка зима, като средната продължителност за общината е над 150 дни, за Боровец е 161 дни, за Ситняково - над 180 дни, а на връх “Мусала” - над 250 дни, което е важен фактор за зимните спортове и туризма.

III.1.3.Почви

Характерни за община Самоков са четири почвени типа, които са разположени по нейната територия. Планинско-ливадните почви се разпростират във високите части на Витоша и Рила, тези с надморска височина от 1 800-2 000 м. По своята същност те са високо плодородни, но поради типологията на климата на тази височина, са по-подходящи за развитие на пасищно растениевъдство и животновъдство.

На надморска височина между 700 и 1 800 м са разположени кафявите горски почви. Това са териториите на високите склонове на Рила, Плана, Витоша и Шипочанския рид. Те притежават потенциал за отглеждане на фуражни култури, ръж, картофи и имат характеристиката на естествени ливади.

Друг почвен тип, характерен за община Самоков са канелени горски почви. Те са разположени в района на Говедарската котловина, Лакатишка Рила и източните склонове на Верила. По-голямата част от този почвен тип попада в територията на горския фонд. Той от своя страна е добре залесен, в следствие на което ерозационните процеси са незначителни. Те са подходящи за отглеждане на картофи, лен, хмел, тревни фуражни култури и някои овощни видове.

В Самоковската котловина, по поречието на р. Палакария и р. Искър са разпространени главно алувиално-ливадните почви. Те са подходящи за отглеждане на разнообразни земеделски култури, но поради голямата надморска височина диверсификацията им е ограничена.

По територията на общината се наблюдава и развитието на някои ерозионни процеси, с различна интензивност. Действащата ерозия се разпростира на около 270 ха площ. Най-застрашени и опасни в ерозионно отношение са водосборите на реките Марица, Ибър, Бели и Леви Искър. По стръмните урвисти склонове има оголени до основната скала места, които представляват сипеи и грохоти.

III.1.4. Поземлени ресурси, селскостопански и горски фонд

Общата площ на територията на община Самоков е 1 209 859 дка. По територията на община Самоков се разпростират 495 342 дка земеделска площ. Те сформират 41% от площта на общината, при средна стойност за страната от около 59%. От нея обработваемата част е около 40%. Най-голям дял заемат:

- нивите – 153 911 дка (61,1% от обработваемите земи);
- трайните насаждения заемат 3 707 дка площ (1,5%);
- ливадите – 93 136 дка (37,0%);
- други обработваеми земи – 1 069 дка (0,4%);

Особено висок е делът на площите, обработвани преди, но изоставени. Създадените напоителни условия обхващат поливни площи от 12 181 дка, които се категоризират като годни за напояване, но от тях в ефективно използване са ангажирани едва половината.

Земите попадащи под разпоредбите на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи са с обща площ 653 дка, разположени в землищата на гр. Самоков и на селата Белчин, Долни Окол и Ново село.

Мерите и пасищата заемат площ от 155 900 дка, а високопланинските пасища – 61 352 дка. Площите на пасищата и естествените ливади заемат 310 388 дка. Те са източник за получаване на висококачествен тревен фураж за животните. Едно от предизвикателствата, възникващо през последните години е, че част от ливадите и пасищата са изоставени. Терените им са пустеещи. Липсва адекватна грижа и стопанисване за тяхното рационално използване.

Горските територии в община Самоков включват площта на Държавния горски фонд и заемат 671 315 дка. Това формира 55,5% от територията, при средно за страната 33,6%, което е оправдано поради спецификата на региона.

Населените места и другите урбанизирани територии заемат 29 569 дка площ (2,4% при средно за страната 5,0%). От тях 22 055 дка са в селищните територии на населените места, 1 638 дка са курортни комплекси, 316 дка вилни зони, 1 656 дка промишлени и складови зони, 2 614 дка застроени терени извън регулация и 1 290 дка гробища и извънселищни паркове.

Водните течения и водни площи са 0,6% (при средно за страната 1,8%), с площ 6 984 дка. Териториите за добив на полезни изкопаеми и депа за отпадъци са с най-малка площ - 162 дка (0,01% при средно за страната 0,3%). Площта на териториите за техническа инфраструктура е 6 487 дка (0,5% при средно за страната 0,6%).

Защитените територии са национално богатство и достойние. Те заемат около 27% от територията на общината.

III.1.5. Водни ресурси

Климатичните условия в Рила планина и Самоковската котловина са основна предпоставка за наличието на богати водни ресурси на територията на общината. Територията на община Самоков принадлежи към двата основни водосборни басейна на България – Черноморския и Беломорския. Главният вододел на България в нейните предели следи билото на Витоша в югозападна посока, слиза до Букапреслапската

седловина, преминава по цялото било на планината Верила, пресича Клисурската седловина и по билото на Лакатишка Рила (Доспей планина) достига до най-високите части на Рила. Тук следи границата на общината с общините Сапарева баня, Дупница, Рила, Белица и Якоруда и при Маришки чал отново навлиза в пределите на община Самоков. Тук посоката му е северна, като преминава през връх Мусала, слиза до Боровецката седловина, следи западното било на рида Шумнатица и североизточно от село Ново село напуска територията на община Самоков. По този начин около 80% от площта на общината принадлежи към Черноморски водосборен басейн, а останалите около 20% – към Беломорския водосборен басейн.

Основна водна артерия на община Самоков е река Искър (десен приток на Дунав), принадлежаща към Черноморския водосборен басейн и протичаща през нея с част от горното си течение. Река Искър се образува от сливането на реките Черни Искър (лява съставяща) и Бели Искър (дясна съставяща), на 500 м северно от село Бели Искър, на 1 047 м н.в. Веднага след това навлиза в източната част на Самоковската котловина, пресича я от юг на север и преди да се влее в Искър и язовир „Искър“ напуска нейните предели. Основните ѝ притоци на територията на общината са реките: Черни Искър, Бели Искър, Мусаленска Бистрица, Палакария и Шипочаница, които с изключение на последната, изцяло протичат през територията на общината.

Река Черни Искър (23 км) води началото си от Езерото на чистотата в Рила, като събира водите си от обширния циркус между Зелени връх и връх Харамията, североизточно от връх Дамга, на около 2 510 м н.в. под името Прави Искър. Тече в североизточна посока в дълбока залесена долина, преминава през малката Говедарска котловина и на 500 м северно от село Бели Искър, на 1 047 м н.в., се съединява с идващата отдясно река Бели Искър и двете реки дават началото на река Искър. Площта на водосборния ѝ басейн е 237 км², което представлява 2,7% от водосборния басейн на река Искър.

Река Бели Искър (28 км) изтича от Канарско езеро (на 2 270 м н.в.), северно от връх Реджепица в Централна Рила. Тече в северна посока в дълбока долина със стръмни склонове и голям наклон. На 500 м северно от село Бели Искър, на 1 047 м н.в. се съединява с идващата отляво река Черни Искър и двете реки образуват река Искър. Площта на водосборния ѝ басейн е 91 км², което представлява 1% от водосборния басейн на река Искър. Водите ѝ се използват за производство на електроенергия – язовир „Бели Искър“ (ВЕЦ „Бели Искър“) и водоснабдяване.

Река Мусаленска Бистрица (19 км) изтича от най-високото (Ледено езеро) от Мусаленските езера, на 2 709 м н.в., северно от връх Мусала. До курорта „Боровец“ протича в дълбока залесена долина с много голям наклон. Влива се отдясно в река Искър, на 964 м н.в., в югозападната част на град Самоков. Площта на водосборния ѝ басейн е 57 км², което представлява 0,6% от общия водосборен басейн на река Искър.

Река Палакария (39 км) извира от южното подножие на връх Купена във Витоша, на 2 015 м н.в. Тече в южна посока, а след село Ярлово – на югоизток и протича в широка долина (Палакарията) между планините Плана на североизток и Верила на югозапад. При село Белчин завива на изток, преминава през Самоковската котловина, при село Райово се насочва на североизток, а след село Широки дол на север и се влива отляво в река Искър на 827 м н.в. в близост до вилната зона „Мечката“. Площта на водосборния ѝ басейн е 402 км², което представлява 4,7% от водосборния басейн на река Искър.

Река Шипочаница (28 км) извира от местността „Църковното“ на около 2 км северно от курорта „Боровец“. Тече на север в тясна, дълбока и залесена долина между планинските ридове Шипочан на запад и Шумнатица на изток. Влива се в най-южната

част на язовир "Искър" на 810 м н.в. на 2 км северно от село Ново село. Площта на водосборния ѝ басейн е 120 км², което представлява 1,5% от водосборния басейн на река Искър.

Останалите 20% от територията на община Самоков принадлежат към Беломорски водосборен басейн и се отводняват от най-горното течение на река Марица. Тя води началото си от двете Маричини езера, разположени в дълбок циркус на 2 378 м н.в. между върховете Манчо на югоизток, Маришки чал на юг и Близнаците на запад в Източна Рила. Надолу от езерата Марица протича с много голям наклон – над 300‰, в ледникова долина с широко дъно, като преодолява неравностите на терена с редица бързеи и водопади. След вливането в нея на река Права Марица реката тече в почти права, северна посока до навлизането ѝ в теснината между върховете Червената скала на изток и Черната скала на запад. В този участък надлъжният ѝ наклон е вече около 100‰. От кота 1 400 м н.в. долината ѝ приема съвършено друга форма. Същата на места се стеснява значително, като от склоновете ѝ са надвиснали скални откоси, които ѝ придават характер на пролом. От кота 1 000 м н.в. реката навлиза в местността Маришко присое, което представлява едно късо долинно уширение. Над село Радуил долината има пак характер на пролом, но участъкът е къс (между 900 и 800 м н.в.). Дотук склоновете на долината са стръмни, като наклонът им надминава 70‰. Същите са изцяло залесени със смърчови и елхови гори. Надлъжният наклон на коритото е 67,5‰. На 1,5 км източно от село Марица, река Марица навлиза в Костенецко-Долнобанската котловина и напуска пределите на община Самоков.

Основен приток на река Марица на територията на община Самоков е река Ибър (19 км). Тя се образува от сливането на реките Малък Ибър (лява съставяща) и Голям Ибър (дясна съставяща) на 42°13'05" с. ш. 23°41'40" и. д., на 1 678 м н.в. За начало се приема дясната съставяща Голям Ибър, която води началото си от 2 180 м н.в., северозападно от връх Ортачал (2 434 м). По цялото си протежение (с изключение на най-горното течение), протича на север в дълбока и гориста долина. Влива се отдясно в река Марица на 867 м н.в., в югозападната част на село Радуил.

Важна част от водното богатство на общината са големия брой ледникови езера, като повечето от тях са постоянни, с малката площ и обем. Водите им имат значение не толкова с количеството си, а със своето качество и красота, която привлича ежегодно хиляди туристи. По-известните езера са Маричините, Мусаленските, Мальовишките и Урдините.

На територията на община Самоков през 1932г. е каптиран термоминералният извор „Белчин бани“, чиято вода излиза с температура от 41 градуса и дебит 8 л/с. Изворот е от типа азотни терми, водата е слабо минерализирана – 0,888 г/л, сулфатно-хидрокарбонатно натриева, хлорна, без цвят и мириса. Има приятен вкус и се използва за лечение на опорно-двигателния апарат, хронични възпалителни процеси, гинекологични заболявания, на периферната нервна система и др. Край село Ярлово е установено наличие на субтермални води, като е възможно наличие на такива води да има и в долината на река Палакария.

III.1.6. Подземни природни богатства

На територията на община Самоков се срещат и някои полезни изкопаеми, но те нямат промишлена стойност. В района на с. Ковачевци са установени полиметални орудявания, а в района на с. Долни Окол медни орудявания. Биха могли да се реализират допълнителни геоложки проучвания, за да се изясни тяхното количество, качество и възможности за добив и включването им в стопанската дейност на региона. С допълнително неизяснена перспектива са установените находища на фелдшпат и

пегматити, залежи в района северозападно от с. Райово. Неексплоатирани са лигнитните въглища на Рило-Доспейския въглищен басейн със запаси над 100 хил. тона. Подобна е ситуацията със Самоковския въглищен басейн, чиито запаси възлизат на 31 960 хил. тона с дълбочина на залегане от 30 до 70 м.

В Рило-Доспейския въглищен басейн са разкрити нефтошисти, с предполагаеми запаси от около 150 млн. т. Те представляват предимно глинести до глинесто-карбонатни или алевроитови скали, които съдържат ограничено въглищно вещество.

Изследват се залежите на метални полезни изкопаеми в площта „Ребека”.

III.1.7. Защитени зони и територии

Националната екологична мрежа е регламентирана в България със Закона за биологичното разнообразие. Елементите на националната екологична мрежа са:

- Защитени зони ”Натура 2000”, в които могат да участват защитени територии;
- Защитени територии, които не попадат в защитените зони;
- КОРИНЕ места като територии, описани по стандартната международна методика на проекта на Съвета на Европа „КОРИНЕ биотопи“;
- Рамсарски места като влажни зони, които отговарят на критериите на Конвенцията по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици (Рамсарска конвенция);
- Орнитологични важни места - територии от международна значимост за опазване на птиците, описани по стандартната международна методика на Бърд Лайф Интернешънъл;

Защитените територии заемат около 27% от територията на общината и включват:

- *Национален парк „Рила”* с обща площ от 81 046 ха. От него на територията на община Самоков попадат 29 378 ха, от които 25 088 ха горски фонд и 4 290 ха високопланински пасища и ливади. Паркът включва част от землищата на гр. Самоков и селата Говедарци, Маджаре, Мала Църква, Бели Искър и Радуил. В община Самоков попадат три от парковите участъци за управление на НП „Рила” - Парков участък Бели Искър, Парков участък Боровец и Парков участък Говедарци. В парка са включени 4 резервата - “Парангалица”, обявен през 1933г., “Централен Рилски резерват”, “Ибър” и “Скаквица” - защитени територии от първа категория, които са образци от естествени екосистеми, с характерни и забележителни диви растителни и животински видове и местообитанията им;
- *Природен парк „Витоша”* заема 3 140 ха площ от територията на Общината и включва част от землището на с. Ярлово;

Защитени зони “НАТУРА 2000”

Служат за опазване или възстановяване на природни местообитания и местообитания на видове с национално и европейско значение в естествения им район на разпространение. Натура 2000 е изградена на базата на два основни документа на ЕС, свързани с опазване на природата. Това са Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитанията и на дивата флора и фауна (наричана на кратко Директива за хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС за съхранение на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците). Тези директиви са транспонирани в Закона за биологичното разнообразие, който урежда нейното изграждане на територията на нашата страна и контролира опазването на видовете и местообитанията, включени в нея. На базата на двете директиви се определят два вида зони: защитени зони за

опазване на дивите птици и защитени зони за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. В тези зони може да влизат и защитени територии, които запазват статута си определен със Закона за защитените територии.

- За екологичната мрежа в частта и за защитените зони по чл. 6, ал. 1, т. 1 и 2 от ЗБР (Натура 2000 в частта и за опазване на природните местообитания на видовете от Директива 92/43/ЕЕС) попадат и части от територията на община Самоков, както следва:
 - ✓ Защитена зона Черни рид BG0000301 обща територия 858,45 ха. В защитената зона попада землището на с. Ново село, община Самоков.
 - ✓ Защитена зона Река Палакария BG0000617 обща територия 3 006,73 ха. В защитената зона попадат землищата на селата Алино, Белчин, Ковачевци, Поповяне, Райово, Рельово, Широки дол, Ярлово, община Самоков;
 - ✓ Защитена зона Рилски манастир BG0000496 обща територия 25 833,53 ха. В защитената зона попадат селата Бели Искър, Говедарци, Мала църква, община Самоков;
 - ✓ Защитена зона Верила BG0000308 обща територия 6 443,42 ха. В защитената зона попадат землищата на селата Белчин, Клисурса, Ковачевци, Поповяне, Ярлово, община Самоков;
 - ✓ Защитена зона Палакария BG0001307 обща територия 2 785,71 ха. В защитената зона попадат землищата на селата Горни окол, Долни окол община Самоков;
 - ✓ Защитена зона Витоша BG0000113 обща територия 27 360,00 ха. В защитената зона попада землището на с. Ярлово, община Самоков.
- За екологичната мрежа в частта и за защитените зони по чл. 6, ал. 1, т. 3 и 4 от ЗБР (Натура 2000 в частта и за опазване местообитанията на птиците от Директива 79/409/ЕЕС) попадат части от територията на община Самоков:
 - ✓ Защитена зона Палакария BG0002084 обща територия 15 808,77 ха. В защитената зона попадат землищата на селата Алино, Белчин, Доспей, Драгушиново, Злокучене, Ковачевци, Поповяне, Продановци, Райово, Рельово, Широки дол, Ярлово, община Самоков;
 - ✓ Защитена зона Рила BG0000495 обща територия 77 927,16 ха. В защитената зона попадат селата Бели Искър, Говедарци, Маджаре, Мала църква, Радуил и гр. Самоков;

Защитени местности - обявените територии са с характерни и забележителни ландшафти, местообитания на застрашени, редки и уязвими растителни и животински видове. Защитените местности на територията на общината са:

- “Букова Усойка” с площ 16,2 ха в землището на с. Доспей, обявена със Заповед №3700/29.12.1972г., цел на обявяване – опазване на вековната букова гора;
- “Юруковото” с площ 12,0 ха, землище на с. Ковачевци, обявена със Заповед №707/09.03.1970г., цел на обявяване – вековна букова гора;
- “Корията” с площ 9,6 ха, землище на с. Доспей;
- “Чакъррови поляни” с площ 6,3 ха, землище на с. Бели Искър, обявена със Заповед №РД-1055/18.08.2003г., цел на обявяване – опазване на територия с характерен ландшафт, който е резултат на хармонично съжителство на човека и природата;
- “Черната скала” с площ 8,6 ха, землище на гр. Самоков, обявена със Заповед №1427/13.05.1974г., цел на обявяване – скално образувание;

III.1.7.1. Растителен и животински свят

Биологичното разнообразие в общината е богато. От една страна това е повлияно от близостта на общината с най-големия природен парк на Балканите – Национален парк „Рила“ (площ - 81 046 хектара и височина от над 1 000 м н.в.). Залесяването на територията на парка се състои основно от смърч, бяла мура и бял бор. Ендемични видове са 57, а локални ендемити са 3 – рилска иглика, павловско шапиче и рилиски ревен. По територията на община Самоков, естествено растящите дървесни видове са: бял бор, черен бор, смърч, ела, бяла мура, клек, бук, зимен дъб, габър, цер, елша, върба, трепетлика, офика, шестил, дива череша, явор, благуна. Посредством изкуствено залесяване са създадени култури от бял бор, смърч, ела, черен бор, листеница, дуглазка, черен дъб.

Многобройни храстови, полухрастови и тревни видове, допълват състава на растителните формации. Типичните за общината представители са: хвойна, шипка, леска, глог, бяз, малина, ягода, черна и червена боровинка, връшняк, птиче грозде, лазаркия, папрат, беладона, коприва, заешки киселец, валеzieва власатка, планинска власатка, халерова власатка, светлика, лечебна медуница, чашкодрян, зъбник, картъл, алпийска ливадина, алпийска роза, петниста тинтява, извита острица, гъжва, скална полевица, триделнолистна дзука, жерардиева класица и много други. Някои от видовете са уникални за региона на общината, защото се срещат единствено по територията на Рила планина и никъде другаде по света. Това са рилска иглика, божествена иглика, павловско шапиче, янкиев лопен, рилско подрумниче, българско омайниче и давидово винче. В община Самоков виреят и някои застрашени растения, вписани в Червената книга в категориите “редки” и “застрашени от изчезване”. Това са жълт планински крем (самодивско лале), оливиеров минзухар, златиста кандилка, планинска тинтява.

Поради наличието на изобилна влага Национален парк „Рила“ се превръща в своеобразно царство на мъховете. Към момента по територията на общината са изследвани и категоризирани 282 вида мъхове от всички екологични групи.

Защитената територия на Рила планина е обитавана от 2 934 вида безгръбначни и 172 вида гръбначни животни. Птичият свят е представен от 99 вида, което е около 30% от гнездящите видове в страната. В Национален парк „Рила“ обитават най-многобройните в България популации на дива коза, глухар, лещарка, планински кеклик, пернатонога и малка кукумявка, златка, както и най-голямата високопланинска популация на лалугер.

Високата степен на урбанизация на по-ниските части на община Самоков, ограничават силно популациите на животински видове. Там се срещат единствено представители на обикновена къртица, таралеж, обикновена полевка, рядко се срещат лисица, невестулка и някои други видове. Някои от типичните представители на птиците са сврака, врабче, синигер, кос, горска зидарка.

С повишаване на надморската височина, животинския свят става все по-разнообразен. Горският пояс на Рила се обитава от представители, характерни за северноевропейските иглолистни гори и Сибирската тайга. От птиците често се срещат глухар, лещарка, пернатонога кукумявка, трипръст кълвач, кръсточовка. Бозайниците са представени от кафявата мечка, горската полевка, лисица, невестулка, черен пор, пъстър пор, златка, катерицата. В преходната част между алпийския и планинско-горския пояс се срещат мечки, глигани, сърни, понякога и елени. Характерен представител на дребните бозайници е подземната полевка, а разнообразието на птичия свят се състои от водна бърбрия, балканска чучулига, глухари. Алпийският пояс се характеризира с наличието на разнообразни скални обитания, съчетани с алпийски ливади, благоприятни за много видове студенолюбиви високопланински животни. От

бозайниците често се срещат подземната полевка, а от птиците – сивогушата завирушка и алпийската чучулига. Характерно земноводно е планинската жаба. От групата на безгръбначните са разпространени пеперуди, боровия копринопред и буковото пауново око.

В алпийския район се срещат представители на някои защитени насекоми - червена горска мравка, бръмбар носорог, алпийска розалия. От защитените земноводни са разпространени дъждовник, обикновен тритон, алпийски тритон (включен в Червената книга), дългокрака горска жаба, жаба дървесница. Представителството на защитените влечуги се състои от слепок, смък-мишкар, усойница и живороден гущер. Почти всички видове птици, обитаващи алпийския район на община Самоков, имат статут на защитени, изключение правят само някои водоплаващи и вранови. Срещат се и някои защитени бозайници. Това са таралеж, обикновена кафявозъбка, мечка, невестулка, пъстър пор и вълк.

Суровите климатични условия в най-високите части на Рила с надморска височина от над 2 600 м са обитавани от студенолюбиви животински видове от арктичен и бореален произход. Един от популярните представители е дивата коза. Някои от характерните представители на птиците са скален орел, планинска пъстра завирушка, скалолазка, белогърд бързолет, скална лястовица. От безгръбначните видове широко разпространение имат пеперудите и твърдокрилите насекоми – бръмбар бегач. Водите на територията на община се обитават от 5 вида риба.

III.1.8. Територия и населени места в Общината

Общата площ на територията на община Самоков е 1 209,86 км². Населените места и другите урбанизирани територии заемат 29 569 дка площ (2,4% при средно за страната 5,0%). От тях 22 055 дка са в селищните територии на населените места, 1 638 дка са курортни комплекси, 316 дка вилни зони, 1 656 дка промишлени и складови зони, 2 614 дка застроени терени извън регулация и 1 290 дка гробища и извънселищни паркове.

Гъстотата на населението в община Самоков през 2013г. е 30,6 души на км². Средната гъстога на населението в България е 66 души на км², а за Софийска област е 35,8 души на км².

В състава на община Самоков се включват 28 населени места. Това са административният център град Самоков и селата Алино, Бели Искър, Белчин, Белчински бани, Говедарши, Горни окол, Гуцал, Долни окол, Доспей, Драгушиново, Злокучене, Клисуре, Ковачевци, Лисец, Маджаре, Мала църква, Марица, Ново село, Поповяне, Продановци, Радуил, Райово, Рельово, Шипочане, Широки дол, Яребковица и Ярлово.

Съгласно Заповед №РД-02-14-2021/14.08.2012г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството, Община Самоков попада в 2 категория (функционални типове, съобразно действащата в страната функционална категоризация на административно-териториалните единици и населени места), а населените места попадат в следните категории по степен на развитост на селищните функции.

Категоризация на населените места в Община Самоков

Населено място	Категория на населеното място
гр. Самоков	2
с. Алино	7
с. Бели Искър	6

с. Белчин	7
с. Белчивски бани	8
с. Говедарци	5
с. Горни окол	7
с. Гуцал	7
с. Долни окол	7
с. Доспей	6
с. Драгушиново	6
с. Злокучене	7
с. Клисуре	7
с. Ковачевци	6
с. Лисец	8
с. Маджаре	7
с. Мала църква	6
с. Марица	6
с. Ново село	8
с. Поповане	7
с. Продановци	6
с. Радуня	5
с. Райово	5
с. Рельово	7
с. Шиточане	7
с. Широки дол	5
с. Яребковица	8
с. Ярлово	6

Отдалечеността на общинския център до останалите населени места в Общината е показана в следната таблица:

Населено място	км
с. Алино	19,7
с. Бели Искър	8,5
с. Белчин	16,8
с. Белчивски бани	13,6
с. Говедарци	14,2
с. Горни окол	16,1
с. Гуцал	27,1
с. Долни окол	19
с. Доспей	4,1
с. Драгушиново	3,6
с. Злокучене	6,5
с. Клисуре	23,5
с. Ковачевци	28,1
с. Лисец	39
с. Маджаре	10,9
с. Мала църква	10

с. Марица	24,2
с. Ново село	11,4
с. Поповяне	25,4
с. Продановци	3,7
с. Радуил	21,8
с. Райово	7,8
с. Рельово	11,1
с. Шипочане	7,7
с. Широки дол	7,8
с. Яребковина	42,6
с. Ярлово	33,1

III.1.9. Население

По данни на НСИ към 31.12.2020г. населението на община Самоков възлиза на 36 124 жители, което е 15,15% от населението на цялата Софийска област (238 476 жители). Най-голяма част от него 24 942 души живеят в града, а останалите 11 182 души са разпределени в селата. Разпределението на жителите по населени места е неравномерно, като 69,05% от населението на общината е съсредоточено в общинския център - гр. Самоков. Демографската динамика за последните 10 години показва плавно намаляване на населението с изключение на 2020г., когато има повишаване на населението в общината.

Година	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Население община Самоков	37739	37331	36963	36449	36334	35871	35414	35063	34735	36124

*Източник: НСИ

Разпределението на населението в града административен център – гр. Самоков и останалите населени места в община Самоков (съгласно данни от НСИ към 31.12.2020г.) е представено в таблицата по-долу:

Област/община	Общо			В градовете			В селата		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо за страната	6 916 548	3 349 715	3 566 833	5 043 186	2 416 899	2 626 287	1 873 362	932 816	940 546
София област	238 476	117 261	121 215	140 641	68 239	72 402	97 835	49 022	48 813
Община Самоков	36 124	17 541	18 583	24 942	11 967	12 975	11 182	5 574	5 608

*Източник: НСИ

По данни на ГРАО населението по постоянен адрес на община Самоков за годините от 2016г. до 2020г. е, както следва:

№	Населено място в община Самоков	Данни на ГРАО – бр. жители по постоянен адрес				
		към 31.12.2016г.	към 31.12.2017г.	към 31.12.2018г.	към 31.12.2019г.	към 31.12.2020г.
1.	гр. Самоков	29 490	29 407	29 297	29 191	28 966

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

2.	с. Алиню	151	144	130	122	122
3.	с. Бели Искър	566	553	538	519	508
4.	с. Белчин	254	249	236	226	219
5.	с. Белчивски бани	11	10	9	9	8
6.	с. Говедарци	1 225	1 199	1 190	1 166	1 162
7.	с. Горни окол	130	123	122	119	118
8.	с. Гуцал	97	93	87	82	79
9.	с. Долни окол	87	83	74	74	73
10.	с. Доспей	576	564	559	551	543
11.	с. Драгушиново	601	592	592	583	586
12.	с. Злокучено	232	221	212	208	205
13.	с. Клисура	175	169	164	162	157
14.	с. Ковачевци	410	404	398	409	409
15.	с. Лисец					
16.	с. Малжаре	259	258	254	254	248
17.	с. Мала църква	383	375	362	360	350
18.	с. Марица	693	687	688	700	690
19.	с. Ново село	85	83	79	72	66
20.	с. Поповане	185	173	175	176	182
21.	с. Продановци	473	466	459	458	450
22.	с. Радуня	1 047	1 033	1 020	1 003	991
23.	с. Райово	616	598	591	579	570
24.	с. Рельово	168	166	158	148	143
25.	с. Шипочане	121	116	110	105	98
26.	с. Широки дол	899	885	872	860	848
27.	с. Яребковица	1	1	1	1	1
28.	с. Ярлово	251	234	224	209	202
Общо за община Самоков		39 186	38 886	38 601	38 346	37 994

*Източник: ГРАО

В таблицата по-долу е представен броя на населението за страната, както и разпределение на населението в общините от София област, съгласно данни от НСИ към 31.12.2020г., като следва:

За страната /Област /Общини в областта	Общо	В градовете	В селата
България	6 916 548	5 043 186	1 873 362
София област	238 476	140 641	97 835
Антон	1 474	-	1 474
Божурище	9 781	5 876	3 905
Ботевград	30 665	19 012	11 653
Голем	5 234	4 115	1 119
Горна Малина	7 536	-	7 536
Долна баня	4 427	4 381	46
Драгоман	4 993	3 097	1 896
Елия Пелин	23 570	6 869	16 701
Етрополе	11 058	9 446	1 612
Златица	4 993	4 386	607

Ихтиман	17 440	12 640	4 800
Копривница	1 962	1 962	-
Костенец	11 064	7 156	3 908
Костинброд	18 688	11 976	6 712
Мирково	2 365	-	2 365
Пирдоп	7 192	6 496	696
Правец	7 570	3 761	3 809
Самоков	36 124	24 942	11 182
Своге	20 395	7 496	12 899
Сливница	9 131	7 030	2 101
Чавдар	1 221	-	1 221
Челопеч	1 593	-	1 593

*Източник: НСИ

По брой на населението община Самоков се нарежда на първо място сред общините в София област.

Намаляването на населението в общината през последните 10 години с изключение на 2020г. е основен лимитиращ фактор за бъдещо развитие и оказва негативно влияние върху работната сила и възпроизводителния потенциал на територията. Миграциите са непрекъснат процес и през последните години мотивите са лични и икономически. Миграционните процеси са ясно изразени от селата към града и от Общината към по-големите градове на страната и чужбина /особено за младите хора/. Тази тенденция се обуславя от наличието на жилища в града и по-доброто качество на услугите. В резултат е налице западане на дейностите, свързани с услугите в общината. Това дава отражение и върху икономическата активност.

Естественото движение е един от основните компоненти, оказващи влияние на динамиката на населението и неговата структура по възраст.

През последните години, отрицателните стойности на естествения прираст остават относително високи, което води до намаляване на демографския потенциал на общината. Този факт играе ролята на ограничаващ фактор за бъдещото ѝ социално-икономическо развитие. Подобряването на социално-икономическата ситуация в общината е една от възможностите за намаляване на отрицателните стойности на естествения прираст.

Разликата между ражданията и умираанията представлява естественият прираст на населението. След 1990г. демографското развитие на страната се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението. През 2020г. са родени 368 деца, са починали 733 души. Естественият прираст на общината за 2020г. е отрицателен, както за страната, така и за областта.

При запазване на тази тенденция се ограничават възможностите за естественото възпроизводство на населението през следващите години, което ще рефлектира върху бъдещата възрастова структура на населението в общината и върху трудовия пазар.

В таблицата по-долу е представено естественото движение на населението в страната, Софийска област и община Самоков, съгласно данни от НСИ през 2020г.:

За страната /Област /Общини в областта	Общо живородени	Общо умрели	Естествен прираст
България	59 086	124 735	-65 649
София област	2 079	4 926	-2 847

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Ангон	15	28	-13
Божурище	62	174	-112
Ботевград	276	638	-362
Годеч	33	118	-85
Горна Малина	64	158	-94
Долна баня	55	103	-48
Драгоман	40	126	-86
Елин Пелин	204	480	-276
Етрополе	98	230	-132
Златица	33	104	-71
Ихтиман	210	305	-95
Копривница	8	47	-39
Костенец	80	232	-152
Костинброд	162	344	-182
Мирково	14	73	-59
Пирдоп	55	161	-106
Правец	66	126	-60
Самоков	368	733	-365
Своге	146	501	-355
Сливница	71	186	-115
Чавдар	7	32	-25
Челопеч	12	27	-15

**Източник: НСИ*

Механичният прираст като демографски показател е резултат от разликата между броя на заселените и на изселените. На равнище механичен прираст през последните 10 години има нисък интерес към заселване в общината, за разлика от огромния брой напускащи. Данните за напускащите са в пъти по-големи от ражданията и заселванията. Механичният прираст се запазва със стойности, по-благоприятни от средните за страната. Въпреки това, броят на населението в общината продължава да намалява с около 300 души годишно. Миграциите са непрекъснат процес с различен генезис и интензитет. През последните години мотивите за миграциите са лични и икономически.

Заселени в община Самоков за периода 2012-2020г.

Година	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Община Самоков	314	397	440	923	426	488	538	670	2 290

**Източник: НСИ*

За последните години в общината броят на изселените не превишава този на заселените, което формира и положителен механичен прираст в община Самоков. Механичният прираст на община Самоков за 2020г. в абсолютни стойности е следният - заселили са се 2 290, а са се изселили 536, а механичният прираст е 1 754 души.

В таблицата по-долу е представено механичното движение на населението в страната, София област и община Самоков, съгласно данни от НСИ през 2020г.:

За страната /Област /Общини в областта	Заселени	Изселени	Механичен прираст
България	234 606	203 891	30 715
София област	19 553	4 901	14 652
Антон	43	21	22
Божурище	1 708	312	1 396
Ботевград	1 153	751	402
Годеч	736	111	625
Горна Малина	1 520	198	1 322
Долна баня	163	75	88
Драгоман	574	113	461
Елия Пелин	2 437	473	1 964
Етрополе	391	254	137
Златица	102	115	-13
Ихтиман	1 035	232	803
Копривщица	74	49	25
Костенец	348	187	161
Костинброд	2 677	408	2 269
Мирково	284	54	230
Пирдоп	184	122	62
Правец	790	230	560
Самоков	2 290	536	1 754
Своге	2 172	404	1 768
Сливница	654	196	458
Чавдар	136	24	112
Челопеч	82	36	46

*Източник: НСИ

Измененията в броя на населението на общината водят и до промени във възрастовата структура. Населението в България е от регресивен тип и тенденцията към застаряване на населението е ясно изразена. Продължава процеса на остаряване на населението, който се изразява в намаляване на относителния дял на децата до 18 години и увеличаване на дела на населението на 65+. Увеличава се делът на възрастното население (на 65+).

Населението в трудоспособна възраст в община Самоков към края на 2020г. е 20 816 души. Населението в над-трудоспособна възраст през 2020г. е 9 715 души. През 2020г. броят на населението в под-трудоспособна възраст възлиза на 5 593 души.

В таблицата по-долу са представени данни за населението под-, в и над-трудоспособна възраст в страната, София област и община Самоков, съгласно данни от НСИ към 31.12.2020г.:

За страната /Област /Община Самоков	Общо души	В т.ч. в градовете
България		
Общо	6 916 548	5 043 186
Под-трудоспособна възраст	1 064 035	801 130

В трудоспособна възраст	4 139 056	3 087 531
Над-трудоспособна възраст	1 713 457	1 154 525
София област		
Общо	238 476	140 641
Под-трудоспособна възраст	34 318	22 947
В трудоспособна възраст	140 841	84 783
Над-трудоспособна възраст	63 317	32 911
Община Самоков		
Общо	36 124	24 942
Под-трудоспособна възраст	5 593	4 539
В трудоспособна възраст	20 816	14 844
Над-трудоспособна възраст	9 715	5 559

*Източник: НСИ

Въз основа на горната таблица може да се определи възрастовата структура на населението в община Самоков, както следва:

- Население в под-трудоспособна възраст – 5 593 д. или 15,48% от общия му брой;
- Население в трудоспособна възраст – 20 816 д. или 57,62%;
- Население в над-трудоспособна възраст – 9 715 д. или 26,90%;

Обобщено за 2020г. информацията за средните стойности общо за страната, София област и Община Самоков е представена в таблицата по-долу:

Възрастова група население	% Общо	% В градовете
Общо за страната		
Под-трудоспособна възраст	15,38	15,89
В трудоспособна възраст	59,84	61,22
Над-трудоспособна възраст	24,77	22,89
София област		
Под-трудоспособна възраст	14,39	16,32
В трудоспособна възраст	59,06	60,28
Над-трудоспособна възраст	26,55	23,40
Община Самоков		
Под-трудоспособна възраст	15,48	18,20
В трудоспособна възраст	57,62	59,51
Над-трудоспособна възраст	26,90	22,29

Делът на населението в под-трудоспособна в община Самоков е по-висок, дела на населението в трудоспособната възраст в община Самоков е по-нисък, а на населението в над-трудоспособна възраст е по-висок в сравнение с показателите за София област, което оказва неговлямо положително въздействие за формиране на трудовия потенциал в общината спрямо София област. При сравнение на тези показатели - дела на населението в под-трудоспособна и над-трудоспособна възраст е по-висок от средния за страната, а на населението в трудоспособна възраст е по-нисък от средния за страната.

Промените във възрастовата структура на населението се изразяват в продължаващия процес на остаряване, което естествено води до нарастване на

показателя за средната възраст на населението. Процесът на остаряване се проявява както в селата, така и в града, като в селата средната възраст на населението е по-висока в сравнение с тази в града.

Във връзка с очакваното съотношение между трите възрастови групи – под-, в- и над-трудоспособна възраст – община Самоков би могла да се определи като община с умерено благоприятна възрастова структура.

III.1.10. Трудова заетост

Негативните тенденции в заетостта, икономическата активност и безработицата поражда редица социални проблеми - спад в жизненото равнище, нарастване на престъпността, повишаване заболяемостта на населението, намаляване на жизнения потенциал и др. Повечето от тези проблеми са пряко или косвено свързани с ограничаването на доходите за огромна част от населението.

По данни на Агенцията по заетостта, безработицата на трудоспособното население между 15 и 64 годишна възраст в община Самоков за 2020г. е 10,5%, спрямо 8,1% през 2019г. И през двете последни измерени години средната за страната безработица е по-ниска от тази за община Самоков. Безработицата се запазва сред високите за област София.

Пазар на труда Област София Показатели	Години				
	2015	2016	2017	2018	2019
Среден списъчен брой на наети лица по трудово и служебно правоотношение (брой)	59 397	60 808	62 300	64 083	63 330
Средна годишна работна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение (лв.)	10 507	11 230	12 149	13 425	14 586
Коефициент на икономическа активност - 15 - 64 навършени години (%)	65.5	62.2	68.2	73.8	78.0
Коефициент на заетост - 15 - 64 навършени години (%)	59.2	57.9	66.4	73.3	77.7
Коефициент на безработица (%)	9.4	6.8	(2.6)	(0.7)	(0.4)
Регистрирани в бюрата по труда безработни лица към 31.12. (брой)	12 722	9 691	8 011	6 496	6 387
Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с висше образование (%)	16.8	13.8	13.1	13.6	12.0
Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години със средно образование (%)	61.3	62.2	67.0	74.1	77.1
Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с основно и по-ниско образование (%)	21.9	24	19.9	12.3	10.9

*Източник: НСИ

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Брой на наетите лица по трудово и служебно правоотношение за периода 2016-2020г.

Статистически райони / Области	Години				
	2016	2017	2018	2019	2020
Югозападен район	930 842	948 342	960 698	976 475	943 328
София област	60 808	62 300	64 083	63 330	60 392

**Източник: НСИ*

Средна годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение за периода 2016-2020г. в лв.

Статистически райони / Области	Години				
	2016	2017	2018	2019	2020
Югозападен район	14 138	15 530	17 186	19 025	20 821
София област	11 230	12 149	13 425	14 586	15 857

**Източник: НСИ*

Работна сила и коефициенти на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години през 2020 година

Статистически зони Статистически райони Области	Работна сила - хил.			Коефициенти на икономическа активност - %		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	3 290.3	1 772.4	1 518.0	55.5	62.4	49.2
Югозападен	1 079.2	566.2	513.0	60.4	66.5	54.9
София област	118.8	66.4	52.5	58.7	67.1	50.7

**Източник: НСИ*

Работна сила и коефициенти на икономическа активност на населението на 15 - 64 навършени години през 2020 година

Статистически зони Статистически райони Области	Работна сила - хил.			Коефициенти на икономическа активност - %		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	3 190.4	1 713.9	1 476.5	72.2	76.8	67.6
Югозападен	1 051.9	550.8	501.2	76.6	80.0	73.2
София област	117.1	65.0	52.1	79.4	85.2	73.2

**Източник: НСИ*

Съгласно данни от Агенцията по заетостта равнището на безработица за общината е:

ПОКАЗАТЕЛИ		2020г.	2019г.	Прираст /п.п./
България	Средно за страната	7.4	5.6	1.8
Статистическа зона	Югозападна и Южна централна България			
Район	Югозападен			
Област	София			
Община	Алтон	5.2	4.8	0.4
Община	Божурище	3.3	1.8	1.5
Община	Ботевград	6.3	4.8	1.5

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Община	Годеч	10.6	6.0	4.6
Община	Горна Малина	5.8	4.4	1.4
Община	Долна баня	18.5	17.4	1.1
Община	Драгоман	5.1	3.1	2.0
Община	Елин Пелин	4.9	3.7	1.3
Община	Етрополе	6.9	6.4	0.5
Община	Златица	4.8	3.6	1.2
Община	Ихтиман	10.2	10.4	-0.2
Община	Копривница	7.2	4.2	2.9
Община	Костенец	7.7	6.5	1.2
Община	Костинброд	5.8	3.9	1.9
Община	Мирково	6.9	5.3	1.6
Община	Пирдоп	5.1	4.4	0.7
Община	Правец	16.1	13.8	2.3
Община	Самоков	10.5	8.1	2.4
Община	Своге	8.0	5.8	2.2
Община	Сливница	5.4	3.4	2.0
Община	Чавдар	6.2	5.5	0.7
Община	Челопеч	4.0	3.1	0.9

Средното равнище на безработица през 2020г. е 10,5%, което е по-високо от това за страната 7,4%.

В сравнение с 2019 г. се наблюдава увеличение на входящия поток безработни.

На територията на община Самоков действа Дирекция „Бюро по труда”. По официални данни на Бюрото по труда в Самоков, регистрираните безработни през април 2020г. са 2 155 души или 13,9 %. В сравнение с март безработицата е нараснала с 4,4%, а спрямо април 2019г. – с 5,2 %. В абсолютни цифри, от началото на годината регистрираните безработни са се увеличили почти двойно. През месец януари те са били 1 202 души. По-голямата част от безработните са жени – 60,6%. Младежката безработица (до 29г.) стигна 16,4%. Около една трета са в рисковата група безработни над 50-годишна възраст. Тревога буди и факта, че повече от половината безработни, регистрирани в Бюро по труда - Самоков, са със средно и висше образование. Висшисти 151 или 9% и 1 503 или близо 70% – със средно образование. През периода работа са започнали едва 72 души. От тях 54 на първичния трудов пазар, 8 по програми, 7 по проект „Младежка заетост”, един по проект „Родители в заетост” и двама по мерки за заетост.

В сравнение с равнищата на безработица за териториалните единици от по-високо йерархично ниво, община Самоков е с високи показатели на безработица.

III.1.11. Икономическо състояние на общината

Основните икономически дейности на територията на община Самоков, като брой и като стойност на произведения продукт са концентрирани в град Самоков и к.к. Боровец. По данни на НСИ, на територията на община Самоков, броят на регистрираните предприятия през 2019г. е 1 986, спрямо за 2010г., които са 1 811. Следва да се отбележи, че за 9 години са се открити нови 175 предприятия или изчислено в проценти с 9,7%.

Брой на регистрираните предприятия (2010-2019г.)

Година	2010	2019
Брой предприятия	1 811	1 986
Произведена продукция (хил. лв.)	199 170	382 391
Заети лица (бр.)	7 885	7 978

**Източник: НСИ*

Броят на заетите лица в периода 2010-2019г. се е увеличил с 93 работни места или едва с 1,2%, което е твърде недостатъчно за потенциала на общината. За разлика от произведената продукция, обща за всички сектори в общината, която нараства за този период с 183 221 хил. лв. или с 92%. Този факт показва, че икономическата дейност е ефективна, но може да се определи като незадоволителна от наличните ресурси и потенциал на района. Като най-голям брой икономически субекти са ангажирани с дейност в областта на търговията, следвани от хотелиерство и ресторантьорство и строителство.

В сектор „Търговия“ са ангажирани за 2019г. 655 бр. икономически субекти, съотношението с общия брой е около 30%. Значителен е дялът на произведена продукция в сферата на преработващата промишленост е най-висок спрямо останалите секторите в общината за 2019г., като възлиза на 88 756 хил. лв., на второ място е сектор „Строителство“ с 61 940 хил. лв., а след него се подрежда сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ с 54 692 хил. лв., като тези сектори образуват около 50% от общия дял на общината.

Водещите отрасли в икономическото развитие на общината, според показателите на приходите от дейността за 2019г. са търговия, преработваща промишленост и туризъм, а с най-нисък дял са образование, създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения и професионални дейности и научни изследвания и др.

През 2019г. вторичният сектор (промишленост и строителство) е представен от 299 икономически субекта, в които са заети 12 337 души, равняващи се на 28,9% от общия брой на заетите лица на територията на общината. Сравнение с данните от 2012г. има ръст с 0,9%, което за 7 години е твърде малък ръст за един от водещите сектори.

От данните на НСИ строителството е с най-висок дял в сектора, като в него функционират 178 икономически субекта, което показва че спрямо 2012г. (129 бр.) има ръст с 43 предприятия или 30%, и е с 815 заети лица, като се забелязва ръст около 30% спрямо 2012г., които са били 639, следван от преработващата промишлена дейност с 121 икономически субекта с 1 462 заети лица. Статистическите данни по показатели за 2019г. определят третичният сектор (търговия и услуги), като доминиращ в икономиката на общината. В него функционират 1 418 за 2019г. като се забелязва увеличаване с 27 предприятия, спрямо за 2012г. (1 391) икономически субекта, които формират трудова заетост от 12 021 души за 2019г., което е с над 50% повече от 2012г. са 5 087 души. С най-висок дял в сектора по брой предприятия е търговията – 655 броя, следван от хотелиерство и ресторантьорство – 279 броя и транспорт, складиране и пощи – 112 броя. Те съответно формират заетост от 944, 2 296 и 344 души. В сравнение с 2012г., броят на икономическите субекти се запазва устойчив, като се наблюдава положителна тенденция към нарастване на броя на заетите в сектора, като в сектор хотелиерство и ресторантьорството е най-значително около 30% (577 нови заети лица), докато в сектор търговия се забелязва спад с 829 бр. или това е с около 50% спрямо

2012г. В първичния сектор (селско, горско и рибно стопанство) се наблюдава темп на нарастване на броя на икономическите субекти, като през 2019г. те са 127 на брой, а през 2012г. техният брой е 96, което за 7 години са се разкрили още 31 нови предприятия. В същото време, броят на заетите лица се увеличават от 283 през 2012г., на 498 през 2019г., като тук се отбелязва драстичен ръст на нови места и ефективно усвояване на средствата от европейските проекти от двата програмни периода до сега.

Основата на всяка икономика са малките и средни предприятия, които са източник на бърз икономически растеж. Икономическият облик на община Самоков се формира от малките предприятия, които представляват висок процент от всички регистрирани предприятия.

Ключови предприятия и с най-голям брой на наетите работници на територията на Община Самоков са свързаните с управлението на хотелите и инфраструктурата в курортен комплекс Боровец, както и промишлените и инфраструктурни предприятия "Главболгарстрой" ЕАД (проектиране, строителство и строително-монтажни работи в областта на гражданското и инфраструктурното строителство, изграждане и предаване на обекти под "ключ", инженерингова и търговска дейност по основния предмет на дейност в страната и чужбина), "Бекастрой" ЕАД (благоустройствено строителство; зимно почистване; поддържане на зелени площи, паркинги и спортни площи).

В машиностроенето е налично само едно предприятие – в с. Долни окол, което произвежда хидравлични помпи, хидравлични пневматични двигатели - "МЕТАЛ ТРЕЙД" ООД.

В село Алено функционира фирма „НВН-БИЛКИ ЗА КРАСОТА И ЗДРАВЕ“ ООД, която се реализира в хранително-вкусовия сектор, където работят 11 служителя. В същото населено място се намира фирмата „ЕЪР СИТИС“ ООД, която се занимава с професионално обучение след средното образование, което не се води висше. Тази фирма има за цел да доразвие потенциала на местното население и да го усъвършенства за нуждите на бизнеса. Такива предприятия в сектора на „Образование и наука“ са изключително важни за нуждите за развитие на малките населени места, които са дефицит в страната.

В общината се опитва да се развива ИТ-ИКТ сектора, засега има няколко микрофирми. В бързо развиващия се свят на дигитализация, това е предпоставка за стимулиране на подобни фирми, които да обучават и специализират нови кадри. В населено място с. Говедарци работи фирма „АДВЪРТАЙЗ КОНСУЛТ“ ЕООД, която е в сектор ИТ–ИКТ, с 5 служителя. Дейностите са в областта на информационните технологии. В този сектор е и „ЕВРОМЕТАЛ ТРЕЙДИНГ“ ООД в общината, която се намира в село Радуил.

Друга фирма в хранително-вкусовия сектор е „АБОВО7“ ЕООД, която се намира в село Мала Църква. Нейната сфера на дейност е в производството на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия, има 4-ма служителя.

В село Бели Искър се намира фирма „АРК ДИЗАЙН МЕБЕЛ“ ЕООД, която е в мебелния сектор и разполага с 4-ма служителя.

Сектор туризъм е основен приоритет на община Самоков, която разполага с три туристически центъра - Боровец, Мальовица и Белчин баня. През последните години туризма и търговията се утвърждават в основни сектори за развитие на общината. Една от най-големите фирми, които инвестират е „БОРОСПОРТ“. Тяхната цел е да разширят съоръженията, да подобрят инфраструктура, с което да трансформират зимният туризъм в целогодишен. Друга планирана голяма инвестиция е изграждането на голям голф комплекс в с. Горни окол, което има за цел да ги превърне в четвъртия туристически център на общината. По този начин концентрацията няма да е само върху

Боровец, който е основен туристически център. Тази инвестиция ще има за цел да засили разнообразието и качеството в общината, с което и ще се очакват повишаване на посещаемостта на туристи през цялата година.

На територията на общината работят представители на хранително-вкусовата промишленост – цехове за производство на хляб и хлебни изделия; сладкарски цехове; цехове за безалкохолни напитки, сладолед и други. Примери за такива фирми са:

- „АНРО 73“ ООД - разполага с 14 служителя, основна дейност - преработка и консервиране на картофи;
- ЕТ „ДЕЛКА КИЧЕВА“ - микропредприятие с 4-ма служители, основна дейност - производството на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия;
- „ЛИМ-ВКУСНИ ЗАКУСКИ“ ООД – микропредприятие с 3-ма служителя, основна дейност - производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия;
- „Би Си Си“ ЕООД - малко предприятие с 10-ма служителя, основна дейност - производство на сухари, бисквити и сухи сладкарски изделия;
- „ЗАХАРНО ПЕТЛЕ-САМОКОВ“ ООД - една от големите фирми в сектора, която разполага с 19 служителя, основна дейност - производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия;
- ЕТ „НАЧКО ПЕТРОВ“ - малко предприятие, разполага със 7 служителя, основна дейност - производство на хлебни и пресни сладкарски изделия;
- „СИТИ ХЛЯБ“ ЕООД е най-голямата фирма в община в този сектор, като за нея работят 37 служителя, основна дейност - производството на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия;
- „ПАНАЦЕЯ-Ж МАНГАЛДЖИЕВИ И СИЕ“ СД - микропредприятие, разполага с 3 служителя, основна дейност - производство на други хранителни продукти, некласифицирани другаде;
- „ПЕПИНО 7“ ЕООД – микропредприятие с 2-ма служителя, основна дейност - производството на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия;
- Фирмата „ТИТАН СЕРВИЗ“ ЕООД - разполага с 12 служителя, основна дейност - преработка и консервиране на картофи;
- „Т енд Г“ ЕООД - разполага с 10 служителя, основна дейност - производство на месни продукти, без готови ястия;
- ЕТ „ЕМИЛ МИЛАНОВ“ - разполага с 16 служителя, основна дейност - производство на месни продукти, без готови ястия;
- ЕТ „МАРИЯ СТЕФАНОВА“ - една от най-големите в общината в този сектор с 44 служителя, основна дейност - производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия;
- „САНКИЙСКИ“ ЕООД - микропредприятие с 4-ма служителя, основна дейност - производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия;

С голям дял са дървопреработващите предприятия за профилирана дървесина, които произвеждат греди, дюшеме, ламперия и други видове продукти от профилиран и непрофилиран дървесен материал. Добре са застъпени и двата вида мебелно производство - занаятчийското и серийното. Мебели от дървесина и ПДЧ се произвеждат не само за вътрешния пазар, но и за износ. В района на общината са установени следните фирми, занимаващи се с производството на мебели:

- „ТРАНСТЕХ“ ООД - една от най-големите в общината от този бранш, разполага с 26 служителя, основна дейност – производство на мебели;

- „ИДЕЯ-СТУДИО 82“ ЕООД - малка фирма с 11 служителя, основна дейност - производството на мебели;
- ЕТ „ИВАНКА КОЦОВА“ - микропредприятие с 2-ма служители, основна дейност - производство на мебели;
- „ПОПОВИ-ЕР“ ООД - микропредприятие, разполага с 3-ма служители, основна дейност - производство на мебели;
- „ДОГАНОВ“ ЕООД - микропредприятие в същия бранш, но няма статистика за него, въпреки че към момента има данни за неговото функциониране.

Текстилната промишленост е развита също доста добре има 7 фирми, които се намират в района на общината. Районът е известен с изработката на изделия от текстил и производство на облекла, традиционни производства за общината:

- „Рилски лен“ АД - най-голямата фирма в този бранш с 32 служителя, основна дейност - производство на тъкани;
- „ДАНЕВ и КО“ ЕООД е следващата по големина в бранша с 10 служителя, основна дейност - производство на горно облекло, без работно;
- „СИЛВЪР И РЕЙНБОУ“ ООД - малко предприятие, разполага с 6-ма служителя, основна дейност - производство на класически плетива (машинно или ръчно плетене);
- Фирма „ГЕОРГ ТЕКС“ ЕООД - малко предприятие, разполага с 5-ма служителя, основна дейност - производство на конфекционни текстилни изделия, без облекло;
- „СИВЕЛ ЕООД“ - микропредприятие, разполага с 3-ма служители, основна дейност - производството на бельо;
- ЕТ „ИВАНКА БОНЧЕВА – ИВМАРИ“ - микропредприятие, основна дейност - производството на облекла;
- „СИЛВЪР ДЕЙ-ГА“ ЕООД - микропредприятие, основна дейност - производството на облекла;

Общината подкрепя развитието на ИТ-ИКТ сектора в населените места, като в гр. Самоков работят 4-ри фирми:

- „МУЛТИМЕДИЯ АПЛИКЕЙШЪН ГРУП“ ЕООД - малко предприятие, но е най-голямото в общината от този бранш, разполага със 7 служителя, основна дейност - други дейности в областта на информационните технологии;
- „УЕБ ПЪБЛИШИНГ ЕООД“, „САМСОФТ ЕООД“ и „Ай Ти Ти Ей“ ЕООД - микропредприятия, активни в сферата на други дейности в областта на информационните технологии;

Двете най-големи фирми по брой служители и приходи са:

- „САМЕЛ-90“ АД - голямо предприятие с 459 служители, основна дейност - производство на въоръжение и муниции;
- „ПЛАСТИМО“ АД - голямо предприятие, разполагащо с 66-ма служителя, основна дейност - производство на опаковки от пластмаса;

На територията на общината е ВЕИ дружество „ХИДРО ЕКО ВАТ ЕООД“, което разполага с 4-ма служители.

В общината се регистрира стопанска дейност и в сектора на биотехнологиите, като той е слабо развит с една фирма, която е микропредприятие „БИ-ЕН 1“ ЕООД, която разполага с 2-ма служителя.

Община Самоков е част от София област, чийто БВП за 2019г. е 3 873 млн. лв., а БВП на човек от населението в областта е 16 998 лв., което е 99% от равнището за страната.

В таблицата по-долу са представени данни от НСИ за 2019г. за основните икономически индикатори за страната, статистически Югозападен район (обхващащ областите Благоевград, Кюстендил, Перник, София, София -столица), както следва:

Основни икономически индикатори	Мерна единица	2019г.
България		
<i>БДС – общо</i>	млн. лв.	103 383
<i>БДС по икономически сектори</i>		
- <i>Аграрен</i>	млн. лв.	3 876
- <i>Индустрия</i>	млн. лв.	25 893
- <i>Услуги</i>	млн. лв.	73 614
<i>Брутен вътрешен продукт</i>	млн. лв.	119 772
<i>БВП на човек от населението</i>	лв.	17 170
Югозападен район		
<i>БДС – общо</i>	млн. лв.	52 251
<i>БДС по икономически сектори</i>		
- <i>Аграрен</i>	млн. лв.	561
- <i>Индустрия</i>	млн. лв.	8 994
- <i>Услуги</i>	млн. лв.	42 696
<i>Брутен вътрешен продукт</i>	млн. лв.	60 534
<i>БВП на човек от населението</i>	лв.	28 850
София област		
<i>БДС – общо</i>	млн. лв.	3 343
<i>БДС по икономически сектори</i>		
- <i>Аграрен</i>	млн. лв.	146
- <i>Индустрия</i>	млн. лв.	1 872
- <i>Услуги</i>	млн. лв.	1 326
<i>Брутен вътрешен продукт</i>	млн. лв.	3 873
<i>БВП на човек от населението</i>	лв.	16 998

**Източник: НСИ*

Водещо място в отрасловата структура за развитието на местната икономика е търговията, следвана от туризма и съпътстващите го хотелиерски и ресторантьорски дейности, а третото място се заема от промишленото производство. По-голямата част от предприятията са малки или микро, като броят на по-големите намалява.

III.1.12. Селско и горско стопанство

Основните култури отглеждани на територията на община Самоков са картофи и пшеница, а ограничено са застъпени отглеждането на лен и хмел. Базов проблем на селското стопанство на територията на община Самоков е раздробеността на земеделската земя на малобройни участъци, част от които поради планинския и полупланинския релеф са непригодни за обработка.

Друг основен проблем, свързан с ефективното развитие на селското стопанство, е незадоволителното ниво на хидромелиорациите. Изградените поливни площи в община Самоков са около 5% от обработваемите земи и са с частично разрушени и амортизирани напонтелни мрежи и съоръжения. Това е една от основните причини за бавния темп на интензивност на земеделието, както и е в разрез с увеличаващите се рискове от климатични промени.

В съответствие със Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, на общината се възстанови право на собственост върху земеделски земи, като към 2020г. общината разполага с 18 859 земеделски имоти с обща площ от 139 804 дка. Анализирайки състоянието на броя и приходите от отдаване под наем на земеделски земи може да се обобщи, че за периода 2015-2019г. има значителен ръст на отдадени под наем земеделски земи – двукратно е увеличен броя на отдадените земеделски земи и съответно значително увеличение на приходната част и задържането ѝ като една постоянна величина. Към края на 2018г. отдадените земеделски имоти са общо 519 бр. с обща площ от 29 008 дка.

Потенциал за интензивно развитие има в сектора на животновъдството, който през последните 20 години бележи значителен спад. На територията на общината животни се отглеждат в малки лични стопанства, които са разпръснати и в голяма степен служат за задоволяване на личните потребности.

На територията на общината животновъдни дейности развиват: кравеферма и отглеждане на едър рогат добитък в с. Драгушиново, с. Говедарци, в местността Боричо, гр. Самоков, ферма „Пали лула” в землището на с. Рельово, предназначена за отглеждане на млечни крави и телета на „ХОУМ ФУУД” ЕООД, обект за производство на кохо съомга в рециркулационна система на „Кохоферм” ООД и др.

Наблюдава се тенденция към бавно окрупняване на животновъдните стопанства, в които се отглеждат свине, говеда и овце. Перспективата е към възстановяване на този сектор, като произведената продукция освен за задоволяване на местния пазар, започва да навлиза бавно и на регионалните пазари. Наблюдава се висока активност в сектора пчеларство, като през последните години над 100 човека от град Самоков и околните села развиват тази дейност.

Горско стопанство

Горският фонд в община Самоков е разположен на площ от 53 323 ха. По вида на собственост той е разпределен както следва: държавна 32 470 ха – 56,61%, общинска 18 000 ха – 31,42%, частна 5 826 ха – 10,16% и религиозни организации 81 ха – 0,18%. Горите и горските площи се намират на северните склонове на Рила планина, североизточните и северозападни склонове на Верила планина, по южните и югоизточни склонове на Плана планина и по склоновете на южната част на Ихтиманска средна гора. Иглолистните дървесни видове съставляват 71% от горският фонд, а останалите са широколистни гори. В района се срещат бял бор, смърч, ела, бяла мура, бук, зимен дъб, благуна, церб, габър, явор, ясен, елша, бреза и върба. Залесената площ е 94% от общият горски фонд, незалесена дървопроизводителна площ – 3,2% и 2,8% нелесопригодна площ. Дървесният ресурс – запас на горите възлиза на над 11 000 000 куб/м., а средно годишното ползване е 112 815 куб/м., от което 78% строителна дървесина и 22% дърва за огрев.

Горските ресурси, покриващи територията на общината се управляват от Държавно горско стопанство Самоков и Общинско лесничество Самоков, съгласно утвърден от Общинския съвет Правилник.

В горите се провеждат възобновителни, отгледни и санитарни сечи с цел устойчивото им и многофункционално стопанисване, запазване, развитие и обогатяване на горските екосистеми и на биологичното разнообразие в тях.

Общинските гори са високо стойностни гори, високо бонитетни - предимно с иглолистни и смесени насаждения. Залесяване, като основна дейност за възпроизводството на гори се извършва след освобождаване на подходящи за целта площи.

Създаден е общински горски разсадник на площ от 50 дка за производство на горско-дървесни и декоративни храстови и дървесни видове. Създадени са и плантации от горски-плодни видове - арония и американска боровинка на площ от 22 дка. В следващите години се очаква да бъдат актувани още около 2 000 дка терени залесени с горска растителност.

Секторът на горското стопанство, дърводобивът, преработката на дървесина и специализираните предприятия осигуряват устойчива трудова заетост и са добре развити на територията на общината. Горското стопанство на територията на община Самоков предлага неизползван потенциал за привличане на инвестиции и предприемаческа активност, които могат да стимулират създаване на редица съпътстващи производства.

III.1.13. Туризм

Една от основните алтернативи за устойчиво социално-икономическо развитие на община Самоков е туризмът и съпътстващата го инфраструктура на услугите. Предпоставки за повишаване ролята му на местно ниво са добрите екологични характеристики на региона, красотата на природните дадености, разнообразието на релефа, благоприятните климатични условия, наличието на качествени водни ресурси, и не на последно място многогодишните традиции.

Туризмът все повече се налага като икономическа дейност, която има значителен дял в икономиката на общината, създавайки заетост и мобилизирайки местни и чужди инвестиции. Различни видове алтернативен туризм, като културно-познавателен, историко-археологически, рекреационен и др. могат да се утвърдят като дейности, създаващи брутна добавена стойност за общинската икономика, и използване на местния потенциал за развитие на туризм: местоположение близо до Рила планина и популярни планински курорти Боровец, Говедарци, Белчин бани, Сапарева баня, язовир Искър, благоприятни климатични условия, природни ресурси и забележителности, многовековно културно-историческо материално и нематериално наследство.

Община Самоков разполага с ресурси за развитие на бално, СПА и уелнес туризм. Съществуват благоприятни условия за съчетаване на профилактичните и лечебни дейности с други атракции.

В пределите на Национален парк „Рила“ се намира най-старият зимен курорт к.к. Боровец, който разполага с добре развита ски инфраструктура, хотелска и леглова база. Тези дадености са допринесли за развитието и съчетаването на планински, ски и СПА туризм. Активната заетост на к.к. Боровец е сезонна, като зимният сезон има водещо значение. Най-висока заетост на легловия фонд има през зимния сезон (65-70 %), когато комплексът се посещава и от много чуждестранни туристи (30%). През летния сезон заетостта на легловият фонд в местата за настаняване е около 40%.

По отношение на обслужващата инфраструктура на територията на общината, в курорта Боровец са изградени 24 ски писти с обща дължина 58 км, комплекс Мальовица разполага с 2 писти и с. Говедарци 1 писта.

Летният туризм крие огромен потенциал за развитие поради прохладния въздух и запазените гори в Рила планина. Ловните стопанства представляват допълнителна възможност за диверсификация на туристическите продукти. Условията са подходящи и за селски туризм, еко туризм, културно-исторически туризм, конферентен туризм и спортен туризм.

Община Самоков участва в управлението на туристически дейности чрез предприятието „Маркетинг, туризъм и туристически дейности“. В неговите активи е включен общински хотел – „Арена“.

Спа курорт Белчин бани е разположен в живописната долина между планините Рила, Верила, Витоша и Плана. Курортът се намира на 2 км от село Белчин, сгушено в долината на река Палакария, на 14 км от Самоков.

Потенциал за развитие на различни форми на туризъм през цялата година имат и другите курортни зони в общината – комплекс “Мальовица”, района на с. Говедарци, с. Мала Църква, с. Бели Искър, които са включени в туристическа локализация “Самоков – Боровец - Бели Искър”. Тя е насочена към балансирано развитие на туризма, запазване на екологичното равновесие, поддържане на естетическата хармония на територията и включване на местното население в туристическия процес.

Предвид спецификите на община Самоков и наличието на планински и ски туризъм, активният зимен сезон се разпростира в месеците декември, януари, февруари и март, а летният сезон е през месеците юли, август и септември.

На територията на община Самоков в НП „Рила“ са разположени 10 туристически хижи и 4 заслона с около 600 легла. По-голямата част от тях се стопанисват и поддържат от Туристическо дружество „Рилски турист“ – Самоков, което ги отдава под наем.

Любими места за краткотраен туризъм са „Екопътека по долината на река Бели Искър“ и Ботанически маршрут „Приатели на растенията“.

На територията на НП “Рила” в района на Самоков са обявени следните *природни забележителности*:

- водопад “Скакавец” - естествени водопади, представляващи интерес за туризма и науката;
- вековно дърво “Змиевиден смърч”;
- “Урдини езера” (1 150,0 ха, с. Говедарци, община Самоков) – уникален за страната минералогичен комплекс, включващ нови за световната наука минерали, алпийска растителност с находища на голям брой редки и застрашени видове, и реликтна ледникова хидрофауна в Рила планина;

Културно-исторически ресурси

- Късноантична крепост „Цари Мали Град” - Крепостта се намира на хълма „Свети Спас” в непосредствена близост до с. Белчин. Съществувала е като укрепено селище от IV до края на VI век. В нея се намира ранно-християнски култов център, в който са открити три църкви, изградени една върху друга (датирани от IV, VI и XV век);
- Шишманово кале – намира се на пътя за селата Говедарци и Бели Искър, след град Самоков. Шишмановото кале, носи името на последния български цар от II-то Българско царство, но името е свързано с местните легенди и показва до къде е стигало историческото познание в епохата на Възраждането. Обектът представлява късноантична крепост, изградена върху по-ранно тракийско обиталище;
- Крепостта „Алинско кале“ - намира се на около 8 км североизточно от с. Алино, и южно от с. Плана, на хълма от север в непосредствена близост до Алинския манастир „Свети Спас“;
- Антично селище и антично светилище „Св. Илия” - с. Алино;
- Късноантичен металургичен комплекс и селище „Кало” - с. Поповяне;

Много успешно се развива и конния спорт в Самоков. На територията на общината има 7 конни бази: Конна база „Самоков” – гр. Самоков, Конна база „Буч” – к.к. Боровец, Конна база – с. Поповяне, Конна база – с. Ковачевци, Школа за езда - с. Радуня, Ездителен клуб Конярска - с. Бели Искър, Конна база към Хотел Иструм Парк.

Язовир „Искър”, язовир „Бели искър”, „Алинския язовир” и реките в района на Самоков благоприятстват развитието на различни водни спортове и риболовен туризъм.

Хотели и места за настаняване в община Самоков през 2014г.

Хотели – бр.	Легла - бр.	Реализирани нощувки – бр.	Пренощували лица – бр.	Приходи от нощувки – лв.
38	5 086	368 793	120 943	12 783 515
Места за настаняване – бр.	Легла - бр.	Реализирани нощувки – бр.	Пренощували лица – бр.	Приходи от нощувки – лв.
50	5 794	392 155	130 321	13 458 606

IV. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ

В тази част на ПУО са представени основните изводи направени въз основа на общинските данни, данните от други източници на необходимата информация и проведеня анализ на съществуващото състояние по управление на отпадъците на територията на общината. Изводите на проведените анализи са в основата на формулирането на мерките /дейностите за постигане на целите в Програмата за управление на отпадъците в община Самоков.

Основните изводи от анализа на състоянието относно отпадъците са следните:

Битови отпадъци

- Основните източници на битови отпадъци, приблизително 90% е населението и около 10% от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти;
- Нормата на депониране в годините 2016-2020г. следва трендове на намаляване и увеличаване. През 2018г. за община Самоков са депонирани 240,44 кг/жигел/година битови отпадъци срещу 249 кг/жигел/година средно за страната;
- Нормата на натрупване нараства в периода 2016 – 2020 година, когато достига 648.35 кг/ж/година. При сравнение на нормата на натрупване за 2018г. за населени места с население от 25 000 до 50 000 жители в националния план - нормата на натрупване за 2018г. е 421 кг/ж/година. Забелязва се, че в община Самоков за същата година нормата на натрупване е по-висока;
- Количеството на общо образуваните битови отпадъци за периода 2016-2020г. следва неравномерни тенденции на покачване и спад. Аналогична е тенденцията при директно депонираните битови отпадъци в община Самоков;
- Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци в община Самоков;
- Съгласно получените резултати от проведенят морфологичен анализ на смесени битови отпадъци по фракции в община Самоков:
 - В количеството на генерираните отпадъци в община Самоков, най-висок е дялът на „инертни“ – 19,49%, последвани от „пластмаса“ – 17,90% и „градински отпадъци“ – 13,67%;
 - Висок е дялът на „градинските отпадъци“ – 14,67%, а на „дървесните отпадъци“ е 4,50%, което е показателно, че населението не ги събира разделно, а се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци, както и не се прилага фамилно компостиране за предотвратяване депонирането на тези отпадъци. Предотвратяване на депонирането на тези потоци отпадъци и оползотворяването им, ще бъде постигнато чрез използване от населението на компостери и въвеждане на разделно събиране на „зелени“ отпадъци;
 - Дялът на отпадъците от „хартия“ - 1,91%, „картон“ - 10,26%, „пластмаса“ - 17,90%, „стъкло“ - 5,62% и „метали“ – 1,86% е показателен, че въпреки въведената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, населението ги изхвърля в контейнерите за битови отпадъци. Тези отпадъци са ценни суровини и налице е частично използване на системата

за разделното им събиране от населението, напр. поради недостатъчната му информираност или неизградено съзнание за разделното събиране на тези отпадъчни потоци с цел рециклиране и оползотворяване. Предотвратяване на депонирането на тези потоци отпадъци и рециклирането им, ще бъде постигнато чрез увеличаване капацитета на инсталацията за сепариране на РЦУО-Самоков;

- Наличието на споменатите по-горе подходящи за оползотворяване материали в контейнерите за битови отпадъци и въпреки, че в общината има въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, налага необходимостта от разширяване обхвата на системата, чрез включване на останалите населени места в общината, както и въвеждане на практики за разделно събиране на биоразградими отпадъци;
- В общината на територията на гр. Самоков, с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол се извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, чрез система за разделно събиране, като Община Самоков има сключен договор с „Булекопак” АД за сътрудничество в областта на разделното събиране на отпадъци от опаковки, относно изграждане и управление на система за разделното им събиране;
- За 2020г. общото количество на разделно събраните отпадъци от опаковки (хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали) възлиза на 95 т, от които: хартиени и картонени опаковки – 49 т; пластмасови опаковки – 30 т, метални опаковки – 3 т и стъклени опаковки – 13 т;
- Общината е сред общините които не изпълняват целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от Закона за управление на отпадъците, като процента на рециклиране на отпадъците от опаковки - хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал, от общо генерираните отпадъци от опаковки за 2018г. в община Самоков е 5%;
- Общината е сред общините които не изпълняват целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от Закона за управление на отпадъците. Община Самоков е постигнала 48% от целта за намаляване на депонираните биоразградими битови отпадъци за 2018г.;

Утайки от ПСОВ

- Най-предпочитания метод за третиране на утайките от ПСОВ в община Самоков се явява тяхното депониране.

Строителни отпадъци

- На територията на общината няма специално депо/инсталация за третиране на строителни отпадъци;
- Генерираните строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата – ангажимент на общината по ЗУО, се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци и по този начин постъпват съвместно с тях и се депонират на РЦУО-Самоков, което е проблем за общината и изисква спешни мерки;
- На територията на общината все още има места, където се изхвърлят нерегламентирано понякога строителни отпадъци. Кметствата по места вземат необходимите мерки съвместно с общинската администрация за ликвидирането им и за недопускане на повторното им образуване;

Основните изводи от анализа и оценката на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините са следните:

- Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от екологосъобразно управление на отпадъците като ключов фактор за опазване на околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и включването им в икономическия цикъл, основан на „кръгова икономика“. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве;
- Действащият законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците, като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците;

Основните изводи от анализа и оценката на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво са следните:

- Общината е обезпечена с програмни и нормативни документи, които са хармонизирани с националното законодателство;
- Нормативната уредба в община Самоков („Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“) създава необходимите условия за прилагане на националното законодателство в областта на управление на отпадъците и отговаря на минималните изисквания на чл. 22 от ЗУО;
- Нормативната уредба на общината, детайлизира разпоредбите на ЗУО, ЗМСМА и ЗМДТ, както и програмните документи са основополагащ инструмент за общинската администрация на община Самоков за провеждане на политиката в областта на управление на отпадъците;

Основните изводи от анализа на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците са следните:

- Положителни са резултатите от дейността на РСУО, като е въведен регионален подход за управление на отпадъците в община Самоков, регион за управление на отпадъците - Костенец;
- Активността на участие на общините в заседанията на Общите събрания на РСУО е много висока, като почти всички общини участват редовно в заседанията;
- Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от РСУО;

Основните изводи от анализа и оценката на институционалния капацитет в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове са следните:

- Община Самоков има опит и достатъчен административен капацитет, относно разработването на нормативни актове и програми;

- Организацията на дейността и функционалните задължения на административните звена в общинската администрация на община Самоков е ясно определена в „Устройствен правилник на общинската администрация“;
- Регламентирани и разграничени са функциите, както и отговорностите и задълженията на Общинската администрация по управление на отпадъците в местната нормативна уредба, не се забелязва припокриване както в хоризонтален, така и във вертикален аспект;
- Заместник-кметът по „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“ - ръководи, организира и контролира дейностите на Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“ от Специализираната администрация, което е административното звено, отговорно за дейностите по управление на отпадъците в общината;
- В общината няма създадено специализирано звено инспекторат, което да осъществява контролни функции – както във връзка със спазване на националната и общинската нормативна уредба за отпадъците, така и по изпълнение на други общински наредби. Тези функции се изпълняват от упълномощените със заповед на кмета длъжностни лица от администрацията;
- За подобряване административният капацитет и за да бъдат актуално информирани, относно последните промени в нормативната уредба, служителите на общинската администрация периодично участват в семинари-обучения;
- На интернет-страницата на общината няма „зелен телефон“, предоставена е възможност за свързване с общинската администрация за подаване на сигнали във всички сфери от обществеността, в т.ч. и за нарушения в областта на управление на отпадъците и околната среда;
- Материално-техническата и информационната обезпеченост на общата и специализираната администрация в община Самоков е на добро ниво;
- Информационните кампании на общинско ниво, относно повишаване на общественото съзнание, осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за предотвратяване, разделно събиране на отпадъците и ефективно използване на ресурсите;

Направени са следните основни изводи от анализа и информацията за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване:

- В общината се осъществява контрол за предотвратяване използването на закритите локални замърсявания, както и възникването на нови;
- Всички съществуващи сметища, разположени на територията на община Самоков са с преустановена експлоатация и са почистени;
- Смесените битови отпадъци от населените места в общината се депонират на Регионално депо за отпадъци на общини Самоков, Долна баня, Костенец и Ихтиман;
- Община Самоков е подписала Договор с ПУДООС за финансиране на техническата рекултивация по проект „Закриване и рекултивация на старо депо за твърди битови отпадъци на община Самоков“. През м. Юни 2021г. е

изпълнена техническата рекултивация по проекта за закриване на старото депо. Към м. октомври 2021г. е изпълнено оформяне и засаждане на растителност и е започнат периода на отгледните грижи – първа година. Остават за изпълнение отгледните грижи през следващите две години;

Основните изводи от анализа и оценката на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” са следните:

- На територията на общината е създадена организация по отношение събирането на битови отпадъци, събират се разделно МРО – отпадъци от опаковки и ИУГ;
- Принципът „замърсителят плаща” се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци, тъй като общината, както и другите общини в страната, имат затруднения в определяне размера на таксата за домакинствата и другите задължени лица в схемата на основата на точното количество изхвърляни отпадъци от всяко домакинство;
- Принципът „Разширена отговорност на производителя” се прилага на територията на общината за МРО (отпадъци от опаковки и ИУГ), като общината е сключила договори за сътрудничество с организации по оползотворяване;

Основните изводи от анализа на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците са следните:

- Третирането на битовите отпадъци генерирани на територията на община Самоков се осъществява от 2016г. чрез регионален принцип на РЦУО – Самоков. Общината е обезпечена със съвременна инфраструктура за управление на битови отпадъци, ЕГО, зелени отпадъци с цел тяхното оползотворяване и екологосъобразно обезвреждане, като регионалната система Самоков разполага със съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по депониране, сепариране/предварително третиране и оползотворяване на биоотпадъци;
- Понастоящем около 76% от капацитета на клетка 1 е запълнен. За периода на Програмата за управление на отпадъците община Самоков ще се нуждае от допълнителен капацитет за депониране на отпадъци, което ще бъде постигнато с изграждане на клетка 2 на регионалното депо;
- Общината е изпълнила задължението си по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, като е осигурила общинския пункт за събиране на отпадъци. На площадката отредена за Общински пункт за събиране на отпадъци са разположени контейнери за безвъзмездно предаване на разделно събирани отпадъци от домакинства или донесени от отделни лица в това число: стъкла, пластмаса, текстил, гуми, хартия, едрогабаритни отпадъци - електрически уреди, опасни отпадъци, метали;
- Изискванията към площадките за приемане на отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло не са регламентирани в „Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“;
- За извършване на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на смесените битови отпадъци община Самоков е обезпечена с необходимите съдове за събиране така, че да се обхване 100% от населението на Общината и

- е осигурена необходимата честота на извозване, с която не се допуска препълване на контейнерите;
- На територията на общината няма отделни съдове за събиране на пепел и сгурия през отоплителния сезон;
- Общината е обезпечена с необходимите контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като са обхванати гр. Самоков, с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол;
- Общината не е обезпечена със съдове и транспортна техника за разделно събиране на биоотпадъци (хранителни и кухненски) и зелени отпадъци от паркове и градини, т.е няма въведена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци. Предвиждат се изпълнения на предпроектни поучвания и проектиране на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция с възможно финансиране по ОПОС 2021 - 2027 г. като доизграждане на РСУО Самоков;
- Общината не е обезпечена с инфраструктура за строителни отпадъци, поради което е необходимо да организира изграждане на инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали;

Основните изводи от анализа на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците са следните:

- Община Самоков изпълнява проект BG16M1OP002-2.009-0090-C01 „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“, финансиран по процедура BG16M1OP002-2.009 „Изпълнение на демонстрационни проекти в областта на управлението на отпадъците“, ОП „Околна среда“ 2014-2020г. Проектът е за въвеждане концепция "Repair Café" - ремонтна зала, оборудвана с инструменти за отремонтване на битови уреди, доставка на компостери и компост ускорители, кошчета за разделно събиране на битови отпадъци за събиране на рециклируеми материали и кантари за измерване на отпадъка, като се постига предотвратяване образуването на отпадъци, което има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците;
- Община Самоков изпълнява мерки, като част от общинската политика за ефективно използване на ресурсите, като е въвела домашното компостиране с цел намаляване на компостируемите отпадъци от домакинствата от общия поток битови отпадъци, като безвъзмездно са раздадени компостери за домашно компостиране на населението;
- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава;
- Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители в община Самоков;

Основните изводи от анализа на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им са следните:

- Общината е предоставила възможност на лицата да заплащат такса БО на основа на количеството генерирани отпадъци само за нежилищни имоти, а в случаите, когато това е невъзможно - на основа на данъчна оценка на имота;
- В община Самоков се следва практиката, прилагана за жилищните и нежилищни имоти на гражданите и предприятията, като се определят промили за сметосъбиране и сметоизвозване, поддържане на депо за ТБО и почистване на обществени територии;
- За община Самоков е валидна наблюдаваната в общините ситуация, при която делът на платените от бизнеса средства за такса „битови отпадъци“ е по-голям от този на домакинствата;
- През периода 2016-2020г. в община Самоков отчетените приходи от такса „битови отпадъци“ са по-високи от планираните, т.е. наблюдава се изпълнение по приходната част от такса „битови отпадъци“ и общината има устойчиви приходи от такса „битови отпадъци“;
- За 2018г. за средните общини (10-50 хил. жители) делът на средствата платени от бизнеса е 60,5%, а делът от домакинствата е 39,5%. За страната за 2018г. делът на средствата платени от бизнеса е 69,2%, а от домакинствата е 30,8%. В община Самоков за 2018г. делът на средствата платени от бизнеса е по-висок спрямо средното за страната и спрямо средни общини в страната (с население 10-50 хил. жители). За 2018г. в община Самоков делът на средствата платени от домакинствата е по-нисък спрямо средното за страната и спрямо средни общини в страната (с население 10-50 хил. жители);

Основните изводи от анализа на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците са следните:

- За 2018г. разходите за управление на отпадъците са 57,40 лв./ж., които са много по-ниски от средните за страната и за средни общини (10-50 хил. жители) и 151,93 лв./тон, които са по-високи за средните за страната и за средни общини (10-50 хил. жители) за същата година;
- За годините 2016-2020г. в община Самоков, 0,04% от експлоатационните разходи се ползват за закупуване на съдове за съхраняване на битови отпадъци, 31,76% за сметосъбиране и сметоизвозване, 35,75% за поддържане и експлоатация на депа за ТБО (вкл. отчисленията по ЗУО) и 32,45% за почистване на територии предназначени за обществено ползване. Не са били предвидени разходи за съдове за съхраняване на битови отпадъци през 2016г., 2017г. и 2019г.;
- Община Самоков изразходва повече средства през годините за управление на отпадъците отколкото събира такива от такса „битови отпадъци“;
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са постъпленията от такса за битови отпадъци, реализирани в общината;

Основните изводи от анализа на организационните схеми за информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците са следните:

- В общината няма вътрешноведомствена уредба за информационното обезпечаване в областта на управление на отпадъците;
- Информация във връзка с управлението на отпадъците в общината се събира в различни звена на административната структура;
- Общината разполага с необходимата законодателна уредба по управление на отпадъците на местно ниво, която е достъпна за обществеността чрез интернет-страницата на общината, но няма обществен достъп до документи съдържащи информация за вид, количество на генерираните отпадъци в общината, организацията осъществяваща съответната комунална дейност по управление на отпадъците;
- Информационните кампании на общинско ниво се провеждат ограничено, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците;

V. SWOT АНАЛИЗ (АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ В ПРОЦЕСА НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ)

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите “силни страни” и “слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на “възможности” и “заплахи”.

Силни страни - са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни - представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможностите - представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи - това са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Самоков показва посочените по-долу резултати.

V.1. Достижения и силни страни

- Разработени стратегически за общината планове и нормативни документи в сектор управление на отпадъците;
- Изграден административен капацитет;
- Въведен е регионален принцип на управление на отпадъците – община Самоков участва в “Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков”;
- Общината е обезпечена със съвременна инфраструктура за екологосъобразно управление на битовите отпадъци, на РЦУО-Самоков са обособени:
 - площадка за шредирание и временно съхранение на ЕГО;
 - инсталация за компостиране на „зелени“ отпадъци;
 - инсталация за сепариране;
 - център за рециклиране (ЦР) за разделно събиране на отпадъци за рециклиране и опасни отпадъци от бита – Общински пункт за събиране на отпадъци;
- Системата за сметосъбиране и сметонизвозване на битови отпадъци обхваща всички населени места на община Самоков (с изключение на с. Лисец – където няма жители и с. Яребковица – с 1 жител, съгласно информация от ГРАО);
- Общината прилага схемата „разширена отговорност на производителя“ за масово разпространени отпадъци, чрез партньорство с организации по оползотворяване на МРО - извършва се разделно събиране на отпадъци от опаковки и ИУГ;
- Разширен е обхвата на въведената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като освен територията на гр. Самоков са обхванати и други населени места - с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци,

- с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол;
- Осигурена е площадка по чл. 19, ал.3, т.11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци;
 - Старото общинско депо е рекултивирано;
 - Предоставена е възможност единствено за нежилищни имоти да се заплаща такса „битови отпадъци“ въз основа на количество генерирани отпадъци и то само за услугите по събиране и транспортиране на битовите отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
 - Обществеността участва при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците – процедури по ОВОС, публични обсъждания, предоставяне на информация по интернет чрез сайта на общината;

V.2. Проблеми и слаби страни

- Не се прилагат целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци;
- Не е въведена система за разделно събиране на хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите и заведенията за обществено хранене на територията на общината;
- В обхвата на регионалната система за управление на отпадъците в Самоков е налична сепарираща инсталация за отпадъци с цел рециклиране и последващо оползотворяване, но капацитетът е недостатъчен и се нуждае от разширение;
- Не е установена практика за налагане законодателството на местно ниво чрез ефективен контрол и санкции в сектор управление на отпадъците;
- Налице е недостатъчна информираност и стимули за населението и бизнеса, които да осигурят активното му включване в системата на общината за разделно събиране на битовите отпадъци;
- Липса на подготовка за дейности за насърчаване на принципите за кръгова икономика и разбирането и оползотворяването на отпадъците като ресурси;
- Няма изградена мониторингова система, която да отчита удовлетвореността на обществеността и заинтересованите лица от резултатите, свързани с дейностите и услугите по управление на отпадъците;

V.3. Възможности

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците;
- Значителна промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците;
- Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци както в рамките на ЕС, така и в региона;
- Изграждане на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците в РЦУО – Самоков – на регионално ниво;
- Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците;
- Въвеждане на система за управление на биоразградими отпадъци;

- Засилен институционален и граждански контрол за предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци;
- На регионално ниво - кандидатстване за финансиране по ОП „Околна среда 2021-2027“ за изграждане на втора клетка на депото и разширение на сепарираща инсталация за отпадъци на РЦУО-Самоков след извършено детайлно проедпроектно проучване;

V.4. Заплахи

- Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците;
- Необходимите публични инвестиции за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания и достигане на набелязаните цели са значителни;
- Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимостта за повишаване на такса за битови отпадъци за населението;
- Липса на подготовка за преминаване към кръгова икономика;

VI. ПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028Г.

Отправна точка за определяне на стратегическите цели за управление на отпадъците за периода до 2028г. на община Самоков са:

- целите на националната политика за управление на отпадъците и ефективно използване на ресурсите, респективно предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г.;
- направените изводи и препоръки от извършените анализи на текущото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Самоков и прилаганата политика в сектор управление на отпадъците на територията на общината;
- SWOT анализа на управление на отпадъците;

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: „Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива“.

Постигането на главната стратегическа цел е залегнало, като приоритет в настоящата програма.

Стратегически цели

Постигнатото изпълнение на стратегическите цели, през периода на общинската ПУО ще допринесе за изпълнение на генералната цел. Стратегическите цели са съобразно „Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г.“.

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки са представени на следващата таблица.

Стратегически цели	Програма/подпрограма
Цел 1: <i>Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване</i>	• Програма за предотвратяване образуването на отпадъци с • Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: <i>Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци</i>	• Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци
	• Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
	• Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с • Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: <i>Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други</i>	• Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

Целите на Програма за управление на отпадъците на община Самоков за периода 2021-2028г. са в синхрон с целите на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г.

В рамките на настоящата ПУО са разработени **седем програми/подпрограми с предложени конкретни целенасочени мерки** и комбинацията им във времето ще доведе до постигане изпълнението на набелязаните цели на всяка от подпрограмите, така и на трите стратегически цели.

Посочените подпрограми съдържат както инвестиционни мерки, така и неинвестиционни – „меки“ мерки. Инвестиционните мерки съгласно НПУО 2021-2028г. включват основно изграждането на инфраструктура, съдове, транспортни средства, компостери и др. „Меките“ мерки включват дейности като нормативни промени; назначаване на служители; обучение на служители; изготвяне на анализи; подготовка на проекти; разработване на методики, инструкции и др. административни актове; изпълнение на контролни дейности; провеждане на информационни кампании; разработване и внедряване на информационни системи и др.

Инвестиционните мерки за община Самоков в рамките на времеви период на Програмата са:

- Проектиране на клетка 2 и довеждаща инфраструктура и изграждане на клетка 2 на РЦУО-Самоков;
- Биологична рекултивация с последващ мониторинг и следексплоатационни грижи на старото депо в община Самоков;
- Управление на излезли от употреба препарати за растителна защита - обезвреждане на залежали пестициди, намиращи се в стоманобетонни контейнери (ББ-кубове) – 6 бр.;
- Разширяване на капацитета на инсталацията за сепариране на РЦУО-Самоков;
- Разширяване на въведеното пилотно домашно компостиране – в гр. Самоков и избрани села от общината - закупуване на компостери;
- Обособяване на специализирани площадки в град Самоков и села в общината за разделно събиране на зелени и строителни отпадъци от домакинства и транспортиране за последващо оползотворяване в РЦУО и/или до предвидената на РЦУО-Самоков за изграждане инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали.
- Въвеждане на разделно събиране на биоразградимите хранителни отпадъци с възможно финансиране по ОПОС 2021-2027г. за закупуване на съдове и специализирана транспортна техника за оползотворяване в регионалната система – Самоков. Предвиждат се изпълнения на предпроектни поучвания и проектиране на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция с възможно финансиране по ОПОС 2021 - 2027 г. като доизграждане на РСУО Самоков;
- Реализация на проект за управление на строителните отпадъци, генерирани на територията на община Самоков - с участие в процедура за финансиране и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали, предвидена в рамките на ОПОС 2021-2027г.;

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Неинвестиционните мерки включват разнообразни дейности, основно свързани с укрепване на административния капацитет, внедряване на интегрирана информационна система за управление на отпадъците, подготовка на проекти, провеждане на информационни кампании и др.

Част от мерките в програмата са остойностени на базата на информация за изпълнението на сходни дейности и експертни допускания. За една част от мерките не е предвиден бюджет, тъй като те се финансират в рамките на обичайния бюджет на общината за съответната бюджетна година. Основно, това са мерки от организационен, процедурен и нормативен характер.

Стратегическа цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

VI.1. Програма за предотвратяване образуването на отпадъци

VI.1.1. Въведение

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност.

Предотвратяването на образуването на отпадъци има ключова роля за постигане на генералната цел и е основен приоритет. За постигането на този приоритет Директива(ЕС) 2018/851 от 30 май 2018г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефективният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда. Поради това е важно държавите членки на ЕС да предприемат подходящи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци,

да наблюдават и оценяват напредъка в прилагането на такива мерки. Като част от тези мерки държавите членки следва да подпомагат иновативни модели на производство, търговия и потребление, които намаляват наличието на опасни вещества в материалите и продуктите, които насърчават увеличаването на продължителността на живота на продуктите и повторната им употреба, включително чрез създаване и подкрепа на мрежи за повторна употреба и за ремонт и схемите за обратно изкупуване и връщане за повторно пълнене, както и като стимулират повторното производство, обновяването и, по целесъобразност, повторната употреба на продуктите и платформите за споделяне;

- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО). Държавите членки следва да предприемат мерки, за да осведомят потребителите за този принос и да ги насърчават да допринасят по-активно за подобряване на ресурсната ефективност. Като част от мерките за намаляване на образуването на отпадъци, държавите членки следва да включат постоянни комуникационни и образователни инициативи за повишаване на осведомеността по въпросите на предотвратяването на образуването на отпадъци и нерегламентираното изхвърляне на отпадъци, поставянето на количествени цели и, по целесъобразност, предоставянето на подходящи икономически стимули за производителите;
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск. С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008г. относно *„Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“* и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци;

Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи, чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.

VI.1.2. Определение и място в йерархията за управление на отпадъците на предотвратяването на образуването на отпадъците

Според ЗУО (§1, т. 17 от ДР) "Отпадък" е всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи".

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за институциите,

бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- а) Предотвратяване на образуването на отпадъци
- б) Подготовка за повторна употреба
- в) Рециклиране
- г) Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия
- д) Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

Предотвратяването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в Член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, като: “Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите”.

Най-общо, предотвратяване на образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъкът не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето, рециклирането. Различните начини за третиране на отпадъците винаги са свързани с натоварвания за околната среда. Дори и чрез най-съвременните технологии при изгарянето възникват емисии и/или остатъчни вещества, които трябва да се складират. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат изцяло да се изключат вредни въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на тяхното образуване.

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, мотото на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е: *„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“*.

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „повторна употреба“ на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай - да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието „подготовка за повторна употреба“, за което определението е следното „проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка”.

Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претapiцира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистят и претapiцират с цел да се продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъците, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред страните-членки, като право да отчитат тези количества за рециклирани има държавата от които са събрани съответните отпадъци, а не в държавата, в която са преминали операцията „подготовка за повторна употреба“.

VI.1.3. Участници в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Основните участници в тези процеси са:

- *Държава*

Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци, да предвиди програми за финансово подпомагане прилагането на мерки за предотвратяване на отпадъците на всички нива, да въведе административно-регулаторни мерки, с които да се облекчи даряването на продукти, които биха се превърнали в отпадъци и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата трябва да прилага мерки за планиране като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, което е регламентирано в ЗУО, чрез които мерки могат да се предписват мерки по предотвратяване на отпадъците, когато е приложимо.

- *Общини*

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за предотвратяване образуването на отпадъци. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за предотвратяване образуването на отпадъци, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“, под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до предотвратяване образуването на отпадъци. За някои общини е наложително да се повиши човешкият ресурс в дългосрочен план.

- *Икономически и научни организации*

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени процеси, които са екологосъобразни и с ниски нива на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлагащите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправяне и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро доброволен и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

- *Неправителствени организации*

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до предотвратяване образуването на отпадъци.

- *Домакинства*

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

VI.1.4. Ползи от предотвратяване образуването на отпадъци

Екологичните ползи от предотвратяването на отпадъците включват спестяване на ценни природни ресурси и свързаното с това въздействие върху околната среда от извличането и преработката на тези ресурси, намаляване на количеството консумирана енергия и емисиите парникови газове, образувани вследствие събирането, транспортирането и третирането на отпадъците.

Икономическите ползи от намаляването на отпадъците са значими. За общините то води до намаляване на разходите в общинския бюджет. Предвид все по-високите изисквания на европейското и националното законодателство в сектор отпадъци и задълженията на общините да постигнат определени количествени цели, разходите за управление на отпадъците отнемат значителен ресурс от бюджета на общината.

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

На индивидуално ниво, намаляването на отпадъците също носи икономически ползи, макар че в България все още те не могат да се оценят като съществени предвид факта, че сега прилаганият начин за определяне и заплащане на такса битови отпадъци не осигурява финансови стимули за населението да предотвратява и намалява количеството генерирани отпадъци. Заплащането на ТБО по схемата „Плащаш колкото изхвърляш“ е икономически инструмент, който стимулира населението и бизнеса да намаляват генерираните от тях отпадъци, като наблюденията показват, че най-ефективни са резултатите по отношение на биоотпадъците, вкл. хранителните и отпадъците от опаковки. В комбинация с други мерки и информационни кампании относно техники за предотвратяване на отпадъците, въвеждането на заплащане на ТБО според количеството допринася за намаляване на образуваните отпадъци. От своя страна генерирането на по-малко отпадъци освобождава финансов ресурс на домакинствата за потенциално по-икономически продуктивни начинания – по-ниската и екологосъобразна консумация води до използване на по-малко финансови средства за закупуване на продукти, които се превръщат в отпадък.

VI.1.5. Цели за предотвратяване образуването на отпадъци

Целите могат да се обособят в групи – стратегическа и оперативни цели.

Стратегическата цел е подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение от своя страна се постига чрез пакет от мерки.

Стратегическа цел - Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване – чрез „Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.“

Оперативна цел - Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

VI.1.6. Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

Въз основа на направените анализи и оценка на възможностите за прилагане на някои от примерните мерки в Приложение №4 към чл.50, ал.3, т.2 на ЗУО и съществуващи в общината мерки са идентифицирани мерките за постигане на поставените цели.

Мерки за предотвратяване образуването на отпадъци, съгласно Приложение №4 към чл.50, ал.3, т.2 на ЗУО

В Приложение №4 към чл.50, ал.3, т.2 на ЗУО са изброени 16 примерни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци.

Няколко от тези мерки са относими към компетенциите на местните власти и са разгледани по-долу, като е спазвана следната структура – представена е същността на мярката, досегашното прилагане в общината, бъдещо съдържание с възможни индикатори за проследяване успеха на мярката.

VI.1.6.1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Същност на мярката

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на планове и програми от общинските органи - съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва програма за управление на отпадъците (и програма за предотвратяване образуването на отпадъци като част от нея), която е част от общинската програма за околна среда и същевременно е в съответствие със структурата, целите и предвижданията на *„Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г.“*;
- Прилагане на икономически мерки – например, чрез въвеждане на допълнителни плащания (екотакси, данъци, концесионни възнаграждения и пр. за ползване на природни ресурси се цели намаляване на количеството на използваните ресурси в производството и по този начин и намаляване на количеството на отпадъците, които биха възникнали) или чрез предоставяне на субсидии. С използването на различни по вид икономически стимули се цели повишаване на екологосъобразното поведение на обществеността и бизнеса.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

Въпреки, че вече са разработвани и приети различни програми, както в областта на околната среда като цяло, така и специално в областта на управление на отпадъците, трябва да се подчертае, че в настоящата програма се предвиждат конкретни взаимнообвързани мерки за предотвратяване на отпадъците в община Самоков, като се отчитат мерките в Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци, а и спецификите на общината. За да има резултат Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци на общината, трябва да бъде правен периодичен преглед на изпълнението на мерките от плана за действие и постигнатите резултати, като се отчита изпълнението им чрез индикатори.

Въвеждането на *„електронна община“*, освен преките положителни ефекти за обществеността и бизнеса, има значим принос към политиката за предотвратяване на отпадъци и ефективно използване на ресурсите. Разглежданите в този аспект и реализирани в пълен обхват мерки ще доведат до предотвратяване употребата на тонове офис хартия и съответните консумативи, което е равнозначно на предотвратено количество отпадъци. Понастоящем общината е въвела предоставяне по електронен път на административни услуги за населението и бизнеса и администриране на местните данъци и такси. Общинска администрация Самоков е присъединена към Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на електронни административни услуги. Услугите предоставяни от общински администрации са достъпни през Единния портал за достъп до електронни административни услуги на ДАЕУ в раздел *„Централизирано заявяване“*, подраздел *„Услуги предоставяни от Общинска администрация“*. Усилията на общината трябва да бъдат насочени към подобряване на електронните услуги, с което ще бъде спестено време на администрацията и ще бъдат предотвратени количества отпадъци от офис хартия. Необходимо е популяризиране на системата и увеличаване на броя жители и фирми, които я ползват, което може да стане и в рамките

на информационните кампании на общината за предотвратяване на отпадъците, като част от цялостната информационна дейност на общината по управление на отпадъците.

Наред с това местните власти могат да насърчават екологосъобразното поведение у населението чрез подходящи икономически стимули, като например общината може да разшири въведената пилотна система за домашно компостиране, като предостави безплатно съдове за домашно компостиране на още домакинства, например в крайградските квартали или по селата и пилотно да въведе намален размер (отстъпка) на такса битови отпадъци за домакинствата, които прилагат домашно компостиране. По този начин ще бъдат предотвратени „зелени“ и биоразградими отпадъци, които ще бъдат оползотворени чрез производство на компост за целите на домакинствата в общината.

Удължаването на жизнения цикъл и повторната употреба на стоки и продукти е мярка, която води пряко до намаляването на количеството образувани отпадъци. В тази насока през 2020 г. община Самоков е сключила договор с ОПОС BG16M1OP002-2.009-0090-C01 от 20.08.2020г. за изпълнение на проект *„Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“*, като в община Самоков ще бъде въведена концепция "Repair Café" - ремонтна зала, оборудвана с инструменти за отремонтване на битови уреди – 3 комплекта инструменти; 3 бр. работни маси и работни столове - 12 бр., доставка на компостери и компост ускорители - 239 бр. всеки, както и кошчета за разделно събиране на битови отпадъци – 156 бр. за събиране на рециклируеми материали и кантари за измерване на отпадъка – 175 бр. С проекта се постига предотвратяване образуването на отпадъци, което има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците и по-конкретно предотвратяване на образуването на биоразградимите отпадъци, чрез въвеждане на компостиране – предоставяне на компостери, подготовка за повторна употреба на отпадъци от домакинствата чрез прилагане на иновативна инициатива ремонтна зала „Repair Café“ с разделно събиране на материали за последващо рециклиране, подкрепени с изпълнение на мерки за информираност и провеждане на кампании.

Индикатори

За да се отчете напредъкът за подобряване ползването на електронните услуги в общината, за целите на предотвратяване на отпадъци, като индикатор следва да се използва индикатор - брой на ползвателите на електронните услуги в общината.

Може и периодично да се отчита броят проведени информационни кампании от общината, чрез които се популяризира и стимулира населението и бизнеса да ползват електронните услуги.

Друг индикатор за реализация на мярката е броят на домакинствата, които прилагат домашното компостиране/или брой домакинства прилагачи домашно компостиране с намалена такса битови отпадъци.

Индикатор за реализация на мярката е изпълнен проект: *„Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“*.

VI.1.6.2. Използване на доброволни споразумения, експертни групи на потребители/производители или секторни преговори с оглед на това съответните предприятия или промишлени сектори да съставят свои собствени планове или цели за предотвратяване образуването на отпадъци, или да внесат корекции в продукти или опаковки, от които се получава голямо количество отпадъци

Същност на мярката

Доброволните споразумения могат да се разделят условно в две групи – между общините от една страна и представители на бизнеса от друга, както и доброволни споразумения между представители на бизнеса помежду им. Предимството на доброволните споразумения както при всеки договор са, че резултатът е желан и от двете страни. Тези споразумения са подходящи за дейности, за които е трудно или нецелесъобразно да се регулират със закон. Едно такова споразумение може да бъде между общината и браншова организация на бизнеса, напр. браншови организации на хотелиерите и ресторантьорите и да касае количеството изхвърлени хранителни отпадъци. Подобно споразумение може да се сключи и с представителите на търговските вериги на хранителни стоки относно третирането на храни с почти изтекъл срок на годност или за продажба на стоки в насипно състояние с цел избягване на отпадъци от опаковки. Друга възможност е изпращане на електронни фактури на желаещите клиенти от доставчиците на услуги като ток, вода, топлофикация, телефон и други с цел спестяване на хартия и на разходи и материали за доставка.

За успешното реализиране на мерките за предотвратяване е възможно да бъдат привлечени производителите, търговците, ресторантьорите и хотелиерите, като за целта на първо място трябва да се повиши осведомеността им и да се насърчи готовността им да участват в провеждането на проекти в тази насока. Ето защо е необходимо общината да провежда информационни кампании на браншовите организации и обекти от сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ и търговията за предотвратяване на хранителните отпадъци и отпадъци от опаковки, както и за прекомерното образуване на хранителни отпадъци от домакинствата и да даде насоки за правилното потребление и съхранение на хранителни продукти, като се очаква евентуално поемане на доброволни ангажименти.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

Въпреки че тази мярка е позната, нейното прилагане не е широко разпространено в България, както и досега не е прилагана в общината. Оптимизирането на използването на храни с почти изтекъл срок на годност от търговските вериги също може да е предмет на доброволно споразумение, например да се създаде система с организация такива храни да се предлагат на социално слаби слоеве от населението.

Възможна мярка е и създаването на общинска платформа за общо доброволно споразумение със съответно наименование и лого, раздаване на годишни награди и др., като членуващите в това споразумение фирми и организации получават допълнителна реклама чрез публикуване на списъка от фирми в сайта на общината.

За да популяризира мерките и проучи нагласите на заинтересованите страни, общината е необходимо да проведе информационни кампании по управление на отпадъците.

Индикатори

Проведени информационни кампании сред заинтересованите страни - браншови организации и обекти от сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ и търговията за прилагане на мерки за предотвратяване на хранителни отпадъци и отпадъци от опаковки.

Друг индикатор е създадена платформа за територията на общината по предотвратяване на отпадъците и брой сключени споразумения и брой фирми и други организации, включени в нея.

Друг индикатор е създадена система на територията на общината за използването на храни от търговските вериги и заведения за обществено хранене преди изтичане на срока на годност за социално слаби слоеве от населението.

VI.1.6.3. Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители

Същност на мярката

Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъците, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, рекламни брошури, интернет сайтове. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното количество.

Голямо количество отпадъци представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (например вестници и списания) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването.

За намаляване количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери “против нежелана поща“ на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии, от получаване на рекламни материали.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационните технологии в дома отваря път за нови подходи, позволяващи „всички хартии“ да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за битови сметки или за друга информация, предоставена обикновено на хартиен носител.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

В община Самоков се прилагат системи за разделно събиране на МРО – отпадъци от опаковки и ИУГ. През годините информационни кампании от ООп с които общината е сключила договори за разделно събиране на МРО са провеждани в общината.

Като бъдеща възможност се предвижда насърчаване на ООп за провеждане на информационни кампании в община Самоков, като се наблегне на работа с подрастващите.

Основният резултат на тази мярка би бил повишаване съзнанието на широк кръг от населението за важността от опазване на ресурсите и за възможни мерки за

предотвратяване на отпадъци, в частност специални целеви групи като деца и ученици, които най-бързо се приобщават към „зелените” идеи. Въпреки че непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, тя има много голямо значение за формиране на екосъзнание в потребителското общество, което да се стреми да избягва образуването на отпадъци.

Индикатори

Брой проведени информационни кампании за населението.

Брой публикации на страницата на община Самоков.

VI.1.6.4. В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за търгове и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от Комисията на 29 октомври 2004г.

Същност на мярката

В своето съобщение „Обществени поръчки за по-добра околна среда” (COM (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе биха били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общи критерии за „зелените” обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните-членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Комисията разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществените поръчки има две възможности при тяхното възлагане: офертите може да се сравняват или само на база най-ниска цена, или на база „икономически най-изгодна оферта”, което означава, че ще бъдат взети предвид други критерии за възлагане, включително цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта“ винаги се състои от два или повече подкритерия, то те могат да включват екологични критерии. Както се подчертава и в цитирания в настоящата мярка Наръчник, важно е да са изпълнени следните условия, на които да отговарят критериите:

- Да са свързани с предмета на договора;
- Да бъдат конкретни и обективно количествено измерими;
- Да са обявени предварително;
- Да са подчинени на правото на Общността;

При спазване на тези условия критериите ще са правилни, а оттам и поръчката няма да е проблемна. Ако се приеме като база за сравнение „икономически най-изгодна оферта”, трябва да се има предвид, че при изчисляването е целесъобразно да се приложи изчисление на база „стойност на жизнения цикъл”. Това означава, че остойностяването включва целия срок на експлоатация и обхваща следните разходи:

- Разходите за закупуване и всички свързани с това разходи (доставка, монтаж, пускане в експлоатация и т.н.);
- Оперативни разходи, включващи енергия, резервни части и поддръжка;

- Разходи в края на жизнения цикъл като спиране от експлоатация и отстраняване.

На етап възлагане за всеки един от тези разходи трябва да се определи коефициент, за да могат да бъдат взети под внимание при определяне на икономически най-изгодната оферта. Това ще помогне да се получи продукт, който е не само „икономически най-изгоден“, но той ще има и по-добри екологични показатели, тъй като в процеса на възлагане ще станат ясни и разходите при използване и за изхвърляне, на които в противен случай няма да бъде обърнато достатъчно внимание.

Досегашно прилагане и бъдещи възможности

Както европейското, така и българското законодателство и свързаните с него документи, позволяват залагането на екологични критерии при обществените поръчки. Дори, обаче и да се използва само критерия най-ниска цена, има достатъчно възможности за прилагане на мярката, напр. при поръчки на стоки и услуги, които попадат в групата на стоките и услугите, за които има разработени критерии от ЕК (напр. рециклирана хартия, офис и IT оборудване, осветление, почистващи продукти и услуги и др.).

Досега в общината не е прилагана мярката провеждане на „зелени“ обществени поръчки. Настоящата програма предвижда - провеждане на обучение на служители от общинската администрация - Дирекция „Административно-правно и информационно обслужване“, участващи в организиране и провеждане на обществени поръчки в общината, относно „зелени обществени поръчки“ и разработване на примерни тръжни документи. Целта на тази мярка е към 2028г. поне 20% от проведените от общината обществени поръчки да са „зелени“.

Индикатори

Проведено обучение и брой участвали служители; Брой и/или стойност на проведени „зелени“ обществени поръчки в общината.

VI.1.7. План за действие на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци

В планът за действие са представени стратегическата и оперативната цели, примерни типови мерки за предотвратяване образуването на отпадъци от Приложение №4 на ЗУО, релевантни към община Самоков, като за всяка от тях са посочени конкретни мерки /дейности със срок за изпълнение, финансиране, резултати, индикатори за напредък и отговорност за изпълнение /отговорни институции.

Целите и заложените за изпълнение дейности /мерки за постигане на оперативната и стратегическа цели са представени в табличен вид, съгласно насоките в „Методология за стратегическо планиране в Република България“ и „Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“, 2021г. на МОСВ.

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

План за действие към Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци /Стратегическа цел 1: „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване – чрез „Прехвърляне на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци в свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда“

Оперативна цел	Мерка по Приложение IV на ЗУО и на РДО	Деятности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
							Текущи	Целени	Водеща	Партньор
✓Намаляване количеството на образувани отпадъци - „норма на генериране на битови отпадъци“							✓Норма на генериране на битови отпадъци – ежегодно	✓За 2028г. норма на генериране на всички общински отпадъци (смесени и разделно събрани отпадъци) е не повече от 456,23 кг/ж		
	Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	Подобряване на електронните услуги в общинската администрация	15000	Програми за техническа помощ 2021-2027	2027г.	Подобрено предоставяне на електронни администр. услуги за населението и бизнеса - допълнително предотвратяване отпадъци /офис хартия, консумативи/	Брой ползватели на електронни услуги	До края на 2028г. - 20% нарастване на ползвателите на ел. услуги	Кмет	
		Информационни кампании за запознаване потребителите с възможностите за ползването на електронни услуги, предоставяни от общината на населението и бизнеса	10 000	Програми за техническа помощ 2021-2027	2022-2028г.	Ефективно използване на системата „електронни общини“	Бр. проведени информационни кампании за ползване на електронни услуги	До края на 2028г. - проведени 2 бр. информационни кампании	Кмет, Общ. администрация	Общественост и бизнес

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

		Безвъзмездно предоставяне на домакинствата на компостери за зелени и други биоотпадъци	400 000	Община, ОПОС 2021-2027	2021-2028г.	Предотвратени зелени и др. биоотпадъци чрез включени домакинства в система за домашно компостиране	Ежегодно - брой предоставени компостери на домакинства, прилагачи домашно компостиране	До края на 2028г. поне 3 600 бр. домакинства, прилагачи домашно компостиране – градове и села	Кмет, кметове на кметства	Домакинства, прилагачи домашно компостиране
		Пилотно въвеждане на намален размер (отстъпка) на такса БО за домакинствата, които прилагат домашно компостиране		Община	2021-2028г.	Одобрена такса БО с намален размер от ОБС за домакинства прилагачи домашно компостиране	Бр. домакинства, прилагачи домашно компостиране с намалена такса БО - ежегодно	До края на 2028г. налична нормативна промяна, която въвежда отстъпка такса БО за домакинства, прилагачи компостиране	ОБС- Самоков	Домакинства
		Изпълнение на демонстрационен проект в областта на отпадъците „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе.“	390 426,60	ОПОС 2014-2020г.	2022г.	Предоставени услуги за удължаване жизнения цикъл на битови уреди - допълнително предотвратени отпадъци	2021г. – 2022г. процес на осъществяване на проекта	2022г. – въведена концепция "Repair Café" - оборудвана ремонтна зала, с инструменти за отремонтиране на битови уреди; доставени компостери и кошчета за разделно събиране на битови отпадъци и рециклируеми материали	Кмет	
	Доброволни споразумения, експертни групи на потребители/	Информационни кампании за осведомяване на браншовите	3 000	Община	2023г.	Проведени информ. кампании на сектор „хотелиерство и	Брой реализирани информационни кампании	До 2023г. проведени 2 бр. информационни и кампании	Кмет	Браншови организации и обекти от сектор

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

	производители или секторни преговори с оглед на това съответните предприятия или промишлени сектори да съставят свои собствени планове или цели за предотвратяване образуването на отпадъци, или да внесат корекции в продукти или опаковки, от които се получава голямо количество отпадъци	организации и обекти от сектор „хотелиерство и ресторантьорство“ и търговията за предотвратяване на хранителни отпадъци и опаковки и евентуално поемане на доброволни ангажименти				рестантьорство ^с и търговията и браншови организации, които са запознати с ползите от предотвратяване на отп. и поети доброволни ангажименти				„хотелиерство и ресторантьорство и търговията
		Създаване на общинска платформа за предотвратяване на отпадъците, към която с доброволно споразумение са се присъединили браншови /неправителствени /потребителски /образователни /научни /медийни и други организации. Общинската платформа е със собствено лого, годишни награди, като членуващите в това споразумение получават допълнителна реклама чрез публикуване на списъка от фирми в сайта на общината	24 000	Програма за техническа помощ 2021-2027	2028г.	Създадена общинска платформа, като доброволно споразумение за предотвратяване на отпадъци	2023г. - одобрен проект за общинска платформа за доброволни споразумения с организации за предотвратяване на отпадъци	Към 2023г. присъединени с доброволни споразумения 10 организации към общ. платформа	Кмет	Браншови /неправителствени /потребителски /образователни /научни /медийни и др. организации

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

	Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	Провеждане на информационни кампании за политиките по предотвратяване на отпадъци	15 000	Община ОПОС 2021-2027; отчисления по чл. 64 от ЗУО	2023г.	Повишена информираност на общественост, бизнес и ученици запознати с предимствата за предотвратяване на отпадъците и запазване на ресурсите	Брой реализирани информационни кампании	До 2023г. проведени 3 бр. информационни и кампании	Кмет, Зам. кмет, Д-я „ХДЕТТОС“	Общественост, бизнес и ученици
		Провеждане на информационни кампании за предотвратяване на отпадъци от опаковки, ИУГ	В рамките на ежегодните бюджети за информационни кампании на ООп на отпадъци	ООп на отпадъци от опаковки, ИУГ	2028г.	Проведени информационни кампании на тема предотвратяване на отпадъци от ООп	Брой реализирани информационни кампании; Брой публикации на страницата на общината	До 2028г. – ежегодно провеждане на информационни и кампании; До 2028г. – общ брой публикации на страницата на общината	ООп на отпадъци от опаковки, ИУГ	Община
	В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за търгове и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки в АОП	Обучение за „зелени обществени поръчки“ на служители от общинската администрация, участващи в организиране и провеждане на обществени поръчки – изготвяне на тръжни документи, съдържащи необходимите изисквания към изпълнителите и технически спецификации	5 000	Община	2021-2028г.	Проведено обучение - обучени служители от общинската администрация относно „зелени“ обществени поръчки	Брой обучени служители от общината Изготвени тръжни документи	Брой обучени служители от общинската администрация, участващи в организиране и провеждане на „зелени“ обществени поръчки;	Община	АОП

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

		Указание Горноградска сметница Бюджетна сметница	Община	2021-2028г	Разширяване понавята на гражданите а на обществото като цялостна политика от НО и включване за прилагане на деветия в ежедневното р ботно време работното време	Ежедневно - брой организации - частни Екологична ес, данни на намаляване на отпадъците	2028г - данни организации - в общината участни в сдруженията сдружения намаляване на отпадъците	Община	
		Актуализиране на програмата за управление на отпадъците	Община	2021г	Актуализиране на програмата за управление на отпадъците	2021-2021г. - свързана с информация за актуализиране на програмата за управление на отпадъците	2021г - свързана информация и актуализиране на програмата за управление на отпадъците	Дж "СЪПТОЖ"	
		Понемателна регламентация сметница, общината	Община	2021-2028г	Ежедневно персонален регламентация общината	Ежедневно - брой понавята персонален регламентация общината	2028г - данни персонален регламентация общината са понавята	Кмет, кметове на кметства	

Стратегическа цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

VI.2. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

VI.2.1. Въведение

Програмата за устойчиво развитие до 2030г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025г. и с 50% до 2030г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните

отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци.

За предотвратяване на хранителните отпадъци следва да се предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“. Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в член 2 от Регламент (ЕО) №178/2002 на Европейския парламент и на Съвета: „По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приет от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в член 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

- а) фуражи
- б) живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека
- в) растения преди прибиране на реколтата
- г) медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета
- д) козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23)
- е) тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24)
- ж) наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971г.
- з) остатъчни вещества и замърсители.“

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер. Домакинствата са основният източник на образуване на хранителни отпадъци и в страната и в ЕС, следвани от сектора на преработка и производство на храни. Ето защо намаляването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

В страната за 2016г. образуваните хранителни отпадъци на човек са 94 кг по информация в НПУО.

През 2017г. са предоставени като дарение по-малко храни като количество, но с по-висока стойност. Българска хранителна банка посочва като основна причина за това

разпоредбата за маркирането на дарените храни, което предполага сериозен ангажимент от страна на бизнеса, свързан с влагане на допълнително ресурси – пари, време, човешки труд и съответно – с настъпването на нови разходи, произтичащи от допълнителната маркировка. В допълнение, когато става дума за храни с много кратък срок на годност, времето е критичен фактор и е важно храната бързо да достигне до нуждаещите се, безрисково и безопасно.

Към настоящия момент на национално ниво един от нормативни актове, насърчаващи даряването на храни, е издадената на основание чл. 108 от Закона за храните „Наредба за специфичните изисквания за извършване на хранително банкиране и контрола върху тази дейност“, приета с Постановление №26 на Министерския съвет от 2021г. (обн., ДВ, бр. 10 от 2021г.). В наредбата са регламентирани и възможностите за даряване на храни с изтекъл срок на минимална трайност “най-добър до”.

Понастоящем в страната няма внедрена методика за измерване на хранителните отпадъци с произход, различен от домакинствата. Също така на национално ниво няма действаща стратегическа рамка по отношение предотвратяване образуването на хранителните отпадъци със съответните мерки и действия, които да обхванат всички етапи на хранителната верига – първично производство, преработката на храни, търговията на едро и дребно, общественото хранене и домакинствата.

VI.2.2. Цели и мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци

Стратегическа цел

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване, чрез прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци.

Действия/мерки

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата подпрограма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Основните предизвикателства, с които община Самоков трябва да се справи, за да осигури цялостна политика по предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, могат да се идентифицират по следния начин:

- събиране на информация за количествата образувани хранителни отпадъци от бита;
- идентифициране на заинтересованите страни на всички етапи от хранителната верига;
- повишаване информираността на населението за проблема със загуба и разхищението на храни;

- повишаване на информираността на различни целеви групи (общини, НПО, бизнес, домакинства и др.) по отношение предотвратяване образуването на хранителни отпадъци;
- стимулиране на даряването на храни;
- въвеждане на разделно събиране на хранителни отпадъци – закупуване на кафяви контейнери и транспортна техника;

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци /Стратегическа цел 1: „Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване, чрез прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.“

Оперативна цел	Деятности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓Намаляване количеството на образуваните хранителни отпадъци						✓Генериран хран. отпадък – ежегодно;	✓За 2028г. - 30% по-малко хран. отпадък в сравнение с генерираните през 2021 година;		
	Мониторинг на изпълнение на включените в програмата мерки за предотвратяване образуването на хран. отпадъци		Община	Ежегодно	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълняването на мерките	Ежегодно – бр. изпълнени/в процес на изпълнение мерки	Всички мерки за предотвратяване образуването на хран. отп., включени в Програмата са изпълнени до края на 2028г.	Д-я „ХДЕТГОС“	
	Проучване и съставяне на списък на обектите, които генерират големи количества хранителни отпадъци на територията на общината	2500	Община	Ежегодно	Съставен списък на обектите, генериращи големи количества хран. отпадъци на територията на общината - събрана информация за количествата образувани хран. отпадъци, изготвен въпросник за ежегодно попълване,	Ежегодно – бр. попълнени въпросници от идентифицираните обекти, генериращи големи количества хранителни отпадъци	За 2028г. - 30% по-малко хран. отпадъци в сравнение с генерираните през 2021 година;	Външно възлагане за съставяне на въпросника и събиране информация за 2022 година; След 2022 Д-я „ХДЕТГОС“	

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Информационни кампании за осведомяване на бургиниотите относно админ. обектите от сектор „Хотеларство и ресторантство“ в провинцията, предоставяване на временни и временни пропуски на доброволни организации и работници в дейностите на информирания и предоставяване на временни и временни пропуски на "Най-добрият" и "Голямото" на провинцията временни пропуски	2021	Община Самоков	2021-2028г.	Данните са били използвани за предоставяване на временни и временни пропуски на доброволни организации и работници в дейностите на информирания и предоставяване на временни и временни пропуски на "Най-добрият" и "Голямото" на провинцията временни пропуски	Проектът е реализиран в рамките на програмата за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.	До 2028г. предоставяване на временни и временни пропуски на доброволни организации и работници в дейностите на информирания и предоставяване на временни и временни пропуски на "Най-добрият" и "Голямото" на провинцията временни пропуски	Хотел	Информационни кампании за осведомяване на бургиниотите относно админ. обектите от сектор „Хотеларство и ресторантство“ в провинцията, предоставяване на временни и временни пропуски на доброволни организации и работници в дейностите на информирания и предоставяване на временни и временни пропуски на "Най-добрият" и "Голямото" на провинцията временни пропуски
Създаване на системи на териториална община за управление на отпадъците в провинцията, предоставяване на временни и временни пропуски на доброволни организации и работници в дейностите на информирания и предоставяване на временни и временни пропуски на "Най-добрият" и "Голямото" на провинцията временни пропуски	2021	Община Самоков	2021	Данните са били използвани за предоставяване на временни и временни пропуски на доброволни организации и работници в дейностите на информирания и предоставяване на временни и временни пропуски на "Най-добрият" и "Голямото" на провинцията временни пропуски	Проектът е реализиран в рамките на програмата за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.	До 2028г. предоставяване на временни и временни пропуски на доброволни организации и работници в дейностите на информирания и предоставяване на временни и временни пропуски на "Най-добрият" и "Голямото" на провинцията временни пропуски	Хотел	Информационни кампании за осведомяване на бургиниотите относно админ. обектите от сектор „Хотеларство и ресторантство“ в провинцията, предоставяване на временни и временни пропуски на доброволни организации и работници в дейностите на информирания и предоставяване на временни и временни пропуски на "Най-добрият" и "Голямото" на провинцията временни пропуски

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Платежите на такса за предоставяване на услуги на общинските съобществени административни обекти и за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината. Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	50000 15.0000	Община Самоков InvestIT	2021 - 2028 2028	Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината. Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината. Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината. Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината. Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	Код за проект Код за проект	
Платежи за предоставяване на услуги на общинските съобществени административни обекти и за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	50000	Община Самоков	2021 - 2027	Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	Платежи за предоставяване на услуги на общинските административни обекти на територията на общината.	Код за проект	

Стратегическа цел 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Дълги години отпадъците се разглеждаха единствено като източник на замърсяване. Добре управляваните отпадъци, обаче могат да бъдат ценен източник на суровини, особено когато много от тях стават все по-оскъдни. Най-добрата политика при управление на отпадъците е образуването им да бъде предотвратено. Когато това не е възможно, други добри варианти са повторното използване, рециклирането и оползотворяването на отпадъците. За страната ни и общините, тази политика изразена в целенасочени действия е още в начален стадий и постигането на резултати ще изисква упорита работа и време.

В община Самоков е въведен регионален подход за управление на отпадъците, който прилага вариантите за добро и ефективно управление, чрез повторното използване, рециклиране и оползотворяване на отпадъците. Чрез въвеждането на Регионалната система за управление на отпадъците в регион Костенец е постигнато съвременно управление на отпадъците, водещо до спестяване използването на природни ресурси, опазване на околната среда и допринася за икономическия растеж чрез създаване на нови работни места.

В съответствие с националните цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и стремежът за изпълнение на общинските/регионални цели за рециклиране, оползотворяване и намаляване на депонираните отпадъци доведоха до поставянето на стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци“ в настоящата ПУО за която са разработени съответните мерки/дейности, обособени в три програми и една подпрограма:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки;

Всяка от програмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания – напр. национални цели, най-важните резултати, които общината е постигнала и тези които ще постигне, най-важните изводи и препоръки от направените анализи, както и основни съображения, свързани с постигане на целите. Целите и заложените за изпълнение дейности /мерки за постигане на оперативните и стратегическа цели са представени в табличен вид, съгласно насоките в „Методология за стратегическо планиране в Република България“ и „Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“ от МОСВ 2021г.

VI.3. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

VI.3.1. Въведение

Рециклирането на битовите отпадъци е също ключова мярка в изпълнение на европейските и национални политики за т.нар. кръгова икономика и за ефективно използване на отпадъците като ресурси и в контекста на увеличаващите се цели за рециклиране на битовите отпадъци:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло;

Целите се изпълняват от общините в РСУО, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на съответната регионална система.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- Ясно е определена отговорността на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- Определени са задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- Въведено е законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- Въведени са икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;
- Друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;

- Нормативно е осигурена възможността общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;

Значителна част от разделно събираните отпадъци в страната са с произход от търговски обекти и от пунктове за изкупуване на вторични суровини, в които гражданите предават срещу заплащане рециклируеми отпадъци, включително от опаковки.

В тази връзка са поставени изисквания към общините за разширяване и подобряване на системите за рециклиране на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, текстил и стъкло.

VI.3.2. Цели и мерки за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, която е и оперативна цел.

Действия/мерки

Мерките, предвидени в настоящата програма, отчитат вече предприетите от общината редица успешни и резултатни действия, и по-конкретно:

- Нормативно обезпечаване на системите за разделно събиране на битовите отпадъци чрез общинската „Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“, включваща детайлни разпоредби относно задълженията на физическите, юридическите лица и на органите на местното самоуправление и местната администрация, както и контрола за изпълнението, в т.ч. относно изискванията за разделно събиране от всички административни, промишлени и търговски сгради, големи търговски обекти, от чиято дейност се генерират големи количества отпадъци от опаковки;
- Общината прилага разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез системата на цветните контейнери - община Самоков извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки, съгласно сключен договор от 01.10.2013г. с „Булекопак“ АД за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на гр. Самоков, с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол. Обхвата на системата е контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Мева“ с обем 240 литра – 246 бр. и модел „Бобър/Ракла“ с обем 1 100 литра - 292 бр.;
- Общината е изпълнила задължението си по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, като е осигурила инфраструктура за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата – общината е осигурила ощински пункт за събиране на отпадъци на РЦУО Самоков;
- На територията на общината има и пунктове за приемане на вторични суровини, но за миналите години информацията от тях не е отчитана от общината;
- община Самоков ползва РЦУО-Самоков на който има:
 - ✓ инсталация за компостиране на „зелени“ отпадъци;

- ✓ инсталация за сепариране на битови отпадъци;
- ✓ общински център за рециклиране – място, където населението може да доставя всички видове отпадъци, които не могат да се депонират с битовите и не е осигурена определена общинска система за събирането им. На ЦР са разположени различни видове контейнери за разделно събиране на отпадъци за рециклиране и специализирани контейнери за опасни отпадъци от бита - 9 бр. контейнери с размер 5/2.4/2 с обем 16 м³ (за по-обемисти и леки суровини); 2 бр. контейнери с размер 5/2.4/1 с обем 10 м³ (за строителни отпадъци и тежки суровини) и за временно складиране на опасни отпадъци от бита - 2 бр. затворени товарни контейнери, ролков тип, оборудвани с вани на дъното и покрити с метална решетка);

Общината планира да предприеме следните допълнителни мерки:

- разширяване и подобряване обхвата на системите за рециклиране на отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса, текстил и стъкло – вкл. в Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки;
- регулярен контрол от общинската администрация за спазване на изискванията за разделно събиране на рециклируемите отпадъци от търговските обекти, ресторанти, хотели, стопанските и административни сгради, образователни институции и други подобни, както и от домакинствата;
- разширяване капацитета на инсталацията за сепариране на РЦУО-Самоков;
- изпълнения на предпроектни поучвания и проектиране на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция;
- организиране от общината на най-малко два пъти годишно на целеви доброволни кампании за събиране на рециклируеми отпадъци от домакинствата, фирмите и институциите, възможно като част от информационните кампании;

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

План за действие към Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци
Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци“

Оперативна цел	Деятности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓ Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци						✓ 2025г. – млн. 50% от общото тегло на битовите отпадъци са подготвени за повторна употреба и рециклиране;	✓ 2030г. – млн. 55% от общото тегло на битовите отпадъци са подготвени за повторна употреба и рециклиране;		
	На регионално ниво – изпълнение на предпроектни проучвания и проектиране на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци със стабилизирание на биоразградимата фракция и разширяване капацитета на инсталация за сепариране на РЦУО-Самоков	175000	ОПОС 2021-2027г.	2021-2028г.	Изготвено ПИП и проектирани разширение на инсталация за сепариране и инсталация за компостиране	2022г. – изготвяне на ПИП и проектиране на разширение на инсталация за сепариране и инсталация за компостиране	2023г. – ПИП и проекти за кандидатстване по ОПОС	Кмет, “Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков”	Община Костенец, Долна баня, Ихтиман
	На регионално ниво – изграждане на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци със стабилизирание на биоразградимата фракция и разширяване капацитета на	Бюджет след ПИП и решение на “Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков”	ОПОС 2021-2027г.	2021-2028г.	Изградени инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци и разширена инсталация за сепариране на РЦУО-Самоков	2023г. – кандидатстване по ОПОС	2027г. – изградени инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци и разширена инсталация за сепариране на РЦУО-Самоков	Кмет, “Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков”	Община Костенец, Долна баня, Ихтиман

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Предоставяне на информация на обществеността за управлението на отпадъците - съставяне и постоянна актуализация на регистър на лицата, задължени да предават информация на общината за разделно събраните и предадени за рециклиране отпадъци	-	Община	2021-2028г.	Въведена информация в ел. информационна система на общината: - регистър за местоположението на площадките и пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло; - вид и количество на събрани /рециклирани отпадъци от опаковки от площадките и пунктовете за вторични суровини и от ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има договор; - ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има сключен договор - адрес и лице за контакт на фирмата; - количество битови отпадъци разделно събрани от населението и предадени на ЦР в РЦУО-Самоков;	Ежегодно - събиране и обработване на информация във въведената ел. информационна система за отпадъците в общината за: - изготвен регистър за местоположението на площадките и пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло; - вид и количество на събрани /рециклирани отпадъци от опаковки от площадките и пунктовете за вторични суровини и от ООп на отпадъци от опаковки; - ООп, извършваща дейностите по събиране, транспортиране, третиране на разделно събраните отпадъци от опаковки, вкл. граници на обслужваните райони в общината – адрес и лице за контакт на фирмата; - количество битови отпадъци разделно	Събиране и обработване на информация за отпадъците от опаковки - хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло – общо за всички години от въвеждането на ел. информационна система в общината за: - вид и количество на събрани /рециклирани отпадъци от опаковки от площадките и пунктовете за вторични суровини и от ООп на отпадъци от опаковки; - ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има сключен договор - адрес и лице за контакт на фирмата; - количество битови отпадъци разделно събрани от населението и предадени на ЦР в РЦУО-Самоков;	Кмет, Д-я „ХДЕТТОС“	ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има сключен договор; Фирми, обслужващи и площадките и притежаващи пунктове за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси, метал и стъкло;
---	---	--------	-------------	---	---	--	---------------------	--

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

						сборища от населението в пределите на ГПЗ в ГЧУО-С.С.С.С.			
Създаване и предоставяне на общината на компютърна система за предоставяне на гражданите в електронски форма на редовно събрания общински съвет - информира за работата на общината	МОН	Община Средствата са работни на общинския проект ОПКО - 2014-2020 предоставя информация общината	2021-2028	Качествено решение за общината	ежедневно - 2 часа провеждане на заседанията	до 2028г. - пълноценно 10 заседания на общината	Кмет Д-р Х.П. ГИРОВ		
Горещи линии на информационна кампания за редовно събрания по чл.64 от ЗУО и използване на интернет страниците на общината за предоставяне на общинските услуги	общ	Община Средствата са работни на общинския проект ОПКО - 2014-2020 предоставя информация общината	2021-2028	Горещите линии са информационна работна линия и работна линия за предоставяне на общинските услуги на общинските общини	ежедневно предоставяне на информацията за редовно събранията и предоставяне на управлението на общинските общини	до 2028г. пълноценно 2 заседания на общината	Кмет Д-р Х.П. ГИРОВ		

VI.4. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

VI.4.1. Въведение

„Отпадъци от строителство и разрушаване“ са отпадъци, получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи бетон; тухли; керемиди; плочки; порцеланови и керамични изделия; стъкло, пластмаси и дървесен материал съдържащи или замърсени с опасни вещества; асфалтови смеси; изолационни материали и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение №1 към чл. 5, ал. 1 и чл. 6, ал. 1, т. 1 и ал. 2, т. 3, буква "б" от „Наредба №2 от 23 юли 2014г. за класификация на отпадъците“.

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015г. Според РДО до 2020г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците. В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на 2021-2028г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети от страна на държавата за постигане на тези цели до момента, а именно:

- одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017г. В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- ✓ Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.

- ✓ Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане. Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.
- ✓ Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
- ✓ Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Съгласно националната нормативна уредба, общините имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО:

- Общините имат задължения и за управление на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, когато са в малки количества, като съгласно ЗУО *„Кметът на общината отговаря за организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината“*;
- Кметът на общината отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влягане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране;
- Общините имат ангажменти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни и монтажни работи или на дейности по принудително премахване на строежи:

Изпълнението на плана за управление на строителни отпадъци и състоянието на обектите се установяват:

- за строежите, за които се упражнява строителен надзор - с окончателния доклад по чл. 168 от ЗУТ на лицето, упражняващо строителен надзор, в който се описва изпълнението на целите за оползотворяване и рециклиране на строителни отпадъци и целите за влягане на рециклирани строителни материали при изпълнението на проекта;
- за строежите, за които не се упражнява строителен надзор - с отчет до кмета на общината по образец съгласно изискванията на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали.

Съгласно „Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“ извършването на дейностите по събиране, транспортиране и/или третиране на строителни отпадъци (вкл. строителните отпадъци от вътрешни преустройства и текущи ремонти на сгради и съоръжения), е задължение на собственика, инвеститора, възложителя или изпълнителя на дейността, от която са формирани. Лицата извършващи строителство, разрушаване на сгради и/или доброволно премахване на строежи извършват дейността си по начин, осигуряващ последващото оползотворяване, в т.ч. рециклиране на образуваните строителни отпадъци в съответствие с изискванията на ЗУО.

VI.4.2. Цели и мерки за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.

Оперативна цел - Увеличаване количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци от домакинствата и от строителни и разрушителни дейности в община Самоков:

- *Ежегодно - мин. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване“;*

Действия/мерки за строителните отпадъци

Предвидените мерки в настоящата подпрограма условно могат да бъдат класифицирани, като инвестиционни и неинвестиционни мерки.

От направените анализи на съществуващото състояние по управление на строителните отпадъци и на инфраструктурата за строителните отпадъци в общината, община Самоков не е обезпечена с необходимата инфраструктура, която да осигурява добро управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни дейности и разрушителни дейности на които общината е Възложител. На територията на общината все още има места, където се изхвърлят нерегламентирано строителни отпадъци. Кметствата по места вземат необходимите мерки съвместно с общинската администрация за ликвидирането им и за недопускане на повторното им образуване.

За периода 2016-2020г. община Самоков няма информация за количествата на генерираните от ремонтните дейности на домакинствата на територията на общината и за количествата на депонираните строителни отпадъци, тъй като тези отпадъци се изхвърлят от населението в контейнерите за смесени битови отпадъци и по този начин постъпват съвместно с тях и се депонират на РЦУО-Самоков от септември 2021 г.

На територията на общината, както и в региона все още няма инсталация за рециклиране на строителните отпадъци.

В настоящата програма е идентифицирана необходимостта от „инвестиционни“ мерки и за достигане целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване.

✦ *Организиране на площадки за временно съхранение на строителни отпадъци от домакинствата*

Предвижда се и обособяване на специализирани площадки в град Самоков и села в общината освен за разделно събиране на зелени и за строителни отпадъци от домакинства и транспортиране за последващо оползотворяване в РЦУО и/или до предвидена за изграждане инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали.

✦ *Изграждане на инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали*

Реализация на проект за управление на строителните отпадъци, генерирани на територията на община Самоков - с участие в процедура за финансиране и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали, предвидена в рамките на ОПОС 2021-2027г.

Неинвестиционните мерки, включени в настоящата подпрограма свързани с осигуряване на условия общината да изпълни посочените по-горе ангажменти от компетенциите на местните власти са насочени към:

✦ *Осъществяване на контрол от страна на общината* - необходимо е общината да осъществява контрол за по-добро управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата, с цел намаляване на изхвърлянето им в или до контейнерите за битови отпадъци.

✦ *Събиране на данни за количествата събрани, третиращи и оползотворени строителни отпадъци* от ремонтните дейности на домакинствата и на строителните отпадъци от строителни дейности и от принудително премахване на строежи, за които общината е Възложител за отчитане изпълнението на целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване;

В настоящата подпрограма са включени част от мерките по-долу, които имат пряка връзка с постигане на набелязаните цели на настоящата програма, но са описани в други програми в рамките на ПУО 2021-2028г., тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набелязаната цел на настоящата програма са мерките от другите програми, например свързани с:

✦ *Провеждане на информационни кампании за политиките по предотвратяване на отпадъци* (вкл. в Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци);

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

План за действие към Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци“

Оперативна цел	Дейности (мерсиа)	Бюджет (лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓ Увеличаване количествата рециклирани и оползотворени строителни отпадъци от домакинствата и от строителни и разрушителни дейности в община Самоков						✓ Ежегодно - млн. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване	✓ Ежегодно - млн. 70% от общото тегло на строителните отпадъци са подготвени за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване		
	Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО Наредбата за строителните отпадъци и Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“, относно строителните отпадъци		Община	2021-2028г.	Осъществяване контрол за изпълнение изискванията на ЗУО, Наредбата за строителните отпадъци и Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“, относно строителните отпадъци	Бр. извършени проверки, Бр. наложени санкции, Бр. съставени предписания;	Свързани са всички изисквания на ЗУО Наредбата за строителни отпадъци и Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“, относно строителните отпадъци	Кмет, Д-я „ХДЕТТОС“	
	Осъществяване на контрол за по-добро управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата	-	Община	2021-2028г.	Не се изхвърлят строителни отпадъци в или до контейнерите за битови отпадъци	Ежегодно - осъществяване контрол и управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата	Ежегодно до 2028г. е намалено/ прекратено изхвърлянето на строителни отпадъци в или до контейнерите за битови отпадъци	Кмет, кметове на кметства, определени от кмета лица от Д-я „ХДЕТТОС“	

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Организиране на активности свързани с приемането на отпадъци от домкинствата	2021-2028г	Осигуряване на	2022-2028г	Община Самоков разполага със собствени помещения за приемане на отпадъци от домкинствата	2022г – побор на местна администрация за приемане на отпадъци от домкинствата	2028г – изграждане на специални помещения за приемане на отпадъци от домкинствата	Бюджет на „ОДП ГИОС“	
Изграждане на специални помещения за приемане на отпадъци от домкинствата	Изграждане на специални помещения за приемане на отпадъци от домкинствата	ОДП ГИОС 2021 - 2027	2022-2028г	Община Самоков разполага със собствени помещения за приемане на отпадъци от домкинствата	2022г – изграждане на специални помещения за приемане на отпадъци от домкинствата	2028г – изграждане на специални помещения за приемане на отпадъци от домкинствата	Бюджет на „ОДП ГИОС“	Изграждане на специални помещения за приемане на отпадъци от домкинствата
Стандартизиране на качествата на отпадъците и отпадъчните материали	-	Община	2022-2028г	Стандартизиране на качествата на отпадъците и отпадъчните материали	Изграждане на специални помещения за приемане на отпадъци от домкинствата	2022-2028г – изграждане на специални помещения за приемане на отпадъци от домкинствата	Бюджет на „ОДП ГИОС“	Изграждане на специални помещения за приемане на отпадъци от домкинствата

VI.5. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци (МРО)

VI.5.1. Въведение

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци.

- Отпадъци от опаковки
- ИУМПС
- ИУЕЕО
- Отпадъчни масла и нефтопродукти
- Отпадъци от гуми
- Отпадъци от батерии и акумулатори

VI.5.2. Цели за рециклиране и оползотворяване на МРО

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.

Оперативна цел

Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

Заложените цели за МРО по години са следните:

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	До 2025г.: 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% Дърво: 25% Черни метали: 70% Алуминий: 50% Съкло: 70% Хартия и картон: 75% До 2030г.: 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се

	рециклират, в.т.ч.: Пластмаси: 55% Дърво: 30% Черни метали: 80% Алуминий: 60% Стъкло: 75% Хартия и картон: 85%
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС; Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Съгласно §1, т.35 от ДР на ЗУО, „Схема за разширена отговорност на производителя“ е набор от мерки, предприети с цел да гарантират, че производителите на продукти носят финансова отговорност или финансова и оперативна отговорност за управлението на отпадъците като етап от жизнения цикъл на продукта след превръщането му в отпадък.

В настоящата програма са включени мерки от компетенциите на община Самоков, относно подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните програми, целящи подобряване на тяхното разделно събиране и отклоняването им от депониране, като МРО.

В тази насока е необходимо общината да изпълнява мерки за разделно събиране на МРО. Понастоящем Общината има сключени договори за сътрудничество с организации по оползотворяване/фирми на масово разпространени отпадъци, като отпадъци от опаковки и ИУГ.

VI.5.3. Отпадъци от опаковки

Съответните дейности /мерки, които е необходимо да изпълни община Самоков за постигане целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки - хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са представени в „Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки“.

VI.5.4. Отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

Потребителите следва активно да подпомагат събирането на ОЕЕО и да връщат ОЕЕО на определените места. За тази цел се предвиждат удобни обществени пунктове за събиране на отпадъци, където домакинствата да могат да връщат техните ОЕЕО безплатно.

„Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване“ (приета с ПМС №256 от 13.11.2013г., обн. ДВ, бр.100/19.11.2013г.,изм. и доп. ДВ, бр.2/08.01.2021г.) определя изискванията към кмета на общината, като съгласно чл. 27, кмета на общината:

1. оказва съдействие на организациите по оползотворяване и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО;

2. организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договори със:

- а) организации по оползотворяване на ИУЕЕО, и/или
- б) лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или
- в) други лица, притежаващи документ по чл. 35 ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

Съгласно чл. 28 от Наредбата, кмета на общината изготвя и утвърждава график за събиране на ИУЕЕО, образувано в бита, включващ не по-малко от две дати годишно. Графикът по се обявява чрез местните средства за масово осведомяване и по друг подходящ начин.

Дейности/мерки за ИУЕЕО

Най-предпочитаният и ефективен начин за разделно събиране на ИУЕЕО в общините е чрез сключване на договор с организация по оползотворяване. Община Самоков не е въвела система за разделно събиране на ИУЕЕО, не е сключен договор с ООп, която да извършва събиране, транспортиране, съхранение и предаване за

предварително третиране с цел последващо оползотворяване и/или обезвреждане на ИУЕЕО, образувани на територията на общината.

VI.5.5. Отпадъци от излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

С „Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства“ (приета с ПМС №11 от 15.01.2013г., обн., ДВ, бр.7/25.01.2013г.,изм. и доп. ДВ, бр.2/08.01.2021г.) са определени изискванията за събирането, транспортирането и третирането на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и изискванията към пусканите на пазара моторни превозни средства (МПС), материали и компоненти за тях.

Наредбата определя задълженията на кмета на общината, като съгласно чл. 16, кмета на общината - определя местата на територията на общината за предаване на ИУМПС; организира дейностите по събирането на ИУМПС и предаването им в центрове за разкомплектуване, за което уведомява звеното "Пътна полиция" при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС. Кметът на общината сключва договор с организации по оползотворяване на ИУМПС, или лица, които изпълняват задълженията си индивидуално.

Дейности/мерки за ИУМПС

В община Самоков не се събират ИУМПС. В тази насока е необходимо, общината да въведе система за събиране на ИУМПС, които ще се демонтират, разкомплектоват, разрязват, преработват и рециклират, като сключи договор с организация по оползотворяване на ИУМПС и да определи места за събирането им на територията на общината, като информира обществеността за местоположението на местата и условията за приемане на тези МРО.

VI.5.6. Отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

Лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори отговарят за разделното събиране на негодните за употреба батерии и акумулатори, за рециклирането и оползотворяването им и за екологосъобразното обезвреждане на тези от тях, които не могат да бъдат рециклирани или оползотворени.

С всяка изминала година системите за разделно събиране на НУБА, обхващат все по-голям брой общини, контейнери и места. Организацията по оползотворяване на тези отпадъци разполагат контейнери за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори и автомобилни батерии и акумулатори, които се намират най-често на местата за продажба на батерии и акумулатори, в административни сгради и в училища.

С „Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори“ (приета с ПМС №351 от 27.12.2012г., обн. ДВ. бр.2/08.01.2013г., изм. и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021г.) се определят изискванията за пускането на пазара на батерии и акумулатори и за разделното събиране, транспортирането, съхраняването, предварителното третиране, рециклирането, оползотворяването и/или обезвреждането на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА).

Наредбата определя задълженията на кмета на общината, като съгласно чл. 27 кмета на общината:

1. организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА и/или оказва съдействие на организацията за оползотворяване на НУБА, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на портативни и автомобилни НУБА;

2. организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договори със:

а) организации по оползотворяване на НУБА, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО, и/или

б) други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на НУБА на територията на общината и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

Дейности/мерки за НУБА

Ефективен и целесъобразен подход за изпълнение задълженията на общината е сключването на договор с организация по оползотворяване на НУБА. В община Самоков не се събират разделно НУБА, не е сключен договор с ООп, която да

извършва организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране, предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на НУБА, образувани на територията на общината. Посредством средствата за масова информация или на интернет страницата на общината или чрез обява, е необходимо да бъде оповестено местонахождението на местата за разполагане на съдовете за разделно събиране на НУБА в общината.

VI.5.7. Отпадъци от излезли от употреба гуми (ИУГ)

С „Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми“ (приета с ПМС №221 от 14.09.2012г., обн. ДВ. бр.73/25.09.2012г., изм. и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021г.) се определят изискванията за събирането, транспортирането, съхраняването, оползотворяването или обезвреждането на излезли от употреба гуми (ИУГ), включително целите, за регенерирането и/или рециклирането, и/или оползотворяването им. С наредбата се регламентират:

- предотвратяването и ограничаването на замърсяването на околната среда в резултат на третирането и транспортирането на ИУГ;
- прилагането на мерки от лицата, които пускат на пазара гуми, за събирането, оползотворяването или обезвреждането на ИУГ без риск за човешкото здраве и околната среда и постигане на целите за регенерирането и/или рециклирането, и/или оползотворяването им;
- въвеждането и функционирането на екологосъобразна система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ;
- информирането на крайните потребители за ролята им в събирането на ИУГ и за наличните системи за събиране;

Наредбата се прилага за всички видове пуснати на пазара гуми (външни, вътрешни и плътни) независимо от предназначението им и за ИУГ.

С Наредбата се въвеждат и някои забрани:

- изоставянето, нерегламентираното изхвърляне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на ИУГ;
- изгарянето на ИУГ с изключение на случаите, в които лицата притежават съответното разрешение по чл. 35 от ЗУО;
- депонирането на цели и нарязани ИУГ с изключение на велосипедни гуми и гуми с външен диаметър, по-голям от 1400 мм;
- предаването на ИУГ за третиране и транспортиране на лица, които не отговарят на условията по чл. 14 от Наредбата;

Излезлите от употреба гуми се оползотворяват и по следните начини:

- чрез регенериране;
- чрез рециклиране;

- чрез влагането им като материал в строителството, включително влагането на цели и нарязани ИУГ като материал в строителството на депа;
- чрез изгаряне с оползотворяване на енергията;

Лицата, които пускат на пазара гуми, отговарят за събирането, съхраняването, транспортирането, оползотворяването или обезвреждането на ИУГ.

Наредбата определя задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация, като съгласно чл. 20 на наредбата, кмета на общината:

1. определя местата за събиране на ИУГ на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на ИУГ;

2. съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината извършва дейностите в следните случаи:

1. по т. 1 - когато местата за събиране на ИУГ са разположени върху общински имот, и

2. по т. 2 - когато има сключен договор за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане със:

а) организация по оползотворяване на ИУГ;

б) лицата, които пускат на пазара гуми, които изпълняват задълженията си по наредбата индивидуално.

За извършване на дейностите кметът на общината сключва договор с лицата, извършващи дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ, притежаващи съответния документ по чл. 35 ЗУО.

Дейности/мерки за ИУГ

В община Самоков, ИУГ се събират разделно от фирма „ДРАК ЕКО“, с която Общината има сключен договор.

VI.5.8. Отпадъци от отработени масла

Съгласно §1, т.21 от ДР на ЗУО, „*Отработени масла*“ са всички смазочни или индустриални масла на минерална или синтетична основа, негодни за употреба по първоначалното им предназначение, като отработени моторни и трансмисионни масла, смазочни масла, турбинни и хидравлични масла.

С „*Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти*“ (приета с ПМС №352 от 27.12.2012г., обн. ДВ. бр.2/08.01.2013г.,...изм. и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021г.) са определени изискванията за пускането на пазара на масла и разделното събиране, съхраняването, транспортирането, оползотворяването и

обезвреждането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, като се регламентират изисквания за:

- предотвратяването и ограничаването на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаването на риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- предприемането на мерки от лицата, които пускат на пазара масла, за разделното събиране, оползотворяването и/или обезвреждането на образуванията в резултат на тяхната употреба отработени масла без риск за човешкото здраве и околната среда и за постигане на целта за оползотворяване;
- въвеждането и функционирането на екологосъобразна система за управление и контрол на дейностите по третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- информирането на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и за наличните системи за събиране, оползотворяване и обезвреждане;
- мерките, които определят носенето на разширена отговорност от производителите, в т.ч. лицата, които пускат на пазара масла;
- случаите и условията за носене на отговорност от първоначалния причинител на отпадъци от отработени масла и отпадъчни нефтопродукти по цялата верига от тяхното събиране до третирането им, както и за споделяне и прехвърляне на отговорността между лицата, участващи във веригата за събиране и третиране;

Наредбата въвежда и някои забрани:

- изоставянето, изхвърлянето или друга форма на нерегламентирано обезвреждане на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните и подземните води, в териториалното море и в канализационните системи;
- съхраняването на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти по начин, водещ до замърсяване на почвата;
- третирането, включително изгарянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, по начин, водещ до превишаване на установените норми за допустими емисии на вредни вещества в атмосферния въздух и/или в инсталации, неотговарящи на изискванията на ЗУО и на наредбата по чл. 43, ал. 1 ЗУО;
- нерегламентираното изхвърляне на отпадъците, образувани от извършването на дейности по третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- предаването на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти на лица, които не притежават документ по чл. 35 ЗУО;
- смесването на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти с други отпадъци, както и смесването на отработени масла с различни характеристики, което ще възпрепятства тяхното оползотворяване, освен в случаите, когато това е технически изпълнимо и икономически неприложимо;

- смесването на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти с горива, охлаждащи течности, спирачна течност, разтворители и други вещества и материали;
- изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в съдове за събиране на битови отпадъци;
- извършването на смяна на отработени масла на места, които не са оборудвани за целта, и в съдове, неотговарящи на нормативните изисквания;
- депонирането на отработени масла и течни отпадъчни нефтопродукти;
- нерегламентираното третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;

Лицата, които извършват продажба на масла на крайните потребители, предназначени за употреба в моторни превозни средства, са длъжни да осигурят безплатно на крайния потребител информация, поставена на видно място на територията на обекта, относно местата за смяна на маслата след употребата им и възможните опасности за здравето и риска за околната среда при неправилно манипулиране.

Лицата, които пускат на пазара масла, са отговорни за разделното събиране, съхраняването, транспортирането и оползотворяването на отработените масла, както и за екологосъобразното обезвреждане на отработените масла, които не могат да бъдат оползотворени.

Съгласно чл.24 от Наредбата, събирането и/или съхраняването на отработени масла и/или отпадъчни нефтопродукти се извършва:

- в места за смяна на отработени масла;
- на площадки за предварително съхраняване в резултат на експлоатацията на техника и оборудване, като: „*Предварително съхраняване*“ е дейност по съхраняване на отпадъци при мястото на образуване до събирането им в съоръжения, където те се разтоварват, за да се подготвят за последващо транспортиране до друг обект с цел оползотворяване или обезвреждане;
- в събирателни пунктове, обособени самостоятелно или като част от площадките, на които са разположени съоръжения и инсталации за оползотворяване и/или обезвреждане на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;

Наредбата определя задълженията на кмета на общината, като съгласно чл. 39 кмета на общината:

1. определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработените масла;

2. съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината извършва дейностите в следните случаи:

- по т. 1 - когато местата за смяна на отработени моторни масла са разположени върху общински имот, и
- по т. 2 - когато има сключен договор за извършване на дейностите по събиране на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване и/или обезвреждане със:

а) организация по оползотворяване на отработени масла;

б) лица, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално;

в) други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, регенериране и/или оползотворяване на отработени масла, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

Дейности/мерки за отработени масла

В община Самоков не се събират отработени масла, като е необходимо общината да сключи договор с ООп, която да извършва тази дейност.

VI.5.9. Мерки за МРО, които ще се прилагат от страна на Общината

Включените мерки са обединени в следните компоненти към оперативните цели и са насочени към:

✚ Информационно осигуряване на дейностите за управление на МРО

Включва въвеждане в електронната информационна система за управление на отпадъците в община Самоков, информация за:

- Вид и количество на генерирани, третиранни /рециклирани МРО в общината – ИУЕЕО, НУБА, ИУГ, ИУМПС; отработени масла;
- Организацията по оползотворяване, извършващи дейностите по събиране, транспортиране, третиране на разделно събраните МРО – ИУЕЕО, НУБА, ИУГ, ИУМПС; отработени масла; вкл. граници на обслужваните райони в общината – адрес и лице за контакт на фирмата;
- График и регистър /места за разделно събиране на ИУЕЕО, НУБА, ИУГ, ИУМПС; отработени масла;

✚ Организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на МРО

- Сключване на договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла;
- Определяне на места за събиране на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла на територията на общината, като посредством средствата за масова информация или на интернет страницата на общината, обществеността е информирана за местоположението им и условията за приемане на тези МРО;

✚ Осъществяване на контролна дейност от страна на общината

- Контрол над лицата, експлоатиращи системите за разделно събиране на МРО и за предоставяне на информация;
- Недопускане изхвърлянето на МРО в съдовете за смесени битови отпадъци;

✚ Провеждане на информационни кампании

- Организиране на информационно-образователни кампании от страна на ООп с които общината е сключила договори за разделно събиране на МРО;

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

План за действие към Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО /Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци“

Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО						<u>НУМПС</u> - 2025г.: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко НУМПС; 2025г. - ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко НУМПС; <u>НУЕЕО</u> - 2025г. разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години; <u>Отпадъци от отработени масла</u> - ежегодно мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година; <u>Отпадъци от гуми</u> - ежегодно не по-малко от 50% от количеството гуми,	<u>НУМПС</u> - 2028г.: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко НУМПС; 2028г. - ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко НУМПС; <u>НУЕЕО</u> - 2028г. разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години; <u>Отпадъци от отработени масла</u> - ежегодно мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година; <u>Отпадъци от гуми</u> - ежегодно		

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

✓Организиране и управление на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на МРО	Сключване на договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла	-	Община	2021-2022г.	Сключени договори с ООп на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла	2021-2022г. – избор на ООп на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла	2022г. – сключени договори	Кмет	ООп на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла
	Определяне на места за събиране на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла на територията на общината, като посредством средствата за масова информация или на интернет страницата на общината, обществеността е информирана за местоположението им и условията за приемане на тези МРО;	-	Община	2022г.	Определени места за събиране на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла на територията на общината	2022г. – избор на места за събиране на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла на територията на общината	2028г. – изпълнение на договорните отношения на ООп на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла	Кмет	ООп на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла
✓Осъществяване на контролна дейност от страна на общината	Контрол над линията, експлоатирани системата за разделно събиране на МРО и за предоставяне на информация	-	Община	2022-2028г.	Предаването на МРО е на лицензирани фирми – прилага се система за разделно събиране на МРО, съгласно действащи договори с ООп, предоставена информация за количества разделно събрани МРО	Ежегодно осъществен контрол, относно сключване на договорите и предоставена информация за количества разделно събрани МРО	Ежегодно до 2028г. – общината разполага с информация за събраните количества МРО	Кмет, кметове на кметства, Д-я „ХДЕТГОС“	ООп на МРО

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

	Положението на МРЗ в съответствие със законопродължителната	-	Оценки	2022-2028г.	МРЗ ще се избира директно и определено на трети етап, а не 40% от общината има същия тип домове	Ежегодно финансов контрол	2028г. - не се избира МРЗ в съответствие с общинския бюджет	Кмет. на кметство на кметство /Д-я	
✓Провеждане на информационни кампании	Организиране на информационно-образователни кампании от страна на ООЗ и провеждане на МРЗ	В рамките на съществуващите бюджетни и информационни кампании на ООЗ за МРЗ	ООЗ на МРЗ	2022-2028г.	Провеждане на информационни кампании за редовно събиране на МРЗ Повишено обучение на съставите и културен информационен на посещението на редовно събиране на МРЗ	Бронзиран информационни кампании за редовно събиране на МРЗ на 40%	До 2028г. провеждане на информационни кампании от ООЗ на МРЗ	ООЗ на МРЗ	Община

VI.6. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

VI.6.1. Въведение

За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки. В случай, че нямат сключен договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки, общините са длъжни да разработват и изпълняват сами програми за разделно събиране на отпадъци от опаковки и да предоставят ежегодно информация на МОСВ в тази връзка.

Системите за разделно събиране на рециклируемите битови отпадъци се съвместяват със системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки. Отпадъците от опаковки имат ключово отношение при изпълнение на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

С приемането на „Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки“ (обн., ДВ, бр.85/06.11.2012г., изм. и доп. ДВ, бр.2/08.01.2021г.) се определят изискванията за пусканите на пазара опаковки и опаковъчни материали, както и за разделното събиране, многократна употреба, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци от опаковки, включително постигането на цели за рециклиране и/или оползотворяване. За всички пуснати на пазара опаковани стоки задължително се прилага схемата на разширена отговорност на производителя.

Съгласно разпоредбите на чл.8 от Наредбата, лицата, които пускат на пазара опаковани стоки, отговарят за:

- намаляване образуването на отпадъци от опаковки и за свеждане до минимум на въздействието им върху околната среда, включително за оптимизиране на опаковките и многократната им употреба, както и за влягането на рециклирани материали при производството на опаковки, когато това не противоречи на хигиенните и здравните норми;
- разделното събиране на образуваните от тях отпадъци от опаковки, включително организиране на системите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки;
- рециклирането и оползотворяването на разделно събраните отпадъци от опаковки;
- екологосъобразното обезвреждане на отпадъците от опаковки, които не могат да бъдат рециклирани и/или оползотворени;

Съгласно чл. 19. (1) от Наредбата, ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места събират

разделно получените от дейността им отпадъци от опаковки от хартия и картон, стъкло, пластмаси, дърво и метали на територията на обекта и ги предават в съответствие с изискванията на тази наредба, съответно на наредбата по чл. 22 ЗУО. При изпълнение на задълженията си лицата организират разполагането на елементите от системата за разделно събиране с обем съобразно броя на посетителите в обектите. Забранява се смесването на разделно събраните отпадъци от опаковки с други материали или отпадъци по начин, затрудняващ последващото им рециклиране или оползотворяване. Забранява се депонирането, изгарянето без оползотворяване на енергията и/или обезвреждането по какъвто и да е друг начин на отпадъци от опаковки, които могат да бъдат рециклирани и/или оползотворени по друг начин, на територията на страната.

Наредбата определя задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация, като съгласно чл. 26 кмета на общината изпълнява задълженията си относно отпадъци от опаковки, като сключва договори за изграждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината, с организации по оползотворяване, притежаващи за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на общината, и/или комплексно разрешително. Кметът на общината определя местата за разполагане на елементите от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината, в т.ч. разполагането на съдове за събиране на битови отпадъци и съдове за разделно събиране.

Кметът на общината съдейства при подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване. Кметът на общината отговаря контейнерите за битови отпадъци, различни от тези за отпадъци от опаковки, да не бъдат в жълт, зелен или син цвят.

Ключовите разпоредби, произтичащи от ЗУО, относно задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация за разделното събиране на отпадъците от опаковки са:

- Кметът на общината отговаря за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло. Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет, със:
 - Организации по оползотворяване, притежаващи разрешение и/или
 - Други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на общината, и/или комплексно разрешително;С договорите се урежда разделното събиране на отпадъци от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдиш, забавления и туризъм, както и се определят най-малко следните условия:
 - Изискванията към системата за разделно събиране на отпадъците от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;

- Количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение;
- Задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на общината;
- Задълженията за предоставяне на информация на гражданите на общината по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността;

VI.6.2. Цели и мерки по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки

Стратегическа цел

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци.

Оперативна цел

Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години са:

- До 2025г. - 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч. Пластмаси: 50%; Дърво: 25%; Черни метали: 70%; Алуминий: 50%; Стъкло: 70%; Хартия и картон: 75% ;
- До 2030г. - 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в.т.ч.: Пластмаси: 55%; Дърво: 30%; Черни метали: 80%; Алуминий: 60%; Стъкло: 75%; Хартия и картон: 85%;

В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030г. - най-малко 30%;
- държавите членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025г. и до 2029г. - 90%;

Като се вземат предвид тенденциите в страната по отношение на опаковките и отпадъците от опаковки, европейските политики относно кръговата икономика и ефективното използване на ресурсите, както и новоприетото европейско законодателство в разглежданата област е целесъобразно достиженията на създадената система за разделно събиране на отпадъците от опаковки, не само да се запазят, но и да се надграждат и развиват в следващите години.

Действия/мерки за отпадъци от опаковки

Най-ефективният начин за разделно събиране на отпадъци от опаковки в общините е чрез сключване на договор с организация по оползотворяване. В община Самоков се извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки, съгласно сключен договор от 01.10.2013г. с „Булекопак“ АД за въвеждане на система за разделно

събиране на отпадъци от опаковки на територията на гр. Самоков, с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол. Обхвата на системата е контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Мева“ с обем 240 литра – 246 бр. и модел „Бобър/Ракла“ с обем 1 100 литра - 292 бр., както следва:

- „Мева“ – син, с надписи за хартия и картон - 80 бр.;
- „Мева“ – жълт, с надписи за пластмаса и метал - 85 бр.;
- „Мева“ – зелен, с надписи за стъкло - 81 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – син, с надписи за хартия и картон - 96 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – жълт, с надписи за пластмаса и метали - 101 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – зелен, с надписи за стъкло - 95 бр.;

В тази връзка поради неефективната работа на ООп е необходимо общината да предприеме действия по подобряване и разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки с цел увеличаване на количествата на разделно събраните и предадени за рециклиране отпадъци. Общината следва да фокусира вниманието си върху прилагашите и контролните механизми за спазване на изискванията от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради да събират разделно отпадъците си от опаковки и да ги предават на оторизирани за целта лица за последващо рециклиране и оползотворяване. Това ще доведе не само до екологични ползи (нараснали количества разделно събрани отпадъци от опаковки), но и до намаляване на разходите на общината за третиране на битовите отпадъци поради намалени количества битови отпадъци, извозването и третирането на които общината трябва да финансира.

Предвидените мерки в настоящата подпрограма условно могат да бъдат класифицирани, като инвестиционни и неинвестиционни мерки.

4. *Управление и разширяване обхвата на въведената в общината система за разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло*

- Включване и на други населени места на територията на общината и увеличаване броя на местата за разполагане на цветните контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- Изграждане на „джобове“ за поставяне на цветни контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки и в други населени места (разширяване обхвата на въведената в общината система за разделно събиране) по улиците по начин, който да улесни трафика, тъй като това е задължение на общината при сключен договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки - хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло - „*инвестиционна*“ мярка;

Подпрограмата включва редица „*неинвестиционни*“ мерки, с които ще се постигне по-добра организация при предоставяне на информация на общината и преодоляване на проблеми на системата, като например неразрешеното отнемане на рециклируеми отпадъци от цветните контейнери. Това е съществуващ проблем в общините с въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, който оскъпява системата, демотивира населението да събира разделно отпадъците, води до замърсявания около контейнерите, нерядко затруднява пътния трафик поради

превозване на така издетите отпадъци с каруци. Тези „неинвестиционни“ мерки основно се отнасят до:

- ✚ **Мерки за информираност и публичност** – публикуване на интернет страницата на общината информация за местоположението на точките – местата на разполагане на цветните контейнери в съответните населени места на територията на общината;
- ✚ **Осъществяване на контролна дейност от страна на общината**
 - Недопускане изхвърлянето на отпадъци от опаковки в съдовете за смесени битови отпадъци, както и за недопускане изземването на разделно събраните отпадъци от опаковки от цветните контейнери;
 - Лицата, експлоатиращи системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и за предоставяне на информация;
- ✚ **Проведение на информационни кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки – хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло**, целящи насърчаване и мотивираност на населението и бизнеса за активно участие в системата за разделно събиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки;
- ✚ **Предоставяне на информация на обществеността за управлението на отпадъците от опаковки** - вид и количества (вкл. разделно събраните /рециклирани отпадъци от опаковки – хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло от ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има договор и от функциониращите на територията на общината площадки и пунктове за вторични суровини);

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

План за действие към Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Стратегическа цел 2: „Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци“

Оперативна цел	Деятности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източник на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓ <i>Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки</i>						<i>Отпадъци от опаковки – 2025г.: 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира</i> Пластмаса - 50%; Дърво - 25%; Черни метали - 70%; Алуминий - 50%; Стъкло - 70%; Хартия и картон - 75%;	<i>Отпадъци от опаковки – 2030г.: 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират в т.ч. Пластмаса - 55%; Дърво - 30%; Черни метали-80%; Алуминий - 60%; Стъкло - 75%; Хартия и картон - 85%;</i>		
	Управление и разширяване обхвата на въведената в общината система за разделно събиране на отпадъци от опаковки - включване на други населени места на територията на общината	В рамките на бюджета на ООП на отпадъци от опаковки с която общината има договор	ООП на отпадъци от опаковки	2022-2028г.	Изпълнени договорни задължения на ООП на отпадъци от опаковки с която общината има договор и са поставени цветни контейнери за разделно събиране на тези потоци отпадъци във всички населени места в общината	2022г. - поставени цветни контейнери за разделно събиране на тези потоци отпадъци в населени места в общината	2028г. - всички населени места в общината са обхванати от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки	Кмет, кметове на кметства, кметски наместници	ООП на отпадъци от опаковки, с която общината има договор
	Изграждане на „държове“ за поставяне на цветни контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия и	В зависимост от необходимия им брой допълнително ще се определи в бюджета на общината	Община	2022-2028г.	Изградени са „държове“ и са поставени цветни контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия и картон,	2022г. - бр. изградени „държове“ за цветни контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия и картон, метал, пластмаса и	2028г. - навсякъде където е определено от общината са поставени цветни контейнери и са изградени „държове“ във	Кмет, кметове на кметства, кметски наместници	

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

	картон, метал, пластмаса и стъкло в населените места в общината				метал, пластмаса и стъкло във всички населени места в общината	стъкло в населени места в общината	всички населени места в общината		
	Изпълнение на мерки за информираност и публичност	-	Община	2021г.-2028г.	Обществеността е информирана от интернет страницата на общината за местоположението на точките – местата на разполагане на цветните контейнери в съответните населени места в общината	Ежегодно - събиране и обработване на информация за местоположение и бр. на точките – местата на разполагане на цветните контейнери в съответните населени места в общината	Поддържане на регистър за местоположение и бр. на точките – местата на разполагане на цветните контейнери в съответните населени места в общината	Кмет, Д-я „ХДЕТТОС“	ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има сключен договор
	Осъществяване на контролна дейност от страна на Общината	-	Община	2021-2028г.	Отпадъците от опаковки се събират разделно в цветни контейнери, предоставени от ООп с която общината има сключен договор; ООп на отпадъци от опаковки, изпълнява задълженията си съгласно сключения договор и редовно предоставя на общината необходимата и информация за разделно събраните количества отпадъци от опаковки, генерирани на територията на общината;	- Постоянно осъществен контрол за недопускане изхвърлянето на отпадъци от опаковки в съдовете за смесени битови отпадъци и за недопускане изземването на разделно събраните отпадъци от опаковки от цветните контейнери; - Ежегодно осъществен контрол, относно лицата, експлоатиращи системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и за предоставяне на информация;	- 2028г. - не се изхвърлят отпадъци от опаковки в съдовете за смесени битови отпадъци, както и не се изземват разделно събраните отпадъци от опаковки от цветните контейнери; - Ежегодно до 2028г. - общината разполага с информация от ООп за разделно събраните количества отпадъци от опаковки;	Кмет, кметове на кметства, кметски неместници, Д-я „ХДЕТТОС“	

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Провеждане на информационни кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки – хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	В рамките на ежегодните бюджети за информационни кампании на ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има договор	ООп на отпадъци от опаковки	2021-2028г.	Проведени информационни кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки; Постигната мотивираност на населението и бизнеса за активно участие в системата за разделно събиране на тези отпадъчни потоци;	Ежегодно реализиране на информационни кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки	2028г. - брой реализирани информационни кампании за разделно събиране на отпадъци от опаковки	ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има договор	Община
Предоставяне на информация на обществеността за управлението на отпадъците от опаковки	-	Община	2021-2028г.	Въведена информация в ел. информационна система на общината: - регистър за местоположението на площадките и пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло; - вид и количество на събрани /рециклирани отпадъци от опаковки от площадките и пунктовете за вторични суровини и от ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има договор; - ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има	Ежегодно - събиране и обработване на информация във въведената ел. информационна система за отпадъците в общината за: - изготвен регистър за местоположението на площадките и пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло; - вид и количество на събрани /рециклирани отпадъци от опаковки от площадките и пунктовете за вторични суровини и от ООп на отпадъци от опаковки; - ООп, извършваща	Събиране и обработване на информация за отпадъците от опаковки - хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло – общо за всички години от въвеждането на ел. информационна система в общината за: - вид и количество на събрани /рециклирани отпадъци от опаковки от площадките и пунктовете за вторични суровини и от ООп на отпадъци от опаковки; - ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има сключен договор - адрес и	Кмет, Д-я „ХДЕТТОС“	ООп на отпадъци от опаковки, с която общината има сключен договор; Фирми, обслужващи и площадки и притежаващи пунктове за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси, метал и стъкло;

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

					адрес и лице за контакт на фирмата	адрес и лице за контакт на фирмата	адрес и лице за контакт на фирмата		
--	--	--	--	--	------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	--	--

Стратегическа цел 3:

Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

VI.7. Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

VI.7.1. Въведение

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство.

Основна част от усилията на национално и местно ниво за подобряване управлението на отпадъците са насочени към управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- ползване на депа, отговарящи на екологичните нормативни изисквания, които минимизират рисковете за околната среда;
- чрез намаляване на количествата депонирани отпадъци посредством увеличава дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- закриване и рекултивация на старите депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- последващи следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;
- предотвратяване на депонирането доколкото е възможно на опасни битови отпадъци чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане;

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци, включени в предходните програми, имат съществен принос и за предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

VI.7.2. Цели и мерки по отношение намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

Стратегическа цел

Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други.

Оперативна цел

Предотвратяване и намаляване на риска от депонираните битови отпадъци и други за околната среда от община Самоков.

Действия/мерки

В настоящата програма са включени мерки от компетенциите на Община Самоков свързани с:

- осигуряване на екологосъобразно депониране на битови отпадъци на депо, отговарящо на всички нормативни изисквания - община Самоков е обезпечена със съвременна инфраструктура за управление и екологосъобразно обезвреждане на битовите отпадъци. Въведен е регионален принцип на управление на отпадъците. Депонирането е на РЦУО-Самоков. Капацитетът на клетка 1 на регионалното депо в Самоков е запълнена на 76% и капацитетът и е към изчерпване, поради което се предвижда изграждане на клетка 2 на РЦУО Самоков;
- подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните програми, целящи подобряване на тяхното разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече на опасните отпадъци от бита. Възможните опасни отпадъци, които са образувани от домакинствата и чието управление е отговорност на общината са например: опаковки, съдържащи опасни вещества или замърсени с опасни вещества; разтворители; киселини; основи; фотографски химически вещества и препарати; пестициди; флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак (без живак съдържащи лампи); бои, масла, лепила/адхезиви и смоли съдържащи опасни вещества; перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества; цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти. На територията на община Самоков не се извършва разделно събиране на опасни отпадъци от домакинства (напр. газоразрядни лампи, живак и съдържащи живак уреди, лакове и бояджийски материали, домакински препарати, химикали, фармацевтични продукти с изтекъл срок на годност и т.н). Общината не е сключила договор с ООп, извършваща услуги по събиране, транспортиране, опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане на разделно събрани опасни отпадъци от домакинствата. За населението на община Самоков принципно е предвидено да ползва ЦР, разположен на РЦУО-Самоков, където са налични за временно складиране на опасни отпадъци от бита - 2 бр. затворени товарни контейнери, ролков тип, оборудвани с вани на дъното и покрити с метална решетка;
- следексплоатационни грижи и мониторинг за рекултивираното старо депо за ТБО - следексплоатационните грижи включват дейностите по поддръжка на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и

човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период;

Предмет на настоящата програма са: изграждане на клетка 2 на РЦУО Самоков, биологична рекултивация на старото депо за ТБО в гр. Самоков, мониторинг и следексплоатационни грижи на закритото общинско депо и излезлите от употреба препарати за растителна защита – 6 броя Б-Б кубове.

✚ **Проектиране на клетка 2 и довеждаща инфраструктура и изграждане на клетка 2 на РЦУО Самоков**

✚ **Управление на излезли от употреба препарати за растителна защита**

Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве, произтичащ от съхранението на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност е от съществено значение за екологичния баланс в общината. На територията на община Самоков има излезли от употреба опасни отпадъци (пестициди), които се съхраняват в 6 броя ББ - кубове в гр. Самоков. Наличен е договор от 01.04.2008 г. между община Самоков и БСПФ „Проджект 4“ ЕАД за екологосъобразно управление на опасни отпадъци – негодни за употреба пестициди, които от своя страна са сключили договор с „Балбок Инженеринг“ АД за транспортирането и обезвреждането им.

✚ **Биологична рекултивация на старото общинско депо за битови отпадъци на община Самоков**

Община Самоков е подписала Договор с ПУДООС за финансиране на техническата рекултивация по проект „Закриване и рекултивация на старо депо за твърди битови отпадъци на община Самоков“. През м. Юни 2021г. е приключена техническата рекултивация на старото депо. Съгласно проекта след изпълнението на техническата рекултивация е предвидено изпълнение на биологична рекултивация на старото сметище гр. Самоков със срок на изпълнение 36 месеца. Средствата за изпълнение на биологичната рекултивация се осигуряват от бюджета на общината. Към м. октомври 2021г. е изпълнено оформяне и засаждане на растителност и е започнат периода на отгледните грижи – първа година. Остават в изпълнение отгледните грижи през следващите две години.

✚ **Мониторинг и следексплоатационни грижи на закритото общинско депо за битови отпадъци**

Инвестиционните мерки свързани със следексплоатационните грижи за закритото старо общинско депо за битови отпадъци в община Самоков, обхващат дейностите по поддръжка на площадката на депото след неговото закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на параметрите на околната среда (мониторинг) и отстраняване на евентуални отрицателни последици от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве за определения от компетентните органи следексплоатационен период на депото. За тази цел ще е необходимо да се осигурят дейностите за мониторинг и следексплоатационни грижи на закритото депо за битови отпадъци. В резултат осъществяването на дейностите по закриване и рекултивация на старото общинско депо за битови отпадъци по екологични стандарти ще бъде постигнато минимизиране риска за околната среда от депонираните битови отпадъци и намаляване емисиите на парниковите газове

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

План за действие към Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други /Стратегическа цел

3: „Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други“

Оперативна цел	Дейности (мерки)	Бюджет (лв.)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
✓Предотвратяване и намаляване на риска от депонираните битови отпадъци и др. за околната среда						✓Депониран битови отпадъци – ежегодно	✓За 2028г. – до 10% депониран битови отпадъци		
	Проектиране на клетка 2 и довеждаща инфраструктура и изграждане на клетка 2 на РЦУО Самоков	66 000 Бюджет за СМР след изпълнение на проектиране	Община Общински бюджети, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ПУДОС, ДБ	2022г. - проект	Проектирана и изградена клетка 2 и дов. инфраструктура	2022г. - проект	2028г. – изградена клетка 2	Кмет	
	Биологична рекултивация на старото общинско депо за битови отпадъци, разположено в м. „Китранджик“, гр. Самоков, община Самоков Втора и трета година отследни грижи		Община	2021-2024г.	Извършена биологична рекултивация на старото депо в гр. Самоков	2021г. – изпълнение на дейностите по биологична рекултивация	2023г. – изпълнен работен проект за биологична рекултивация на старото общинско депо	Кмет	Фирмата изпълнител на възложените от общината дейности за биологична рекултивация на старото общинско депо
	Мониторинг и следексплоатационни грижи на закритото общинско депо за битови отпадъци в м. „Китранджик“, гр. Самоков, община Самоков	18 000	Община	Постоянен	Всички изисквания на нормативната уредба за мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото	Ежегодно изпълнение на всички следексплоатационни грижи за съответната година и заложените	Ежегодно – изготвяне на отчет за изпълнение на следексплоатационните грижи за съответната година и заложените	Община Самоков	Акредитирани лаборатории

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

					общинско депо за битови отпадъци са изпълнени и е предотвратен риска за околната среда	плана за мониторинг дейности	плана за мониторинг дейности		
Управление на изтекли от употреба препарати за растителна защита	Обезвреждане на залежали пестициди, намиращи се в стоманобетонни контейнери (ББ-кубове)		ПУДООС	2022-2028г.	Обезвреждане залежали пестициди, намиращи се в стоманобетонни контейнери (ББ-кубове)	2024г. – обезвредени залежали пестициди, намиращи се в стоманобетонни контейнери (ББ-кубове)	2028г. – обезвредени залежали пестициди, намиращи се в стоманобетонни контейнери (ББ-кубове) – 6 бр.	Д-я „ХЛЕГТОС“	

VII. КООРДИНАЦИЯ НА ПУО С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Разработването на Програмата за управление на отпадъците в община Самоков за периода 2021-2028г. е съобразено и координирано както с национални, така и с общински и областни програмни документи, като са отразени приоритетните потребности на общината в областта на управление на отпадъците. Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране развитието на общината и региона, поради което нейното изпълнение е пряко свързано с изпълнение на програмните документи на общината, т.е. за получаване на добри резултати е необходимо да се постигне синергичен ефект при изпълнение на дейностите във всички програмни документи на местно ниво.

VII.1. Координация с програмни документи на национално ниво

При разработването на настоящата ПУО са взети в предвид основните предвиждания в следните национални програмни документи, както следва:

„Национален план за управление на отпадъците 2021-2028г.“

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Р България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

НПУО е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им.

Планът подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

НПУО е част от цялостната национална система за планиране. При разработване на плана са взети предвид основните постановки за развитието на България с хоризонт към 2030: Национална програма за развитие (НПР БЪЛГАРИЯ 2030), Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024), Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030), Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г. и др.

Национална програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 (НПР БЪЛГАРИЯ 2030)

Националната програма за развитие България 2030 е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление.

Отчетена е визията на НПР БЪЛГАРИЯ 2030, в която е посочено, че през 2030г. България е държава с висок жизнен стандарт и конкурентноспособна, нисковъглеродна икономика. Намаляването на депонирането на отпадъци е пряко свързано с намаляването на емисиите на парникови газове, а конкурентноспособността на икономиката е обусловена от ресурсната производителност – един от трите индикатора на Стратегическа цел „Ускорено икономическо развитие“ в НПР БЪЛГАРИЯ 2030.

Една от петте оси на развитие, заложили в НПР БЪЛГАРИЯ 2030 е „Зелена и устойчива България“, в рамките на която са определени три национални приоритета, първият от които е: „Кръгова и нисковъглеродна икономика“. Основната цел на приоритета е повишаването на ресурсната – и в частност енергийната – производителност. Специално се подчертава, че фокус ще бъде поставен върху преминаването от депониране към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на голямата част от формираните отпадъци в индустриалните процеси и бита. Тяхното рационално и отговорно използване ще бъде основна предпоставка за подобряването на околната среда и за постигането на устойчив ръст на икономиката. Поради това, че икономиката на България е най-ресурсоемката в рамките на общността, фокусът ще бъде поставен върху трансформирането на линейната икономика на страната в кръгова. Ще бъдат предприети действия за повишаване на нормата на кръговото (вторично) използване на материалите в икономиката. С цел постигането на по-добри резултати ще бъде осъществено въвеждането на нисковъглеродни, ресурсно ефективни и безотпадни технологии. Внедряването на екоинновационни дейности, включително нови екологични продукти и технологии, ще заема важно място при подкрепата за предприятията от различни програми. Едновременно с това, ще бъдат положени усилия за създаването на нови работни места в областта на екологосъобразната и синята икономика.

В НПР БЪЛГАРИЯ 2030 се поставят и ключови действия: при управлението на отпадъците ще бъде увеличен дялът на компостираните био отпадъци и рециклираните битови, производствени и строителни отпадъци. Ще бъдат предприети мерки за подобряване на достъпа на гражданите и бизнеса до системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъци, като се надграждат и разширяват съществуващите изисквания. Осигурено ще бъде предоставянето на финансови стимули за подпомагане на разделното събиране на отпадъци, както и за употребата на рециклирани суровини. За постигане на по-добра ефективност на рециклирането и повишаване на количествата рециклирани битови отпадъци ще бъде въведено допълнително задължително разделно събиране на биоотпадъците и отпадъците от текстил. Ограничаването на депонирането ще продължи да бъде стимулирано и чрез задължителните и до момента режими на разширена отговорност на производителите по отношение на масово разпространените отпадъци с фокус върху повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на многократната употреба. Същевременно ще продължи приоритетно рекултивацията на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, като ще се предприемат мерки за предотвратяване на незаконното изхвърляне на отпадъци и произтичащото замърсяване.

✚ **„Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024г.)“**, приета с Решение №334 на Министерския съвет от 07.06.2019г. и **„Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030г.)“**, приета с Решение №541 на Министерския съвет от 13.09.2019г.

Двете национални програми в сектор „Въздух“ предвиждат мерки в сектор битово отопление – преминаване от традиционни към алтернативни отоплителни решения (природен газ и топлофикационни мрежи), както и алтернативни уреди (печки на твърдо гориво, отговарящи на стандартите за екодизайн). Изпълнението на мерките от двете програми води пряко до предотвратяване и намаляване на образуването на битови отпадъци от пепел и сгурия, които се депонират.

✚ **„Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020г.“, одобрен с Решение №439 от 1 юни 2012г. на Министерски съвет**

С Третия план за действие по изменение на климата се залагат основите на преход към нисковъглеродно и ресурсно-ефективно развитие на страната ни. Въпреки, че в абсолютни стойности емисиите на парникови газове от сектор отпадъци са намалели с почти 28% спрямо базовата 1988г., Сектор „Отпадъци“ генерира емисии на парникови газове в страната с дял около 6-8% през последните години. Емисиите на парникови газове от депонираните битови отпадъци представляват около 77% от общото количество емитирани парникови газове от Сектор „Отпадъци“, а от третирането на отпадъчни води - около 22%. Добивът и оползотворяване на газ от депата не се практикува в страната ни и целият метан от депата се емитира в атмосферата или (в редки случаи) се изгаря. Планът констатира, че при третирането на отпадъчните води в големи ПСОВ (обслужващи над 50 000 е.ж.) е технологично възможно и икономически целесъобразно произвеждането на топлинна и електроенергия от отделяния при стабилизирането на утайките в метан танкове биогаз за покриване на основната част от енергийните нужди на станциите.

Ето защо основните мерки за сектор „Отпадъци“ в Третия национален план по изменение на климата са насочени към ограничаване на депонирането на битови отпадъци, преустановяване на експлоатацията на депа, неотговарящи на изискванията и закриване на депата с преустановена експлоатация, улавяне и изгаряне на биогаза от утайките от ПСОВ.

✚ **„Национален план за действие за управление на устойчивите органични замърсители в България 2020-2030г.“**

По своята същност той е продължение и актуализация на първите два национални плана за управление на устойчивите органични замърсители в България, като освен 22-те УОЗ вещества, са обхванати и новите 6 УОЗ вещества, включени в Стокхолмската конвенция в периода 2013-2017г.

Инвентаризацията на УОЗ, различни от пестицидите, показва, че на територията на България се спазват забраните за производство, внос, износ на УОЗ, съгласно разпоредбите на Стокхолмската конвенция и Регламента за УОЗ.

В новия НПДУОЗ са включени и мерки, които да намалят и предотвратят вредното влияние на опасни отпадъци върху околната среда и човешкото здраве чрез редица мерки, като напр. предотвратяването на пускането на пазара, употребата и износа на УОЗ чрез упражняването на контрол, което предотвратява образуването на отпадъци, съдържащи УОЗ, укрепване на лабораторната мрежа чрез създаването и акредитирането на аналитична лаборатория за определяне съдържанието на УОЗ в изделия и отпадъци, което е предвидено в разработвания нов план за УОЗ; укрепване административния капацитет относно УОЗ и др. мерки.

VII.2. Координация с програмни документи на общинско и областно ниво

Програмата за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране развитието на общината. Заложените цели и мерки в настоящата общинска програма са синхронизирани и съобразени с ключови общински и областни програмни документи, както следва:

✚ **„Общински план за развитие на община Самоков 2014-2020г.“**

Общинският план за развитие на община Самоков за периода 2014 – 2020 г. (ОПР) е разработен на основание чл. 13 от Закона за регионалното развитие (ЗРР) и в съответствие със стратегическата ориентация на регионалната политика в Европейския

съюз и националните цели и приоритети за регионално развитие, както и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в областната стратегия за развитие. Определена е визията, средносрочните цели, приоритети и мерки за развитие, като са отчетени специфичните характеристики и потенциалът на общината, установени на базата на анализирания проблеми и потребности на територията, природните, икономическите, социалните и културно-историческите ѝ дадености, и възможностите за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж на местно ниво.

При разработването на основните приоритети за развитие на община Самоков е следвана политиката на максимално доближаване до стратегическите цели и приоритети, заложили в плановите документи от по-висш порядък: „Европа 2020“, Националната програма за развитие България 2020, Националната стратегия за регионално развитие 2012 - 2022г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025г., Регионалният план за развитие на Югозападен район 2014-2020г., Областната стратегия за развитие на Софийска област за периода 2014 – 2020г.

Предвидените цели и мерки в настоящата ПУО на община Самоков са в изпълнение на по-долу изброените стратегически цели, приоритети и заложили мерки в Общинския план за развитие, както следва:

- **СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3: СЪХРАНЯВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ ДАДНОСТИ И БАЛАНСИРАНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ПРИ ЗАПАЗВАНЕ НА НЕЙНИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ И ОТЧИТАЙКИ ВЛИЯНИЕТО НА КЛИМАТИЧНИТЕ ИЗМЕНЕНИЯ** – ПРИОРИТЕТ 1. ОГРАНИЧАВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ ОТ НЕГАТИВНОТО ЧОВЕШКО ВЪЗДЕЙСТВИЕ И ВЛИЯНИЕТО НА КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ ВЪРХУ ЕКОЛОГИЧНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА; Специфична цел 1.1. Подобряване на баланса в развитието на базовата инфраструктура, съобразен с критериите на ЕС за опазване на околната среда, живота и здравето на хората, намаляване на разходите на енергийни ресурси. Мярка 1.1.1: Интегрирано управление на дейностите по отпадъците при пълна отговорност на замърсителите за запазване на чиста околна среда. Мярка 1.1.2: Минимално въздействие върху околната среда при депониране и третиране на отпадъците чрез увеличаване на дейностите по предотвратяване образуването, обезвреждането и рециклирането на отпадъците.

„Областна стратегия за развитие на Софийска област 2014-2020г.“

Областна стратегия за развитие на Софийска област за периода 2014-2020г. е средносрочен документ за стратегическо планиране на регионалното развитие, с който се определят целите и приоритетите за устойчиво интегрирано регионално развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциала на областта.

Областната стратегия за развитие на Софийска област 2014-2020 г. (район от ниво 3 съгласно ЗРР) се разработва за 7-годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на регионалния план за развитие и на общинските планове за развитие. Документът се разработва и основава на изискванията на ЗРР, ППЗРР, Методически указания за изготвяне на Национална стратегия за регионално развитие на Република България /2012-2022/, Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 /2014-2020/, Областни стратегии за развитие /2014-2020/ и Общински планове за

развитие /2014-2020/, одобрени със Заповед № РД-02-14-2402:22.11.2011 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Предвидените цели и мерки в настоящата ПУО на община Самоков са съобразени с изброените по-долу мерки в следните приоритетни области, както следва:

- **Стратегически цел 3: Опазване на околната среда и действия по изменението на климата** – **Приоритет 1: Укрепление на инфраструктурите и съответствие с изискванията на европейските и националните нормативни уредби**: Специфична цел 1: Окончателно изграждане на инфраструктура, системи и инсталации за преобръщане, оползотворяване и съхранение на отпадъци. Специфична цел 2: Закриване, рекултивация и мониторинг на общински депа, несъответстващи на стандартите, премахване на нерегламентирани сметнища и насърчаване на превантивни дейности за недопускане на образуването им; Специфична цел 3: Насърчаване информираността и културата на гражданите и бизнес структурите за предотвратяване, разделение събиране, оползотворяване на отпадъците.

VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Наблюдението, оценката и контрола на отчитане изпълнението на настоящата ПУО в община Самоков са от ключово значение, с оглед проследяване напредъка по постигане на определените цели, срокове и ресурси и навременното предприемане на необходимите действия за преодоляване на възникнали проблеми при реализация на мерките при постигане на програмните цели, а при необходимост и предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Наблюдението (мониторинг) представлява процес на системно събиране и анализ на информация, свързана с изпълнение на включените в ПУО мерки и анализиране и оценка степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали. Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“ ще извършва наблюдение и оценка на ПУО, като събира и систематизира необходимата информация от общинската администрация, относно изпълнението на конкретните програмни мерки. За всяка една от мерките в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за измерване на изпълнение за мярката. Именно за посочените резултати и определените индикатори ще се събира необходимата информация. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

При изграждане на системата за наблюдение, отчет и контрол е необходимо да се извърши ясно разпределение на отговорностите. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той определя звеното в структурата на общинската администрация, което отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Наблюдение изпълнението на програмата се контролира от Кмета на община Самоков и упълномощени длъжностни лица от общинската администрация.

Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“ ще анализира и оценява напредъка в изпълнение на мерките, причините за неизпълнение или за изоставане в изпълнението и ще изготвя годишен отчет, който ще отразява резултатите от изпълнените мерки и програмните цели, както и ще предлага съответни корективни действия при наличие на забава в изпълнение на предложените мерки. За измерване информираността, развитието на социалните нагласи и участието на населението и бизнеса е целесъобразно събирането на качествени данни за нивото на разбиране и участието на различни групи от населението в изпълнение на включените в ПУО мерки, ще се извършва чрез организиран мониторинг в община Самоков за набиране на предложения, коментари и открояване на проблеми при управление на отпадъците – напр. социологически проучвания или анкети. ЗУО изисква кметът на общината да представя годишен отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците за предходната година до 31 март, поради това е подходящо събирането и систематизирането на информацията за предходната година да се извърши до края на месец февруари.

Целесъобразно е изготвянето на междинна оценка на ПУО след три годишен срок на изпълнение (т.е това е след края на 2024г.), както и на окончателна оценка на

ПУО в края на срока на изпълнение на общинската ПУО (т.е това е края на 2028г.), които да посочват тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели, както и анализ на причините за евентуални проблеми при изпълнението им.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общински съвет – Самоков. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта всяка година в срок до края на месец февруари Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“ ще събира и систематизира информацията за предходната година, като ще изготвя и представя на кмета на общината Годишен отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците в община Самоков за предходната календарна година. Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година. Кметът на общината представя отчета пред Общинския съвет – Самоков в срок до 31 март, а при необходимост и предложения за допълване и актуализиране на ПУО. Копие на отчета се представя на Регионалната инспекция по околната среда и водите – София, до 31 март на следващата година, а самия отчет се публикува на интернет-страницата на общината с цел информиране на обществеността. Координацията по подготовката на годишните отчети, обобщаването на резултатите и следенето на изпълнението на ПУО ще се осъществява от оторизиран специалист от Общинската администрация – Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“.

Годишният отчет за изпълнение на ПУО ще се изготвя в следния формат:

- Въведение – включва основание за изготвяне на отчета, описва за кого е предназначен и целите на отчета, пояснения за структурата на отчета;
- Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
- Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението:
 - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
 - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на ПУО през годината и предприетите мерки за преодоляването им;
 - Резултати от извършена оценка и тематични допитвания към края на отчетната година;
- Напредък по изпълнение на целите и мерките в ПУО;
- Заключение – изводи от анализа на изпълнението и предложения за промени или адаптиране на програмата за текущата година в случай на необходимост;
- Приложения – в табличен формат се докладва напредъкът по изпълнение на индикаторите, разработени за постигане на специфичните цели в Програмата, който е основата за текстовата част на отчета (може да се използва табличния формат от плана на действие във подпрограмите);

Член 52, ал.3, т.2 от ЗУО поставя най-общи изисквания по отношение на *актуализацията* на Програмата за управление на отпадъците, която може да се извърши в случай на промяна във фактическите и/или нормативните условия при поява на следните обстоятелства:

- В резултат от въздействието на "външни" фактори – например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат

промяна и изоставените в програмата стратегически и специфични цели и в съответните програмни мерки,

- В резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите показатели въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат;

Процедурата в случай на актуализация може да се извърши от *Дирекция „Художествени дейности, екология, търговия, туризъм, общински собствениост“* и ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците в община Самоков, провеждане обществени консултации, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за одобрение от Общински съвет – Самоков и публикуване за информация на обществеността

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение №1

Анализи на текущото състояние на управление на отпадъците в община Самоков

1. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

1. Анализ на битовите отпадъци

Анализът на битовите отпадъци е ключов анализ, предшестващ разработването на общинската програма.

Анализът на битовите отпадъци трябва да даде отговор на различни въпроси:

- Какви са количества и тенденциите на различните потоци отпадъци в общината за анализирания период;
- Какви са количествата образувани отпадъци в общината и каква е нормата на натрупване;
- Какъв е морфологичният състав на образуваните битови отпадъци в общината;
- Какви са количествата повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период и какви са тенденциите в третирането на битовите отпадъци;
- Каква е степента на изпълнение на целите, които са поставени пред общината в съответствие с националното законодателство и разпределението на ангажиментите между общините в дадена РСУО, ако те са одобрили споразумение за такова разпределение.

1.1. Информационно обезпечение на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните документи:

- *Данни от община Самоков за измерените количества депонирани смесени битови отпадъци на Регионалното депо на РЦУО-Самоков за периода от 2016-2020г.;*
- *Данни от община Самоков за извършвани дейности по управление на отпадъците за периода 2016-2020г.;*
- *Данни от НСИ;*
- *Данни от ИАОС;*

1.2. Количества на различните потоци отпадъци в община Самоков

На територията на общината се генерират основно твърди битови отпадъци. Основните източници на битови отпадъци, приблизително 90% е населението и около 10% от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти. Генерират се също така и производствени отпадъци. Не е регистрирано образуване на опасни отпадъци.

„Битовите отпадъци“ съгласно НПУО и Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците битови отпадъци са: „а) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биологични отпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и обемни отпадъци, включително дюшеци и мебели; б) смесени отпадъци или разделно събирани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на

отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.“.

Основните източници на отпадъци на територията на общината са гражданите, домакинствата, туристите в курортните селища, хотели и ресторанти, предприятията, частните фирми, училищата, строителството, животинските ферми, ресторантите, увеселителните заведения, болничните заведения и др.

Съгласно НПУО:

Депонирани битови отпадъци, кг/жител/година

	2016г.	2017г.	2018г.
Средно за ЕС- 27 държави (от 2020)	121	118	117
България	260	269	249

Източник: НПУО 2021-2028г.

На национално ниво е отчетена положителна тенденцията - количеството на директно депонираните битови отпадъци за периода 1999-2018г. е намаляло с близо 74%. Най-ниското ниво на показателя е достигнато през 2018г., а най-високото – през 2009г. Общото количество на депонираните битови отпадъци в национален план също намалява, като за периода 2009-2018г. намалението е почти 50%. Намаленията на количествата на общо депонираните и на директно депонираните битови отпадъци могат да се обяснят най-вече с въвеждането в експлоатация на нови инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и сепариращи инсталации за смесени битови отпадъци.

Основата на изготвяне на прогнозите е анализа на съществуващото положение, получените базови данни от община Самоков, Регионален център за управление на отпадъците Самоков, информационни източници (данни от НСИ, РИОСВ София и ИАОС) и допускания, използвани при изготвяне на прогнозата за количествата образувани битови отпадъци в община Самоков.

За определяне на нормата на депониране е ползвана количествената информация за измерените депонирани отпадъци на РЦУО-Самоков за периода 2016-2020г. по получени данни от община Самоков. В следващата таблица е представена изчислена нормата на депониране в община Самоков, като населението на община Самоков е по данни на НСИ:

Години	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Депонирани отпадъци на РЦУО Самоков от община Самоков в тона	15 557,63	8 652,14	14 583,09	13 749,23	20 559,73
Население Община Самоков* Броя жители	35 871	35 414	35 063	34 735	36 124
Норма на депониране	230,57	409,31	240,44	252,63	175,70

Нормата на депониране в годините 2016-2020г. следва трендове на намаляване и увеличаване. През 2018г. за община Самоков са депонирани 240,44 кг/жител/година битови отпадъци срещу 249 кг/жител/година средно за страната.

1.2.1. Количества на образуваните битови отпадъци в общината и норма за натрупване на битовите отпадъци

Друг важен аспект на анализа на отпадъците е свързан с определянето на общо генерираните битови отпадъци и нормата на натрупване на отпадъци.

Нормата на натрупване - представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител.

Количества на общо образуваните битови отпадъци в РСУО-Костенец (2013-2018г.), тона

	2013г.	2014г.	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.
Общо за страната	3 061 773	3 091 190	3 010 794	2 881 330	3 079 545	2 861 518
РСУО - Костенец	31 147	35 204	32 126	33 027	21 909	26 798
Долна баня	913	993	1 057	1 078	1 077	615
Ихтман	6 637	7 535	7 669	7 852	6 612	6 207
Костенец	10 164	13 449	8 530	8 459	5 208	4 824
Самоков	13 433	13 227	14 871	15 638	9 012	15 152

Източник: НПСО 2021-2028г.

За РСУО – Самоков се наблюдава тенденция на спад на общите количества на образуваните битови отпадъци през 2018г. спрямо 2013г. по подобие на положението в страната.

За община Самоков в периода 2013-2016г. има увеличаване в количествата на образуваните отпадъци, последван от спад през 2017г. и увеличаване през 2018г.

По данни от НСИ, населението на община Самоков, в периода от 2016 до 2019г. намалява с темпове близки до средните за страната. През 2020г. населението на община Самоков нараства с 4% спрямо предходната година и достига до нивото на 2015г., което може би се дължи на връщане на работещи в други европейски страни, поради въведените в Европа карантини, свързани с пандемията на КОВИД 19.

Разпределението между градското население спрямо населението, живеещо в села в общината е средно 70.95% към 29.05%.

Таблицата по-долу показва тренда на изменение на населението в страната, в област София, община Самоков, град Самоков и селата в община Самоков.

Области Общини Градове	Население към 31.12.2016 г.			Население към 31.12.2017 г.			Население към 31.12.2018 г.			Население към 31.12.2019 г.			Население към 31.12.2020 г.		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Градове	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.
Общо за страната	7 101 859	3 449 978	3 651 881	7 050 034	3 422 409	3 627 625	7 000 039	3 395 701	3 604 338	6 951 482	3 369 646	3 581 836	6 916 548	3 349 715	3 566 833
Област София	234 185	115 281	118 904	231 563	113 849	117 714	229 041	112 497	116 544	226 671	111 249	115 422	228 476	117 261	121 215
Община Самоков	35 871	17 414	18 457	35 414	17 184	18 230	35 063	17 012	18 051	34 735	16 849	17 886	36 124	17 541	18 583
Гр. Самоков	25 382	12 237	13 145	25 218	12 136	13 082	25 138	12 100	13 038	25 016	12 036	12 989	24 642	11 967	12 675
Села в общ. Самоков	10 489	5 177	5 312	10 196	5 048	5 148	9 925	4 912	5 013	9 719	4 813	4 896	11 482	5 574	5 908

Количествата на приети отпадъци за сепариране на РСУО отпадъци, количествата депонираните отпадъци, вкл. приети разделно събрани отпадъци за

депонирани от организациите за рециклиране на отпадъци от опаковки и количествата на сепарирани за рециклиране отпадъци на РЦУО Самоков са по данни от РЦУО Самоков. Количествата на предадените за предварително третиране, в т. ч. рециклиране битови отпадъци за периода 2016 – 2018г. са по данни от ИА „Околна среда“.

Образуван и третиран битови отпадъци в община Самоков

Образуван и третиран битови отпадъци в община Самоков					Транспортирани до РЦУО		За рециклиране	
Година	Общо образуван битови отпадъци	Директно депонирани битови отпадъци	Предадени за предварително третиране, посл. рециклиране на битови отпадъци	Норма на натрупване на БО на глава от населението	Приети отпадъци за сепариране	Приети разделно събрани отпадъци за депониране	Сепарирани за рециклиране на РЦУО	Разделно събрани за рециклиране извън РЦУО
	(тона)	(тона)	(тона)	(kg/жители/год)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)
2016	15698.63	15 557.63	141.00	437.64				
2017	9027.14	8 652.14	375.00	254.90	6 434.73	169.04	97.57	50.71
2018	15325.09	14 583.09	742.00	437.07	14 415.78	314.32	147.01	94.30
2019	15292.82	13 749.23	1 543.59	440.27	14 828.75	356.98	1 436.50	107.09
2020	23420.90	20 559.73	2 861.17	648.35	22 871.36	422.72	2 734.35	126.82
Средно	15 752.91		1 132.55	443.65	14 637.66	315.77	1 103.86	94.73

Нормата на натрупване на битовите отпадъци нараства с увеличаване броя на населението на населените места. Общините, в които преобладават по-малки по население населени места, отчитат по-ниска норма на натрупване в сравнение с тези, в които преобладават по-големи по население населени места. Съгласно НПУО нормата на натрупване за 2018г. за населени места с население от 25000 до 50000 жители е 421 кг/жители/година. За населени места с население от 3000 до 25000 жители нормата на натрупване за 2018г. е 346 кг/ж/година.

Видно от горната таблица нормата на натрупване нараства в периода 2016 – 2020 година, когато достига 648.35кг/ж/година. При сравнение на нормата на натрупване за 2018г. за населени места с население от 25000 до 50000 жители в националния план - нормата на натрупване за 2018г. е 421 кг/ж/година. Забелязва се, че в община Самоков за същата година нормата на натрупване е по-висока.

Количеството на общо образуваните битови отпадъци за периода 2016-2020г. следва неравномерни тенденции на покачване и спад. Аналогична е тенденцията при директно депонираните битови отпадъци в община Самоков.

Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци в община Самоков.

По данни на НСИ за 2018г. средната норма на натрупване на отпадъци за страната е 407 кг/чов./година. През 2018г. в община Самоков се наблюдават отрицателни тенденции за по-високи стойности на показателя спрямо средните за страната, а именно 437.07 кг/чов./г. битови отпадъци.

Според „Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“, утвърдена 2019г. от МОСВ за населени места от 25 000 до 50 000 жители, нормата на натрупване е 334,9 кг/жит/год. а за населени места от 3 000 до 25 000 жители нормата на натрупване е 295,5 кг/жит/год. В община Самоков средната норма на натрупване е 443,65 кг/жит/год, която е по-висока от нормата на натрупване за населените места с население между 3 000-25 000 и от 25 000 - 50 000 жители.

1.3. Морфологичен състав на битовите отпадъци

Друг важен аспект на анализа е определянето на морфологичния състав на отпадъците. Количеството и морфологичният състав на образуваните битови отпадъци варира в зависимост от функционалния тип на населеното място и социалния статус на населението, както и други фактори.

Информацията за морфологичния състав на битовите отпадъци е взета от финалния доклад за изготвянето на проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на Република България, изготвен по проект на ПУДООС, финансиран по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество.

В следващата таблица е представен морфологичният състав на битовите отпадъци на национално ниво:

Хранителни	9,9%
Хартия	4,3%
Картон	4,2%
Пластмаса	11,5%
Текстил	3,4%
Гума	1,3%
Кожа	1,6%
Градински	13,1%
Дървесни	2,1%
Съкло	4,5%
Метали	3,1%
Пиритин > 4 см	5,5%
Опаки	1,6%
Други	4,3%
Ситна фракция < 4 см	27,7%
Общо	100,0%

Източник: ПУДООС 2021-2028г.

Представеният морфологичен състав на битовите отпадъци показва, че на територията на страната биоразградимите отпадъци представляват 36% от общото количество на образуваните битови отпадъци, биологичните отпадъци 25%, а рециклируемите фракции от хартия и картон, пластмаса, съкло и метали 27,5% от битовите отпадъци.

Съгласно Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране, количествата на *биоразградимите отпадъци* включват хранителните, хартиените, картонените, градинските и дървесни отпадъци, както и 20% от текстилните отпадъци и 25% от отпадъците от кожи и 25% други неидентифицирани отпадъци.

Съгласно Директива 2018/851 на ЕП и на Съвета от 30.05.2018г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО „биологични отпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, офисите, ресторантите, търговията на едро, столовете, заведенията за обществено хранене и

търговските обекти за търговия на дребно, както и подобните отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Съгласно „Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“, утвърдена през 2019г. от МОСВ, са обособени следните групи населени места:

- I група – силно урбанизирани населени места, с население над 150 000 жители. Понастоящем към тях може да се причислят големите градове в България – София, Варна, Пловдив, Бургас и Русе;
- II група – урбанизирани населени места – градове с население от 50 до 150 хил;
- III група – 25-50 000 градове от междинен тип;
- IV група – населени места от 3-25 000 – в повечето малки градове, а понякога и села;
- V група – населени места от 0 до 3 000 жители – отглеждането на животни и селскостопанска продукция обуславя понижена потребителска способност в тези региони;

Данни за образуване на различни фракции отпадъци при определените типове генератори за периода 2012-2015г., кг/ж/г

2012-2015г.	над 150 хиляди	50-150 хиляди	25-50 хиляди	3-25 хиляди	под 3 хиляди
Хранителни	118.7	107.0	93.8	68.7	37.7
Хартия	46.9	33.0	27.0	25.0	14.7
Картон	38.6	28.7	23.1	16.3	9.7
Пластмаса	46.4	54.0	42.9	29.7	25.0
Текстил	11.5	10.3	9.7	11.0	4.8
Гума	3.8	3.4	3.2	2.8	2.3
Кожа	3.8	3.4	3.2	2.8	2.3
Градински	44.7	38.2	44.2	64.0	74.6
Дървесни	8.1	7.2	9.7	6.0	7.1
Съкло	37.8	27.4	23.6	18.0	5.7
Метали	7.8	7.0	6.6	5.8	4.7
Инертни	39.8	27.8	45.9	43.6	51.6
Опасни	2.4	2.2	2.0	1.8	1.5
Общо	410.3	349.6	334.9	295.5	241.7

Данни за морфологичния състав за определените типове генератори за периода 2012-2015г., %

2012-2015г.	над 150 хиляди	50-150 хиляди	25-50 хиляди	3-25 хиляди	под 3 хиляди
Хранителни	28.9%	30.6%	28.0%	23.2%	15.6%
Хартия	11.4%	9.4%	8.1%	8.5%	6.1%
Картон	9.4%	8.2%	6.9%	5.5%	4.0%
Пластмаса	11.3%	15.4%	12.8%	10.1%	10.3%
Текстил	2.8%	2.9%	2.9%	3.7%	2.0%
Гума	0.9%	1.0%	1.0%	0.9%	1.0%
Кожа	0.9%	1.0%	1.0%	0.9%	1.0%
Градински	11.0%	11.0%	13.1%	21.7%	30.9%
Дървесни	2.0%	2.1%	2.9%	2.0%	2.9%
Съкло	9.2%	7.8%	7.0%	6.1%	2.4%

Метали	1.9%	2.0%	2.0%	2.0%	1.9%
Инертни	9.7%	8.0%	13.7%	14.8%	21.3%
Опасни	0.6%	0.6%	0.6%	0.6%	0.6%
Общо	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Съгласно данни от НСИ за 2020г. населението на Община Самоков е 36 124 жители, поради което общината попада в III група.

Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните видове отпадъци, изразено в процент спрямо общото количество на отпадъците.

При изготвяне на прогнозата за образуваните битови отпадъци по морфологичен състав е използван морфологичен анализ за определяне състава и количеството на смесените битови отпадъци, извършен от ЕкоПро Консулт ЕООД в община Самоков през 2016г. Използван е анализ на отпадъци, образувани на територията на община Самоков и транспортирани за депониране. Резултатите са представени в таблицата по-долу.

Морфологичен състав на смесените битови отпадъци в община Самоков	Средно за общината
	(%)
Хранителни отпадъци	8.34%
Хартия	1.91%
Картон	10.26%
Пластмаса	17.90%
Текстил	7.69%
Гума без автомобилни гуми	0.48%
Инертни	19.49%
Кожа	0.34%
Градински отпадъци	13.67%
Дървесни	4.50%
Съкло	7.62%
Метали	1.86%
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване	2.72%
Опасни отпадъци от бита	3.22%
Общо битови отпадъци	100.00%

Съгласно получените резултати от морфологичния анализ на смесени битови отпадъци по фракции в община Самоков могат да се направят следните изводи:

- В количеството на генерираните отпадъци в община Самоков, най-висок е делът на „инертни“ – 19,49%, последвани от „пластмаса“ – 17,90% и „градински отпадъци“ – 13,67%;
- Висок е делът на „градинските отпадъци“ – 14,67%, а на „дървесните отпадъци“ е 4,50%, което е показателно, че населението не ги събира разделно, а се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци, както и не се прилага фамилно компостиране за предотвратяване депонирането на тези отпадъци. Предотвратяване на депонирането на тези потоци отпадъци и оползотворяването им, ще бъде постигнато чрез използване от населението на компостери и въвеждане на разделно събиране на „зелени“ отпадъци;
- Делът на отпадъците от „хартия“ - 1,91%, „картон“ - 10,26%, „пластмаса“ - 17,90%, „стъкло“ - 5,62% и „метали“ – 1,86% е показателен, че въпреки въведената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, населението ги изхвърля в контейнерите за битови отпадъци. Тези отпадъци са ценни суровини и налице е частично използване на системата за разделното им събиране от населението, напр. поради недостатъчната му информираност или неизградено съзнание за разделното събиране на тези отпадъчни потоци с цел рециклиране и оползотворяване. Предотвратяване на депонирането на тези потоци отпадъци и рециклирането им, ще бъде постигнато чрез увеличаване капацитета на инсталацията за сепариране на РЦУО-Самоков;
- Наличието на споменатите по-горе подходящи за оползотворяване материали в контейнерите за битови отпадъци и въпреки, че в общината има въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, налага необходимостта от разширяване обхвата на системата, чрез включване на останалите населени места в общината, както и въвеждане на практики за разделно събиране на биоразградими отпадъци;

1.4. Количества повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период

Понастоящем в община Самоков се извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки, съгласно сключен договор от 01.10.2013г. с „Булекопак“ АД за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на гр. Самоков, с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол. Обхвата на системата е контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Мева“ с обем 240 литра – 246 бр. и модел „Бобър/Ракла“ с обем 1 100 литра - 292 бр., както следва:

- „Мева“ – син, с надписи за хартия и картон - 80 бр.;
- „Мева“ – жълт, с надписи за пластмаса и метал - 85 бр.;
- „Мева“ – зелен, с надписи за стъкло - 81 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – син, с надписи за хартия и картон - 96 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – жълт, с надписи за пластмаса и метали - 101 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – зелен, с надписи за стъкло - 95 бр.;

Местата /пунктовете за разполагане на елементите за разделното събиране на отпадъците от опаковки са определени от общината и съгласувани с ООп.

На територията на общината, функциониращите пунктове за изкупуване на отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло допринасят за събирането на допълнителни количества разделно събрани от домакинствата отпадъчни потоци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

Съгласно данни от община Самоков, количествата разделно събрани отпадъци от опаковки (хартия и картон, пластмаси, стъкло и метали) от „Екобулпак“ АД за 2020г. са както следва:

Община	Вид отпадък	Количество разделно събрани отпадъци от опаковки (тона)
Самоков	Хартиени и картонени опаковки	49
	Пластмасови опаковки	30
	Метални опаковки	3
	Съкленни опаковки	13
Общо:		95

1.5. Степен на изпълнение на целите

1. Подготовка за повторна употреба и рециклиране:

- най-късно до **1 януари 2020г.** подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, да достига не по-малко от **50 на сто от общото тегло** на тези отпадъци;

Общината има цели за рециклиране на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло. Анализът показва, че количествата на разделно събраните отпадъци от тези фракции чрез организацията по оползотворяване все още не са достатъчни, за да се постигнат от общината годишните цели за рециклиране на битовите отпадъци. Това се доказва и от издадените заповеди за изпълнение на целите на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда, съгласно които общината е сред общините които не изпълняват целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от Закона за управление на отпадъците.

В следващата таблица са представени постигнатите цели по чл. 31, ал. 1 от Закон за управление на отпадъците за РСУО – Самоков и община Самоков.

Предадени за оползотворяване (в т.ч. рециклиране) от общо образуваните битови отпадъци (2015-2018г.), %

РСУО/Община	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.
РСУО - Костенец	5%	4%	5%	4%
Община Самоков	3%	1%	4%	5%

Източник: ИИУО 2021-2028г.

РСУО и община Самоков не успяват да постигнат целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници към 2016г. (най-малко 25% от общото им тегло) и към 2018г. (най-малко 40% от общото им тегло) съгласно ЗУО.

Община Самоков е постигнала степен на рециклиране 4% за 2017г., съгласно Заповед №164/21.05.2019г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда.

Община Самоков е постигнала степен на рециклиране 5% за 2018г., съгласно Заповед №139/15.06.2020г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда.

2. Цели за намаляване на депонираните отпадъци.

- най-късно до **31 декември 2020г.** и след това количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци да бъде до **35 на сто от общото количество** на същите отпадъци, образувани през 1995г.

Към момента биоразградимите отпадъци от състава на смесените битови отпадъци се депонират на регионалното депо. Съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС №20 от 25.01.2017г., община Самоков е задължена да предприеме мерки за разделното събиране и оползотворяване на цялото количество генерирани зелени отпадъци от паркове и градини. По този начин общината допринася за постигането на целите за намаляване на количествата на депонираните биоразградими отпадъци до 2020г., които съгласно законодателството следва да са до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995г. Община Самоков е постигнала 48% за тази цел за 2018г., съгласно Заповед №185/22.07.2020 г. на Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда Самоков не е изпълнила целта.

1.6. Изводи

- Основните източници на битови отпадъци, приблизително 90% е населението и около 10% от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти;
- Нормата на депониране в годините 2016-2020г. следва трендове на намаляване и увеличаване. През 2018г. за община Самоков са депонирани 240,44 кг/жител/година битови отпадъци срещу 249 кг/жител/година средно за страната;
- Нормата на натрупване нараства в периода 2016 – 2020 година, когато достига 648.35 кг/ж/година. При сравнение на нормата на натрупване за 2018г. за населени места с население от 25 000 до 50 000 жители в националния план - нормата на натрупване за 2018г. е 421 кг/ж/година. Забелязва се, че в община Самоков за същата година нормата на натрупване е по-висока;
- Количеството на общо образуваните битови отпадъци за периода 2016-2020г. следва неравномерни тенденции на покачване и спад. Аналогична е тенденцията при директно депонираните битови отпадъци в община Самоков;
- Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци в община Самоков;
- Съгласно получените резултати от проведеният морфологичен анализ на смесени битови отпадъци по фракции в община Самоков:

- В количеството на генерираните отпадъци в община Самоков, най-висок е делът на „инертни” – 19,49%, последвани от „пластмаса” – 17,90% и „градински отпадъци” – 13,67%;
- Висок е делът на „градинските отпадъци” – 14,67%, а на „дървесните отпадъци” е 4,50%, което е показателно, че населението не ги събира разделно, а се изхвърлят в контейнерите за битови отпадъци, както и не се прилага фамилно компостиране за предотвратяване депонирането на тези отпадъци. Предотвратяване на депонирането на тези потоци отпадъци и оползотворяването им, ще бъде постигнато чрез използване от населението на компостери и въвеждане на разделно събиране на „зелени” отпадъци;
- Делът на отпадъците от „хартия” - 1,91%, „картон” - 10,26%, „пластмаса” - 17,90%, „стъкло” - 5,62% и „метали” – 1,86% е показателен, че въпреки въведената система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, населението ги изхвърля в контейнерите за битови отпадъци. Тези отпадъци са ценни суровини и налице е частично използване на системата за разделното им събиране от населението, напр. поради недостатъчната му информираност или неизградено съзнание за разделното събиране на тези отпадъчни потоци с цел рециклиране и оползотворяване. Предотвратяване на депонирането на тези потоци отпадъци и рециклирането им, ще бъде постигнато чрез увеличаване капацитета на инсталацията за сепариране на РЦУО-Самоков;
- Наличието на споменатите по-горе подходящи за оползотворяване материали в контейнерите за битови отпадъци и въпреки, че в общината има въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, налага необходимостта от разширяване обхвата на системата, чрез включване на останалите населени места в общината, както и въвеждане на практики за разделно събиране на биоразградими отпадъци;
- В общината на територията на гр. Самоков, с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол се извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки - хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали, чрез система за разделно събиране, като Община Самоков има сключен договор с „Булекопак” АД за сътрудничество в областта на разделното събиране на отпадъци от опаковки, относно изграждане и управление на система за разделното им събиране;
- За 2020г. общото количество на разделно събраните отпадъци от опаковки (хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали) възлиза на 95 т, от които: хартиени и картонени опаковки – 49 т; пластмасови опаковки – 30 т, метални опаковки – 3 т и стъклени опаковки – 13 т;
- Общината е сред общините които не изпълняват целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от Закона за управление на отпадъците, като процента на рециклиране на отпадъците от опаковки - хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал, от общо генерираните отпадъци от опаковки за 2018г. в община Самоков е 5%;
- Общината е сред общините които не изпълняват целите по чл. 31, ал. 1, т. 2 от Закона за управление на отпадъците. Община Самоков е постигнала 48% от целта за намаляване на депонираните биоразградими битови отпадъци за 2018г.;

1.7. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Необходимо е общината да предприеме мерки за разширяване обхвата на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и в останалите населени места в общината, както и въвеждане на практики за разделно събиране на биоразградими отпадъци;
- Необходимо е общината да разшири въведената пилотна система за домашно компостиране на зелените отпадъци, както и да изгради площадки за временно им съхранение, да въведе разделно събиране на хранителните отпадъци и транспортирането им до РЦУО – Самоков за компостиране;
- Интензивно провеждане на информационни кампании в общината за повишаване информираността и заинтересоваността на населението за участие в разделното събиране на отпадъци от опаковки;
- За постигане на заложените цели за рециклиране е необходимо да бъде увеличен капацитета на изградената инсталация за сепариране на Регионалния център за управление на отпадъците – Самоков, което може да бъде осъществено чрез финансиране по ОП „Околна среда 2021-2027г.

2. Анализ на утайките от ПСОВ

2.1. Информационно обезпечение на анализа

На национално ниво няма изградена цялостна информационна база данни, в която информацията за утайките от ГПСОВ да е систематизирана и да обхваща всички аспекти, както в регионален и местен, така и във времеви разрез.

Утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води представляват преди всичко органична фракция, която се получава в резултат на пречистването на отпадъчните води след утаяването на остатъчните вещества. Те се образуват при отделянето на тези органични вещества по време на различните етапи от процеса на пречистване на отпадъчните води. Утайките съдържат не само ценни за земеделието компоненти (сред които органични вещества, азот, фосфор, калий и в по-малка степен, калций, сяра и магнезий), но и замърсители, които обикновено включват тежки метали, органични замърсители и патогенни организми. Качеството на утайките се определя най-вече от източника на образуването им, т.е. от първоначалната концентрация на замърсители в пречистената вода, както и от техническите характеристики на извършените процеси, свързани с третирането на отпадъчни води и утайки.

В съответствие с европейското законодателство, утайките от ГПСОВ представляват неопасни отпадъци, които при подходящо управление не представляват опасност за околната среда и човешкото здраве. След правилното и екологосъобразно третиране, те могат да бъдат от полза за околната среда. Съществуват редица възможности за оползотворяване и обезвреждане на утайките от ГПСОВ. Някои от тях са дългогодишни добри практики, например оползотворяването им като почвен подобрител върху земеделски земи и при рекултивация на нарушени терени.

Директивата относно утайките от пречистване на отпадъчни води изисква утайките да бъдат третирани преди тяхната употреба в земеделието. Тя също така уточнява, че под „третирана утайка” се разбира утайка, която е преминала през биологично, химично и термично третиране, дълготрайно депониране или всякакъв друг процес, който значително е намалил способността за ферментация и възможността за възникване на опасности за здравето, произтичащи от употребата на утайки.

Основния подход и приоритетите в областта на управление на утайките от ГПСОВ в България се основава на йерархия за управление на отпадъците, регламентирана в ЗУО. В съответствие с тази йерархия приоритетния ред за прилагане на различните методи за третиране на утайките е следният:

- Предотвратяване образуването на утайки, чрез подобряване на технологиите за пречистване на отпадъчни води;
- Употреба в земеделието;
- Рециклиране на фосфора и материално оползотворяване;
- Обезвреждане на депо;

Образуваните утайки от ПСОВ на жител годишно в Р България са 9,66 кг/жител/год.

На територията на община Самоков са изградени четири пречиствателни станции за отпадни води – ПСОВ „Самоков“, ПСОВ в м. „Песъко“, ПСОВ в м. „Яйцето“ и ПСОВ в с. Белчин. На територията на к.к. Боровец са изградени две ПСОВ в м. „Песъко“ и в м. „Яйцето“.

Утайките от **ПСОВ в м. „Яйцето“** се депонират в ПСОВ – Самоков, два пъти годишно. Технологичната система е двустепенна – механично и биологично стъпало, но не работи филтър пресата за уплътняване на утайките и поради тази причина утайките се депонират. Течната утайка е 320 м³/год. с 90% влажност.

ПСОВ – Белчин през 2017г. е предадена на ВиК София област.

За **ПСОВ – гр. Самоков** има изготвена „Програма за управление на дейностите по отпадъците“, управлява се от „ВиК“ ЕООД - София. ПСОВ – гр. Самоков е с двустъпална технологична схема, която включва технологично свързани съоръжения за механично и биологично пречистване с последващо обеззаразяване на пречистените отпадъчни води и третиране на утайките. По технологичен проект е предвидено и трето стъпало – химическо, за отстраняване на фосфатите от пречистените води и допълнително снижение на останалите показатели, но до момента не е реализирано. Механичното пречистване включва следните процеси и съоръжения:

- *Груби решетки* – 2 бр. с автоматизирано почистване и разстояние между прътите 60 мм. На тях се задържат грубите механични примеси при прецеждането на отпадъчните води. Задържаните на решетките отпадъци се изхвърлят върху транспортна лента и посредством нея се разтоварват в контейнери;
- *Финни решетки* – 2 бр. с автоматизирано почистване и разстояние между прътите 16 мм. Задържаните на тях отпадъци се изсипват върху транспортна лента, обезводняват се в компактор за отпадъци и се събират в контейнери;
- *Пясъкозадържатели – аерирани с отделяне на плаващи вещества и мазнини* – 2 бр. В тях се задържат минерални примеси – основно пясък, с едрина на частиците по-голяма от 0,2 мм. Задържаният пясък се отделя в страничен улей чрез потопени помпи, прикрепени към пясъкочистача и помпажно се подава за обезводняване в класификатор за пясък. Отделените плаващи материи и мазнини се събират в шахта и помпажно се подават към ротопаса /борабанно сито с прорези/ за отделяне на водата, която се връща за пречистване;
- *Първични утаители с хоризонтално движение на водата* – 2 бр. В тях се отделят като първична утайка най-финните механични примеси от отпадъчната вода с относително тегло по-голямо от 1 под действието на гравитационни сили при движението на водата. Задържат се и плаващи

вещества които постъпват с отпадъчните води но са по-леки и се отделят на повърхността на съоръженията;

Биологичното пречистване включва следните процеси и съоръжения:

- *Биобасейни с нитрификация, предварителна денитрификация и пневматична аерация* – 2 бр. В тези съоръжения се използват методи за третиране на отпадъчните води базиращи се на естествените биохимични процеси в природата. В тях се култивират микроорганизми, които в процеса на своята жизнена дейност от една страна разграждат сложните органични въглеродни съединения в състава на отпадъчната вода, като ги трансформират в минерални продукти, отстраняват органичните и неорганичните съединения на азота чрез окисление до нитрати и редукция до газообразен азот, а от друга страна усвояват част от тях за увеличаване на собствената си биомаса. Биохимичното разграждане на органичните вещества протича в аеробни условия, което налага непрекъснато подаване на въздух в биобасейните, чрез дънна аерационна система;
- *Вторични радиални утайтели* – 4 бр. В тях се осъществява разделяне на биологично пречистените отпадъчни води от активната утайка, чрез механично утаяване. Пречистените отпадъчни води се заустват в р. Искър, а активната утайка се връща обратно в биобасейните. Прирастът на биомасата на микроорганизмите се отделя от системата като излишна активна утайка.

Получените при третиране на отпадъчните води утайки – първична /отделена в първичните утайтели/ и излишна активна утайка от биобасейните се обработват по следния начин:

- *Уплътняване на утайките в утайкоуплътнители /силози/* - първичната утайка и излишната активна утайка се събират в шахти, откъдето посредством потопяеми помпи се подават в 2 бр. утайкоуплътнители /силози/ за уплътняване – намаляване на влажността им. Поради по-високата влажност на излишната активна утайка /по-голяма от 99%/ по технологичен проект е предвидено предварително уплътняване на тази утайка преди смесването и с първичната в силозите. Предварителното уплътняване на излишната утайка ще се извършва във вторичните утайтели от схемата на старата станция, на които предстои да бъде извършена реконструкция с цел преустройството им в радиални утайкоуплътнители.
За момента поради невъзможност за разделно уплътняване, излишната активна утайка се връща пред първичните утайтели, в които се утаява и уплътнява до известна степен заедно с първичната утайка. Смесената утайка отделена от първичните утайтели се събира в шахта и помпажно се подава към утайкоуплътнителите – силози.
- *Механично обезводняване на утайките* – уплътнените в силозите утайки се подават за механично обезводняване на 2 бр. камерни филтърпреси. В технологичната схема за обезводняване с камерни филтърпреси за по-висок ефект е включено предварително кондициониране на утайките чрез добавяне на железен трихлорид и варно мляко. Обезводнените на камерни филтърпреси утайки са с ниска влажност /около 60%/ и са стабилизирани с вар (съдържанието на органични вещества е около 30%).

Отделените при третиране на отпадъчните води първична и излишна активна утайки се обработват с цел тяхното стабилизиране, обезводняване и обеззаразяване, при което значително се намалява обема им. Обезводнените утайки от филтърпресите се изсипват на верижни транспортъори, събират се и се транспортират до депо за

обезводнени утайки, което се намира на площадката на пречиствателната станция. Депото за утайки е с площ 2 628 м² и е разположено в края на площадката в близост до сграда филтърпреси.

През 2013г. количеството на обезводнените утайки – 460,18 тона, а през 2014г. – 520,36 тона.

Прогнозата за количествата „утайки от ПСОВ“ за периода 2021-2028г. са определени като произведение на броя на прогнозното население и норма на натрупване на утайки от ПСОВ от 26 кг/жител/год. Утайките се сушат на изсушителните полета.

Прогноза за образуваните утайки от ПСОВ в община Самоков

Други отпадъци	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)
Утайки от ПСОВ*	939.22	921.17	914.52	908.86	904.12	900.33	897.44	895.47

**В община Самоков генерираните утайки са главно от експлоатация ГПСОВ гр. Самоков, ПСОВ м. Пещко, ПСОВ м. Яйцето, ПСОВ с. Безчин и частично от септични ями*

2.2. Изводи

- Най-предпочитания метод за третиране на утайките от ПСОВ в община Самоков се явява тяхното депониране.

2.3. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Необходимо е Община Самоков да изисква от операторите на ПСОВ да предоставят информация относно количествата на генерираните утайки и начините на тяхното третиране.

3. Анализ на строителните отпадъци

Отпадъците от строителство и разрушаване се третират при спазване на следната йерархия на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на ОСР;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени;
- Материално оползотворяване;
- Оползотворяване за получаване на енергия на отпадъците, които не могат да бъдат рециклирани и материално оползотворени;
- Обезвреждане на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени, оползотворени и/или рециклирани по предходните точки.

Изисквания на законодателството към общините относно управление на ОСР:

- Съгласно ЗУО общините са отговорни за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането само на ОСР от ремонтна дейност, образувани от домакинствата.
- Общините имат ангажменти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е Възложител на строителни дейности или на

дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи.

На територията на общината няма специално депо за третиране на строителни отпадъци.

Основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на домакинствата и фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност. Компонентите на строителните отпадъци са бетонови късове, тухли, хоросан и др. Отпадъците от строителна дейност се депонират на старото общинско депо в гр. Самоков, което понастоящем е закрито с техническа и биологична рекултивация първа година.

За периода 2016-2020г. в община Самоков количествата, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата на територията на общината и за количествата на депонираните строителни отпадъци се управляват от лицата извършващи ремонтна дейност. Строителните отпадъци от м. септември 2021г. се извозват до Регионалното депо на РЦУО – гр. Самоков. При изпълнение на малки ремонтни дейности населението оставя генерираните строителни отпадъци до контейнерите с битови отпадъци, които в последствие се събират от фирмата, която извършва дейности по събиране и транспортиране.

За населението на община Самоков с изграждането на регионалната система на ЦР на РЦУО-Самоков са предвидени контейнери за приемане на строителни отпадъци от домакинствата и от община Самоков.

На практика така предвидената система не работи ефективно за община Самоков, тъй като населението на общината е затруднено с достъп до РЦУО в почивни дни, когато обикновено се изхвърлят строителните отпадъци от ремонтна дейност. Изхвърлянето на определеното за целта място в РЦУО затруднява населението на общината и поради неговата отдалеченост от останалите населени места. Създават се предпоставки за изхвърляне на отпадъци от дейности по строителство и разрушаване на нерегламентирани места най-често извън населените места, за което се налага общината да влага допълнителни средства за почистване на формиращи се нерегламентирани сметища.

Прогнозата на образуваните количества „строителни отпадъци“ за периода 2021-2028г. са определени като произведение на броя на прогнозното население и норма на натрупване на строителни отпадъци от 90 кг/жител/год.

Прогноза за образуваните строителни отпадъци в община Самоков

Други отпадъци	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)
Строителни отпадъци	3 251.16	3 188.66	3 165.66	3 146.04	3 129.66	3 116.52	3 106.53	3 099.69

Отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) са резултат главно от частни търговски дейности. Според принципа „замърсителят плаща“ разходите за третиране и окончателно обезвреждане, трябва да се поемат от изпълнителите и техните клиенти. Все пак е задължение на общината да гарантира, че СО се третират и обезвреждат по екологосъобразен устойчив начин.

Община Самоков стриктно следи за спазване на разпоредбите на „Наредбата за управление на строителните отпадъци и за внасяне на рециклирани строителни материали“. При започване на СМР и/или премахване на строеж на територията на

общината, от Възложителите се изисква План за управление на строителните отпадъци, без който не се издават съответните документи по реда на ЗУТ за разрешаване на строителните дейности.

Община Самоков стриктно следи за спазване на разпоредбите на *„Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“*, като съгласно раздел V *“Организация на дейностите по третиране и транспортиране на строителни отпадъци“*.

3.1. Изводи

- На територията на общината няма специално депо/инсталация за третиране на строителни отпадъци;
- Генерираните строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата – ангажимент на общината по ЗУО, се изхвърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци и по този начин постъпват съвместно с тях и се депонират на РЦУО-Самоков, което е проблем за общината и изисква спешни мерки;
- На територията на общината все още има места, където се изхвърлят нерегламентирано понякога строителни отпадъци. Кметствата по места вземат необходимите мерки съвместно с общинската администрация за ликвидирането им и за недопускане на повторното им образуване;

3.2. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Общината не е обезпечена с инфраструктура за строителни отпадъци, поради което е необходимо да организира изграждане на инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали;
- Необходимо е община Самоков да обособи специализирани площадки в град Самоков и села в общината за разделно събиране на строителни отпадъци от домакинствата и транспортиране за последващо оползотворяване в предвидената за изграждане инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали;

2. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНИТЕ

Анализът трябва да даде отговор на различни въпроси:

- Какви са основните принципи на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажменти на общините в сферата на управление на отпадъците, произтичащи от това законодателство?
- Кои национални програмни документи определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на национално ниво?
- Какво е нивото на изпълнение на предходната общинска програма за управление на отпадъците.

За извършване на настоящия анализ и осигуряване на необходимата информация са събрани, проучени и анализирани следните информационни източници:

- Национални нормативни, стратегически и програмни документи, свързани с управлението на отпадъците;

1. Основни ангажменти по управление на отпадъците на общините

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица ангажменти на общините, свързани с управлението на отпадъците. Националната нормативна рамка и програмни документи в сектор отпадъци следват европейската йерархия на управление на отпадъците и са разработени на основата на общовалидни на международно и европейско ниво принципи. Йерархията на отпадъците определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институции, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

Предотвратяване на образуването на отпадъци

„Предотвратяване“ на образуването на отпадъци е определено в Член 3, точка 12 от РДО, респективно в §1, точка 28 от ДР на ЗУО, като *“Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:*

- *количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;*
- *вредното въздействие от образуванияте отпадъци върху околната среда и човешкото здраве, или*
- *съдържанието на опасни вещества в материалите и продуктите“;*

Подготовка за повторна употреба

„Повторна употреба“ е определено в Член 3 (13) от РДО, респ. в §1, точка 23 от ДР на ЗУО, като: *„всяка дейност, чрез която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“.*

„Подготовка за повторна употреба“ е определено в Член 3 (16) РДО, респ. в §1, т.25 от ДР на ЗУО, като: *„дейностите по оползотворяване, представляващи*

проверка, почистване или ремонт, чрез които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е друга предварителна обработка.“.

Рециклиране

„**Рециклиране**“ е определено в Член 3 (17) от РДО, респ. в §1, точка 37 от ДР на ЗУО, като: „всяка дейност по оползотворяване, чрез която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за наситни дейности“.

Друго оползотворяване (напр. оползотворяване за получаване на енергия)

Обезвреждане

„**Обезвреждане**“ определено е в Член 3 (19) от РДО, респ. в §1, т.11 от ДР на ЗУО, като: „всяка дейност, която не е оползотворяване, дори когато дейността има като вторична последица възстановяването на вещества или енергия.“. Неизчерпателен списък на дейностите по обезвреждане е представен в Приложение №1 на ЗУО.

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

 Устойчиво развитие – основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения. Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъци и за оползотворяване и рециклирането им.

 Най-добрите налични техники, не изискващи прекомерни разходи (НДНТПР) - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект. Независимо, че йерархията е полезна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да бъде съпоставяно с принципа на НДНТПР, в зависимост от съществуващите обстоятелства и икономически условия.

 Интегрирано управление на отпадъците - изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от законови, технически, организационни и икономически мерки, идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели. Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на

отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономически и екологически ефективно управление на отпадъците.

- ✚ **Участие на обществеността** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.
- ✚ **Предотвратяване** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- ✚ **Отговорност на производителя и замърсителят плаща** – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда, трябва да покрият пълните разходи за своите действия.
- ✚ **Превантивност** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- ✚ **Близост** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване.

Основните ангажименти на общините, произтичащи от нормативната уредба за отпадъци, също са подчинени на тази йерархия и принципи.

2. Анализ на националната нормативна рамка за управление на отпадъците

Законът за опазване на околната среда (ЗООС), Законът за устройство на територията (ЗУТ), Законът за управление на отпадъците (ЗУО) заедно със съответните подзаконовни нормативни актове са основните закони в областта на управление на отпадъците в България. Съществуват и други закони и подзаконовни нормативни актове, които оказват влияние върху развитието на сектор „Управление на отпадъците“, като по-важните от тях са споменати в този раздел от Програмата.

- ✚ **Закон за опазване на околната среда** (Обн., ДВ, бр.91/25.09.2002г.,изм. ДВ., бр.21/12.03.2021г.)

Общите изисквания към опазването на всички компоненти на околната среда (атмосферният въздух, атмосферата, водите, почвата, земните недра, ландшафтът, природните обекти, минералното разнообразие, биологичното разнообразие), управлението и контрол на факторите, които оказват вредно въздействие върху нея (отпадъци, шум, химични вещества и антропогенна дейност) са въведени в ЗООС. ЗООС очертава принципите за опазване на компонентите на околната среда - като например „устойчиво развитие“, „предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве“, „предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него“, „участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда“, „информираност на гражданите за състоянието на околната среда“, „замърсителят плаща за причинените вреди“, „възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони“ и „интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения“. Освен рамкови разпоредби относно принципите, които трябва да се спазват за опазване на околната среда (и в частност на управлението на отпадъците) и общите задължения на лицата и компетентните органи, в закона са регламентирани и процедурите по

извършване на екологична оценка, оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и издаване на комплексни разрешителни или лицензи.

✦ Закон за устройство на територията (Обл. ДВ. бр.1/02.01.2001г., изм. и доп. ДВ. бр.21/12.03.2021г.)

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Въвежда се разпоредба общините да осигуряват терените и изграждането на съоръженията и инсталациите за третиране на битовите отпадъци. Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. Това създава допълнителни административни бариери и забавяния на планирането и изграждането им, тъй като се изисква изработването на специален ПУП, дори ако теренът е определен с ОУП или ПУП за промишлени цели. Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания, относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

✦ Закон за местните данъци и такси (Обл. ДВ. бр.117/10.12.1997г., изм. ДВ. бр.16/23.02.2021г.)

Регламентира данъци и такси, които се определят от общините и приходите от които постъпват в общинския бюджет, включително такса „Битови отпадъци“. Законът регулира за кои услуги таксата за битови отпадъци се заплаща от потребителите, подхода за определянето ѝ, кои разходи, извършвани от общините, формират таксата, сроковете за заплащането ѝ.

✦ Закон за управление на отпадъците (Обл. ДВ. бр.53/13.07.2012г., изм. и доп. ДВ. бр.19/05.03.2021г.)

Действащият ЗУО е приет през 2012г. Той определя правата и задълженията на централните и местните власти; изискванията при трансграничен превоз на отпадъци; изискванията към съоръженията и инсталациите за отпадъци; въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; права и задължения на лицата, генериращи отпадъци и преработващи отпадъци; определя глобите и санкциите за неспазване на закона.

Обхват:

Законът и подзаконовите актове към него се отнасят до следните видове отпадъци:

- Битови отпадъци;
- Производствени отпадъци;
- Строителни отпадъци;
- Опасни отпадъци;

Законът изрично изключва от обхвата си радиоактивни отпадъци; отпадъчни газове, изпускани в атмосферния въздух; земя (in situ), включително неизкопана замърсена почва и трайно свързани със земята сгради; незамърсена почва и други материали в естествено състояние, изкопани по време на строителни дейности, когато е сигурно, че материалът ще бъде използван за целите на строителството в естественото си състояние на площадката, от която е изкопан; излезли от употреба експлозиви; слама и други естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, използвани в земеделието и лесовъдството, или за производството на енергия от такава

биомаса чрез процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве; отпадъчни води; трупове на умрели, но не заклани животни; отпадъци, получени от проучването, добива, обработката и съхранението на минерални суровини и при експлоатацията на кариери, и др.

Съгласно чл. 19 на ЗУО, Раздел III „Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация“ са както следва:

- Кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на този закон и наредбата по чл. 22;
- Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл. 35, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане;
- Кметът на общината отговаря за:
 1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
 2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
 3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
 4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци (Изискванията към площадките, съоръженията и инсталациите за битови отпадъци са регламентирани в Наредбата за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци);
 5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община (Следва да се подчертае, че за разлика от отменения ЗУО в новия закон отпада задължението на общините за осигуряване на депа за депониране на строителни отпадъци и от разрушаване на сгради, извън отпадъците от ремонтна дейност на жилищата на домакинствата);
 6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
 7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, излезли от употреба моторни превозни средства и електронно и електрическо оборудване, негодни за употреба батерии и акумулатори, отработени масла, излезли от употреба гуми);

8. изпълнението на решенията на Общото събрание на Регионалното сдружение, в което участва дадена община и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12;
13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15, както и информация относно мерките за предотвратяване образуването на отпадъци и предотвратяването на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци чрез интернет страницата на общината, както и по друг подходящ начин;
14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на общината;
15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;

Съгласно чл. 20 на ЗУО, Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет, с:

- Организации по оползотворяване, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III, и/или
- Други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на общината, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда;
- С договорите се урежда разделното събиране на отпадъци от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдих, забавления и туризъм. С договорите се определят най-малко следните условия:
 - Изискванията към системата за разделно събиране на отпадъците от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;
 - Количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение;

- Задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на общината;
- Задълженията за предоставяне на информация на гражданите на общината по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността;

Съгласно чл. 21 на ЗУО: Кметът на общината съвместно с другите кметове на общините от Регионалното сдружение за управление на отпадъците, предприема действия по възлагане и извършване на прединвестиционни проучвания за изграждане на ново съоръжение за третиране на битовите отпадъци най-малко три години преди изчерпване обема на депото за битови отпадъци или изтичането на експлоатационния срок на инсталацията, за което уведомява съответната РИОСВ.

Съгласно чл. 22 на ЗУО:

- Общинският съвет приема наредба, с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, разработена съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, както и заплащането за предоставяне на съответните услуги по реда на Закона за местните данъци и такси;
- С наредбата се уреждат и изискванията към площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло, в т.ч. условията за регистрация на площадките, както и условията за предаване на отпадъци на площадките по чл. 19, ал. 3, т. 11;
- Общинският съвет публикува на своята интернет страница и подлага на обществено обсъждане проекта за наредба. В обсъждането могат да участват всички заинтересовани лица, органи и неправителствени организации;

ЗУО изисква кметът на общината да организира разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци и зелени отпадъци, (в т.ч. определянето на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на тези отпадъци и предаването им за компостиране или друг вид третиране), както и за постигане за целите за намаляване на депонираните биоразградими и зелени отпадъци и постигане на целите за оползотворяването им. Съгласно чл. 34 на ЗУО биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини се събират разделно. Биоотпадъците, както и отпадъците от зелените площи към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради се третират чрез компостиране или анаеробно разграждане, по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Съгласно чл. 23. на ЗУО общините, включени във всеки от регионите, създават регионална система за управление на отпадъците, състояща се от регионално депо и/или други съоръжения за третиране на отпадъци. Регионалната система за управление на отпадъците има за цел да постигне тяхното ефективно събиране, транспортиране и третиране съобразно изискванията на чл. 6, ал. 1 и изпълнение на задълженията по чл. 19 чрез участие на общините. Общините - членове на регионалното сдружение, определят собствеността на регионалното депо и/или друго съоръжение за третиране на отпадъците. Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдруженията.

Чл. 112 на ЗУО регламентира обхвата на контролните правомощия на общините, като кмета на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, третиране на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци на общински и/или регионални депа;
- площадките за дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ);
- спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 22;
- изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне;

Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на общината.

Съгласно чл. 118 от ЗУО кметът на общината по местонахождение на площадката за дейности с отпадъци от черни и цветни метали упражнява контрол за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности, съобразно своите компетенции. За констатираните нарушения при проверките за спазване на условията и реда за извършване на тези дейности, кметът на общината уведомява в 14-дневен срок директора на съответната РИОСВ, като му изпраща всички документи.

ЗУО определя и размера на глобите, които кметовете или оправомощени от тях лица могат да налагат на основание на ЗУО.

ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали въведе и специални изисквания към оползотворяване на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради.

Съгласно ЗУО общините са отговорни и за организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата. В новия ЗУО отпада ангажиментът на общините да осигуряват депа и други съоръжения за всички строителни отпадъци на територията на общината. Общините имат ангажименти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи, както и в случаите, когато местната администрация е компетентна да одобрява и разрешава инвестиционните проекти, и по-конкретно – одобрението на планове за управление на отпадъците като неразделна част от инвестиционните проекти.

Ключовите разпоредби, произтичащи от ЗУО са:

- Системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели:
 - **най-късно до 31 декември 2025г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до **55 на сто** от общото тегло на тези отпадъци;
 - **най-късно до 31 декември 2030г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до **60 на сто** от общото тегло на тези отпадъци;
 - **най-късно до 31 декември 2035г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до **65 на сто** от общото тегло на тези отпадъци;

- **най-късно до 31 декември 2035г.** количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до **10 на сто** или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).
- Целите се постигат поетапно съгласно сроковете, определени в §15 от преходните и заключителните разпоредби на ЗУО. В региона целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решението по чл. 26, ал. 1, т. 6. Целите за подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци се постигат поетапно, като след 31 декември 2020г. нарастват всяка година с по 1 на сто, както следва:
 - 31 декември 2021г. - 51 на сто;
 - 31 декември 2022г. - 52 на сто;
 - 31 декември 2023г. - 53 на сто;
 - 31 декември 2024г. - 54 на сто;
 - 31 декември 2025г. - 55 на сто;Министърът на околната среда и водите може да отложи постигането на целта до 2040г., като минимално допустимото изпълнение се намалява до 50 на сто за 2025г., 55 на сто за 2030г. и 60 на сто за 2035г.
- Системите за третиране на строителни отпадъци следва да осигуряват подготовка за повторната им употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни строителни отпадъци, включително при насипни дейности, чрез заместване на други материали с отпадъци в количество не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО;
- Регламентира отговорността на кмета за почистване на общинските пътища и техните сервитути;
- Системите за разделно събиране на отпадъци по чл. 19, ал. 3, т. 6 и за разделно събиране на отпадъци от опаковки задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5 000 жители, и курортните населени места;
- Въвежда икономически инструменти:
 - За извършване на дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране всеки собственик на депо предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото. За осигуряване на обезпечението е отговорен и всеки ползвател на депото, като ежемесечно превежда на собственика на депото дължимите средства за осигуряване на обезпечението на база на количествата отпадъци, които е депонирал;
 - За обезвреждане на отпадъци на регионално или общинско депо за неопасни отпадъци и на депа за строителни отпадъци се правят отчисления за всеки тон депониран отпадък. Отчисленията имат за цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. Размерът на отчисленията за битови отпадъци се намалява, когато целите в региона са изпълнени от общините, съгласно чл. 64, ал. 5 на ЗУО.
- Указва изискванията и реда за предоставяне на информация за дейности, свързани с отпадъци;

Подзаконови нормативни актове към ЗУО

Приети са редица подзаконови нормативни актове, които регламентират задължения за институциите, физическите и юридическите лица. Основните актове, които имат отношение към дейностите на общините, могат да се обособят в четири групи:

- **Подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:**

- **Към площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци**

- ✓ Наредба №7 от 24 август 2004г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр.81/17.09.2004г.);

- **За изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци**

- ✓ Наредба №6 от 27 август 2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр.80/13.09.2013г., изм. и доп. ДВ, бр.36/01.05.2021г.);

- **За изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци**

- ✓ Наредба №4 от 5 април 2013г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр.36/16.04.2013г.,изм. и доп. ДВ, бр.101/27.11.2020г.);

- **Към инсталации, произвеждащи титанов диоксид**

- ✓ Наредба №3 от 22 май 2013г. за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр.49/04.06.2013г.);

- **Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:**

- **За утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието**

- ✓ Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (приета с ПМС №201 от 04.08.2016г., Обн. ДВ, бр.63/12.08.2016г., изм. ДВ, бр.55/07.07.2017г.);

- **За строителни отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали**
 - ✓ Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, приета с ПМС 267 от 05.12.2017г. (обн., ДВ, бр.98/08.12.2017г.);
- **За разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци**
 - ✓ Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС №20 от 25.01.2017г. (Обн. ДВ. бр.11/31.01.2017г.,.....изм. и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021г.);

Наредбата се прилага за биоразградими отпадъци и биоотпадъци с произход от: домакинствата и други обекти, които са обхванати от общинските системи за разделно събиране; домакинствата и други обекти, които са обхванати от общинските системи за събиране на смесени битови отпадъци.

Притежателите на битови биоотпадъци ги предават на общинска система за разделно събиране или извършват компостиране на място.

Съгласно чл. 4 от наредбата се забранява:

- неконтролираното изгаряне на биоотпадъци;
- депонирането и/или обезвреждането на биоотпадъците по какъвто и да е друг начин, в случай че могат да се рециклират или оползотворят на територията на региона;
- смесването на разделно събрани биоотпадъци с други видове отпадъци;
- изхвърлянето на биоотпадъци в контейнерите за събиране на смесени битови отпадъци при наличието на осигурени системи за разделно събиране на биоотпадъци;
- изхвърлянето на биоотпадъци в контейнери за рециклируеми отпадъци;
- депонирането и/или обезвреждането на биоотпадъци от поддържането на зелени площи, паркове и градини, от зелени площи към търговски обекти, стопански и административни сгради.

Наредбата определя изискванията към общинските системи за разделно събиране на биоотпадъци, като биоотпадъците се събират разделно при източника на образуване.

Съгласно чл. 6. (1) системите за разделно събиране включват:

- съдове за събиране на биоотпадъците при източника на образуване;
- специализирани транспортни средства, необходими за тяхното обслужване;
- специализирана техника за раздробяване и нарязване на биоотпадъците;
- площадки за събиране и временно съхраняване на биоотпадъците;

Наредбата определя задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация, като кмета на общината осигурява разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на общината. Кметът на общината включва като неразделна част от програмата мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на общината, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и др.). Кметът на общината разработва подробен график за обслужване на

съдовете за разделно събиране на биоотпадъци и го оповестяват на интернет страницата на общината и/или информират населението по друг подходящ начин.

- ПХБ

- ✓ Наредба №3 от 5 август 2014г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр.70/22.08.2014г.);

- За опаковки и отпадъци от опаковки

- ✓ Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр.85/06.11.2012г., изм. и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021г.);

С наредбата се определят изискванията за пусканите на пазара опаковки и опаковъчни материали, както и за разделното събиране, многократна употреба, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци от опаковки, включително постигането на цели за рециклиране и/или оползотворяване. За всички пуснати на пазара опаковани стоки задължително се прилага схемата на разширена отговорност на производителя.

Съгласно чл. 23 от наредбата, системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирани от организациите по оползотворяване, съответно от кметовете на общини, обхващат курортните населени места и всички населени места с население над 5 000 жители. Целите за обхванато население се постигат от организациите по оползотворяване в съответствие с представляваните от тях количества опаковки и от кметове на общини в случаите по чл. 26, ал. 1, т. 2 от наредбата.

Системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, организирани от организациите по оползотворяване, съответно от кмета на общината, включват най-малко зелени, жълти (и сини) съдове за събиране на отпадъци от опаковки от домакинствата, различни от тези за битовите отпадъци. В населените места съдовете за разделно събиране се разполагат до съдове за събиране на битови отпадъци.

Наредбата определя задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация, като съгласно чл. 26 кмета на общината изпълнява задълженията си относно отпадъци от опаковки, като сключва договори за изграждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината, с организации по оползотворяване, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО, и/или други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на общината, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Кметът на общината определя местата за разполагане на елементите от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината, в т.ч. разполагането на съдове за събиране на битови отпадъци и съдове за разделно събиране. С договорите се уговарят задълженията на страните по изпълнението и отчитането на целите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване. Кметът на общината осигурява и организира прилагането на подходящи мерки за недопускане на посегателства и кражби на отпадъците от съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Кметът на общината съдейства при

подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване. Кметът на общината отговаря контейнерите за битови отпадъци, различни от тези за отпадъци от опаковки, да не бъдат в жълт, зелен или син цвят.

- ИУЕЕО

- ✓ Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013г., обн. ДВ, бр.100/19.11.2013г.,изм. и доп. ДВ. бр.2 /08.01.2021г.);

Наредбата определя задължения на кмета на общината, като съгласно чл. 27, кмета на общината:

1. оказва съдействие на организациите по оползотворяване и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т. ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО;

2. организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договори със:

а) организации по оползотворяване на ИУЕЕО, и/или

б) лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или

в) други лица, притежаващи документ по чл. 35 ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на общината. Договорите трябва да съдържат: изисквания към системата за разделно събиране на ИУЕЕО от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на ИУЕЕО, честота на обслужване; задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на общината; задълженията и начина за предоставяне на информация на гражданите на общината по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността; задължение за предоставяне на кмета на общината най-малко веднъж годишно на информация за събраното ИУЕЕО на територията на общината.

Съгласно чл. 28, кмета на общината изготвя и утвърждава график за събиране на ИУЕЕО, образувано в бита, включващ не по-малко от две дати годишно. Графикът по се обявява чрез местните средства за масово осведомяване и по друг подходящ начин.

- ИУМПС

- ✓ Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (приета с ПМС №11 от 15.01.2013г., обн., ДВ, бр.7/25.01.2013г.,изм. и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021г.);

Наредбата определя задълженията на кмета на общината, като съгласно чл. 16. кмета на общината - определя местата на територията на общината за предаване на ИУМПС; организира дейностите по събирането на ИУМПС и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното "Пътна полиция" при областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС. Кметът на общината сключва договор с организации по оползотворяване на ИУМПС; лица, които изпълняват задълженията си индивидуално. Договорите съдържат най-малко:

1. изисквания към системата за събиране на ИУМПС на територията на общината; задълженията за контрол по спазване на изискванията за събиране на ИУМПС на територията на общината;

2. задълженията за предоставяне на информация на гражданите на общината по прилагане на системата за събиране на ИУМПС, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността.

- За отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори

- ✓ Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС №351 от 27.12.2012г., обн. ДВ. бр.2/08.01.2013г., изм. и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021г.);

Наредбата определя задълженията на кмета на общината, като съгласно чл. 27 кмета на общината:

1. организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на НУБА, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на портативни и автомобилни НУБА;

2. организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО, като сключва договори със:

- а) организации по оползотворяване на НУБА, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО, и/или

- б) други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на НУБА на територията на общината и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

С договорите се определят най-малко:

1. изискванията към системата за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;

2. задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА на територията на общината;

3. задълженията и начинът за предоставяне на информация на гражданите на общината по прилагане на системата за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността;

4. задължение за предоставяне в определен срок най-малко веднъж годишно на информация за разделно събраните портативни и автомобилни НУБА на територията на общината.

- За отработени масла и отпадъчни нефтопродукти

- ✓ Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012г., обн. ДВ. бр.2/08.01.2013г.,изм. и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021г.);

Наредбата определя задълженията на кмета на общината, като съгласно чл. 39 кмета на общината:

1. определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално,

и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработените масла;

2. съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината извършва дейностите в следните случаи:

1. по т. 1 - когато местата за смяна на отработени моторни масла са разположени върху общински имот, и

2. по т. 2 - когато има сключен договор за извършване на дейностите по събиране на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване и/или обезвреждане със:

а) организация по оползотворяване на отработени масла;

б) лица, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално;

в) други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, регенериране и/или оползотворяване на отработени масла, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

- За автомобилни гуми

- ✓ Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (приета с ПМС №221 от 14.09.2012г., обн. ДВ. бр.73/25.09.2012г., изм. и доп. ДВ. бр.2/08.01.2021г.);

Наредбата определя задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация, като съгласно чл. 20 на наредбата, кмета на общината:

1. определя местата за събиране на ИУГ на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на ИУГ;

2. съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Кметът на общината извършва дейностите в следните случаи:

1. по т. 1 - когато местата за събиране на ИУГ са разположени върху общински имот, и

2. по т. 2 - когато има сключен договор за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане със:

а) организация по оползотворяване на ИУГ;

б) лицата, които пускат на пазара гуми, които изпълняват задълженията си по наредбата индивидуално.

За извършване на дейностите кметът на общината сключва договор с лицата, извършващи дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ, притежаващи съответния документ по чл. 35 ЗУО.

- За отпадъци на територията на лечебни и здравни заведения

- ✓ Наредба №1 от 9 февруари 2015г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и

здравните заведения (Обн. ДВ. бр.13/17.02.2015г., изм. и доп. ДВ. бр.102/11.12.2018г.).

- **Подзаконов нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:**
 - За отчисленията на разходване на събраните средства за дейностите по закриване и след експлоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци
 - ✓ Наредба №7 от 19.12.2013г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ. бр.111/27.12.2013г.,..... изм. и доп. ДВ. бр.77/16.09.2021г.);
- **Подзаконов нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО**
 - За класификация на отпадъците
 - ✓ Наредба №2 от 23 юли 2014г. за класификация на отпадъците (обн., ДВ. бр.66/08.08.2014г., изм. и доп. ДВ. бр.86/06.10.2020г.);
 - За предоставяне на информация и реда за водене на публични регистри относно отпадъците
 - ✓ Наредба №1 от 4 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ. бр.51/20.06.2014г., изм. и доп. ДВ. бр.30/31.03.2020г.);

3. Програмни документи на национално ниво

✚ „Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г.“

Това е първият план за страната, в който систематично се осъществява задълбочен анализ на проблемите за околната среда в резултат на депонирането на биоразградимите отпадъци, дефинира проблемите и идентифицира необходими мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за преодоляване на проблемите и за изпълнение на целите за поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване. Планът е приет в изпълнение на Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999г. относно депонирането на отпадъци.

Очаква се в резултат на изпълнението на плана до 2020г. да бъде предотвратено депонирането на над 5 млн. т. биоразградими отпадъци. Допълнителен ефект се постига от заместването на фосфатни торове в земеделието с компост. Мерките от плана са заложили и като ключови за постигане на целите на Третия национален план за действие по изменение на климата 2013-2020г. за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „Отпадъци“.

✚ **„Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020г.“** - е също първи за страната план в разглежданата област, който анализира в

детайли състоянието на управлението на отпадъците от строителството и от разрушаването на сгради в страната. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, които в страната основно се депонират. Главната стратегическа цел на плана е до 2020г. да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци. В изпълнение на мерките от плана са приети разпоредби в ЗУО от 2012г. и е разработена и приета „Наредба за управление на строителните отпадъци и за влизане на строителни рециклирани строителни материали“.

✚ „Национален план за управление на отпадъците 2021-2028г.“ е програмен документ на национално ниво за интегрирано управление на дейностите по отпадъците в Р.България, има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Р.България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци. НПУО е план на прехода от управление на отпадъците към ефективно използване на отпадъците като ресурс и устойчиво развитие чрез предотвратяване на образуването им. Планът подпомага централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

✚ **Оперативна програма “Околна среда 2021-2027г.”**

Идентифицирани са пет приоритета, които да бъдат финансирани по програма Околна среда. Те са „Води“, „Отпадъци“, „Биоразнообразие“, „Риск и изменение на климата“ и „Въздух“.

Инвестициите за периода 2021-2027 г. продължават да бъдат фокусирани върху интервенции, стимулиращи прехода към кръгова икономика. Приоритет е даден на развитието и подобряването на общинските системи за управление на отпадъци на регионално ниво, най-вече инфраструктура за управление на отпадъците, която цели рециклиране и разделно събиране за постигане на целите към 2030 г.

Залегнала е концепцията за преход към кръгова икономика в съответствие с целите за устойчиво развитие (ЦУР) от Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие (Програмата на ООН до 2030 г.), с постигането на които се гарантира устойчив растеж на икономиката. Част от условията са свързани с насърчаване ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл, включително тяхната поправка, повторна употреба и рециклиране, което ще доведе не само до намаляване на отпадъците, но и ще намали необходимостта от извличането на нови ресурси. Насърчава се прилагането на мерки, насочени към гарантиране на разделяне при източника, събиране и рециклиране на приоритетните потоци от отпадъци. В съответствие с йерархията на отпадъците и с цел намаляване на емисиите на парникови газове, които се отделят от депонирането на отпадъци в депа, е важно да се улесни тяхното разделно събиране и правилно третиране.

✚ **Стратегия за преход към кръгова икономика**

Документът предвижда повишаване на ресурсната ефективност, намаляване на материалните разходи, стимулиране на иновациите, прекъсване на връзката между

икономическият растеж от потреблението на ресурси, развитие на пазара на труда, намаляване на отпадъците и разходите по тяхното обезвреждане. Новият план за действие е насочен към: установяване на рамка за устойчива продуктова политика; ключови вериги за създаване на стойност в областта на продуктите; по-ефективна политика в областта на отпадъците, насочена към тяхното предотвратяване, повторно използване и оползотворяване; създаване на кръгови модели в полза на хората, регионите и градовете. Залегнала е Стратегическа цел 2: По-малко отпадъци, повече ресурси. Целта е да се образуват все по-малко отпадъци, чрез насърчаване на дейности по повторна употреба, поправка, ремонт и преработка на продуктите. Ще се осигурят стимули за изграждането на центрове за повторна употреба в градовете.

Предстои сериозно предизвикателство пред местните власти – въвеждане на задължително разделно събиране на биоотпадъци от домакинствата през 2023 г.

Необходими са координирани действия между общините, бизнеса, системите за разширена отговорност на производителите и гражданите за изграждане на удобни и икономически ефективни системи за разделно събиране на отпадъци от домакинства и значително повишаване на ангажираността и участието на последните в тези системи.

Относно управлението на строителните отпадъци е необходимо строителният сектор да поеме водеща роля при предотвратяването и повторната употреба на строителни отпадъци в партньорство с местните власти.

4. Ниво на изпълнение на предходната общинска програма за управление на отпадъците

ПУО в Община Самоков за 2010-2020г. е основен инструмент за прилагане на законодателството и регионалната политика за управление на отпадъците на общинско ниво.

За изпълнението на програмата следва всяка година да се изготвя „Годишен отчет за изпълнение на Програма за управление на отпадъците в Община Самоков“.

Отчетът следва да включва информация за изпълнението на мерките, залегнали в плана за действие за постигане на целите по управление на дейностите по отпадъците и опазването на околната среда. В отчета се предоставят данни относно услугите в Общината по сметосъбиране, сметоизвозване на битовите отпадъци от територията на община Самоков до Регионалното депо – гр. Самоков, както и събиране и транспортиране на растителни и биоразградими отпадъци и почистване на териториите за обществено ползване на гр. Самоков.

Изпълнението на мерките в ПУО не може да се верифицира поради липса на конкретен отчет на изпълнението на ПУО в общината. Като цяло липсата на необходимите финансови ресурси в общинския бюджет е основната причина за неизпълнение на мерките.

5. Изводи

- Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от екологосъобразно управление на отпадъците като ключов фактор за опазване на околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и включването им в икономическия цикъл, основан на „кръгова икономика“. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве;

- ♦ Действащият законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците, като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците,
- 6. **Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия**
- ♦ Необходимо е за изпълнението на програмата всяка година да се изготвя *„Годишен отчет за изпълнение на Програма за управление на отпадъците в Община Самоков“*.

3. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Анализът трябва да даде отговор на различни въпроси:

- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво в съответствие с чл. 22 от ЗУО, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците и съдържа ли тя минималните изисквания на ЗУО;
- Има ли планирани/извършени промени в Наредбата по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси, отразяващи изискванията за използването на основите за всяка от услугите по чл.62 от Закона за местните данъци и такси и отчитайки разпоредбата, че количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци (чл.67, ал.4, ЗМДТ);
- Кои други местни наредби имат отношение към управление на отпадъците.

Анализът и оценката на нормативните и програмните документи на община Самоков в областта на управление на отпадъците е направен в контекста на правата и задълженията на местните власти, произтичащи от националната нормативна уредба и националните програмни документи.

На територията на община Самоков действат следните Наредби и Правилници приети от Общински съвет на община Самоков, имащи отношение към управлението на отпадъците:

- *„Устройствен правилник на общинската администрация“ (утвърден със Заповед №ЛС-288/15.03.2013г.);*
- *„Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет на община Самоков и взаимодействието му с общинската администрация“ (приет с Решение №41/18.12.2003г., изм. и доп. с реш. №1537/19.07.2018г. на ОбС – Самоков);*
- *„Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“ (приета с Решение на ОбС №1060 по Протокол №29/20.07.2017г., ..., изм. и доп. с Решение №948/05.10.2018г. по адм. д. №482/2018г. на АССО);*
- *„Наредба №12 за определяне на размера на общинските такси и цени на услуги“ (приета с Решение на ОбС №1099/15.12.2005г., ..., доп. и изм. с Решение на ОбС №1095/28.10.2021г.);*
- *„Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях от кмета на Община Самоков“ (приета с Решение на ОбС №888 по Протокол №24/27.06.2013г.);*
- *„Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Самоков“ (приета с Решение на ОбС №656 по Протокол №18/24.11.2016г.);*
- *„Наредба №1 за общественения ред и опазване на общинските имоти на територията на Община Самоков“ (приета с Решение на ОбС №1998 по Протокол №56/23.05.2019г.);*
- *„Наредба за управление и упражняване на правата на собственост на общината върху търговски дружества и предприятия, създадени с*

общинско участие“ (приета с Решение на ОбС №1811 по Протокол №47/25.01.2007г.);

- *„Правилник за организацията и дейността на Общинско предприятие „Регионален център за управление на отпадъците – Самоков“;*

1. Наредби и Правилници приети от Общински съвет на община Самоков, имащи отношение към управлението на отпадъците

- ✚ *„Устройствен правилник на общинската администрация“ (утвърден със Заповед №ЛС-288/15.03.2013г.)*

С правилникът се уреждат дейността, структурата, организацията на работа и съставът на администрацията на Община Самоков. В състава на Община Самоков влизат 28 населени места, в това число 24 кметства.

Общинската администрация - осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на общинския съвет, подпомага кмета на Общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му, извършва дейност по административното обслужване на физическите и юридическите лица.

Кметът на общината – е едноличен орган на изпълнителната власт, упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. При осъществяване на дейността си кметът на общината се подпомага от заместник кметове. Кметът на общината, в случаите разрешени от закона, може да упълномощава или възлага със заповед на заместник- кметове, кметовете на кметства, кметските наместници, секретаря на общината и други служители от общинската администрация свои правомощия, като определя функциите им.

В глава втора, втори раздел на Наредбата са упоменати правомощията на кмета на общината, както следва:

- Ръководи цялата изпълнителна дейност на общината;
- Насочва и координира дейността на специализираните изпълнителни органи;
- Назначава и освобождава от длъжност заместник-кметовете на общината, кметските наместници, ръководителите на звената на издръжка от общинския бюджет, началниците и служителите в общинската администрация, налага предвидените от закона дисциплинарни наказания;
- Организира изпълнението на общинския бюджет;
- Организира изпълнението на дългосрочните програми;
- Организира изпълнението на актовете на общинския съвет и внася в общинския съвет отчет за изпълнението им два пъти годишно;
- Възлага изпълнението на свои функции на кметовете на кметствата и районите, координира и осъществява контрол за целесъобразността и законосъобразността при тяхното изпълнение. Осъществява контрол по законосъобразността на актовете и действията на кметовете при изпълнение на техните правомощия и налага предвидените административни наказания;
- Утвърждава устройствения правилник на общинската администрация;
- Осъществява правомощия по придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество, невключено в капитала на общински фирми по ред и условия, регламентирани в Закона за общинската собственост;

Заместник кметът по местни данъци и такси и бюджетен контрол:

- Ръководи, организира и координира дейността на дирекция МДТБК и разработката на финансовата част на програми, проекти и документи за

икономическата, здравната, образователната и социалната политика на Община Самоков;

- Координира и контролира финансовата част на дейностите, свързани със стопанската политика на общината, цените, търговията, стопанските услуги;
- Организира дейността по разработването, приемането и актуализацията на общинския бюджет и контрола по неговото изпълнение;

Заместник-кметът по „Териториално, селищно устройство и европейски програми“:

- Ръководи, организира и координира дейността на дирекция „Териториално, селищно устройство и европейски програми“ и разработката на урбанизационната и инвестиционна политика на Община Самоков;
- Контролира разработването на общите и подробните градоустройствени планове и на единна инфраструктура;
- Контролира разработването на целеви програми за строителство, водоснабдяване и канализация, благоустрояване и развитие на комуналните дейности в общината;
- Организира, ръководи и контролира дейностите по прилагане на подробните устройствени планове, одобрените инвестиционни проекти, разрешенията за строеж, както и по спазването на действащите нормати вни актове за устройство на територията;
- Ръководи и контролира дейността на архитектурно-строителния контрол в общината и звеното „Строителен контрол“;
- Организира и контролира дейността по благоустрояване и хигиенизиране на общината;
- Участва в Експертния съвет към Община Самоков;
- Ръководи, организира и координира международни и европейски програми, проекти и документи за инфраструктурната, икономическата, здравната, образователната и социалната политика на Община Самоков;

Заместник-кметът по „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“:

- Организира и направлява дейностите, свързани с образованието, младежта и спорта;
- Организира и направлява дейностите, свързани със земеделските земи, земеделието и животновъдството на територията на общината;
- Организира дейността по управлението, придобиването и разпореждането с общинска собственост и контролира нейното стопанисване. Организира и контролира отчуждаването на недвижими имоти и обезщетяването на правоимащите;
- Контролира разработването и реализирането на политиката на общината в сферата на екологията, енергийната ефективност, търговията и туризма;
- Контролира администрирането на търговията с отпадъци и отломки от черни и цветни метали;
- Координира дейността по превенция и контрол по спазване на законовата и подзаконовата нормативна уредба в областта на търговията, туризма и екологията;
- Контролира съвместната работа с държавните администрации в областта на търговията, туризма и екологията;

- Контролира подготовката и участва във вземането на решения по въпросите на търговията, туризма, транспорта и екологията;

Кметът на кметство – изпълнява бюджета на общината в частта му за района или кметството, организира провеждането на благоустройствени, комунални и други мероприятия. Приема мерки за подобряване и възстановяване на околната среда и организира охраната на полските имоти. Организира изпълнението на актовете на общинския съвет и на кмета на Общината, отнасящи се до територията и гражданите на района или кметството.

Кметските наместници имат следните пълномощия - организират провеждането на благоустройствени, комунални и други мероприятия. Упражняват контрол за законосъобразното използване и отговарят за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място. Предприемат мерки за подобряване и възстановяване на околната среда, организират охраната на полските имоти в землището на населеното място. Отговарят за спазването на наредбите на общинския съвет на територията на населеното място.

Според характера на дейността, която извършват, административните звена в общинската администрация са обособени в обща и специализирана администрация.

Общата администрация осигурява технически дейността на кмета и на специализираната администрация и извършва дейности по административното обслужване на физическите и юридическите лица.

Специализираната администрация подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на кмета на общината. Администрацията е организирана в четири дирекции и седем отдела:

- Дирекция „Административно-правно и информационно обслужване”
 - ✓ Отдел „ГРАО”
- Дирекция „Териториално и селищно устройство и европейски програми”
 - ✓ Отдел „Регулация и кадастър”
 - ✓ Отдел „Европейски проекти”
 - ✓ Отдел „Архитектура”
- Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост”
- Дирекция „Местни данъци и такси и бюджетен контрол”
 - ✓ Отдел „Финансов контрол и бюджет”
 - ✓ Отдел „Бюджетно счетоводство и отчитане средствата от европейски проекти”
 - ✓ Отдел „Местни данъци и такси”

Структурните звена на общинската администрация участват в изготвянето и реализирането на проекти за привличане на средства за национални и международни програми и фондове, за развитие на инфраструктурата и подпомагане дейностите на общината, както и при разработване и реализиране на съвместни програми и проекти с неправителствени организации.

Секретарят на общината – организира и отговаря за дейността на общинската администрация, условията на работата на служителите и информационно-техническото обезпечаване на дейността им. Организира деловодното обслужване, документооборота и общинския архив, както и отговаря за дейността на звената по гражданска регистрация и административно обслужване. Отговаря за разгласяването и обнародването на актовете на общинския съвет и на кмета на общината. Организира развитието на партньорски отношения с общини от страната и чужбина и с неправителствени организации.

Вътрешният одит - подпомага общинската администрация за постигане на целите ѝ, като идентифицира и оценява рисковете на организацията. Оценява адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол по отношение на идентифицирането, оценяването и управлението на риска от ръководството на организацията; съответствието със законодателството, вътрешните актове и договорите; надеждността и всеобхватността на финансовата и оперативната информация; ефективността, ефикасността, икономичността на дейностите; опазването на активите и информацията; изпълнението на задачите и постигането на целите. Дава препоръки за подобряване на дейностите в организацията.

Структурни звена на общинската администрация:

- *Дирекция „Административно-правно и информационно обслужване”* - приема и регистрира входящата служебна кореспонденция към адресатите, извежда и изпраща по предназначение изходящата кореспонденция и извършва външна и вътрешна куриерска дейност. Систематизира и съхранява документите и другите материали на администрацията в съответствие с изискванията на Закона за националния архивен фонд и наредбата за вътрешния оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в администрациите. Оказва правна помощ за законосъобразното осъществяване на правомощията на кмета на общината, осигурява процесуалното представителство пред органите на съдебната власт, изразява становища и разработва предложения за решаване на правни проблеми, свързани с функциите на областната администрация. Осъществява методическа помощ и координация по отношение на правното обслужване на дейностите на специализираната администрация и осигурява съответствието на изготвяните актове с действащото законодателство. Обезпечава информационното осигуряване на администрацията. Организира, осигурява и осъществява връзките на общината с правителствени, политически, обществени и граждански организации и населението на общината. Поддържа в актуално състояние масивите на ГРАО и регистрите на населението в общината. Осигурява и обслужва дейността на общинския съвет. Осъществява организационното и техническо обслужване на кметствата;
- *Секретар на МКБППМН* - организира и координира цялостната дейност на МКБППМН в общината. Подготвя отчетния доклад за дейността на МКБППМН за календарната година, попълва образците по НСИ;
- *Дирекция „Териториално-селищно устройство и европейски програми”* - осъществява дейностите за изпълнение на функциите на кмета на общината по устройство на територията. Изготвя анализи, прогнози, становища и обзори на инвестиционната политика. Извършва предпроектни проучвания и разработки по инвестиционни проекти на общината, за които се търсят външни инвестиции за финансиране. Ръководи и отчита извършените строителни и ремонтни дейности на територията на общината. Разработва инвестиционни проекти и доклади, свързани с политиката на общината и реализацията на стратегията ѝ за развитие. Води регистър на заповедите за одобрение на действащите планове на населените места, местности, вилни зони, както и на заповедите за одобрени и влизащи в сила ПУП, ЧИРП, ЧИРЗП, ОУП, ТУП. Осъществява своевременното отразяване на всички настъпили регулационни, застроителни, кадастрални и др. промени в действащите планове. Извършва технически услуги;

- Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“ - осигурява правните и фактическите действия по придобиването, разпореждането и управлението на общинската собственост; организира и координира изпълнението на задачите в областта на общинското горско стопанство. Осъществява действията по съставянето на актовете за общинска собственост, отписването на имоти - общинска собственост и отбелязването във вече съставени актове; води актовете книги и регистрите на имотите. Осигурява контрол върху търговията и туризма, както и приходите на общината от тези дейности. Организира и координира ефективното използване на енергийните ресурси. Разработва и ръководи провеждането на екологична политика на територията на общината;
- Дирекция „Местни данъци и такси, бюджет и контрол“ - изготвя проектобюджета за следващата бюджетна година. Осъществява предварителен финансов контрол по законосъобразността на поеманите финансови задължения и извършваните разходи в Община Самоков. Контролира и анализира разходването на предоставените бюджетни и други средства, както и събирането и трансфера на приходите. Контролира прилагането, актуализирането и развитието на Системата за финансово управление и контрол. Организира администрирането на местните данъци и такси;

Ръководителите на административните звена ръководят, организират, контролират, координират, отчитат и носят отговорност за дейността на структурното звено.

✦ **„Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет на община Самоков и взаимодействието му с общинската администрация“**
(приет с Решение №41/18.12.2003г., изм. и доп. с реш. №1537/19.07.2018г. на ОбС – Самоков)

Правилникът урежда организацията и дейността на общинския съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация. Организацията и дейността на общинския съвет се определят и осъществяват съгласно Конституцията на Република България, Европейската харта за местно самоуправление, Закона за местното самоуправление и местната администрация, действащото законодателство и разпоредбите на правилника. Общинският съвет е колективен орган на местното самоуправление и осъществява своите правомощия при спазване принципите на законност, публичност, отговорност и гражданско участие. В изпълнение на своите правомощия общинският съвет приема правилници, наредби, решения и инструкции по въпроси от местно значение.

Общинският съвет създава постоянни и временни комисии. Постоянните комисии имат за задача:

- да проучват потребностите на населението в съответната област и да правят предложения за решаване на проблемите;
- да подпомагат общинския съвет при подготовката на решения по въпроси, внесени за обсъждане и решаване;
- да осъществяват контрол за изпълнение на решенията на общинския съвет;

Постоянните комисии разглеждат проектите за решения и други актове, разпределени им от председателя на общински съвет, правят предложения и препоръки и изготвят становища по тях. Постоянни комисии на Общинския съвет са:

- Бюджет и финанси;

- Законност, обществен ред и общинска собственост;
- Устройство на територията и екологията;
- Здравеопазване и социална дейност;
- Европейски проекти, стопански дейности и туристическа политика;
- Образование, култура, младежки дейности и спорт;
- Комисия, съгласно закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество;
- ПК по въпроси, свързани с разпореждане и възстановяване на земеделски земи;

Предложения и проекти за решения от общинската администрация се разглеждат в постоянните комисии, само ако са внесени от кмета на общината. Предложения и проекти за решения могат да се внасят и от кметове на кметства, по въпроси, касаещи само тяхното кметство, които са от компетентността на общинския съвет за решаване.

Дейността по управление на отпадъците е делегирана на постоянната комисия „Устройство на територията и екологията“, която е постоянна оперативна структура към Общинския съвет на общината за координиране и подпомагане работата на Общинската администрация. Всички въпроси, касаещи управлението на отпадъците на територията на общината се внасят за обсъждане от комисията. След дебатиране, изготвяне на становище и проект за Решение, обсъждания материал се внася за разглеждане на заседание на Общинския съвет.

В структурата на общинската администрация се създава специализирано звено за подпомагане и осигуряване на работата на общинския съвет и на неговите комисии.

✚ **„Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“** (приета с Решение на ОбС №1060 по Протокол №29/20.07.2017г., ...изм. и доп. с Решение №948/05.10.2018г. по адм. д. №482/2018г. на АССО)

Наредбата урежда - екологосъобразното управление на отпадъците на територията на Община Самоков с цел предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда. Правата и задълженията на общинската администрация, физическите и юридическите лица, учрежденията и организациите, при чиято дейност се образуват и/или третира отпадъци, във връзка с ежедневното поддържане и опазване на чистотата на местата за обществен ползване, сградите, дворовете и прилежащите територии. Реда и условията за изхвърлянето, събирането, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, в т.ч. отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло, негодни за употреба батерии и акумулатори /НУБА/, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/, отработени моторни масла /ОММ/, излезли от употреба моторни превозни средства /ИУМПС/, излезли от употреба автомобилни гуми /ИУАГ/.

Наредбата се прилага за всички населени места на територията на община Самоков и се отнася до всички физически лица, които живеят или временно пребивават на територията на Общината, както и до юридическите лица, едноличните търговци, организациите и учрежденията, осъществяващи дейност на нейна територия. Наредбата се прилага за - битови отпадъци, производствени отпадъци, строителни отпадъци и опасни отпадъци.

Относно лицата, при чиято дейност се образуват и/или третира отпадъци, прилагат следния приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:

1. предотвратяване на образуването им;
2. подготовка за повторна употреба;
3. рециклиране;
4. друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
5. обезвреждане/депониране/;

В раздел втори „Права и задължения на кмета на общината“ са описани конкретните задължения и отговорности на органите на местно ниво, които са в съответствие с глава втора, раздел III „Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация“ на ЗУО.

Съгласно чл.4 от наредбата, кмета на общината планира, организира и контролира управлението на битовите, строителните, производствени и опасни отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на ЗУО и свързаните с него подзаконовни нормативни актове, планира, организира и контролира дейностите по управление на отпадъците на територията на Общината, като:

- разработва и изпълнява Програма за управление на отпадъците на територията на Община Самоков, като част от общинската Програмата за опазване на околната среда.
- предоставя на Общински съвет - Самоков информация за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците ежегодно до 31 март на текущата година за предходната година;

Съгласно чл.5 кмета на общината отговаря за:

- осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
- организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината;
- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
- организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
- разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на

системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

- осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата;
- почистването от отпадъци на общинските пътища;
- поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на общината;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;

Кметът на общината организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, като сключва договори при условия и ред, определен с решение на общинския съвет с:

- Организации по оползотворяване, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО и/или
- Други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

С договорите се урежда разделното събиране на отпадъци от домакинствата, административните, социалните и обществените сгради, заведенията за обществено хранене, търговските обекти и обектите за отдих, забавления и туризъм. С договорите се определят най-малко следните условия:

- Изискванията към системата за разделно събиране на отпадъците от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;
- Количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение;
- Задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на общината;
- Задълженията за предоставяне на информация на гражданите на Община Самоков по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността;

Кметът на общината упълномощава със заповед длъжностни лица за изпълнение на правата и задълженията по наредбата.

В наредбата в трети раздел са утвърдени *„Правата, задълженията и отговорностите на физическите и юридическите лица“*. Съгласно чл. 8 от наредбата лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, и притежателите на отпадъци ги третираят самостоятелно или ги предоставят за събиране, транспортиране и третиране на лица, които имат право да извършват тези дейности в съответствие с изискванията на ЗУО. Предаването и приемането на производствените, строителните и опасните отпадъци се извършват само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ за съответната дейност и площадка за отпадъци със съответния код съгласно наредбата по чл. 3 от ЗУО за класификация на отпадъците.

Физическите лица, пребиваващи на територията на Община Самоков, едноличните търговци и юридическите лица, извършващи дейност на територията на Община Самоков имат право - да правят предложения за подобряване на организацията и изпълнението на дейностите по третиране на отпадъците и поддържане на чистотата; да сигнализират на общинската администрация за нарушения на разпоредбите на ЗУО и наредбата, както и да сигнализират на общинската администрация за неизпълнение или некачествено изпълнение на задълженията на лицата, извършващи дейностите по третиране на отпадъците и поддържане на чистотата на територията на Общината.

Съгласно чл. 9(2) физическите лица, едноличните търговци и юридическите лица са длъжни:

- Да изхвърлят отпадъците си само в определените за целта съдове, като ги опазват и не допускат повреждането им, както и разпиляване на отпадъци извън тях;
- Да спазват регламентираните с наредбата ред за третиране на всеки конкретен вид отпадък;
- Да спазват разпоредбите за депониране и/или обезвреждане на строителни отпадъци в определените за това депа;
- Всички собственици на ИУМПС са длъжни да ги предадат на площадка за временно съхраняване или в център за разкомплектоване на ИУМПС;
- Всички лица, собственици, ползватели и наематели на недвижими имоти, включително и на търговски обекти или части от тях, са длъжни да изхвърлят масово разпространените отпадъци и други оползотворими отпадъци разделно на определените за тази цел места;
- Всички лица са длъжни да съдействат на контролните органи при изпълнение на задълженията им по наредбата и при констатиране на нарушенията;

Лицата, които създават битови отпадъци от нежилищни имоти и са подали декларации по реда на чл.17, ал.2 от Наредбата №12 за определяне и администриране на местни такси и цени на услуги на територията на община Самоков са длъжни да изхвърлят отпадъците само в съдовете, които са декларирали, че ще се използват през съответната година.

Съгласно чл.11 е забранено:

- Нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано управление на отпадъците;
- Изхвърлянето в съдовете за разделно събиране на отпадъци, различни по вид от обозначените;
- Изхвърлянето на отпадъци от производствени и търговски обекти, заведения за обществено хранене, административни и жилищни сгради, в уличните кошчета за смет;
- Изхвърлянето на ИУЕЕО и негодни за употреба батерии в съдовете за отпадъци, както и смесването им с други отпадъци;
- Изваждането на отпадъци от съдовете за битови отпадъци или от съдовете за разделно събиране на отпадъци, освен от лицата, на които е възложено тяхното обслужване;
- Изхвърлянето в съдовете за отпадъци и около тях на едрогабаритни, строителни и растителни отпадъци, земни маси, както и отпадъци с потенциално висок екологичен и здравен риск, които биха могли да доведат

до увреждане на самите съдове, сметоизвозващата и сметообработваща техника;

- Паленето и изгарянето на отпадъци и материали и изхвърлянето на незагасена жар в съдовете за смет, освен в случаите когато изгарянето се извършва в специализирани съоръжения;
- Разместването и повреждането на съдовете за отпадъци;
- Спирането и паркирането на превозни средства пред съдовете за отпадъци по начин, който възпрепятства събирането и извозването им;
- Замърсяването и изхвърлянето на всякакъв вид отпадъци на местата за обществено ползване;
- Изхвърлянето на умрели животни в съдовете за отпадъци, както и загробването им на различни от отредените за това терени;
- Временно съхранение на земни маси, отпадъци от строителна и селскостопанска дейност, оборска тор и материали на места за обществено ползване и общински терени, а също и край пътища, речни корита и дерета;
- Изхвърлянето на отработени моторни масла и отпадъчни нефтопродукти в съдовете за отпадъци, повърхностните води, в канализационната система, на места за обществено ползване, както и директно върху почвата;
- Забранява се изхвърлянето и изливането в дъждоприемните шахти и в канализационните мрежи и съоръжения на отпадъци и отпадъчни вещества;

В четвърти раздел на наредбата е регламентирана *„Организацията на дейността по третиране на битовите отпадъци и поддържане на чистотата“*. Кметът на общината осигурява съдове за съхраняване на битовите отпадъци /контейнери, кофи, кошчета/, които се разполагат по вид, брой и на места, съгласно предварително изготвена схема. За новопостроени сгради, броят на необходимите съдове за битови отпадъци се заявява от собствениците на сградата и се одобрява от общинска администрация, съобразно вида, предназначението, приблизителния брой на ползвателите, наличието на други съдове за битови отпадъци в съседство и други фактори. Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, притежаващи разрешение или регистрация съгласно изискванията на ЗУО, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане. В договорите, отнасящи се до събирането и транспортирането на битовите отпадъци се определят конкретните задължения на изпълнителя във връзка с почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от Община Самоков, предназначени за обществено ползване. Почистването на пазарите, местата за улична търговия, паркингите, автогара, административните, производствените, складовите помещения и др. подобни, прилежащите им тротоари, зелени площи и др. терени, се осигурява от лицата, които ги стопанисват и експлоатират.

Фирмите и организациите, които образуват отпадъци различни от битовите, са длъжни да организират сами събирането и транспортирането им до инсталации за обезвреждане или на депо, ако депонирането им е разрешено. Транспортирането на отпадъците може да се извършва и от фирмите, притежаващи разрешително за дейности с отпадъци въз основа на сключен договор за заплащане на услугата по третиране на съответния вид отпадък.

Отговорен за дейностите по обезвреждане /депониране/ на битовите отпадъци и стопанисването на съоръжението /депото/ по време на неговата експлоатация и след това, е операторът на съоръжението за обезвреждане /депото/.

В пети раздел на наредбата е определена *„Организацията на дейностите по третиране и транспортиране на строителните отпадъци“* в общината. Извършването на дейностите по събиране, транспортиране и/или третиране на строителни отпадъци (вкл. строителните отпадъци от вътрешни преустройства и текущи ремонти на сгради и съоръжения) е задължение на собственика, инвеститора, възложителя или изпълнителя на дейността, от която са формирани. Лицата извършващи строителство, разрушаване на сгради и/или доброволно премахване на строежи извършват дейността си по начин, осигуряващ последващото оползотворяване, в т.ч. рециклиране на образуваните строителни отпадъци в съответствие с изискванията на ЗУО. Възложителят на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложителят на премахване на строежи отговарят за изготвянето на план за управление на строителни отпадъци в случайте, определени в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. Плановите за управление на строителни отпадъци за инвестиционните предложения се одобряват по реда на Закона за устройство на територията, след съгласуване със сектор „Екология“, Дирекция „ХДЕТТОС“ при Община Самоков. Кметът на общината одобрява плана за управление на строителни отпадъци или мотивирано отказва одобряването му в 14-дневен срок от получаването на плана или от отстраняването на нередовностите и/или предоставянето на допълнителната информация. Одобрението на плана за управление на строителни отпадъци включва проверка на съответствието с целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци. Собственика, инвеститора, възложителя или изпълнителя на дейността, от която се формират строителни отпадъци, касаещи обекти, за които се издава разрешение за строеж и се открива строителна линия, както и за премахване на незаконни строежи е отговорен за третирането и транспортирането им.

В шести раздел на наредбата е определена *„Организацията на дейностите по управление на биоотпадъците“* в общината. Кметът на община Самоков:

- организира общинска система за разделно събиране на биоотпадъци от поддържане на обществени площи, паркове, градини, междублокови пространства, хранителни и кухненски отпадъци от ресторанти, заведения за обществено хранене, търговски и др. обекти на територията на общината;
- осигурява условия, при които притежателите на битови биоотпадъци, включени в системата се обслужват от лица, на които е предоставено право да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
- отговаря за разделното събиране и съхраняване на битови биоразградими отпадъци от домакинствата, в това число определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;

Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове, градини, междублокови пространства се събират разделно на места, определени от кмета на общината или упълномощени от него длъжностни лица и се транспортират до съоръжения за третиране, посочени от кмета на общината. Биоотпадъците от зелени площи частна собственост, обхванати от общинската система за разделно събиране се събират разделно, като се предават на места, определени от кмета на общината или упълномощени от него длъжностни лица или се компостират на място. Биоотпадъците се третират чрез компостиране и анаеробно разграждане по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда.

Хранителните и кухненски биоотпадъци от лицата, при чиято дейност се образуват битови биоотпадъци и са обхванати от общинската система за разделно събиране на биоотпадъци се събират разделно, при източника на образуване. Отпадъците се събират в специализирани съдове за събиране на биоотпадъци - контейнери за многократно използване, кофи, биоразградими торби за еднократна употреба или други подходящи съдове.

Хранителните и кухненски биоотпадъци от ресторанти, заведения за бързо хранене, столове и кетъринг, търговски обекти и други, които не са обхванати от общинската система за разделно събиране на биоотпадъци, се събират разделно в специализирани контейнери на място на образуване и се предават за транспортиране и последващо третиране.

Обхватът на системата се определя със заповед на кмета на общината, като може да бъде разширен с включване и на домакинствата на територията на общината.

Съдовете за разделно събиране на биоотпадъците се предоставят от кмета на община Самоков или от лицата, изпълнители по индивидуални договори за извършване на дейности по разделно събиране и транспортиране на биоотпадъци.

В седми раздел на наредбата е определена *„Организацията на дейностите по третиране на опасните отпадъци от бита“* в общината. Опасните отпадъци от бита се предават за оползотворяване и/или обезвреждане на общинските площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, разположени на територията на Община Самоков или на лица, притежаващи разрешение по чл. 35 от ЗУО.

В осми раздел на наредбата е определена *„Организацията на дейностите по третиране на масово разпространените отпадъци“* – отпадъци от опаковки в общината. Кметът на общината организира дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци.

Лицата, при чиято дейност се образуват оползотворими отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, са длъжни да:

- събират оползотворимите разделно от неоползотворимите и биоразградимите битови отпадъци;
- предават и/или изхвърлят в определените за целта съдове или места;
- спазват указанията за изхвърляне на разделно събраните специфични отпадъци, посочени на съдовете за разделно събиране, както и да привеждат отпадъците във възможно най-малък обем, да ги почистват от отпадъците от хранителни и/или други остатъци или примеси и да не смесват оползотворимите отпадъци със смесените битови отпадъци;
- Не изхвърлят други отпадъци в съответния вид контейнер за разделно събиране освен обозначените;
- Не поставят отпадъците извън съдовете за разделно събиране, независимо от обема им;
- Не изваждат отпадъците от съдовете за разделно събиране;

Лицата, извършващи търговска дейност в търговски обекти, производствени и стопански сгради, здравни заведения, заведения за хранене и развлечения, обекти за комунални и други услуги, хотели и други места за настаняване и съпътстващи производството занаятчийски дейности, са длъжни да:

- Събират разделно отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и ги предават на лицата, с които Община Самоков има сключен договор, съгласно утвърден график или на лица, притежаващи разрешение по чл.35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване;
- Събират разделно в специализирани съдове и/или чували оползотворимите отпадъци, като вземат мерки за тяхното временно съхранение на територията на обекта до предаването им за оползотворяване;

В девети раздел на наредбата е определено *„Управлението на негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и отработени моторни масла“* в общината. Община Самоков организира дейностите по разделно събиране на НУБА и ИУЕЕО и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци. Места за събиране на НУБА са и всички обекти на територията на общината, където се предлагат батерии и акумулатори. Лицата, които стопанисват тези обекти са задължени да предвидят места за поставяне на специализирани съдове за събиране на НУБА и да осигурят достъп до тях.

Дейности по третиране на ИУЕЕО и луминесцентни и други лампи съдържащи живак /с изключение на дейности по събиране и предварително съхраняване на отпадъците на мястото на образуване/ се извършва от лица, притежаващи съответното разрешение по чл. 35 от ЗУО.

Лицата, които притежават НУБА могат да:

- върнат НУБА на територията на търговски обект, в който се предлагат батерии и акумулатори от същия вид, без да е необходимо да закупуват нови;
- предават НУБА на общинска площадка за приемане на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други отпадъци на територията на общината;

Дейности по третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти /с изключение на дейности по събиране и предварително съхраняване на отпадъците на мястото на образуване/ се извършва от лица, притежаващи съответното разрешение по чл. 35 от ЗУО. Общината определя места за смяна на отработените моторни масла на територията ѝ, и информира обществеността. Към местата за смяна на отработени моторни масла се включват, сервизите и бензиностанциите, отговарящи на изискванията на ЗУО или подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

В десети раздел на наредбата е регламентирано *„Управлението на излезли от употреба моторни превозни средства, отпадъци от черни и цветни метали и излезли от употреба автомобилни гуми“* в общината. Дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване и разкомплектоване на ИУМПС и по оползотворяване и/или обезвреждане на образуваните отпадъци от МПС имат право да извършват само лица, притежаващи съответното разрешително. Собственикът на ИУМПС е длъжен да го предаде на площадки за временно съхраняване или в центрове за разкомплектоване на ИУМПС. Лицата, притежаващи разрешително по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, временно съхраняване и разкомплектоване на ИУМПС и сключили договор с Кмета на общината са длъжни да:

- Приемат ИУМПС на денонощно охраняеми паркинги за временно съхранение и съставят констативен протокол за състоянието на ИУМПС;
- Водят регистър за приетите автомобили;

- Предават за разкомплектоване ИУМПС не по-рано от 3 месеца от датата на приемането му за временно съхранение;
- Освободят ИУМПС в срок до 3 работни дни в случаите, когато собственикът е поискал връщането на ИУМПС преди изтичането на срока и е заплатил разходите по принудителното му преместване и временно съхранение;

Всички лица, които извършват продажба на автомобилни гуми на крайните потребители са длъжни да поставят на видно място в търговските обекти табла, съдържащи информация за местата, както и начина за приемане в търговския обект на ИУГ. Всички лица, които извършват продажба или смяна на автомобилни гуми са длъжни да приемат без заплащане от страна на крайните потребители ИУГ.

Гражданите, едноличните търговци и юридическите лица са длъжни да предават излезлите от употреба гуми само на лица, притежаващи съответното разрешение по чл.35 от ЗУО.

Дейностите с отпадъци от черни и цветни метали (ОЧЦМ), отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло, отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА и ИУМПС се извършват само на площадки, разположени на територии, за които съгласно устройствен план са допустими производствени и складови дейности. Всяка площадка трябва да отговаря на нормативните изисквания за опазване на човешкото здраве и околната среда.

Физическите лица могат да предават ОЧЦМ само с битов характер след представяне на декларация за произход. Предаването на отпадъците се извършва на площадките определени от кмета на общината или чрез кампании за разделно събиране на отпадъци от домакинствата, организирани от община Самоков, безвъзмездно за всяка от страните. Предаването и приемането на ОЧЦМ, които нямат битов характер /включително тези, които представляват кабели и електропроводници от всякакъв вид и размер, елементи на електронната съобщителна инфраструктура, елементи и части от подвижния железопътен състав, железния път, включително осигурителните, сигнализационните и съобщителните съоръжения и всякакви инсталации към тях, всякакви елементи и части от пътната инфраструктура като пътни знаци, мантинели, метални капаци от шахти, части от уличното осветление или воднонапоителни системи и съоръжения, както и на металосъдържащи паметници или части или елементи от тях/ се извършва само при наличие на сертификат за произход, издаден от лицата, при чиято дейност се образуват, и/или въз основа на сключен писмен договор.

Контролната дейност по Наредбата се осъществява от служители от сектор „Екология“, Дирекция „ХДЕТТОС“ при Община Самоков, както и от други длъжностни лица от общинската администрация, определени със заповед на кмета на общината.

В раздел дванадесети на наредбата са регулирани *„Административно-наказателните разпоредби“*. Контролната дейност се възлага на кмета на общината или упълномощените от него длъжностни лица от общинската администрация; началника на РПУ - Самоков или упълномощени от него служители; кметовете на кметства или кметските наместници.

С оглед транспониране на националното законодателство в област управление на отпадъците на местно ниво *„Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“* е актуализирана, съгласно разпоредбите регламентирани в ЗУО, като:

- Ясно и точно са формулирани отговорностите по управление на отпадъците на местно ниво;

- Представен е приоритетния ред (йерархията) при управление на отпадъците;
- В наредбата не е отчетен регионалният принцип на управление на отпадъците, т.е. ползването на Регионален център за управление на отпадъците – Самоков;
- Биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове, градини, междублокови пространства се събират отделно на места, определени от кмета на общината или упълномощени от него длъжностни лица и се транспортират до съоръжения за третиране, посочени от кмета на общината. Биоотпадъците от зелени площи частна собственост, обхванати от общинската система за отделно събиране се събират отделно, като се предават на места, определени от кмета на общината или упълномощени от него длъжностни лица или се компостират на място. Биоотпадъците се третират чрез компостиране и анаеробно разграждане по начин, който осигурява висока степен на защита на околната среда;
- Регламентирана е организацията и управлението на строителните отпадъци в общината (образувани от ремонтната дейност на домакинствата); масово разпространените отпадъци - отпадъците от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ, отработените моторни масла;
- Не са определени изискванията към площадките за приемане на отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло, не е регламентирано воденето на отчетност и предоставянето на информация за събраните на тях отпадъци;
- Определени са задълженията на лицата, извършващи търговска дейност в търговски обекти, производствени и стопански сгради, здравни заведения, заведения за хранене и развлечения, обекти за комунални и други услуги, хотели и други места за настаняване и съпътстващи производството занаятчийски дейности за отделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да ги предават на лицата, с които Община Самоков има сключен договор, съгласно утвърден график или на лица, притежаващи разрешение по чл.35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване;

✚ **„Наредба №12 за определяне на размера на общинските такси и цени на услуги“ (приета с Решение на ОбС №1099/15.12.2005г.,... доп. и изм. с Решение на ОбС №1095/28.10.2021г.)**

С тази Наредба се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси и цени на предоставяни на физически и юридически лица услуги, реда и срока на тяхното събиране на територията на община Самоков. На територията на общината се събират следните местни такси:

- за битови отпадъци;
- за ползване на пазари, тържища, панаири, тротоари, площи и улични платна;
- за ползване на детски ясли, детски градини – вкл. за дейностите по отглеждане и възпитание в задължителното предучилищно образование за ползване на детската градина извън финансираните от държавата дейности; домове за социални грижи, лагери, общежития и други общински социални услуги;
- туристическа такса;
- за добив на кариерни материали;
- за технически услуги;

- за административни услуги;
- за откупуване на гробни места;
- за рекламна дейност;
- други местни такси, определени със закон;

Съгласно Наредбата, размера на местните такси и цени на услуги се определя при спазване на следните принципи:

- възстановяване на пълните разходи на общината по предоставяне на услугата;
- създаване на условия за разширяване на предлаганите услуги и повишаване на тяхното качество;
- постигане на по-голяма справедливост при определяне и заплащане на местните такси;

Събирането на местните такси и цени на услуги се извършва от и за сметка на общината. Местните такси се събират от общинската администрация.

Кметът на общината внася в общинския съвет анализ на прилаганите такси и цени на услуги не по-малко от веднъж годишно в едно с предложение за оповестяване на този анализ при промяна размера на таксите и цените. Общинската администрация поддържа данни за:

- Услугите и дейностите, за които има определени такси и цени;
- Ползвателите на предоставената услуга;
- Изключенията от общата политика (преференции);
- Използваната информация при определяне на такси и цени и конкретната методика (методики, използвани за определяне на размера им);
- Събраните средства от всяка потребителска такса и/или цена на услуга;

Такса „*битови отпадъци*” се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите на общественото ползване на населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, чистота на териториите за общественото ползване.

Кметът на общината организира управлението на битови и строителни отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на ЗУО. Кметът на общината осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица по чл.35 от ЗУО, на които е предоставено право /чрез възлагане от страна на Общината/ да извършват дейности по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане. За депониране на битови отпадъци на Регионалния център за управление на отпадъците – Самоков от юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО за дейности с отпадъци, които осъществяват своята дейност извън границите на организираното сметосъбиране се заплаща такса и отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО за съответната година, съгласно сключен договор с Община Самоков.

За предаване за оползотворяване на разделно събрани (чисти) биоразградими отпадъци или замърсени растителни отпадъци от лица, които не са членове на сдружението в Регионалния център за управление на отпадъците се заплаща такса за съответния вид отпадък.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план – сметка, включваща необходимите разходи за:

- Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери;

- Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им по депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително разходи за обезвреждане чрез депониране на регионално или общинско депо по чл.71 от ЗУО;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Размерът на таксите се определя върху основа, както следва:

- За жилищни и вилни имоти на граждани, както и за жилищни имоти, собственост на физически лица и търговци по смисъла на Търговския закон, за услугите по събиране и транспортиране на битови отпадъци, за услугите по третиране на битови отпадъци в съоръжения и инсталации и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината - пропорционално (в промил) върху данъчната оценка на имота;
- За нежилищни имоти:
 - ✓ За услугите по събиране и транспортиране на битовите отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране – количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране според количеството на битовите отпадъци в левове за година на стандартен съд;
 - ✓ За услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации - пропорционално (в промил) върху по-високата стойност между данъчната оценка на имота (за граждани) или отчетната стойност на активите - сгради, земя (за предприятия);
 - ✓ За услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване - пропорционално (в промил) върху по-високата стойност между данъчната оценка на имота (за граждани) или отчетната стойност на активите - сгради, земя (за предприятия).

Когато таксата се определя според количеството на битовите отпадъци, лицата подават декларация /по образец 1/ в община Самоков в срок до 30 ноември на предходната година. За придобитите през годината имоти декларация се подава в двумесечен срок от придобиване на имота. В декларацията се посочва вида и броя на съдовете за изхвърляне на битовите отпадъци, които ще се използват през годината, съобразно обявената от Общински съвет честота за извозването им. Определеният вид на съдовете за събиране на битовите отпадъци са - контейнер с вместимост 4 м³ и контейнер с вместимост 1,1 м³.

За недвижими имоти, намиращи се извън районите с организирано сметосъбиране и сметоизвозване се събира такса за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване след подаване на заявление - декларация обр. 2 до 20 декември на годината предхождаща годината на облагане. За високопланински имоти, за които собствениците сами организират събирането и извозването на битовите отпадъци се събира такса за обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения за битови отпадъци, след подадено заявление - декларация обр. 2 до 20 декември на годината, предхождаща годината на облагане.

Физически и юридически лица транспортират и депонират за своя сметка излишните земни маси от новостроящи се производствени и жилищни сгради, търговски обекти, гаражи и др., както и строителни отпадъци от реконструкции и преустройства, ремонтни и възстановителни работи до депото. За целта лицата заплащат такса в размер на 0,50 лева на кубичен метър, заедно със заплащането на таксата за разрешение за строеж, но не по-малко от 5 лева. Собственикът на новопридобити имоти дължи такса от началото на месеца, следващ месеца на придобиване на имота. Когато ползването е започнало преди окончателното завършване на сградата, таксата се дължи от началото на месеца, през който ползването е започнало. За сгради, подлежащи на събаряне, таксата се дължи включително за месеца, през който е преустановено ползването ѝ.

Таксата не се събира, когато общината не предоставя услугата и не извършва разходи за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери; събиране на битовите отпадъци и транспортирането им по депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително разходи за обезвреждане чрез депониране на регионално или общинско депо по чл.71 от Закона за управление на отпадъците; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

✦ „Наредба за принудителното изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях от кмета на Община Самоков“ (приета с Решение на ОбС №888 по Протокол №24/27.06.2013г.)

С тази наредба се уреждат условията и редът за принудително изпълнение на заповеди за премахване на незаконни строежи или части от тях издадени от Кмета на Община Самоков или упълномощено от него длъжностно лице, на основание чл.225а, ал.3 от ЗУТ. С наредбата се уреждат условията и редът за принудително изпълнение от оргъните (службите) на Община Самоков, на заповедите за премахване на незаконни строежи по смисъла на чл.225, ал.2 от ЗУТ, за IV, V и VI категория. Наредбата не се прилага за строежи с поверителен характер и за строежи, за които не се изисква разрешение за строеж съгласно чл. 151 ЗУТ.

Към принудително изпълнение на заповеди по чл. 225а, ал.1 или 2 ЗУТ за премахване на незаконни строежи от IV, V и VI категория или части от тях се пристъпва след влизане в сила на индивидуалните административни актове по чл.225а от ЗУТ, когато същите не са изпълнени доброволно от адресата/адресатите/ им в определените с тях срокове за доброволно изпълнение.

✦ „Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Самоков“ (приета с Решение на ОбС №656 по Протокол №18/24.11.2016г.)

С тази наредба се уреждат обществените отношения, свързани с планирането, изграждането, устойчивото поддържане, опазване и развитие на зелената система на Община Самоков. Зелената система на Община Самоков е предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населените места в нея независимо от формите на собственост. Общински съвет Самоков чрез бюджета на общината осигурява необходимите средства за поддържане на декоративната растителност в общинските зелени площи. Органите за управление на зелената система са Общински съвет Самоков, Кметът на Община Самоков и кметовете на кметства в общината. С наредбата

се определят функциите на структурните звена в общинската администрация свързани с изграждането, поддържането и опазването на зелената система на Община Самоков.

- *Общински съвет Самоков* - управлява качеството на зелената система на общината в съответствие с функционалното ѝ предназначение, интензитета на поддържане и териториалното разположение на зелените площи. Община Самоков определя интензитета на поддържане на зелените площи всяка година преди приемане на бюджета от Общински съвет;
- *Кметът на Община Самоков* ръководи, координира цялостната дейност по опазване, изграждане и поддържане на зелената система на общината, организира изпълнението на бюджета по дейност "озеленяване" и на дългосрочните програми за развитието на зелената система и дава указания по прилагането на наредбата. Кметът на Община Самоков, чрез оправомощено от него лице организира съставянето и актуализирането на публичен регистър на озеленените площи, дълготрайните декоративни дървета и дърветата с историческо значение на територията на общината по чл.63, ал.1 на ЗУТ. При разглеждане на устройствените планове и инвестиционните проекти, касаещи територии и обекти на зелената система в ОЕСУТ се включва и еколог;
- *Кметовете на кметства в Община Самоков* - контролират изпълнението на бюджета по дейност "озеленяване" в частта му за населеното място и съдействат за организирането и провеждането на необходимите мероприятия; Изпълняват делегираните им от кмета на Общината функции.

Ландшафтният архитект и/или сектор „Екология“ извършва следните дейности:

- Заверява заснемането на дървесната растителност и експертното становище за нея в имотите със съществуваща дървесна растителност, за които се изработват подробни устройствени планове съгласно чл.63, ал.4 от ЗУТ;
- Изразява становище и дава препоръки за опазване на растителността и извършване на компенсаторно озеленяване;
- Изразява писмено становище по инвестиционните проекти по част "Паркоустройство и благоустройство";
- Дава препоръки за опазване на растителността и указания за извършване на компенсаторно озеленяване;
- Извършва проверки за паркоустройствени работи към разрешени строежи;
- Контролира качеството на дейностите по поддържане на зелените площи, отчита извършената работа и оформя разплащателните документи;
- Прави предписания за извършване на възстановителни мероприятия в случаите по чл.38 от наредбата;
- Разработва и предлага на кмета на общината проект за необходимите средства за следващата бюджетна година, въз основа на определения интензитет за поддържане на зелените площи;
- Съгласува проект на бюджета за всяка календарна година за поддържане на зелените площи;
- Контролира изразходването на общинските бюджетни средства за изграждане, поддържане и опазване на общинските зелени площи;
- Съгласува средносрочни и краткосрочни програми за планиране и изграждане на нови зелени площи;

- Съгласува задания за инвестиционни проекти за обекти на зелената система, които се възлагат по реда на ЗОП;
- Осъществява взаимодействие по развитието, управлението, поддържането и опазването на зелените площи с длъжностни лица от общински звена, граждански сдружения, юридически и физически лица;
- Възлага, когато се изисква по закон, оценки за въздействието върху околната среда (ОВОС), екологични оценки (ЕО), екологични експертизи (ЕЕ), документации за запитване относно необходимостта от ОВОС (ЕО) и други специализирани проучвания, свързани с екологичните изисквания при създаване и изменение на устройствени планове;

Главният архитект на Община Самоков подготвя:

- Възлагането на етапни план-програми и програми за целеви действия за прилагане на предвижданията на Общия устройствен план (ОУП) на общината;
- Възлагането на специализирани проучвания по конкретни проблеми, засягащи елементите на зелената система;
- Провеждането на процедури за възлагане на обществени поръчки по ЗОП за изработване на устройствени планове за обекти на зелената система;
- Съгласува инвестиционните проекти по част “Паркоустройство и благоустройство” след писмено становище;

Експертен съвет по устройство на територията:

- Разглежда и приема заданията, проучванията и проекти на планове, споменати по-горе;
- Разглежда и приема задания и проекти на ПУП за паркове и градини по чл. 62, ал.1 от ЗУТ заедно с план-схемите по чл.62, ал.9 от ЗУТ и по чл.108, ал.2 от ЗУТ;
- Разглежда и приема инвестиционни проекти за обекти на зелената система в територии по чл.61, ал.4 от ЗУТ;
- Разглежда и се произнася и по други въпроси, свързани с изграждането и поддържането на зелената система на Община Самоков;

Планирането на зелената система се извършва с общ устройствен план (ОУП) и подробни устройствени планове (ПУП). С ОУП на Община Самоков и правилата за прилагането му се определят територии, устройствени зони и самостоятелни терени за озеленяване, както и специфични правила и нормативи за тяхното устройство и застрояване. Заданията за изработване на ПУП на обществени зелени площи по чл. 61, ал. 4 от ЗУТ се разглеждат и приемат от ОЕСУТ и от Комисията по устройство на територията.

Поддържането на зелените площи се ръководи от ландшафтният архитект и/или сектор „Екология” към общината. То е непрекъснат процес с агробиологичен строително-ремонтен характер, осигуряващ необходимите условия за комплексно функциониране на елементите на зелената система. Общинските зелени площи за широко обществено ползване на всеки пет години се подлагат на преглед и преценка за необходимостта от частична реконструкция на амортизирани биологични или благоустройствени фондове. Прегледът и преценката се извършват от ландшафтен архитект.

Според интензивността на поддържане зелените площи общинска собственост се разпределят в следните категории:

- I категория – представително поддържане;

- II категория – оптимално поддържане;
- III категория – средно поддържане;
- IV категория – частично поддържане;

Поддържането на зелените площи се извършва въз основа на технологични нормативи, съгласно вида и категорията на зелената площ, повтораемостта и обема на работите на съответните структурни елементи.

Организацията на работа по изразходване на одобрените от Общинския съвет средства за поддържане на зелените площи по възприетите категории и интензитет на поддържане се извършва от ландшафтният архитект и/или сектор „Екология“ към общината въз основа технологичните нормативи и разработените годишни технологични план-сметки.

Контролът върху качеството на работата по поддържането на общинските зелени площи се извършва от ландшафтният архитект и/или сектор „Екология“ към общината, като за направените проверки се съставя констативен протокол.

Всички граждани на общината са длъжни да опазват зелените площи, независимо от тяхната собственост. Опазването на зелените площи включва:

- полагане на постоянни грижи за поддържане в добро състояние на зелените площи;
- недопускане на действия или бездействия, които водят до увреждане или унищожаване на зелените площи, настилките, водните площи и парковите съоръжения;

Контролът по изпълнението на Наредбата се осъществява от Кмета на Община Самоков и упълномощени от него длъжностни лица.

 „Наредба №1 за обществения ред и опазване на общинските имоти на територията на Община Самоков“ (приета с Решение на ОбС №1998 по Протокол №56/23.05.2019г.)

Наредбата урежда обществените отношения, свързани с осигуряване, опазване и поддържане на обществен ред, чистотата, общинските имоти, зелените площи, комуникационната, водопроводна, канализационна и газификационна мрежи на територията на Община Самоков. Наредбата определя правомощията на общинската администрация и задълженията на гражданите, на ръководителите на учреждения, обществените организации и търговците, свързани с осъществяването на споменатата по-горе дейност.

Съгласно глава втора, „Осигуряване, опазване и поддържане на обществен ред“, на територията на община Самоков се забранява: складирането на строителни материали, амбалаж, отпадъци и всякакви други материали по уличните платна и тротоарите на територията на общината; строително-монтажни дейности по пътните платна и тротоарите без разрешението на кмета на общината - за гр. Самоков и к.к. Боровец, и на кмета на съответното кметство или съответния кметски наместник - за селата; Извършването на строително-ремонтни дейности на територията на к.к. Боровец, включително преминаването на тежкотоварни автомобили, в периода на активният зимен сезон, а именно от 25-ти декември до 30-ти март.

Съгласно глава трета, „Опазване на чистотата“, на територията на общината се забранява:

- Паленето на смет в контейнери на всякакви отпадъци, намиращи се по уличните платна, тротоари и зелени площи;
- Изнасянето на кофите за смет на уличните платна и в жилищните комплекси, освен на определените за това места;

- Използването на кофите и контейнерите, определени за битова смет, от учреждения, фирми, търговски организации за отпадъци от производствена дейност;
- Смяната и изливането на отработени масла от моторни превозни средства по зелените площи, улиците и паркингите, както и миенето на МПС, освен на определените за целта места;
- Изхвърлянето на всякакъв вид отпадъци на нерегламентирани места.

Физическите и юридическите лица са длъжни при извършване на ремонтни и строителни работи или строежи да обграждат строителните площадки с плътни огради и/или предпазни мрежи по форма и план, съгласувани с техническа служба при общинска администрация.

Контролът по изпълнение на Наредбата се възлага на кмета на общината или упълномощените от него длъжностни лица от общинската администрация; началника на РПУ - Самоков или упълномощени от него служители; кметовете на кметства; кметските наместници.

 „Наредба за управление и упражняване на правата на собственост на общината върху търговски дружества и предприятията, създадени с общинско участие“ (приета с Решение на ОбС №1811 по Протокол №47/25.01.2007г.)

С наредбата се урежда редът за осъществяване на стопанската дейност на Община Самоков чрез еднолични търговски дружества с общинско имущество или чрез търговски дружества с общинско участие, както и чрез общински предприятия. Общинският съвет упражнява правата на собственост на общината в търговските дружества при условията, по реда и чрез органите, посочени в наредбата. Общината осъществява самостоятелно стопанска дейност в предвидените от Закона за общинската собственост случаи чрез общински предприятия по ред и начин, указан в устройствените им правилници, приети от общинския съвет.

Съгласно глава втора, първи раздел *„Образуване на търговски дружества с общинско имущество и участие в образувани такива“*, Общинският съвет може да образува еднолични дружества с ограничена отговорност и еднолични акционерни дружества по реда на Търговския закон. Общинският съвет може да вземе решение за участие на общината като съдружник или акционер в съществуващи търговски дружества. Решението се взема при съблюдаване на следните принципи: конкретизиране на предмета на дейност на дружеството; икономическа изгода за общината; публичност на услугата включена в предмета на дейност на дружеството; съобразяване и възможност за въздействие на пазара и упражняване правата на собственост на общината в търговските дружества в интерес на местната общност. Преобразуването на общински предприятия в търговски дружества се извършва от общинския съвет. При преобразуване на общински предприятия в капитала на дружеството се записват всички дълготрайни активи на предприятието, посочени в баланса му.

Съгласно глава втора, втори раздел *„Органи на търговски дружества, в които общината е собственик, съдружник или акционер“*, органи на еднолични дружества с ограничена отговорност са - едноличния собственик на капитала; управителят /управителите/. Органи на еднолични акционерни дружества са - едноличния собственик на капитала; съветът на директорите /едно степенна система/ или надзорния и управителния съвет /двустепенна система/.

Органите на търговските дружества, в които общината е съдружник или акционер, се формират при условията и по реда на Търговския закон.

Общинският съвет упражнява правата на едноличния собственик на капитала в едноличните търговски дружества с общинско имущество. В търговските дружества, в които общината е акционер или съдружник, правата се упражняват от кмета на общината или упълномощено от него лице, съгласно решение на общинския съвет.

В глава трета, първи раздел е регламентирано *„Образуването на общинските предприятия“*. Общинското предприятие е специализирано звено на общината за управление на общинското имущество с цел задоволяване на потребностите на населението и осигуряване изпълнението на общински дейности. На общинското предприятие не могат да бъдат възлагани функции, представляващи част от административно-техническото обслужване на населението. Общинските предприятия се създават, преобразуват и закриват с решение на общинския съвет. С решението се определят дейността, структурата, числения състав и предоставеното за управление общинско имущество. Общинското предприятие осъществява дейността си въз основа на правилник, приет от общинския съвет, на решения на общинския съвет и на нормативни актове, уреждащи предмета на дейност.

В глава трета, втори раздел е регламентирано *„Управлението на общинските предприятия“*. Общинското предприятие се управлява от директор. Общинският съвет, като едноличен собственик на активите, включени в баланса на общинските предприятия взема решенията относно:

- изменяне и допълване на решението за създаване на общинското предприятие;
- преобразуване и закриване на предприятието;
- за предоставяне или отнемане на общинско имущество;

Структурата на общинското предприятие се определя с правилника за осъществяване на дейността му, приет от общинския съвет, а щатното разписание на предприятията се утвърждава ежегодно от кмета на общината в рамките на определената в правилника численост.

Директорите на общинските предприятия организират контрола върху финансово - счетоводната дисциплина и използването на материалните и парични активи. Закупуването на машини, съоръжения, транспортни средства и други дълготрайни активи, необходими за осъществяване на дейността на общинското предприятие, се извършва по реда на Закона за обществените поръчки.

В глава трета, трети раздел е регламентирана *„Организацията на дейностите на общинските предприятия“*. Общинските предприятия осъществяват дейността си чрез предоставените им активи. Тези активи се управляват по реда на Наредба №4 на Общински съвет - Самоков за придобиване, управление и разпореждане с имоти и вещи - общинска собственост. Финансовите взаимоотношения на общинските предприятия с общината се уреждат на база утвърдена от общинския съвет приходно-разходна сметка, заедно с общинския бюджет. Общинските предприятия са второстепенни разпоредители с бюджетни кредити. Организацията на финансовата дейност /ценообразуване, отчетност, вътрешноведомствен контрол и др./ се съгласува с общинската администрация и общински съвет. Общинските предприятия съставят самостоятелен баланс, който е елемент от консолидирания счетоводен баланс на общината. Всяко тримесечие и в края на годината се съставя отчет за касовото изпълнение на бюджета, който се представя в Дирекция „Финансови дейности“ в общината с обяснителна записка.

В глава четвърта са регламентирани *„Регистрите на търговските дружества с общинско участие и общинските предприятия“*. Общинската администрация води регистър на едноличните търговски дружества с общинско имущество и на търговските дружества с общинско участие в капитала. В регистъра се вписват данни за дружествата,

размерът на общинското участие и лицата, които представляват общината в управителните органи на дружествата, както и тяхното възнаграждение. Към регистъра се прилагат годишните финансови отчети на търговските дружества, в които общината е собственик на не по-малко от 25 на сто от капитала.

✚ „Правилник за организацията и дейността на Общинско предприятие „Регионален център за управление на отпадъците – Самоков“

Правилникът урежда дейността, специфичните правила и управлението на Общинско предприятие „Регионален център за управление на отпадъците – Самоков“, което е специализирано звено на Община Самоков по смисъла на глава шеста, чл.51, ал.1, от Закона за общинската собственост.

Общинското предприятие „Регионален център за управление на отпадъците – Самоков“ няма статут на юридическо лице и осъществява дейността си от името на Община Самоков в рамките на предоставените му пълномощия. Общинското предприятие е второстепенен разпоредител с бюджет и осъществява своята дейност на бюджетна издръжка. Общинското предприятие се създава, преобразува и закрива с решение на Общински съвет – Самоков.

Общинското предприятие „Регионален център за управление на отпадъците – Самоков“ се създава за осъществяване на следните дейности:

- Управление, експлоатация и поддържане на регионално депо „Самоков“;
- Разделно събиране на отпадъци от опаковки и други разделно събрани отпадъци;
- Сепариране и рециклиране на отпадъци;
- Обезвреждане на неопасни отпадъци чрез депониране;
- Компостиране на биоразградими отпадъци;

Общинското предприятие не може да разширява своя предмет на дейност, освен с решение на Общински съвет – Самоков. Численият състав на общинското предприятие е 22 бройки.

Общинското предприятие се ръководи и представлява от директор, който се назначава от кмета на община Самоков. Директорът организира и управлява дейността на предприятието, съобразно действащото законодателство, решенията на Общински съвет – Самоков и заповедите на кмета на община Самоков. При осъществяване на дейността на общинското предприятие, директора:

- Организира цялата дейност на предприятието;
- Управлява предоставеното общинско имущество ефективно и с грижа на добър стопанин;
- Разработва краткосрочни и дългосрочни програми за развитие на предприятието и работи по тяхното изпълнение след утвърждаване от кмета на общината;
- Представява предприятието пред държавните и общински органи и институции, пред съдебните органи, пред банките, пред физически и юридически лица;
- Организира контрола върху финансово-счетоводната дисциплина и ефективното използване на финансовите и материални активи;
- Изготвя длъжностно разписание и го представя за утвърждаване от кмета на община Самоков;
- Дава отчет за дейността на предприятието и за своята дейност пред кмета на община Самоков;

- Организира изготвянето, актуализирането и представянето на проект на бюджетна сметка за съответната година (прогноза за очакваните приходи и необходимите разходи за дейността му, за разходите свързани с придобиването, управлението и разпореждането с активи – общинска собственост) пред Дирекция „Местни данъци и такси, бюджет и контрол”;
- Разработва и предлага на кмета на общината за утвърждаване Правилник за вътрешния ред на предприятието, в който се съдържат специфични разпоредби за организация на стопанската му дейност;
- Изработва и утвърждава длъжностните характеристики на персонала на предприятието, счетоводната политика и план на документооборота;

Дейността на общинското предприятие „Регионален център за управление на отпадъците – Самоков“ се финансира от бюджета на община Самоков, местни дейности по пълна бюджетна класификация за текущата бюджетна година. Същото е второстепенен разпоредител с бюджет.

Периодичният контрол по изпълнение на утвърдения бюджет се осъществява от финансовата дирекция при община Самоков. Цялостният контрол по изпълнение дейността на общинското предприятие се осъществява от кмета на община Самоков или упълномощен със заповед на кмета на общината заместник-кмет.

Предприятието води отделна аналитична отчетност за приходите си и извършваната дейност. Годишните брутни приходи на предприятието се установяват въз основа на годишен счетоводен отчет. Разходите на предприятието са в рамките на утвърдения годишен бюджет. Предприятието реализира финансови средства от дейността си, които подлежат на внасяне изцяло в приход на общинския бюджет.

2. Изводи

- Общината е обезпечена с програмни и нормативни документи, които са хармонизирани с националното законодателство;
- Нормативната уредба в община Самоков (*„Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“*) създава необходимите условия за прилагане на националното законодателство в областта на управление на отпадъците и отговаря на минималните изисквания на чл. 22 от ЗУО;
- Нормативната уредба на общината, детайлизира разпоредбите на ЗУО, ЗМСМА и ЗМДТ, както и програмните документи са основополагащ инструмент за общинската администрация на община Самоков за провеждане на политиката в областта на управление на отпадъците;

3. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Периодична проверка и актуализация на местната нормативна уредба с оглед хармонизирането и с националното законодателство в областта на управление на отпадъците;

4. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНОТО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът трябва да даде отговор на различни въпроси:

- Участва ли активно общината в работата на РСУО;
- Взети ли са важни за общината решения за управление на отпадъците от РСУО;
- Необходими ли са подобрения в работата и решенията на РСУО в интерес на общината.

1. Информационно обезпечаване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани данни от следните документи:

- *Данни от анализ на дейността на регионалните сдружения по управление на отпадъците от НПУО 2021-2028г.;*
- *Устав на Сдружение с нестопанска цел „Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков“;*

2. Обща информация за Регионално сдружение за управление на отпадъците

Обект на анализа е дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците. Дейността на РСУО е регламентирана в чл. 24 – чл. 28 от ЗУО, където са включени конкретни изисквания и правила за създаването и функционирането им, за да се подпомогнат общините за общо управление на битовите отпадъци, и особено за изграждането и експлоатацията на съоръжения за битовите отпадъци и подготовка и реализация на проекти с европейско и национално финансиране.

Целта на РСУО е да се постигне ефективно събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в общините съобразно изискванията на ЗУО, както и изпълнение на задълженията по ЗУО на общините при минимизирани съвкупни разходи. Добрата организация на дейността на РСУО е основен фактор за постигане на целите от общините за оползотворяване и рециклиране на отпадъците, тъй като съгласно ЗУО целите са регионални, изпълняват се съвместно от общините, които разпределят задълженията си за изпълнение на тези цели.

2.1. Органи на управление на РСУО

Органи на управление на РСУО са Общото събрание и председателят на сдружението. Председателят на РСУО:

- представлява сдружението;
- изготвя дневния ред за заседанията на общото събрание;
- свиква и ръководи заседанията на общото събрание;
- поддържа достоверна информация за броя на жителите на общините - членове на регионалното сдружение, на основата на официалните данни от НСИ;
- организира и ръководи изпълнението на решенията на общото събрание;
- извършва други дейности, възложени му от общото събрание;

Председателят на РСУО се избира измежду кметовете на общините, участващи в РСУО, за срок, съвпадащ с мандата му като кмет.

Общо събрание на РСУО – участници и процедури

Общото събрание на РСУО се състои от кметовете на участващите в него общини. Общото събрание на РСУО:

- извършва избор на председател;
- приема нови членове в регионалното сдружение;
- дава становище за присъединяване на община към сдружение на общини;
- определя отделните съоръжения за третиране на отпадъци, структурата и развитието на регионалната система за управление на отпадъци;
- определя общините, които възлагат обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на регионалната система за управление на отпадъци, както и за представителността на общините в комисиите за провеждане на обществените поръчки;
- разпределя задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл. 31, ал. 1 на ЗУО;
- приема инвестиционна програма за развитието на регионалната система за управление на отпадъците;
- определя реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на регионалното сдружение);
- дава съгласие и определя цените в случаите, когато регионалната система за управление на отпадъците се ползва от общини извън регионалното сдружение или от други притежатели на отпадъци;
- осъществява контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на избрания оператор/и;
- взима решения за собствеността на регионалното депо и/или на съоръженията за третиране на отпадъци;
- определя вътрешни правила за работа на сдружението;
- други въпроси, свързани с дейността на регионалното сдружение

Общото събрание взема решения с мнозинство най-малко две трети от присъстващите кметове, които представляват най-малко две трети от жителите на всички общини - членове на регионалното сдружение. За проведените заседания на общото събрание се съставят протоколи, които се подписват от неговия председател и от присъстващите кметове. Решенията на общото събрание са неразделна част от протоколите, които се публикуват на страниците в интернет на общините, включени в регионално сдружение, в срок от една седмица след провеждане на заседанието и се изпращат на министъра на околната среда и водите и на съответния областен управител. Решенията на общото събрание подлежат на обжалване само от заинтересованите общини пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Община, която не изпълни решение на общото събрание в определения й за това срок, отговаря за нанесените вреди и пропуснатите ползи на членовете на регионалното сдружение.

2.2. Организация на дейността на регионалните сдружения

Общините членове на регионалното сдружение определят собствеността на регионалното депо и/или друго съоръжение за третиране на отпадъците. Собствеността може да бъде:

- на общината, която е собственик на терена или има учредено право на строеж върху определения за изграждане терен;
- съсобственост на общините - членове на сдружението;
- съсобственост между финансиращия частен партньор и общината - собственик на терена, и/или общините - членове на сдружението;
- собственост на финансиращия частен партньор за съоръженията за подготовка преди оползотворяване или обезвреждане и оползотворяване на отпадъците;

Цената за третиране на тон отпадък, постъпил в регионалната система за управление на отпадъците, е еднаква за всички членове на регионалното сдружение и в нея не може да бъде калкулирана печалба за сдружението.

Община, неучастваща в регионалната система за управление на отпадъците, може да ползва същата или друга такава при условия и цени, определени от съответното регионално сдружение.

2.3. Правомощия на общинските съвети

Общинският съвет на съответната община приема решение за участие в регионалното сдружение. Общинският съвет на община от РСУО може да приеме решение за присъединяването ѝ към сдружение на общини от друг регион, при условие, че не се осуетява създаването или функционирането на регионалното сдружение или регионалната система за управление на отпадъците в собствения ѝ регион. Общинският съвет взема решения и по всички въпроси от компетенциите на Общото събрание на РСУО, за които законите на страната или приетите от общините правила изискват решение на Общинския съвет. Кметът на община е длъжен да получи съответната санкция за гласуване в Общото събрание.

2.4. Администриране и финансиране на дейността на регионалните сдружения

Регионалното сдружение няма за цел да формира и не разпределя печалба и не придобива собственост. Неговата дейност се подпомага и осигурява от съответните общински администрации.

По пътя към постигане на екологосъобразното управление на отпадъците, като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им Община Самоков търси правилните насоки към постигане на основната цел в устойчивото управление на отпадъците, които ще предотвратят, намалят или ограничат вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда. В тази връзка следвайки политиката на МОСВ общината е предприела действия за съвместно решаване на проблемите с управлението на отпадъците с общините от регион Костенец.

3. „Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков”

Община Самоков участва в регион за управление на отпадъците Костенец, съгласно определения в НПУО региони за управление на отпадъците в България. Общински съвет Самоков даде съгласие за участие на община Самоков в Регионално сдружение за управление на отпадъците по смисъла на ЗУО.

Сътрудничеството между четирите общини – Самоков, Долна баня, Ихтиман и Костенец в областта на управление на отпадъците датира още от 2009г., когато те обединяват усилията си за решаване на въпросите с отпадъците на регионален

принцип. В съответствие с изискванията на ЗУО и НПУДО 2009-2013г., през 2009г. е проведено Учредително събрание, на което е взето Решение за създаване на Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков”, определени са целите на сдружението, приет е Устав, избран е Управителен съвет и Председател.

С решение №1 от 15.06.2009г., Софийски Окръжен съд регистрира юридическо лице - сдружение с нестопанска цел с наименование “Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков” в регион Костенец. Седалище и адрес на управление на дейността на сдружението е гр. Самоков, ул. Македония №34. Регистрацията е въз основа на решения на всичките 4 общински съвета за създаване на сдружение. Органи на управление на Регионалното сдружение са Общото събрание и Управителния съвет.

Общините членове в Регионалното сдружение, поемат ангажимента да подготвят и осъществяват съвместна регионална политика по третиране на неопасни отпадъци, генерирани на територията им, в пълно съответствие с националната политика по управление на отпадъците. В рамките на Сдружението общините обединяват усилията си за управление на отпадъците на регионален принцип за постигане на целите, заложи в общинските програми за управление на дейностите по отпадъците.

Предметът на основна дейност на сдружението е осъществяване на дейности и проекти, свързани с управлението на отпадъците и по-конкретно на битовите отпадъци и на приравнените на тях отпадъци, строителните отпадъци и масово разпространени отпадъци.

Предметът на допълнителна стопанска дейност е всякакъв вид търговски сделки, незабранени от закона и свързани с предмета на основната дейност. Приходите от тази дейност следва да се разходват изцяло за постигане на целите на сдружението.

Управителният съвет се състои от 4 члена. Членовете на съвета са кметовете на общините. Членовете на съвета са избрани до изтичане на мандатите им. Избраният председател на управителния съвет е кмета на гр. Самоков. Нови членове могат да бъдат приемани с мнозинство от повече от 50%.

Целите, определени в учредителния документ на Сдружението са:

- Подобряване на качеството на услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Ефективно използване на ресурсите, възникващи в процесите на управление на отпадъците;
- Оптимизиране на процесите за управление на отпадъците с оглед намаляване разходите за услугите за събиране, транспортиране и обезвреждане на битовите отпадъци и на приравнените към тях отпадъци;
- Постигане на прозрачност и отговорност в процесите на управление на отпадъците;
- Реализиране на целите и изискванията на националното законодателство и подзаконовите актове за управление на отпадъците;
- Стимулиране и подпомагане активността на отделните граждани за участие в процеса за управление на отпадъците;
- Насърчаване на диалога и взаимодействието между държавата, органите на местното самоуправление, стопанските организации при решаване на проблемите, свързани с управлението на отпадъците;

Гореописаните цели се постигат чрез:

- Предоставяне на консултации на общините - членове на Сдружението по въпросите, свързани с управлението на отпадъците, предмет на дейност на сдружението;
- Организиране и провеждане на процедури за осъществяване на дейности, свързани с управлението на отпадъците;
- Осъществяване на инвестиционна дейност, включително и за изграждане на регионално депо за битови отпадъци;
- Осъществяване на мониторинг и контрол върху изпълнението на сключени договори или върху отделни дейности, свързани с управлението на отпадъците;
- Организиране различни форми на обучение;
- Набиране и разпространение на информация, свързана с управлението на отпадъците;
- Провеждане на работни срещи, семинари и конференции;
- Публикуване и разпространение на печатни и електронни издания, свързани с дейността на Сдружението;
- Подпомагане на дейността на медиите при отразяване на проблемите на управление на отпадъците;
- Подпомагане дейността на органите на централната и местна власт чрез изработване на експертни становища, организиране на дебати и предоставяне на предложения за промени в нормативните актове, организиране на проучвания и осъществяване на изследователски проекти.

Сдружението е създадено в обществена полза. Правилата за възникване и прекратяване на членството са уредени в чл.14-15 от Устава.

Органи на управление са: Общо събрание и Управителен съвет.

Общото събрание включва всички членове на общините, участващи в сдружението, всяка община е представена от кмета на общината. Общото събрание одобрява промени в устава, одобрява вътрешни актове и взема решение за прекратяване на дейността или преобразуване. Общото събрание решава относно включване или изключване на някои от членовете на сдружението, избира членовете на управителния съвет, решава плащането на годишната такса за участие, също така решава относно участието на сдружението в други организации или създаването на търговски дружества и други юридически лица; утвърждава основните насоки и програми за дейността на сдружението; одобрява бизнес плана на сдружението, бюджета на сдружението и др.

Всяка община е представена в Управителния съвет на Сдружението чрез своя кмет. Управителният съвет се състои от 4 члена. Членовете на съвета са кметовете на общините – Самоков, Костенец, Ихтиман и Долна баня. Членовете на борда са избрани до изтичане на мандатите им. Представляващ сдружението е председателя на управителния съвет – Владимир Георгиев, кмет на Водещата община – Самоков.

Степента на съгласие на общините при вземането на решения от РСУО е сравнително висока при обсъжданията и вземането на решения на Общото събрание на РСУО.

Съгласно Решение на ОбС №661 по Протокол №17/17.12.2020г., Общинско предприятие „Регионален център за управление на отпадъците – Самоков“, прилага следните тарифи за приемане и третиране на битови отпадъци от общините в региона:

1) Цена за сепариране и депониране на смесени битови отпадъци за членове на

сдружението - 44,52 лв./тон плюс полагащите се за съответната година обезпечения и отчисления по реда на чл.60 и чл.64 от ЗУО; 2) Цена за депониране на смесени битови отпадъци за членове на сдружението - 28,64 лв. плюс полагащите се за съответната година обезпечения и отчисления по реда на чл.60 и чл.64 от ЗУО; 3) Цена за депониране на смесени битови отпадъци от външни клиенти /физически и юридически лица/ - 35 лв./тон плюс полагащите се за съответната година обезпечения и отчисления по реда на чл.60 и чл.64 от ЗУО; 4) Предаването на разделно събраните отпадъци от жители на Община Самоков в РЦУО е безплатно.

Оператор на регионалното депо е Общинското предприятие „Регионален център за управление на отпадъците – Самоков“ към община Самоков. Освен регионалното депо, операторът експлоатира и наличната в рамките на регионалния център инсталация за сепариране и инсталация за компостиране на зелени отпадъци.

4. Изводи

- Положителни са резултатите от дейността на РСУО, като е въведен регионален подход за управление на отпадъците в община Самоков, регион за управление на отпадъците - Костенец;
- Активността на участие на общините в заседанията на Общите събрания на РСУО е много висока, като почти всички общини участват редовно в заседанията;
- Наблюдава се висока степен на единомислие на общините при вземането на решения от РСУО;

5. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Вземане на решение от РСУО за извършване на подробно проучване и детайлна оценка на капацитета и работата на съществуващата сепарираща инсталация на РЦУО - Самоков за остойностяване на варианти за разширение на инсталацията и възможности за финансиране по ОПОС 2021 -2027;
- Взимане на решение от РСУО за извършване на проектиране изграждането на втора клетка на депото за битови отпадъци в рамките на РЦУО – Самоков, остойностяване на инвестицията и разглеждане на възможностите за кандидатстване за финансиране по ОПОС 2021-2027 г.

5. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Анализът трябва да даде отговор на следните въпроси:

- Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове; кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината; ясно ли са разграничени функциите между отделните звена;
- Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост;
- Кои са основните препоръки за оптимизиране на функциите и организационното структуриране на администрацията с цел подобряване на капацитета;

1. Информационно обезпечаване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани ведомствени нормативни документи:

- *„Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков (приета с Решение на ОбС №1060 по Протокол №29/20.07.2017г.,изм. и доп. с Решение №948/05.10.2018г. по адм. д. №482/2018г. на АССО);*
- *„Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет на община Самоков и взаимодействието му с общинската администрация“ (приет с Решение №41/18.12.2003г., изм. и доп. с реш. №1537/19.07.2018г. на ОбС – Самоков);*
- *„Устройствен правилник на общинската администрация“ (утвърден със Заповед №ЛС-288/15.03.2013г.);*

2. Функции за управление на отпадъците

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на институционален капацитет в общината във връзка с изпълнение на функциите, възложени ѝ съобразно нормативната уредба и поставените общински цели по отношение на политиката за управление на отпадъците.

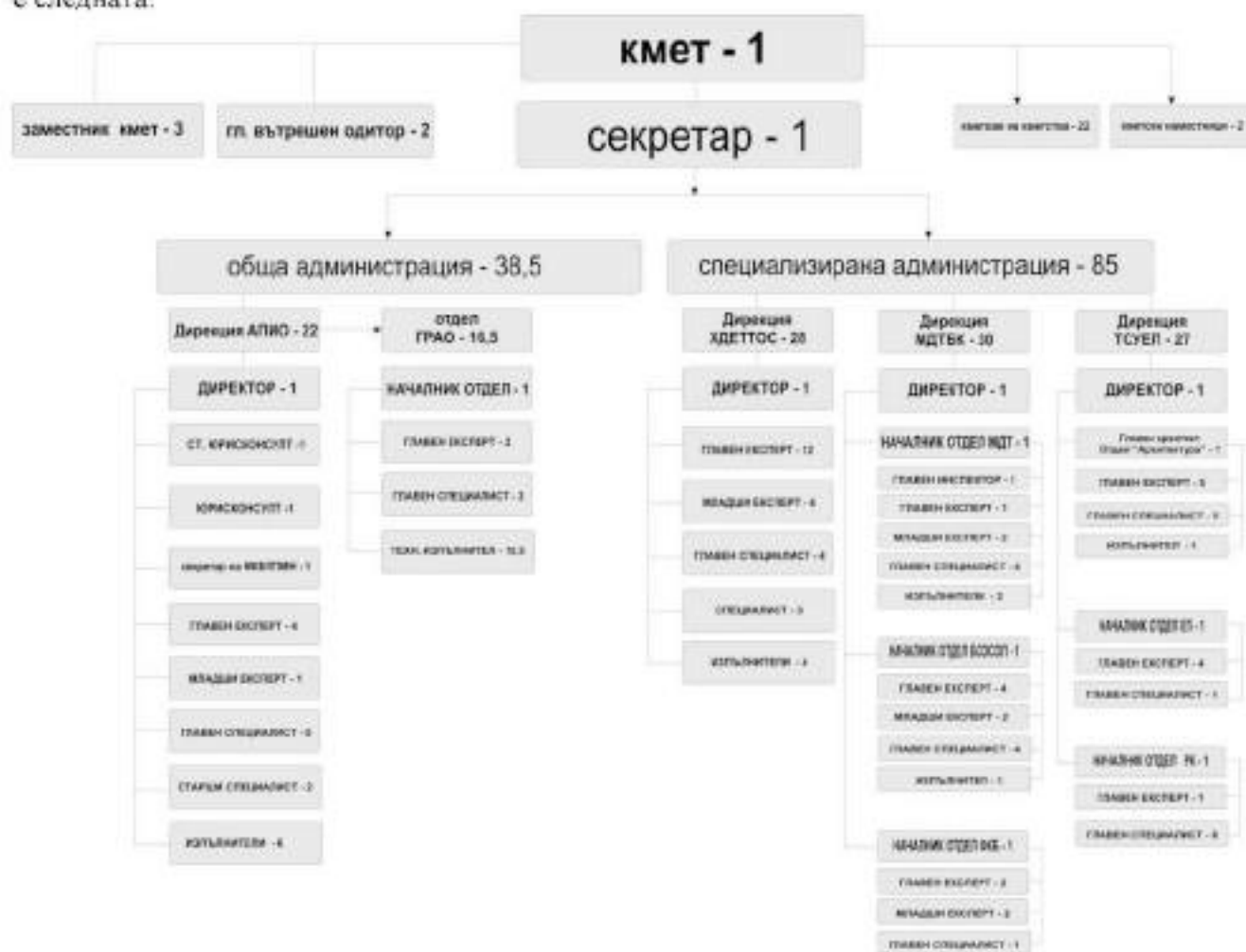
В община Самоков има утвърден от кмета със Заповед №ЛС-288/15.03.2013г. *„Устройствен правилник на общинската администрация“*, който ясно определя организацията на дейност и функционалните задължения на административните звена в общинската администрация на община Самоков, като в състава на общината влизат 28 населени места, в това число 24 кметства. В общината се избира общински съвет, кметове на кметства и кметски наместници, чиято дейност се подпомага от общинската администрация.

Общинската администрация - осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на общинския съвет, подпомага кмета на Общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му, извършва дейност по административното обслужване на физическите и юридическите лица. Според характера на дейността, която извършват, административните звена в общинската администрация са обособени в обща и

специализирана администрация. Общата администрация осигурява технически дейността на кмета и на специализираната администрация и извършва дейности по административното обслужване на физическите и юридическите лица. Специализираната администрация подпомага и осигурява осъществяването на правомощията на кмета на общината. Числеността на персонала на общинската администрация и на нейните административни звена е 154,5. Администрацията е организирана в четири дирекции и седем отдела:

- Дирекция „Административно-правно и информационно обслужване”
✓ Отдел „ГРАО”
- Дирекция „Териториално и селищно устройство и европейски програми”
✓ Отдел „Регулация и кадастър”
✓ Отдел „Европейски проекти”
✓ Отдел „Архитектура”
- Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост”
- Дирекция „Местни данъци и такси и бюджетен контрол”
✓ Отдел „Финансов контрол и бюджет”
✓ Отдел „Бюджетно счетоводство и отчитане средствата от европейски проекти”
✓ Отдел „Местни данъци и такси”

В община Самоков организационната структура на Общинската администрация е следната:

Структурните звена на общинската администрация участват в изготвянето и реализирането на проекти за привличане на средства за национални и международни програми и фондове, за развитие на инфраструктурата и подпомагане дейностите на общината, както и при разработване и реализиране на съвместни програми и проекти с неправителствени организации.

Кметът на общината - е едноличен орган на изпълнителната власт, упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. При осъществяване на дейността си кметът на общината се подпомага от заместник кметове. Кметът на общината, в случаите разрешени от закона, може да упълномощава или възлага със заповед на заместник- кметове, кметовете на кметства, кметските наместници, секретаря на общината и други служители от общинската администрация свои правомощия, като определя функциите им. Кметът на общината:

- Ръководи цялата изпълнителна дейност на общината;
- Насочва и координира дейността на специализираните изпълнителни органи;
- Назначава и освобождава от длъжност заместник-кметовете на общината, кметските наместници, ръководителите на звената на издръжка от общинския бюджет, началниците и служителите в общинската администрация, налага предвидените от закона дисциплинарни наказания;
- Организира изпълнението на общинския бюджет;
- Организира изпълнението на дългосрочните програми;
- Организира изпълнението на актовете на общинския съвет и внася в общинския съвет отчет за изпълнението им два пъти годишно;
- Възлага изпълнението на свои функции на кметовете на кметствата и районите, координира и осъществява контрол за целесъобразността и законосъобразността при тяхното изпълнение. Осъществява контрол по законосъобразността на актовете и действията на кметовете при изпълнение на техните правомощия и налага предвидените административни наказания;
- Утвърждава устройствения правилник на общинската администрация;
- Осъществява правомощия по придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество, невключено в капитала на общински фирми по ред и условия, регламентирани в Закона за общинската собственост;

Заместник кметът по местни данъци и такси и бюджетен контрол:

- Ръководи, организира и координира дейността на дирекция МДТБК и разработката на финансовата част на програми, проекти и документи за икономическата, здравната, образователната и социалната политика на Община Самоков;
- Координира и контролира финансовата част на дейностите, свързани със стопанската политика на общината, цените, търговията, стопанските услуги;
- Организира дейността по разработването, приемането и актуализацията на общинския бюджет и контрола по неговото изпълнение;

Заместник-кметът по „Териториално, селищно устройство и европейски програми“:

- Ръководи, организира и координира дейността на дирекция „Териториално, селищно устройство и европейски програми“ и разработката на урбанизационната и инвестиционна политика на Община Самоков;
- Контролира разработването на общите и подробните градоустройствени планове и на единна инфраструктура;

- Контролира разработването на целеви програми за строителство, водоснабдяване и канализация, благоустрояване и развитие на комуналните дейности в общината;
- Организира, ръководи и контролира дейностите по прилагане на подробните устройствени планове, одобрените инвестиционни проекти, разрешенията за строеж, както и по спазването на действащите нормативни актове за устройство на територията;
- Ръководи и контролира дейността на архитектурно-строителния контрол в общината и звеното „Строителен контрол“;
- Организира и контролира дейността по благоустрояване и хигиенизиране на общината;
- Участва в Експертния съвет към Община Самоков;
- Ръководи, организира и координира международни и европейски програми, проекти и документи за инфраструктурната, икономическата, здравната, образователната и социалната политика на Община Самоков;

Заместник-кметът по „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“:

- Организира и направлява дейностите, свързани с образованието, младежта и спорта;
- Организира и направлява дейностите, свързани със земеделските земи, земеделието и животновъдството на територията на общината;
- Организира дейността по управлението, придобиването и разпореждането с общинска собственост и контролира нейното стопанисване. Организира и контролира отчуждаването на недвижими имоти и обезщетяването на правоимащите;
- Контролира разработването и реализирането на политиката на общината в сферата на екологията, енергийната ефективност, търговията и туризма;
- Контролира администрирането на търговията с отпадъци и отломки от черни и цветни метали;
- Координира дейността по превенция и контрол по спазване на законовата и подзаконовата нормативна уредба в областта на търговията, туризма и екологията;
- Контролира съвместната работа с държавните администрации в областта на търговията, туризма и екологията;
- Контролира подготовката и участва във вземането на решения по въпросите на търговията, туризма, транспорта и екологията;

Кметът на кметство – изпълнява бюджета на общината в частта му за района или кметството, организира провеждането на благоустройствени, комунални и други мероприятия. Приема мерки за подобряване и възстановяване на околната среда и организира охраната на полските имоти. Организира изпълнението на актовете на общинския съвет и на кмета на Общината, отнасящи се до територията и гражданите на района или кметството.

Кметските наместници - организират провеждането на благоустройствени, комунални и други мероприятия. Упражняват контрол за законосъобразното използване и отговарят за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място. Предприемат мерки за подобряване и възстановяване на околната среда, организират охраната на полските имоти в

землището на населеното място. Отговарят за спазването на наредбите на общинския съвет на територията на населеното място.

Секретарят на общината – организира и отговаря за дейността на общинската администрация, условията на работата на служителите и информационно-техническото обезпечаване на дейността им. Организира деловодното обслужване, документооборота и общинския архив, както и отговаря за дейността на звената по гражданска регистрация и административно обслужване. Отговаря за разгласяването и обнародването на актовете на общинския съвет и на кмета на общината. Организира развитието на партньорски отношения с общини от страната и чужбина и с неправителствени организации.

Вътрешният одит - подпомага общинската администрация за постигане на целите ѝ, като идентифицира и оценява рисковете на организацията. Оценява адекватността и ефективността на системите за финансово управление и контрол по отношение на идентифицирането, оценяването и управлението на риска от ръководството на организацията; съответствието със законодателството, вътрешните актове и договорите; надеждността и всеобхватността на финансовата и оперативната информация; ефективността, ефикасността, икономичността на дейностите; опазването на активите и информацията; изпълнението на задачите и постигането на целите. Дава препоръки за подобряване на дейностите в организацията.

Структурни звена на общинската администрация:

- *Дирекция „Административно-правно и информационно обслужване“* (включва следните длъжности – директор, старши юрисконсулт, юрисконсулт, секретар на МКБППМН, главни експерти - 3 бр., младши експерт - 1 бр., главни специалисти - 5 бр., старши специалисти - 3 бр., изпълнители - 6 бр., началник отдел „ГРАО“, главни експерти - 2 бр., главни специалисти - 3 бр., технически изпълнители - 10,5 бр.) - приема и регистрира входящата служебна кореспонденция към адресатите, извежда и изпраща по предназначение изходящата кореспонденция и извършва външна и вътрешна куриерска дейност. Систематизира и съхранява документите и другите материали на администрацията в съответствие с изискванията на Закона за националния архивен фонд и наредбата за вътрешния оборот на електронни документи и документи на хартиен носител в администрациите. Оказва правна помощ за законосъобразното осъществяване на правомощията на кмета на общината, осигурява процесуалното представителство пред органите на съдебната власт, изразява становища и разработва предложения за решаване на правни проблеми, свързани с функциите на областната администрация. Осъществява методическа помощ и координация по отношение на правното обслужване на дейностите на специализираната администрация и осигурява съответствието на изготвяните актове с действащото законодателство. Обезпечава информационното осигуряване на администрацията. Организира, осигурява и осъществява връзките на общината с правителствени, политически, обществени и граждански организации и населението на общината. Поддържа в актуално състояние масивите на ГРАО и регистрите на населението в общината. Осигурява и обслужва дейността на общинския съвет. Осъществява организационното и техническо обслужване на кметствата;
- *Секретар на МКБППМН* - организира и координира цялостната дейност на МКБППМН в общината. Подготвя отчетния доклад за дейността на МКБППМН за календарната година, попълва образците по НСИ;

- *Дирекция „Териториално-селищно устройство и европейски програми”* (включва следните длъжности – директор, началник отдел – 3 бр., главен експерт - 9 бр., главен специалист - 13 бр., техн. изпълнител – 1 бр.) - осъществява дейностите за изпълнение на функциите на кмета на общината по устройство на територията. Изготвя анализи, прогнози, становища и обзори на инвестиционната политика. Извършва предпроектни проучвания и разработки по инвестиционни проекти на общината, за които се търсят външни инвестиции за финансиране. Ръководи и отчита извършените строителни и ремонтни дейности на територията на общината. Разработва инвестиционни проекти и доклади, свързани с политиката на общината и реализацията на стратегията ѝ за развитие. Води регистър на заповедите за одобрение на действащите планове на населените места, местности, вилни зони, както и на заповедите за одобрени и влизащи в сила ПУП, ЧИРП, ЧИРЗП, ОУП, ТУП. Осъществява своевременното отразяване на всички настъпили регулационни, застроителни, кадастрални и др. промени в действащите планове. Извършва технически услуги;
- *Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост”* (включва следните длъжности – директор, главни експерти - 12 бр., младши експерти – 3 бр., главни специалисти – 5 бр., изпълнители – 4 бр., специалисти - 3 бр.) - осигурява правните и фактическите действия по придобиването, разпореждането и управлението на общинската собственост; организира и координира изпълнението на задачите в областта на общинското горско стопанство. Осъществява действията по съставянето на актовете за общинска собственост, отписването на имоти - общинска собственост и отбелязването във вече съставени актове; води актовете книги и регистрите на имотите. Осигурява контрол върху търговията и туризма, както и приходите на общината от тези дейности. Организира и координира ефективното използване на енергийните ресурси. Разработва и ръководи провеждането на екологична политика на територията на общината; Дирекцията участва в разработването, провеждането и контрола на мероприятията, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на общината; Координира дейността на общинската администрация в областта на екологията с РИОСВ, РЗИ, БАБХ, РДНСК, РДВР; Контролира екологичното състояние на общината; Изготвя и контролира ефективността на системата за управление на отпадъците; Осъществява контрол за дейността по сметопочистването и сметоизвозването; Участва в изготвянето на графици за измиване на улици и площади, метене, снегопочистване, сметоизвозване и др., както и контролира тяхното изпълнение; Упражнява редовен контрол по опазване на чистотата и зелените площи, стопанисване на зелените площи от граждани, физически и юридически лица; Разяснява, предупреждава и осведомява широката общественост по отношение на всички дейности, намерения и последствия, спрямо компонентите на околната среда и проблемите, свързани с тях, чрез всички средства за масова информация; Подготвя програми и провежда политиката на Общината в сферата на екологията и осъществява мероприятията по опазването на околната среда, съгласно изискванията на нормативната база - събиране и анализиране на данни, подготовка на отчети, доклади, програми и други мероприятия, свързани с опазването на околната среда, включително управление на отпадъците;

- *Дирекция „Местни данъци и такси, бюджет и контрол“* (включва следните длъжности – директор, началник отдели – 3 бр., главни експерти - 7 бр., главен инспектор - 1 бр., младши експерти - 4 бр., главен специалист - 9 бр., изпълнители - 5 бр.) - изготвя проектобюджета за следващата бюджетна година. Осъществява предварителен финансов контрол по законосъобразността на поеманите финансови задължения и извършваните разходи в Община Самоков. Контролира и анализира разходването на предоставените бюджетни и други средства, както и събирането и трансфера на приходите. Контролира прилагането, актуализирането и развитието на Системата за финансово управление и контрол. Организира администрирането на местните данъци и такси. Систематизира информацията за търговските дружества, в които общината е собственик на акции или дялове от капитала;

Секретарят на общината или упълномощен от него служител с ръководни функции може да определи и допълнителни изисквания с длъжностните характеристики. Ръководителите на административните звена ръководят, организират, контролират, координират, отчитат и носят отговорност за дейността на структурното звено.

Кметът на общината е отговорен за изпълнение на дейностите по управление на отпадъците, съгласно глава втора, Раздел III „Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация“ на ЗУО. Тези дейности са делегирани от него на Заместник-кметът по „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост“ и на кметовете на кметства на населените места и кметски наместници в общината и на служители в Специализираната администрация *Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“*.

В общината няма създадено специализирано звено инспекторат, което да осъществява контролни функции – както във връзка със спазване на националната и общинската нормативна уредба за отпадъците, така и по изпълнение на други общински наредби. Тези функции се изпълняват от упълномощените със заповед на кмета длъжности лица от администрацията, които извършват контрол за недопускане на големи отклонения от съществуващата организация за събиране, транспортиране и обезвреждане на отпадъците, както и правят предложения за подобряване на организацията. Актове се съставят и от представители на РИОСВ – София, за замърсени терени и неправомерно изхвърляне на отпадъци и за нарушения на наредбите, приети от Общинския съвет – Самоков. В общината няма регистър на обектите подлежащи на контрол и ел. регистър /актова книга, нито на интернет страницата на общината е публикувана информация за обектите подлежащи на контрол, нито какви са констатираните нарушения от извършения контрол, информация за съставени протоколи и актове при установяване на административни нарушения и наложените санкции. На интернет-страницата на общината няма „зелен телефон“, предоставена е възможност за свързване с общинската администрация за подаване на сигнали във всички сфери от обществеността, в т.ч. и за нарушения в областта на управление на отпадъците и околната среда.

В раздел втори „Права и задължения на кмета на общината“ в *„Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“* са описани конкретните задължения и отговорности на органите на местно ниво, които са в съответствие с глава втора, раздел III „Задължения на органите на местното самоуправление и местната администрация“ на ЗУО, като разпоредбите в наредбата

са хармонизирани с националното законодателство в областта на управление на отпадъците.

В приетият в общината *„Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет на община Самоков и взаимодействието му с общинската администрация“* е делегирана дейността на постоянната общинска *„Устройство на територията и екологията“*, която е постоянна оперативна структура към Общинския съвет. Всички въпроси, касаещи управлението на отпадъците на територията на общината се внасят за обсъждане от комисията.

Информационните кампании на общинско ниво, относно повишаване на общественото съзнание, за осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за предотвратяване, разделно събиране на отпадъците и ефективно използване на ресурсите.

3. Състояние на човешките ресурси с възложени функции за управление на отпадъците

Община Самоков е развила добър капацитет в областта на управление на отпадъците. Възложените с нормативната уредба правомощия и задължения на кмета на общината са напълно обезпечени чрез функциите на административните звена в общинската администрация. Разпределението на функциите в общинската администрация е ясно и няма припокриване на функции както в хоризонтален, така и във вертикален аспект.

Общината прилага много добра практика на комбинация от няколко подхода за организация и изпълнение на дейностите - чрез общинска администрация, чрез договори с изпълнители по реда на ЗОП и чрез договори с колективни организации за оползотворяване и с лица с разрешителни по ЗУО за дейности с отпадъци.

Квалификацията на служителите в общинската администрация е подходяща за изпълнение на възложените дейности в областта на управление на отпадъците. Ежегодно общината прилага мерки за повишаване на квалификацията чрез участие в специализирани обучения. Не се наблюдават проблеми, свързани с текучество или затруднения при набиране на персонал. В количествено отношение, броят на служителите в звената за управление на отпадъците е недостатъчен, особено за обезпечаване на контролната дейност.

Община Самоков следва да въведе единна информационна система за управление на отпадъците, която да обхваща всички процеси и да позволява автоматизирано въвеждане и управление на данните, улеснявайки изготвянето на отчети, справки и др. Необходимо е също общината да планира периодично набиране на качествена информация чрез провеждане на анкети сред населението или друга форма относно равнището на удовлетвореност от предоставяните услуги по управление на отпадъците.

Политиката за повишаване на професионалната квалификация на служителите в Дирекция *„Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“* се изпълнява от директора на дирекцията, който внася предложение пред кмета на общината по подбора и разпределянето на кадрите, повишаването на служителите в дирекцията и налагането на наказания. Атестацията на персонала се провежда съобразно изискванията на нормативната уредба, като се идентифицират бъдещи потребности от повишаване на квалификацията им. Квалификацията на

служителите в Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост” е добра, експертите са с висше образование.

4. Материално-техническа и информационна обезпеченост

Материално-техническата и информационната обезпеченост на общата и специализираната администрация в община Самоков е на добро ниво. Служителите разполагат с необходимите помещения, офис оборудване, техника, специализиран хардуер и софтуер за изпълнение на дейностите и услугите в областта на управление на отпадъците. За достатъчна мобилност на лицата при извършване на контролните дейности в общината е необходимо наличието на автомобил за извършване на проверките.

5. Изводи

- Община Самоков има опит и достатъчен административен капацитет, относно разработването на нормативни актове и програми;
- Организацията на дейността и функционалните задължения на административните звена в общинската администрация на община Самоков е ясно определена в „Устройствен правилник на общинската администрация”;
- Регламентирани и разграничени са функциите, както и отговорностите и задълженията на Общинската администрация по управление на отпадъците в местната нормативна уредба, не се забелязва припокриване както в хоризонтален, така и във вертикален аспект;
- Заместник-кметът по „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост” - ръководи, организира и контролира дейностите на Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост” от Специализираната администрация, което е административното звено, отговорно за дейностите по управление на отпадъците в общината;
- В общината няма създадено специализирано звено инспекторат, което да осъществява контролни функции – както във връзка със спазване на националната и общинската нормативна уредба за отпадъците, така и по изпълнение на други общински наредби. Тези функции се изпълняват от упълномощените със заповед на кмета длъжностни лица от администрацията;
- За подобряване административният капацитет и за да бъдат актуално информирани, относно последните промени в нормативната уредба, служителите на общинската администрация периодично участват в семинари-обучения;
- На интернет-страницата на общината няма „зелен телефон“, предоставена е възможност за свързване с общинската администрация за подаване на сигнали във всички сфери от обществеността, в т.ч. и за нарушения в областта на управление на отпадъците и околната среда;
- Материално-техническата и информационната обезпеченост на общата и специализираната администрация в община Самоков е на добро ниво;
- Информационните кампании на общинско ниво, относно повишаване на общественото съзнание, осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на

комуникационна общинска стратегия за предотвратяване, разделно събиране на отпадъците и ефективно използване на ресурсите;

6. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Увеличаване броя на експертите в *Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост“* с цел увеличаване на административния капацитет и подобряване на контрола в областта на управление на отпадъците;
- Провеждане на систематизирани обучителни програми и семинари-обучения за подобряване на административния капацитет в областта на управлението на отпадъците;
- Делегиране на отговорности на конкретно лице от администрацията за изготвяне на ел. регистър /актова книга за констатирани нарушения от извършвания контрол и съставените протоколи и актове за установяване на административните нарушения и наложените санкции, като се отразяват резултатите от проверките, дадените предписания за отстраняване на нарушенията и сроковете за това и за резултатите от проверките за изпълнение на дадените препоръки и публикуване на интернет страницата на общината;
- Осигуряване на автомобил за извършване на проверки и достатъчна мобилност на лицата при извършване на контролни дейности;
- Въвеждане на „зелен телефон“ за подаване на сигнали от обществеността, относно нарушения в областта на управление на отпадъците и околната среда;
- Необходимо е разработване на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците;

6. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

Анализът трябва да даде отговор на следните въпроси:

- Какво е съществуващото състояние по отношение на закриването, рекултивацията и последващия мониторинг на общинското депо за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;
- Необходими ли са допълнителни мерки за изпълнение на изискванията на националното законодателство относно депото за отпадъци с преустановена експлоатация на територията на общината;

1. Информационно обезпечаване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните документи:

- Част „Мониторинг и след експлоатационни грижи“ към Работен проект „Закриване и рекултивация на старо депо за твърди битови отпадъци на община Самоков“;

2. Съществуващо състояние

Старите замърсявания с отпадъци са ползвани площадки с изменения в качеството на компонентите на околната среда /почва, повърхностни и подземни води, флора и фауна/ до степен, водеща до риск за човешкото здраве. На територията на община Самоков старите замърсявания са в резултат от локални /изоставени незаконни/ неорганизираны сметища (струпване на всякакъв вид отпадъци, най-вече битови и строителни) около населените места. Образуват се периодично и своевременно се почистват. Една от причините за тяхното образуване е недостатъчната екокултура и липсата на отговорно отношение и екологично възпитание на жителите в общината, които спомагат за неконтролираното изхвърляне на отпадъци и за възникването на локални замърсявания и нерегламентирани сметища около дерета на реки, покрайнини на населени места, зони за крайградски отдих, селскостопански пътища и др. Най-често на неразрешени места се изхвърлят смесени битови отпадъци (покъщнина, отпадъци от различен характер, вкл. и опасни), като и отпадъци от строителни и ремонтни дейности, животински отпадъци, разкомплектовани моторни превозни средства и др.

В съответствие с Програмата за прилагане на Директива 1999/31/ЕС за депониране на отпадъците, след въвеждане в експлоатация на Регионалното депо за отпадъци на общините Самоков, Долна баня, Костенец и Ихтиман. Община Самоков е извършила почистване и закриване на всички съществуващи незаконни сметища за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания.

В чл. 112 на ЗУО се регламентира обхвата на контролните правомощия на общините, като кмета на общината или оправомощено от него длъжностно лице контролира изоставянето на битовите отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне. Кметът на общината организира и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци на територията на общината.

До въвеждането в експлоатация на Регионалното депо за отпадъци от общините Самоков, Долна баня, Костенец и Ихтиман, смесените битови отпадъци от населените места в общината се депонираха на старото общинско сметище в м. местност “Катранджия”, на около 4 км от центъра на гр. Самоков. От 2016г. смесените битови

отпадъци от населените места в общината се депонират на Регионалния център за управление на отпадъците – Регионално депо за отпадъци на общините Самоков, Долна баня, Костенец и Ихтиман.

Община Самоков изпълнява мерки за привеждане и поддържане на старото общинско депо в съответствие с изискванията на „Наредба №6 от 27 август 2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци“ (обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013г.). В тази насока община Самоков е подписала Договор с ПУДООС за финансиране на техническата рекултивация по проект „Закриване и рекултивация на старо депо за твърди битови отпадъци на община Самоков“. През м. Юни 2021 г. е приключена техническата рекултивация на старото депо. Съгласно проекта след изпълнението на техническата рекултивация е предвидено изпълнение на биологична рекултивация на старото сметище гр. Самоков със срок на изпълнение 36 месеца. Средствата за изпълнение на биологичната рекултивация се осигуряват от бюджета на общината. Към октомври 2021 г. е изпълнено оформяне и засаждане на растителност и е започнат периода на отгледните грижи – първа година. Остават в изпълнение отгледните грижи през следващите две години.

Разработеният проект „Закриване и рекултивация на старо депо за твърди битови отпадъци на община Самоков“, включва част „Мониторинг и след експлоатационни грижи“. Целта на плана за контрол и мониторинг на депата е да осигури минималните изисквания за мониторинг, които трябва да се провеждат, за да се провери, че системите за защита на околната среда функционират в съответствие с предназначението им.

Мониторингът включва минималните изисквания, необходими за наблюдение и контрол в съответствие с изискванията на проекта, включително за осигуряване опазването на компонентите на околната среда чрез горния изолиращ екран и газоотвеждаща система.

Системата за контрол и мониторинг включва следните наблюдавани елементи: състояние на тялото на депото /топографията му/, емисионни данни, газови емисии, метеорологични данни. Съгласно проекта мониторинг се извършва на следните параметри: метеорологични данни, подземни води, инфилтрат, повърхностни води, сметищен газ, почви, деформации на тялото на депото.

Метеорологични данни за района, в който е разположено депото се извършва съгласно Приложение №3 на Наредба №6 от 2013г, като данните могат да се събират от собствени наблюдения и измервания или по данни от поставена за тази цел хидрометеорологична станция. Измерват се показателите – количество валежи, температура, посока и сила на вятъра, изпарения, атмосферна влага.

Мониторинг водите, инфилтратата и газовете – Вземането на проби от подземни води се извършва съгласно стандарт БДС EN ISO 5667 - 11. Параметрите, които ще се анализират в пробите от подземни води, се определят от очаквания състав на инфилтратата от депото и качеството на подземните води. При избора на параметрите за анализ се отчита тяхната подвижност в подземните води в зоната на депото. Мониторингът на газа е представителен за всеки участък от депото. Честотата на пробата е на всеки 6 месеца.

Вземането на проби и определянето на обема и състава на инфилтратата е съгласно „Общото ръководство за вземане на проби“, БДС EN ISO 5667-1. Мониторинговият пункт е резервоара за инфилтрат. Следят се следните параметри: амоний, фосфати, нитрати, нитрити, кадмий, олово, хлориди, желязо, мед, никел, цинк, селен, рН, натрий, калций, магнезий, цианиди и електропроводимост.

Съгласно Наредба № 1 от 11.04.2011 г. за мониторинг на водите: „Местата за мониторинг на повърхностните води, показателите и емисионните ограничения се определят в разрешителното за ползване на воден обект, като измервания се извършват в най-малко един пункт за мониторинг над депото срещу течението и един - след депото, по посока на естествения поток на повърхностните води. Определянето на състава и обема на повърхностните води може да се извършва и на по-дълъг период (при постоянни води), но не по-малко от един път годишно“. Точките за мониторинг на повърхностните води са четири. Мониторингът на повърхностните води се извършва на период от 6 месеца. Мониторингът на водите предвижда трайно маркиране на контролни точки и двукратно опробване в рамките на годината. Продължителността е 30 години, с оглед получаване на представителна поредица от данни за последователни хидроклиматични годишни цикли.

Мониторинг на газовите емисии се извършва чрез три мониторингови пункта. Наблюдаваните параметри за контрол са: CH₄, CO₂, O₂, H₂S, H₂. Ефективността на газовата система трябва да бъде проверявана постоянно. Изградени са три броя газови кладенци, което е съобразено с изискванията на Наредба №6, съгласно която кладенците се разполагат на 50 до 100 м един от друг.

Мониторинг за опазване на подземни води - мониторинг за опазване на подземните води ще осигури информация за застрашените от замърсяване подземни води, резултат от неправилно съхраняване на отпадъците. Подземните води ще се наблюдават чрез 3 броя мониторингови кладенци, с дълбочина 15м. Изследваните показатели са по пълната програма за изследваните показатели, с които се открива мониторинга на подземните води. В следствие в зависимост от необходимостта броят на изследваните показатели ще се актуализира. След закриването на депото нивото на подземните води и актуализиран списък от химични показатели ще се следи на всеки 6 месеца в продължение на 30 години. Вземането на проби от подземни води се извършва съгласно стандарт БДС ISO 5667-11. Параметрите, които ще се анализират в пробите от подземни води, се определят от очаквания състав на инфилтратата от депото и качеството на подземните води на съответната територия. При избора на параметрите за анализ се отчита тяхната подвижност в подземните води в зоната на депото. Следят се следните показатели: ниво на подземните води и състав на подземните води (концентрация на разтворен кислород, амониев йони, фосфати, хлориди, желязо (общо), арсен, кадмий, хром-общ, мед, никел, олово, цинк, селен, нитрити, нитрати, сулфати, рН, манган, натрий, калций, магнезий, перманганатна окисляемост, твърдост (обща), цианиди, електропроводимост).

Мониторинг на почвите - собствения мониторинг на почвите ще се изпълнява в границите на депото. Мониторинговите пунктове за почвени проби са три. Следят се показатели като: активна реакция (рН), нефтепродукти, арсен, кадмий, мед, олово, като периодичността на отчитане на данните е веднъж на три години. При пробовземането ще се спазват изискванията, посочени в чл.5, ал.3 от Наредба №3/2008 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите.

Мониторинг за състояние на тялото на депото (топографията на депото) – установява се поведение (слягания) на повърхността на тялото на депото. Мониторингът за състоянието на депото се осигурява след изпълнението на рекултивацията чрез изграждане на един дълбочинен изходен репер и 10 броя наблюдавани репера. Разположението обхваща максимално зоните на евентуални деформации. Реперите са разположени в зоната на деформации на депото. Изходният репер е ситуиран извън зоната на деформации. Контролира се: поведение (слягания) на повърхността на тялото на депото – на всеки 12 месеца.

В тази насока е необходимо осигуряване на лице от общинската администрация, което да отговаря за осъществяване на следексплоатационните грижи и мониторинг на рекултивираното депо, съгласно нормативните изисквания.

Необходимо е да се предвидят средства за изпълнението на програмата за мониторинг на рекултивираното депо.

3. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с пестициди

На територията на общината няма направено подробно изследване върху състоянието на почвите и тяхната степен на разрушаване и замърсяване. Намаляване на риска за околната среда и човешкото здраве, произтичащ от съхранението на препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност е от съществено значение за екологичния баланс в общината. На територията на община Самоков има излезли от употреба опасни отпадъци (пестициди), които се съхраняват в 6 броя ББ кубове в гр. Самоков. Наличен е договор от 01.04.2008 г. между община Самоков и БСПФ „Проджект 4“ ЕАД за екологосъобразно управление на опасни отпадъци – негодни за употреба пестициди, които от своя страна са сключили договор с „Балбок Инженеринг“ АД за транспортирането и обезвреждането им.

4. Изводи

- В общината се осъществява контрол за предотвратяване използването на закритите локални замърсявания, както и възникването на нови;
- Всички съществуващи сметища, разположени на територията на община Самоков са с преустановена експлоатация и са почистени;
- Смесените битови отпадъци от населените места в общината се депонират на Регионално депо за отпадъци на общини Самоков, Долна баня, Костенец и Ихтиман;
- Община Самоков е подписала Договор с ПУДООС за финансиране на техническата рекултивация по проект „Закриване и рекултивация на старо депо за твърди битови отпадъци на община Самоков“. През м. Юни 2021г. е изпълнена техническата рекултивация по проекта за закриване на старото депо. Към м. октомври 2021г. е изпълнено оформяне и засаждане на растителност и е започнат периода на отгледните грижи – първа година. Остават за изпълнение отгледните грижи през следващите две години;

5. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Необходимо е осигуряване на лице от общинската администрация, което да осъществява следексплоатационните грижи и мониторинг на рекултивираното депо, съгласно нормативните изисквания;
- Необходимо е да се предвидят в бюджета необходимите средства за осъществяване на изисканите съгласно действащото законодателство дейности за мониторинг;
- Необходимо е завишаване на контрола от страна на общината за недопускане образуването на локални замърсявания на околната среда с битови и строителни отпадъци от домакинствата.

7. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ” И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА”
--

Анализът трябва да даде отговор на следните въпроси:

- Прилага ли се принципа „Замърсителят плаща” е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191) и за кои отпадъчни потоци;
- Прилага ли се принципа "Разширена отговорност на производителя".

1. Информационно обезпечаване на анализа

За целите на настоящият анализ са използвани следните информационни източници:

- Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” към „Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г.”;
- „Наредба №12 за определяне на размера на общинските такси и цени на услуги“ (приета с Решение на ОбС №1099/15.12.2005г.,... доп. и изм. с Решение на ОбС №1095/28.10.2021г.);

2. Същност на принципите „Замърсителят плаща” и „Разширена отговорност на производителя”

Анализът има за цел да очертае основните схеми за управление на отпадъците и прилагането им на местно ниво, както и да изясни налице ли е ефективното прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”.

Анализът на прилаганите схеми за управление на отпадъците, в т.ч. формите на управление и възлагане на услугите в разглежданата област в общината, е осъществен през призмата на два основополагащи принципа на европейската и националната екологични политики, в т.ч. и политиките по управление на отпадъците.

Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви) (изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща”, така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя”, които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща” е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл.191). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- Причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- Причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- Разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- Разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците;

Принципът „Разширена отговорност на производителя” (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото

въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането за:

- Предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- Проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- Развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти;

Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- Изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;
- Осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига;

3. Схеми за управление на отпадъците

Отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги

Потоци отпадъци, за които по принцип се прилага схемата са - производствени отпадъци, включително производствени опасни отпадъци; болнични отпадъци; ПСБ/ПСТ; утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО).

Тази схема не е предмет на настоящия анализ.

Схема „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата - тази схема се прилага в общината и е предмет на настоящия анализ.

Към момента на разработване на НПУО съгласно националното законодателство в схемата поетапно са включени следните масоворазпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки - от 2004г.;
- Отпадъци от ИУМПС - от 2005г.;
- Отпадъци от ИУЕЕО - от 2006г.;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти - от 2006г.;
- Отпадъци от НУБА - от 2006г.;
- Отпадъци от гуми - от 2011г.;

Същност на схемата

При тази схема за РОП лицата, пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО за:

- Постигане на количествените цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на МРО, определени в Наредбите за всеки вид МРО;
- Съдържанието на опасни вещества в продуктите, които пускат на пазара;
- Етикетиране и маркировка;
- Разходите за управление на МРО, които се образуват след употребата на съответните продукти;

Домакинствата и различните организации, предприятия и институции, които в резултат на употребата на продукти образуват МРО, са длъжни да спазват правилата за разделно събиране и изхвърляне на определените за това места МРО.

РОП може да се осъществи по два начина от задължените лица:

- Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО;
- Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО;

Законодателството предоставя възможност на задължените в схемата лица да заплатят продуктова екотакса в държавен екологичен фонд – ПУДООС, вместо да реализират отговорността си чрез колективна система или индивидуално изпълнение. Продуктовата екотакса е нарастваща в годините от въвеждането на схемата.

Организациите по оползотворяване и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си са длъжни:

- Да получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като ОО или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване, както и осъществяване на информационни кампании за обществеността;
- Да създават системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци в съответствие с изискванията на нормативната уредба. Въвеждането на депозитни системи е доброволен инструмент както за схемата за РОП, така и за всички схеми за управление на отпадъците, които се прилагат в страната. Депозитни системи в страната се прилагат основно за бутилки от бира, пластмасови касетки за транспортиране на напитки и палети;
- Да изпълняват програмата за управление на МРО, която са представили в МОСВ като условие за получаване на разрешителното и осъществяване впоследствие на дейността и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;
- Да осъществяват информационни кампании за обществеността;
- Да представят информация, доклади и отчети пред МОСВ и ИАОС;
- За Организациите по оползотворяване (ОО) на отпадъци от опаковки – задължение е да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места;

ОО е юридическо лице, регистрирано по Търговския закон или съгласно националното му законодателство, което не разпределя печалба и което управлява и/или самостоятелно извършва дейностите по разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на МРО. ОО могат да извършват сами дейностите по разделно събиране, оползотворяване и рециклиране на МРО и/или да сключват договори за осъществяване на тези дейности с лица, които притежават площадки, техника и инсталации, както и оторизация по закон да извършват такива дейности.

Друг е въпросът, че в по-малките населени места е трудно договориране участието на ОО поради факта, че за ОО не е икономически изгодно обслужване на система за разделно събиране в тези населени места. В ЗУО няма изискване за покриване задължително на определени райони от ОО.

ЗУО налага изисквания към крайните дистрибутори (магазините, в които продуктите се продават на крайните потребители) задължително да приемат излезли от употреба продукти от същия вид по време на цялата продължителност на работното време на магазините, без да се изисква заплащане от лицата, които изхвърлят разделно събраните МРО. Въпреки това изпълнението на тези изисквания в голяма част е формално и на практика не се осъществява поради занижен контрол от страна на компетентните органи на национално ниво.

МОСВ поддържа публични регистри на ОО и на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, включително се публикува информация за тези от тях, които са изпълнили и които не са изпълнили годишните цели за рециклиране и оползотворяване, поотделно за всеки поток МРО. Разпределението на ОО към 2021г. според специфичния поток МРО е както следва, съгласно данни от сайта на МОСВ:

- **отпадъци от опаковки** – 4 ОО: „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД, „БУЛЕКОПАК“ АД, „ЕКО ПАРТНЪРС БЪЛГАРИЯ“ АД, „ЕКОБУЛПАК БЪЛГАРИЯ“ АД;
- **ИУМПС** – 4 ОО: „БЪЛГАРСКА РЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ“ АД; „АУТОРЕК“ ЕАД, „БЪЛГАРСКА ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА АВТОМОБИЛИ“ АД, „ЕКО МОБИЛЕ“ АД;
- **ИУЕЕО** – 7 ОО: „ГРИЙНТЕХ БЪЛГАРИЯ“ АД, „ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД, „НАЦИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ ПО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ (НООРО)“ АД, „ТРАНСИНС ТЕХНОРЕЦИКЛИРАЩА КОМПАНИЯ“ АД; „ЕКОБУЛТЕХ“ АД, „ЕЛЕКТРООПОЛЗОТВОРЯВАНЕ“ ЕАД; „ТЕНЕКО РЕЦИКЛИНГ“ ЕООД;
- **НУБА** – 9 ОО: „ЕКОБАТЕРИ“ АД; „РЕКОБАТ“ АД; „НУБА РЕЦИКЛИРАНЕ“ АД; „ТРАНСИНС БАТЕРИ“ ООД; „ЕКОБУЛБАТЕРИ“ АД; „НОРД ЕЛРЕЦИКЛИНГ“ АД; „БАТЕРИ РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД; „ЕКО БАТ БЪЛГАРИЯ“ АД; „НАЦИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ ПО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И РЕЦИКЛИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ“ (НООРО) АД;
- **отработени масла и отпадъчни нефтопродукти** – 7 ОО: „ОЙЛ - РЕЦИКЛЕЙШЪН“ ЕООД; „ЛУБРИКА - ЕКОЛОГИЧНИ ДЕЙНОСТИ“ ЕООД; „ЕКОВИВЕЙС ОЙЛ“ АД; „НАЦИОНАЛНА КОМПАНИЯ ЗА СЪБИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА“ ООД; „НОРД МАСЛА“ ЕАД; „ЕКО ОЙЛ РЕСУРС“ ЕООД; „АЛФА РИСАЙКЛИНГ“ ООД;
- **ИУГ** – 5 ОО: „ГУМИРЕК“ ЕАД; „ЕКОМЕДИАНА - 2010“ АД; „ТРАНСИНС АВТОРЕЦИКЛИРАЩ КОНСОРЦИУМ“ АД; „ЕКО ЕН РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД; „ГУМИ РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД;

Съгласно нормативната уредба в страната, общините имат само някои ангажименти в схемата за РОП, отнасящи се основно до определяне на местоположението на съдовете за разделно събиране на потоците МРО.

РИОСВ имат компетенциите да проверяват и изпълнението на задължените в схемата лица, които пускат на пазара ЕЕО, батерии и акумулатори, масла и гуми, да се регистрират в публичните регистри на ИАОС.

Изисквания и стимули във връзка с йерархията на отпадъците

Наредбите за МРО поставят и допълнителни изисквания, свързани с йерархията на отпадъците, в допълнение към задължителните количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване, като например:

- При проектирането, производството и разпространението на опаковките да се позволи многократната им употреба или оползотворяването им, включително чрез рециклиране;
- Забрана за депонирането, изгарянето без оползотворяване на енергията и/или обезвреждането по какъвто и да е друг начин на отпадъци от опаковки, които могат да бъдат рециклирани и/или оползотворени по друг начин, на територията на страната;
- По отношение на отработените масла приоритет е даден на регенерирането пред другите методи на третиране;
- Производителите на батерии и акумулатори да предприемат мерки при проектирането и производството им за:
 - улесняване на предварителното третиране, оползотворяването и рециклирането на негодните за употреба батерии и акумулатори;
 - подобряване качеството на батериите и акумулаторите с оглед ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл;
 - намаляване съдържанието на опасните вещества за сметка на съдържанието на по-малко замърсяващи вещества, особено като заместители на живака, кадмия или оловото;
- Производителите на уреди, в които се вграждат батерии и акумулатори, проектират уредите по такъв начин, че батериите и акумулаторите след излизането им от употреба могат да бъдат лесно отстранени;
- Забрана за изхвърлянето на НУБА в съдове за битови отпадъци;
- Производителите на ЕЕО и производителите на материали и компоненти за ЕЕО да предприемат мерки при проектирането и производството им за улесняване на предварителното третиране и оползотворяването, особено на повторната употреба и рециклирането на ИУЕЕО, както и на материалите и на компонентите от него;
- Производителите на ЕЕО предприемат мерки да не възпрепятстват повторната му употреба чрез специфични проектни характеристики или производствени процеси, при които се произвежда ЕЕО;
- Производителите на ЕЕО прилагат изискванията за екодизайн, улесняващи повторната употреба и третирането на ИУЕЕО, съгласно Закона за техническите изисквания към продуктите;
- Забрана за депониране на гуми;
- Забрана за депониране и/или изгаряне на автомобилни и индустриални НУБА, както и на портативни НУБА, съдържащи живак, кадмий или олово;

Нужда от включване в схемата на нови МРО

В анализа и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“ към „Националния план за управление на отпадъците 2021-2028г.“ на МОСВ се предлага за 2025г. в схемата „Разширена отговорност на производителя“ да бъде включен отпадъчния поток – текстилни отпадъци.

В община Самоков се извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки, съгласно сключен договор от 01.10.2013г. с „Булекопак“ АД за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на гр. Самоков, с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол. Обхвата на системата е контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Мева“ с обем 240 литра – 246 бр. и модел „Бобър/Ракла“ с обем 1 100 литра - 292 бр., както следва:

- „Мева“ – син, с надписи за хартия и картон - 80 бр.;
- „Мева“ – жълт, с надписи за пластмаса и метал - 85 бр.;
- „Мева“ – зелен, с надписи за стъкло - 81 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – син, с надписи за хартия и картон - 96 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – жълт, с надписи за пластмаса и метали - 101 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – зелен, с надписи за стъкло - 95 бр.;

Договорът за разделно събиране на отпадъци от опаковки поражда следните отговорности за Община Самоков:

- определяне на местата за разполагане на необходимите елементи /цветните контейнери/ от системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки.
- общината се ангажира с контрола към поведението и отношението на гражданите в проявата на „добър стопанин“ към цветните контейнери;
- да налага глоби и санкции както за физическите, така и за юридическите лица – търговци, магазини и заведения, които не изпълняват разпоредбите;
- да търси начини да мотивира гражданите да участват съвместно в процеса разделно събиране;
- наблюдава и осъществява контрол върху изпълнението дейностите на фирмата подизпълнител (при наличие на такава), отговорна за обслужването на цветните контейнери;

Договорът за разделно събиране на отпадъци от опаковки поражда следните отговорности за „Булекопак“ АД:

- закупува и разполага за собствена сметка трицветните контейнери на територията на общината. Грижи се за поддържане доброто им състояние.
- осигурява специализирана обслужваща техника;
- осигурява сортираща инсталация за обработка на събраните отпадъци от опаковки;
- възстановява за собствена сметка счупени или изгорели контейнери;
- следи през годината за качеството и вида на събраните отпадъци от контейнерите, изготвя справки и информира периодично общината.
- обработва информацията и предоставя на общината годишни данни за количествата разделно събрани, сортирани и предадени на крайни преработватели отпадъци от опаковки;

- контролира транспортирането на разделно събраните отпадъци от контейнерите по утвърден график;
- отговаря за транспортирането и предаване за рециклиране на обработените отпадъци до рециклиращи заводи

Изпълнението на договора е изключително важно от гледна точка изпълнение на задълженията на общината за поетапно постигане на целите за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци, произтичащи от ЗУО.

В община Самоков се прилага система за разделно събиране на ИУГ, съгласно сключен договор с ДРАК ЕКО.

Няма изградена система за разделно събиране на ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла.

Община Самоков поддържа следния публичен регистър за информиране на обществеността относно разделното събиране на отпадъците в общината:

Регистър на площадките за дейности с отпадъци от ОЧЦМ, ИУЕЕО, ИУМПС и НУБА на територията на община Самоков

№	Населено място	Разрешение №	Организация
1.	гр. Самоков	№00-КР-00000418-00	САМ ТРЕЙДИНГ 2008
2.	гр. Самоков	№12-РД-00000890-00	ЛЮБИ - Т.В.
3.	гр. Самоков	№12-РД-00000899-00	ОЗОН-Т
4.	с. Райово	№12-ДО-00001367-02	АУТО ПАРТС ТРЕЙД
5.	гр. Самоков	№12-РД-00001751-00	КОЗИРОГ-95
6.	гр. Самоков	№12-ДО-00001423-00	КРАСИ-БАС ЕООД
7.	гр. Самоков	№12-РД-00001450-01	КРАСИ-БАС ЕООД
8.	гр. Самоков	№12-ДО-00001372-01	КИНПЕТ 89
9.	гр. Самоков	№12-РД-00001916-00	ВЕНИ ТРАНС 2016 ЕООД
10.	гр. Самоков	№12-РД-00001584-01	ВАК-02 ООД
11.	гр. Самоков	№00-КР-00000523-00	ОБЩИНА САМОКОВ
12.	гр. Самоков	№12-РД-00001914-01	ИВАН МИХАЙЛОВ 62 ЕООД

 Схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци

Потоци отпадъци, за които се прилага схемата

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. Битови отпадъци се образуват и от производствени предприятия, но от жизнената дейност на служителите и работниците в тези предприятия. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

Същност на схемата

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране, третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна „такса за битови отпадъци“, в размер определен от общинския съвет за всяко населено място поотделно. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа „замърсителят плаща“. Почти без изключение общините определят таксата битови отпадъци като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, при това обичайната практика е за домакинствата да се определя по – ниска такса като промил от данъчната оценка от тази определяна за фирмите и другите юридически лица. Само в някои общини е предоставяна възможност на юридическите лица да заявяват необходимия брой контейнери и честота на извозване на отпадъците и на тази база да се определя годишната им такса за битови отпадъци, т.е. на база изхвърляно количество битови отпадъци. Поради тази причина принципът „замърсителят плаща“ не се прилага напълно.

Другите лица, които участват в схемата са: общините, регионалните сдружения на общини за управление на отпадъците (РСУО) и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

В анализираната схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на отпадъците.

Община Самоков има сключен договор от 02.07.2019г. с фирма „Бекастрой“ ЕАД с предмет „Сметосъбиране и сметоизвозване, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в община Самоков“. За всички населени места на Община Самоков има организирано сметосъбиране и сметоизвозване, т.е. процента на населението обхванато от тази услуга е 100% (с изключение на с. Лисец – няма жители и с. Яребковица – 1 жител, съгласно информация от ГРАО). Генерираните и събрани отпадъци от територията на община Самоков се транспортират за третиране на Инсталацията за предварително третиране /сепариране/ на битовите отпадъци, разположена на РЦУО-Самоков и последващото им депониране на Регионалното депо.

Сметосъбирането и сметоизвозването в населените места на общината се извършва по утвърден график. Честотата на събиране на съдовете за битови отпадъци е определена, съгласно Заповед №01-1901/29.10.2021г. на кмета на община Самоков:

Маршрут/ граници / райони	Кратност
Транспортна схема за събиране на контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1 м³	
Самоков – Ярема – Ковачевци – Поповяне – Белчии – Белчин бани – 01.10-31.05	Всяка седмица - вторник
Самоков – Белчии – Белчин бани – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и петък
Самоков – Ярема – Ковачевци – Поповяне – Рельово – 01.06-30.09	Два пъти седмично – вторник и петък
Самоков – Ярлово – Алино – Клисурса – Рельово – 01.10-31.05	Всяка седмица - сряда
Самоков – Ярлово – Алино – Клисурса – 01.06-30.09	Всяка седмица - сряда
Самоков – Продановци – Райово	Всяка седмица - вторник

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Самоков – Долни окол – Горни окол – Широки дол	Всяка седмица - сряда
Самоков – Говедарци – Мальовица – 01.10-31.05	Всяка седмица - понеделник
Самоков – Говедарци – Мальовица – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и четвъртък
Самоков – Мала църква – Злокучене	Всяка седмица - вторник
Самоков – Маджаре – Драгушиново	Всяка седмица - сряда
Самоков – Бели Искър – 01.10-31.05	Всяка седмица - сряда
Самоков – Бели Искър – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и петък
Самоков – Доспей	Всяка седмица - четвъртък
Самоков – Радуил	Всяка седмица - четвъртък
Самоков – Марица – Гуцал – Ново село - Шипочане	Всяка седмица - петък
Самоков – Боровец – 01.04-30.11	Два пъти седмично – понеделник и петък
Самоков – Боровец – 01.12-31.03	Всеки ден
Самоков – Боровец – 01.12-31.03	Понеделник – сряда- петък - неделя
Централна градска част – кв. Самоково – кв. Възраждане	6 пъти седмично – без събота
Самоков – част от кв. Самоково – „Езерото“ – ул. „Търговска“, ул. „Македония“ – военни блокове	Понеделник – сряда- петък - неделя
Самоков – района за вторник и четвъртък, без фирмите, които са по един път седмично	Понеделник и петък
Самоков – фирмите в района за четвъртък	Един път седмично - четвъртък
НУ „Станислав Доспевски“	Един път седмично - сряда
ДГ „Зорница“	Един път седмично - сряда
Професионална гимназия по туризъм - Самоков	Един път седмично - сряда
МБАЛ – Самоков	Един път седмично - сряда
кв. Герена, Турскии гробища, Седми квартал, ул. Димитър Димов	Един път седмично - сряда
Гробищен парк „Ридо“ и Стадиона	Един път седмично - сряда
Транспортна схема за събиране на контейнери тип „Мева“ с вместимост 110 л	
Район 1 – гр. Самоков	Всяка седмица - понеделник
Район 2 – гр. Самоков	Всяка седмица - понеделник
Район 3 – гр. Самоков	Всяка седмица - вторник
Район 4 – гр. Самоков	Всяка седмица - вторник
Район 5 – гр. Самоков	Всяка седмица - сряда
Район 6 – гр. Самоков	Всяка седмица - сряда
Район 7 – гр. Самоков	Всяка седмица - четвъртък
Район 8 – гр. Самоков	Всяка седмица - четвъртък
Район 9 – гр. Самоков	Всяка седмица - петък
Район 10 – гр. Самоков	Всяка седмица - петък
Самоков – Говедарци и обратно – 01.10-31.05	Всяка седмица - понеделник
Самоков – Говедарци и обратно – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и четвъртък
Самоков – Маджаре - Драгушиново и обратно	Всяка седмица - сряда
Самоков – Мала църква и обратно	Всяка седмица - вторник
Самоков – Горни окол – Широки дол – Щъркелово гнездо – Ренов дол и обратно	Всяка седмица - сряда
Самоков – Радуил и обратно	Всяка седмица - четвъртък
Самоков – Гуцал - Марица и обратно	Всяка седмица - петък

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Транспортна схема за събиране на контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1 м ³	
Гр. Самоков – понеделник - 12 бр.; вторник – 68 бр.; сряда – 52 бр.; петък – 32 бр.	Всяка седмица – 164 еднократно + 12 бр. втори път
Мечката – Щъркелово гнездо – Татарски брод – 01.10-31.05	Всяка седмица - понеделник
Мечката – Щъркелово гнездо – Татарски брод – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и петък
Радуил м. „Биците“	Всяка седмица - четвъртък
Самоков - Шипочане	Всяка седмица - четвъртък
Говедарци - Маджаре	Всяка седмица - четвъртък
ВЕЦ Бели Искър	По заявка
Циментово кладенче и в.з. „Лавандула“	По заявка

Не се извършва сметосъбиране и сметоизвозване в следните местности:

- „Фусково ханче“ и „Радивец“ – землище с. Белчин;
- „Вуин дол“ – землище с. Горни окол;
- „Осеменителна станция“, „Пашо“ – землище с. Злокучене;
- „Шипска поляна“ – землище с. Ковачевци;
- „Костов рид“ – землище с. Поповяне;
- „Ръжански рид“ – землище с. Райово;
- „Асаница“, „Креканица“, „Сини брегове“, м. „Катранджията“ – землище с. Шипочане;
- с. Лисец;
- с. Яребковица;

Крайните населени места и селищни образувания, които очертават границата на общината и където се извършват услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци обхващат: к.к. Мальовица – с. Говедарци /до ски пистата и манастира „Св. Георги“/, с. Маджаре – с. Мала църква /до почивен дом „Енерго“/ - с. Бели Искър /до ВЕЦ Бели Искър и в посока Боровец до последния застроен имот/ - к.к. Боровец /м. Соколец до хижа Шумнатица/ - с. Радуил /до последния застроен имот в посока с. Марица/ - с. Марица /до вилното селище в м. „Черковник“/ - с. Гуцал – Ново село – с. Шипочане – с. Злокучене – с. Долки окол /вкл. м. „Ренов дол“, „Станчов валог“/ - с. Горни окол /вкл. м. „Щъркелово гнездо“, „Мало равнище“, „Плански дол“/ - с. Широки дол /вкл. м. „Татарски брод“, м. „Дългата поляна“, м. „Солище“/ - с. Райово – с. Алино – с. Ярлово – с. Клисура.

Съгласно „Наредба №12 за определяне на размера на общинските такси и цени на услуги“ в Община Самоков таксата за битови отпадъци се изчислява, както следва:

- За жилищни и вилни имоти на граждани, както и за жилищни имоти, собственост на физически лица и търговци по смисъла на Търговския закон, за услугите по събиране и транспортиране на битови отпадъци, за услугите по третиране на битови отпадъци в съоръжения и инсталации и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината - пропорционално (в промил) върху данъчната оценка на имота;
- За нежилищни имоти:
 - ✓ За услугите по събиране и транспортиране на битовите отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране – количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за

тяхното транспортиране според количеството на битовите отпадъци в левове за година на стандартен съд;

- ✓ За услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации - пропорционално (в промил) върху по-високата стойност между данъчната оценка на имота (за граждани) или отчетната стойност на активите - сгради, земя (за предприятия);
- ✓ За услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване - пропорционално (в промил) върху по-високата стойност между данъчната оценка на имота (за граждани) или отчетната стойност на активите - сгради, земя (за предприятия).

Когато таксата се определя според количеството на битовите отпадъци, лицата подават декларация /по образец 1/ в община Самоков в срок до 30 ноември на предходната година. За придобитите през годината имоти декларация се подава в двумесечен срок от придобиване на имота. В декларацията се посочва вида и броя на съдовете за изхвърляне на битовите отпадъци, които ще се използват през годината, съобразно обявената от Общински съвет честота за извозването им. Определеният вид на съдовете за събиране на битовите отпадъци са - контейнер с вместимост 4 м³ и контейнер с вместимост 1,1 м³.

Приходите от такса „битови отпадъци” в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с управление на битовите отпадъци.

- Услуга по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни

Общината трябва да има информация и да организира създаването на базаданни/регистри на обекти, които генерират хранителни отпадъци и предстои да бъдат включени в системите за разделното им събиране, в т.ч. социални заведения, болници, училища със столове за ученическо хранене, детски градини, ресторанти, пазари и др.

Необходимо е община Самоков да организира предоставянето на услуга по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, детски градини и други подобни, тъй като понастоящем в общината тя все още не се извършва. Задължение на общините е да намалят количеството депонирани биоразградими отпадъци и да се увеличат количествата оползотворени биоотпадъци. Услугата по доставяне на съдове за събиране и временно съхранение на обектите, които генерират такива отпадъци, както и обслужването и транспортирането им до компостиращо съоръжение (т.е. необходимо е надграждане на регионалната система, като се обследва, оцени и предвиди за изграждане обособена площадка за компостиране на биоразградими отпадъци на РЦУО-Самоков), ще се осъществява от фирмата, с която общината ще сключи договор или ще се изпълнява от самата община.

Разходите за изпълнение на тази услуга ще се покриват със средствата, събрани от приходите от такса „битови отпадъци”.

Собствениците на обекти, генериращи хранителни и кухненски биоотпадъци са длъжни да обособят място за поставяне на съдовете за разделното им събиране и да определят отговорни лица за разделното им събиране, като информират за това – Дирекция „ХДЕТТОС” от Общинската администрация.

Собствениците на обекти, които генерират биоотпадъци и са сключили договори за събиране и извозване на тези отпадъци с други фирми, а не с общината или фирмата с която общината ще има договор за извършване на услугата, са длъжни да организират

разделното събиране на кухненските и хранителните си биоотпадъци и извозването им до компостиращо съоръжение. Заплащането на услугата тогава ще се извършва от собствениците на обекти – генератори на отпадъци.

Тъй като тази система не е внедрена още в община Самоков се предвижда тя да бъде осъществена на регионален принцип със средства по ОПОС 2021-2027г., като се включат съдове и транспортни средства за събиране на хранителни и кухненски биоотпадъци.

○ Услуги по разделно събиране и транспортиране на „зелени“ биоотпадъци

„Зелени“ биоотпадъци в община Самоков се генерират при почистването на обществени градини, междублокови пространства, обществени паркове, други обществени зелени площи и транспортни зони и се събират разделно. Понастоящем в община Самоков няма контейнери за разделно събиране на биоразградими отпадъци. Закупен е автомобил, собственост на общината, който по график и/или по предварителна заявка събира биоразградими отпадъци и ги транспортира за третиране на площадката за компостиране на РЦУО - гр. Самоков. В общината от 01.12.2021г. пилотно са разположени 2 бр. контейнери с вместимост 11 м³ в с. Доспей и с. Продановци.

Зелените отпадъци при почистване на паркове и градини в общината се събират разделно и се транспортират до РЦУО - гр. Самоков за компостиране на площадката. „Зелени“ биоотпадъци се генерират и от домакинствата (зелени листа, трева, клони), образувани от почистването на фамилни градини и дворове. На практика регулярното и организирано събиране на „зелените“ биоотпадъци се прилага само за парковете, градинките и някои други обществени места.

В Общината е необходимо да се въведе разделно събиране на „зелени“ биоотпадъци от бита в отделни съдове, обособени места и транспортиране. Разходите за изпълнение на тази услуга ще се покриват със средствата, събрани от приходите от такса „битови отпадъци“.

При регулярната поддръжка на обществените зелени площи, зелените отпадъци се събират и в следствие се транспортират до РЦУО - гр. Самоков на инсталацията за компостиране, като по данни на общината за 2021г. са събрани 367,12 тона зелени отпадъци. Предприети са съответните мерки за третиране на зелените отпадъци от страна на общината, която като член в “Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков” и въведения регионален принцип на управление на отпадъците в региона, ползва РЦУО – гр. Самоков, на който има площадка за компостиране на „зелени“ отпадъци.

„Зелените“ биоотпадъци от фамилните жилища в крайградските райони или селата - листа, трева, храсти, клони, градински отпадъци, може да се събират в компостери.

През 2020г. община Самоков е сключила договор с ОПОС BG16M1OP002-2.009-0090-C01 от 20.08.2020г. за изпълнение на проект „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“. Един от елементите на пилотния проект е доставка на компостери и компост ускорители - 239 бр. С пилотният проект се постига предотвратяване на образуването на биоразградимите отпадъци, като доставените компостери са предоставени на домакинства и е въведено домашно компостиране.

Необходимо е Общината да разшири и насърчава въведеното домашно компостиране, както и да осигури допълнителни компостери за по-голямо покритие на населението.

- Услуги по разделно събиране, транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на опасните битови отпадъци

Услуги по разделно събиране, транспортиране и екологосъобразно обезвреждане на опасни битови отпадъци (като напр. опаковки, съдържащи опасни вещества или замърсени с опасни вещества; разтворители; киселини; основи; фотографски химически вещества и препарати; пестициди; флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак (без живак съдържащи лампи); бои, масла, лепила/адхезиви и смоли съдържащи опасни вещества; перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества; цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти) не се извършват в община Самоков. Общината не е сключила договор с ООп, извършваща услуги по събиране, транспортиране, опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане на разделно събрани опасни отпадъци от домакинствата. Предоставянето на тези услуги включва приемане на място при притежателя на отпадъка или в Мобилен събирателен пункт (осигурен от изпълнителя на извършване на тази услуга с който общината ще има договор), осигуряване на транспорт и опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане.

Населението на община Самоков може да ползва център за рециклиране – общински събирателен пункт, разположен на РЦУО-Самоков, който е оборудван с 2 бр. затворени товарни контейнери, ролков тип, оборудвани с вани на дъното и покрити с метална решетка за временно складиране на опасни отпадъци от бита.

- Услуги по разделно събиране и транспортиране на други битови отпадъци (напр. пепел и сгурия от домакинствата, текстилни и др. потоци битови отпадъци)

Услуги по разделно събиране и транспортиране на други битови отпадъци (напр. пепел и сгурия от домакинствата и др. потоци битови отпадъци) не се извършват в община Самоков.

През отоплителния сезон на територията на община Самоков, населението по селата главно използва дърва и въглища, но няма отделни съдове за събиране на пепелта и сгурията. Понастоящем посочените отпадъци от домакинствата се изхвърлят, извозват и третират със смесените битови отпадъци. При изсипване на не добре загасени отпадъци от горенето на дърва и въглища се повреждат контейнерите. Друг негативен ефект от запалването на отпадъците в контейнерите е временното, но силно замърсяване на въздуха в района на контейнерите с горящи отпадъци. Имайки в предвид, че в малките населени места в общината, основно населението се отоплява на дърва и въглища е необходимо, общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия или в бъдеще, общината може при подновяване на договора за изпълнение на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване да заложи изискване в районите, където населението главно ползва дърва и въглища за отопление да се поставят подходящи контейнери за разделно събиране на пепел и сгурия.

Разходите за изпълнение на тези услуги ще се покриват със средствата, събрани от приходите от такса „битови отпадъци”.

4. Изводи

- На територията на общината е създадена организация по отношение събирането на битови отпадъци, събират се разделно МРО – отпадъци от опаковки и ИУГ;
- Принципът „замърсителят плаща” се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци, тъй като общината, както и другите общини в страната, имат затруднения в определяне размера на таксата за домакинствата и другите задължени лица в схемата на основата на точното количество изхвърляни отпадъци от всяко домакинство;
- Принципът „Разширена отговорност на производителя” се прилага на територията на общината за МРО (отпадъци от опаковки и ИУГ), като общината е сключила договори за сътрудничество с организации по оползотворяване;

5. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Общината трябва да има информация и да организира създаването на базаданни/регистър на обекти, които генерират хранителни отпадъци и предстои да бъдат включени в системите за разделното им събиране, в т.ч. социални заведения, болници, училища със столове за ученическо хранене, детски градини, ресторанти, пазари и др.;
- Необходимо е община Самоков да организира предоставянето на услуга по разделно събиране и транспортиране на хранителни и кухненски биоотпадъци от търговски обекти, хотели, ресторанти, детски градини и други подобни, което е задължение на общините, за да намалят поетапно количеството депонирани биоразградими отпадъци и поетапно да се увеличат количествата рециклирани и оползотворени биоотпадъци;
- Необходимо е общината да разшири и насърчи въведеното полотно домашно компостиране, като осигури съдове за разделно събиране на „зелени” биоотпадъци или компостери, които да покрият по-голяма част от населението;
- По отношение на разделното събиране на МРО от домакинствата е необходимо община Самоков да сключи договори с организации по оползотворяване за следните видове отпадъци: ИУЕЕО, НУБА, ИУМПС и отработени масла;
- Необходимо е общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия или в бъдеще при подновяване на договора за изпълнение на услугите по сметосъбиране и сметоизвозване да заложи изискване в районите, където населението главно ползва дърва и въглища за отопление да се поставят подходящи контейнери за разделно събиране на пепел и сгурия;
- Да се проведе широка информационна кампания за разделно събиране на биоразградими отпадъци, компостиране на зелени отпадъци и за разделно събиране на сгурия и пепел от домакинствата в районите, в които се използва дърва и въглища за отопление;

8. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ТЕХНИЧЕСКИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
--

Анализът трябва да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти;
- Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти;
- Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци.

Предмет на настоящия анализ е инфраструктурата за битовите отпадъци и на инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ, тъй като управлението на тези потоци отпадъци са от компетенциите на общините. Направен е анализ и на инфраструктурата за отпадъци от строителство и разрушаване (ОСР), тъй като управлението макар и на малка част от този поток отпадъци – от ремонтна дейност на домакинствата е също от компетенциите на местните власти. От друга страна общината е и възложител на строителни дейности и на дейности по разрушаване на сгради, поради което е генератор на ОСР.

1. Информационно обезпечаване на анализа

За целите на анализа е използвана информация от следните източници:

- Данни от община Самоков за инфраструктурата и договори между общината и ООп на отпадъци в областта на разделното събиране на отпадъци от опаковки, отработени масла и др.;
- Договор на община Самоков с ОПОС BG16M1OP002-2.009-0090-C01 от 20.08.2020г. за изпълнение на проект „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“;
- Изготвено предпроектно проучване и работен проект на „Регионален център за управление на отпадъците – регион Самоков“;
- Годишен доклад за изпълнението на дейностите през 2017г. за които е издадено КР №523 НО-ИО-АО/2016 г. на изградения регионален център за управление на отпадъците – регион Костенец;

2. Инфраструктура за битови отпадъци

Анализът на инфраструктурата за управление на битовите отпадъци е направен относно на двата компонента на инфраструктурата:

- Площадки, съоръжения и инсталации за третиране на битовите отпадъци;
- Съдове и техника за събиране и транспортиране на битовите отпадъци – където се разглеждат съдовете за събиране на битови отпадъци и транспортна техника за сметоизвозване, които са част от системата за управление на отпадъците;

2.1. Развитие на инфраструктурата за третиране на битовите отпадъци

В „Националната програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-

2013г.“ беше заложено изграждането на РСУО – Костенец, която включваше Регионално депо за неопасни отпадъци за общините в регион Костенец. В резултат изпълнението на последователна и дългосрочна политика за управление на отпадъците през последните години, проекта за изграждане на РЦУО Самоков е изпълнен, чрез финансиране по Приоритетна ос 2 на ОП „Околна среда 2007-2013г.“, с водеща община Самоков.

В изпълнение на етап I от Регионалната система за управление на отпадъците са изготвени проучвания на терена, определена е площадката, на която е разположено регионалното депо – в рамките на имот №65231.915.100 от землището на гр. Самоков. Предвижда се изграждане на клетка 2, след изготвяне на работен проект и кандидатстване за финансиране по ПУДООС.

През 2020 г. община Самоков е сключила договор с ОПОС BG16M1OP002-2.009-0090-C01 от 20.08.2020г. за изпълнение на проект „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“, като в община Самоков ще бъде въведена концепция "Repair Café" - ремонтна зала, оборудвана с инструменти за отремонтване на битови уреди – 3 комплекта инструменти; 3 бр. работни маси и работни столове - 12 бр., доставка на компостери и компост ускорители - 239 бр. всеки, както и кошчета за разделно събиране на битови отпадъци – 156 бр. за събиране на рециклируеми материали и кантари за измерване на отпадъка – 175 бр. С проекта се постига предотвратяване образуването на отпадъци, което има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците и по-конкретно предотвратяване на образуването на биоразградимите отпадъци, чрез въвеждане на компостиране – предоставяне на компостери, подготовка за повторна употреба на отпадъци от домакинствата чрез прилагане на иновативна инициатива ремонтна зала „Repair Café“ с разделно събиране на материали за последващо рециклиране, подкрепени с изпълнение на мерки за информираност и провеждане на кампании.

Бъдещото развитие на системата за управление на отпадъците в община Самоков предвижда разширяване на капацитета на инсталацията за сепариране на РЦУО-Самоков и разширяване на въведеното пилотно домашно компостиране – в гр. Самоков и избрани села от общината.

Предвижда се и обособяване на специализирани площадки в град Самоков и села в общината за разделно събиране на зелени и строителни отпадъци от домакинства и транспортиране за последващо оползотворяване в РЦУО и/или до предвидена за изграждане инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали.

Въвеждане на разделно събиране на биоразградимите хранителни отпадъци с възможно финансиране по ОПОС 2021-2027г. за закупуване на съдове и специализирана транспортна техника за оползотворяване в регионалната система – Самоков. Предвиждат се изпълнения на предпроектни проучвания и проектиране на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция с възможно финансиране по ОПОС 2021 - 2027 г. като доизграждане на РСУО Самоков.

Реализация на проект за управление на строителните отпадъци, генерирани на територията на община Самоков - с участие в процедура за финансиране и изпълнение на проекти за системи, съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали, предвидена в рамките на ОПОС 2021-2027г.

2.2. Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци – състояние към 2021г.

2.2.1. Депо за депониране на битовите отпадъци – РЦУО

През програмен период 2007-2013г. оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС 2007-2013г.) е финансирано изграждането на Етап I по проект „Регионална система за управление на отпадъците“ на територията на град Самоков. Регионалният център за управление на отпадъците – гр. Самоков /РЦУО/ е един от елементите на цялостната система за управление на отпадъците в регион Костенец.

Компонент на Етап II е изграждане на втора клетка на регионалното депо и разширение на капацитета на инсталацията за сепариране отпадъците на РЦУО.

Площадката на Регионален център за управление на отпадъците - гр. Самоков, е разположена в землището на гр. Самоков, местност „Катранджия“ на около 3 км североизточно от центъра на града. Площадката е в съседство на рекултивираното старо депо на гр. Самоков. До площадката се достига по довеждащ път на около 150 м след отклонение на ляво от пътя гр. Самоков - гр. Ихтиман. РЦУО заема поземлен имот 65231.915.100 (частна общинска собственост) в землището на гр. Самоков, начин на трайно ползване – за изграждане на регионално депо за битови отпадъци. П(лощта на имота е 327 024 м². Изградени са: външни връзки – довеждаща инфраструктура /електрозахранване, водонабдяване и довеждащ път до РЦУО, клетка 1 на регионалното депо за неопасни отпадъци и стопански двор с V_{общ.}=350000 м³, вътрешната инфраструктура – вътрешни площадкови инсталации и съпътстващата инфраструктура обслужващи клетка 1 на регионалното депо, електронна везна, административни и технически сгради, охранителни канавки включително за мерки за мониторинг и защита на околната среда – пречиствателна станция за инфилтрат, пречиствателни съоръжения за битови - фекални води, резервоари за техническа вода, мониторингови кладенци и др., Общински център за рециклиране (общински пункт за събиране на отпадъци), система за улавяне на газовете.

С въвеждане в експлоатация на РСУО – Самоков битовите отпадъци, генерирани на територията на община Самоков се депонират на Регионалното депо на РЦУО – Самоков. Регионално депо е предвидено с три клетки с общ проектен капацитет Общ проектен обем 1 070 000 м³, от които на клетка 1 – 350 000 м³. На етап I, финансиран по ОП „Околна среда“ 2007-2013г. е изградена клетка 1 на регионалното депо. През 2016г. РЦУО – Самоков е въведен в експлоатация и приема за третиране неопасни битови отпадъци от всичките 4 общини в регион Костенец. След въвеждане в експлоатация на Регионалния център за управление на отпадъците – Самоков, дейността „Оператор на РЦУО“ се изпълнява от общинско предприятие „Регионален център за управление на отпадъците“. На РЦУО са изградени:

➤ **Административна зона**, която включва: КПП, ел. везна, административна сграда, общински събирателен център /ЦР/, гараж-работилница;

- **Общински център за рециклиране (общински пункт за събиране на отпадъци)** - след навлизане на площадката по пътя за достъп, отдясно е ситуиран Общински пункт за събиране на отпадъци. Пунктът се състои от зона за разтоварване и зона за складиране. Зоната за разтоварване е на нивото на пътя за лесен достъп на леки автомобили пред всеки контейнер. На площадката отредена за Общински пункт за събиране на отпадъци са разположени контейнери за безвъзмездно предаване на разделно събирани отпадъци от домакинства или донесени от отделни

лица в това число: стъкла, пластмаса, текстил, гуми, хартия, едрогабаритни отпадъци - електрически уреди, опасни отпадъци, метали. Отпадъците временно се съхраняват в предвидените контейнерите, като след това се предават на лицензирани фирми, притежаващи съответните разрешения съгласно ЗУО. Опасните отпадъци е предвидено да бъдат временно съхранявани в 2 бр. затворени контейнери на Общински пункт за събиране на отпадъци, като в контейнерите са разположени различни малки контейнери за събиране на специфичните отпадъци (батерии, луминисцентни лампи, кърпи за изтриване и предпазни облекла, утайки от маслоуловителни шахти, оловни акумулаторни батерии, флуоресцентни тръби и други отпадъци съдържащи живак, перилни и почистващи препарати съдържащи опасни вещества, бои, масла, лепила/съдържащи опасни вещества, ИУЕЕО, други моторни смазочни и масла за зъбни предавки, нехлорирани моторни смазочни и масла за зъбни предавки). Достъпът до нея става чрез рампа след КПП-то. Специфичните отпадъци се предават за последващо третиране на фирми притежаващи съответните разрешителни. Общият капацитет на контейнерите за съхранение на опасни отпадъци е 35,31 тона. Центърът за рециклиране е оборудван с 9 бр. контейнери с размер 5/2.4/2 с обем 16 м³ (за по-обемисти и леки суровини); 2 бр. контейнери с размер 5/2.4/1 с обем 10 м³ (за строителни отпадъци и тежки суровини) и за временно складиране на опасни отпадъци от бита - 2 бр. затворени товарни контейнери, ролков тип, оборудвани с вани на дъното и покрити с метална решетка.

➤ **Технологична зона** - изградени и функционират: клетка 1 на регионалното депо, инсталация за сепариране и инсталация за открито компостиране на „зелени отпадъци“, инсталация за измиване на гуми, навес за верижни машини, пречиствателна станция за инфилтрирани води /ПСИВ/.

- **Инсталация за сепариране** - е монтирана в хале, което представлява едноетажна сграда със стоманена носеща конструкция, разделена на две помещения-едното за временно депо на постъпващите отпадъци с площ около 216 м и другото с площ от около 324 м с осигурено пространство за сепариране и балиране. Линията за сепариране се състои от пост за приемане на отпадъци, включващ площадка за разтоварване на превозните средства, натоварени с отпадъци. Отпадъците се доставят с камиони и се претеглят на електронна везна. От там чрез челен товарач отпадъците се разстилат в слой и след отстраняване на едрогабаритните отпадъци се изсипват в бункер и по лентово-верижен транспортър постъпват по наклонена лента, където започва разделянето на фракции след постъпването им на вибросито. Преминалите през отворите му отпадъци попадат на друга транспортна лента и се товарят за депониране. Останалият върху виброситото отпадък по транспортна лента се подава за ръчно сортиране. Ръчното сортиране се извършва от 8-10 работници, които отделят различните видове отпадъци в отделни специализирани палета. Работещите отделят определения за тяхното работно място вид отпадък от повърхността на лентата и го пускат през специални отвори, откъдето постъпва за балиране. Последните две работни места на кабината за сепариране са предназначени за отделяне на отпадъци от стъкло и метал, за да се предотврати попадането им в

балите. Те са снабдени с магнитен сепаратор като отделените материали се събират в два подвижни контейнера, поставени в бункерното пространство. Материалите се изнасят от бункерите посредством хоризонтални транспортъри и се отвеждат върху събирателен лентов транспортър, който ги прехвърля върху верижен транспортър. Максималният проектен капацитет на Инсталацията за сепариране е 30 000 t/y.

- **Инсталация за компостиране** - компостирането се извършва на открито в редове, само за зелени отпадъци (отпадъци от паркове, градини и др.) в продължение на максимум 28 седмици. Инсталацията за компостиране е открита бетонова площадка, разделена на отделни клетки, всяка от които има система за нагнетяване на въздух и система за събиране на отделения инфилтрат. Компостирането на събраните зелени отпадъци протича в следната последователност: визуална проверка и отстраняване на едри замърсители (пластмаси, метали и др.); шредирание (раздробяване) на зелените отпадъци; поставяне на раздробените отпадъци в купове върху система за аерация; завиване с текстилно покритие (платнища); въвеждане на въздух в отпадъците и престояване в определен период от време до получаване на компост. Технологично производството на компост изисква разбъркване и обръщане на купчините с отпадъците. Полученият компост се пресява и подготвя за прилагането му. По прогнозни данни общото количество на доставените за компостиране зелени отпадъци за периода на експлоатация на регионалното депо е около 2 500 t/y. Съобразно климатичните условия, инсталацията работи от април до октомври, като в зимните месеци (ноември-март) неработи поради това, че не може да се достигне подходящ температурен режим. При това допускане месечното количество „зелени“ отпадъци е приблизително 360 t, при което количеството на произведения компост е около 260 тона, а остатъци от компостирането (около 100 тона) се депонират. Капацитетът на инсталацията за компостиране е от 17,86 t/24 часа.

Площадката на РЦУО е изцяло оградена със заключващ се вход и контролно-пропускателен пункт (КПП) за измерване, контрол и документиране на приеманите отпадъци. Количеството на всяка доставка от приеманите отпадъци се измерва с електронна везна и се регистрира чрез специализиран софтуер в електронната база данни на обекта.

Изградени са външни връзки – довеждаща инфраструктура /електрозахранване, водоснабдяване и канализационен колектор и довеждащ път до РЦУО/. Изградена е също така и вътрешна инфраструктура – вътрешни площадкови инсталации и съпътстваща инфраструктура.

Регионален център за управление на отпадъците – гр. Самоков отговаря на изискванията за експлоатация на депа за неопасни отпадъци, определени в Наредба №6/2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Понастоящем около 76% от капацитета на клетка 1 е запълнен. За периода на Програмата за управление на отпадъците община Самоков ще се нуждае от допълнителен капацитет за депониране на отпадъци, което ще бъде постигнато с изграждане на клетка 2 на регионалното депо.

Регионалната система Самоков разполага със съоръжения в експлоатация, които

покриват дейностите по депониране, сепариране/предварително третиране и оползотворяване на биоотпадъци.

2.3. Площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци, които общината е осигурила за населени места над 10 000 жители

В община Самоков единствено град Самоков е с население по-голямо от 10 000 жители. Изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО в община Самоков се изпълняват с *площадката за предоставяне на разделно събиране на отпадъци от домакинства*, която е разположена на РЦУО Самоков и е общинския пункт за събиране на отпадъци. На площадката отредена за Общински пункт за събиране на отпадъци са разположени контейнери за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинства или донесени от отделни лица в това число: стъкла, пластмаса, текстил, гуми, хартия, едрогабаритни отпадъци - електрически уреди, опасни отпадъци, метали. Отпадъците временно се съхраняват в предвидените контейнерите, като след това се предават на лицензирани фирми, притежаващи съответните разрешения съгласно ЗУО. Опасните отпадъци е предвидено да бъдат временно съхранявани в 2 бр. затворени контейнери на Общински пункт за събиране на отпадъци, като в контейнерите са разположени различни малки контейнери за събиране на специфичните отпадъци (батерии, луминисцентни лампи, кърпи за изтриване и предпазни облекла, утайки от маслоуловителни шахти, оловни акумулаторни батерии, флуоресцентни тръби и други отпадъци съдържащи живак, перилни и почистващи препарати съдържащи опасни вещества, бои, масла, лепила/съдържащи опасни вещества, ИУЕЕО, други моторни смазочни и масла за зъбни предавки, нехлорирани моторни смазочни и масла за зъбни предавки).

Центърът за рециклиране е оборудван с 9 бр. контейнери с размер 5/2.4/2 с обем 16 м³ (за по-обемисти и леки суровини); 2 бр. контейнери с размер 5/2.4/1 с обем 10 м³ (за строителни отпадъци и тежки суровини) и за временно складиране на опасни отпадъци от бита - 2 бр. затворени товарни контейнери, ролков тип, оборудвани с вани на дъното и покрити с метална решетка.

2.4. Пунктове за изкупуване на битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло

Този вид инфраструктура не се осигурява от общината, а е изцяло бизнес инициатива. На територията на общината, функциониращите пунктове за изкупуване на отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, допринасят за събирането на допълнителни количества разделно събрани от домакинствата отпадъчни потоци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

Съгласно разпоредбите на ЗУО общината определя техническите изисквания към тези площадки, както и е задължена да създаде регистър за тези площадки, който да е публикуван на интернет-страницата и за информиране на обществеността. В община Самоков не се поддържа такъв регистър.

Изискванията към площадките за приемане на отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло не са регламентирани в „*Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков*“.

Площадките за предаване на отпадъци от хартия, картон, пластмаси и стъкло трябва да отговарят на следните изисквания:

- ✓ да са оградени, с осигурена охрана и контролно – пропускателен пункт, с изградена инфраструктура, с покритие от асфалт и/или бетон;

- ✓ да са с достатъчна складова площ – закрыта или закрыт контейнер за съхраняване на приетите отпадъци: хартия, картон, видовете пластмаси (PET, LDPE, HDPE) и др. – в съгласие по видове;
- ✓ да са снабдени с везна за измерване на приетите количества;
- ✓ да притежават документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците и изпълняват изискванията на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

2.5. Площадки /места за предаване на ИУЕО, ИУГ, ИУБА, отработени масла, включени в системата на организации за оползотворяване на МРО

Този вид инфраструктура не се осигурява от общината, а е изцяло бизнес инициативна по схемата „Развивана от гражданите на проп. икономика“. Община Самоков поддържа следния публичен регистър за информирание на обществеността относно разделното събиране на отпадъците в общината:

Регистър на площадките за дейности с отпадъци от ОЧЦМ, ИУЕО, ИУМПС и ИУБА на територията на община Самоков

№	Населено място	Разрешение №	Организация
1	гр. Самоков	№00-КР-0000041840	САМ ТРЕЙДИНГ ДООО
2	гр. Самоков	№12-РД-0000089040	ЛЮБИ - Т.В.
3	гр. Самоков	№12-РД-0000089940	ОЗОН-Т
4	с. Райово	№12-ДО-0000136740	АУТО ПАРТС ТРЕЙД
5	гр. Самоков	№12-РД-0000175140	КОЗИРОГ-95
6	гр. Самоков	№12-ДО-0000142340	КРАСИ-БАС ЕООД
7	гр. Самоков	№12-РД-0000145040	КРАСИ-БАС ЕООД
8	гр. Самоков	№12-ДО-0000157240	КИНГЕТ 89
9	гр. Самоков	№12-РД-0000191640	ВЕНИ ТРАНС 2016 ЕООД
10	гр. Самоков	№12-РД-0000158440	ВАК-02 ООД
11	гр. Самоков	№00-КР-0000052340	ОБЩИНА САМОКОВ
12	гр. Самоков	№12-РД-0000191440	ИВАН МИХАЙЛОВ 62 ЕООД

В община Самоков се прилага система за разделно събиране на ИУГ, съгласно сключен договор с ДРАК ЕКО.

Нача изградена система за разделно събиране на ИУЕО, ИУБА, ИУМПС и отработени масла

2.6. Инсталации за оползотворяване на сметничен газ

Старостта на община Самоков е свързано от експлоатация от повече от 5 години, по експертна оценка количеството на биогаза е незначително. Прогнозното количество биогаз не предразполага изграждането на система за неговото оползотворяване. Изграждат се газови кладенци с изгаряне на факел. Кладенците се разполагат на разстояние от 50 до 100м един от друг. На територията на

рекултивираното съществуващо депо се предвижда да се изградят 3 броя кладенци, които се изпълняват като сондажи с дълбочина до 10м от повърхността с диаметър 1,0м. Изграждат се от перфорирана HDPE тръба Ø110 в зоната на натрупване на отпадъците, която преминава в плътна преди пресичане на горния запечатващ екран. След полагане на HDPE тръбата до стъпването ѝ на дъното на сондажа, около перфорираната ѝ част се насипва дренажен материал с едрина на частиците от 16 до 32 мм.

В газовия дренаж на горния изолационен екран към всеки газов кладенец се предвиждат по 3 броя радиално разположени под 120° перфорирани газови HDPE тръби Ø110 с променлива дължина.

2.7. Съдове за фамилно компостиране на градински отпадъци

Община Самоков изпълнява мерки, като част от общинската политика за ефективно използване на ресурсите, като изпълнява проект BG16M1OP002-2.009-0090-C01 „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“, финансиран по процедура BG16M1OP002-2.009 „Изпълнение на демонстрационни проекти в областта на управлението на отпадъците“, ОП „Околна среда“ 2014-2020г., като в община Самоков ще бъде въведена концепция "Repair Café" - ремонтна зала, оборудвана с инструменти за отремонтване на битови уреди – 3 комплекта инструменти; 3 бр. работни маси и работни столове - 12 бр., доставка на компостери и компост ускорители - 239 бр. всеки, както и кошчета за разделно събиране на битови отпадъци – 156 бр. за събиране на рециклируеми материали и кантари за измерване на отпадъка – 175 бр. С проекта се постига предотвратяване образуването на отпадъци, което има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците и по-конкретно предотвратяване на образуването на биоразградимите отпадъци, чрез въвеждане на компостиране – предоставяне на компостери, подготовка за повторна употреба на отпадъци от домакинствата чрез прилагане на иновативна инициатива ремонтна зала „Repair Café“ с разделно събиране на материали за последващо рециклиране, подкрепени с изпълнение на мерки за информираност и провеждане на кампании.

Не са извършвани детайлни анализи относно количествата разделно събрани градински отпадъци за компостиране от домакинствата. Предвижда се детайлно проучване за определяне на конкретните количества градински отпадъци и брой компостери за предоставянето им на домакинствата с цел насърчаване и разширяване обхвата на въведеното пилотно домашно компостиране. Общината предвижда да кандидатства по ОПОС 2021 – 2027г. за постигане на целите на общината за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци чрез закупуване и предоставяне на компостери на по-голям брой домакинства.

2.8. Инфраструктура за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци

През 2016г. РЦУО-Самоков е въведен в експлоатация и в община Самоков е въведен регионален подход за управление на отпадъците, като събраните генерирани от домакинствата отпадъци на територията на общината се транспортират за предварително третиране – сепариране и последващо депониране на Регионалното депо, разположено на РЦУО-Самоков.

Община Самоков има сключен договор от 02.07.2019г. с фирма „Бекастрой“ ЕАД с предмет „Сметосъбиране и сметоизвозване, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване в община Самоков“. Оборудването за

извършване на дейностите по управление на битовите отпадъци (сметосъбиране, сметоизвозване на битови отпадъци от домакинства), дейности по почистване на местата за обществено ползване е собственост на „Бекастрой“ ЕАД. За всички населени места на Община Самоков има организирано сметосъбиране и сметоизвозване, т.е. процента на населението обхванато от тази услуга е 100% (с изключение на с. Лисец – няма жители и с. Яребковица – 1 жител, съгласно информация от ГРАО). Генерираните и събрани отпадъци от територията на община Самоков се транспортират за третиране на Инсталацията за предварително третиране /сепариране/ на битовите отпадъци, разположена на РЦУО-Самоков и последващото им депониране на Регионалното депо.

Маршрутите на сметоизвозващата техника съчетават събирането и транспортирането на битовите отпадъци от няколко населени места. Честотата на събиране на съдовете за битови отпадъци и почистване териториите за обществено ползване е определена в зависимост от големината на населеното място в община Самоков.

 График за сметосъбиране и сметоизвозване на съдовете за битови отпадъци

Сметосъбирането и сметоизвозването в населените места на общината се извършва по утвърден график. Честотата на събиране на съдовете за битови отпадъци е определена, съгласно Заповед №01-1901/29.10.2021г. на кмета на община Самоков:

Маршрут/ граници / райони	Кратност
Транспортна схема за събиране на контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1 м³	
Самоков – Ярема – Ковачевци – Поповяне – Белчин – Белчин бани – 01.10-31.05	Всяка седмица - вторник
Самоков – Белчин – Белчин бани – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и петък
Самоков – Ярема – Ковачевци – Поповяне – Рельово – 01.06-30.09	Два пъти седмично – вторник и петък
Самоков – Ярлово – Алино – Клисурса – Рельово – 01.10-31.05	Всяка седмица - сряда
Самоков – Ярлово – Алино – Клисурса – 01.06-30.09	Всяка седмица - сряда
Самоков – Продановци – Райово	Всяка седмица - вторник
Самоков – Долни окол – Горни окол – Широки дол	Всяка седмица - сряда
Самоков – Говедарци – Мальовица – 01.10-31.05	Всяка седмица - понеделник
Самоков – Говедарци – Мальовица – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и четвъртък
Самоков – Мала църква – Злокучене	Всяка седмица - вторник
Самоков – Маджаре – Драгушиново	Всяка седмица - сряда
Самоков – Бели Искър – 01.10-31.05	Всяка седмица - сряда
Самоков – Бели Искър – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и петък
Самоков – Доспей	Всяка седмица - четвъртък
Самоков – Радуйил	Всяка седмица - четвъртък
Самоков – Марица – Гуцал – Ново село - Шипочане	Всяка седмица - петък
Самоков – Боровец – 01.04-30.11	Два пъти седмично – понеделник и петък
Самоков – Боровец – 01.12-31.03	Всеки ден
Самоков – Боровец – 01.12-31.03	Понеделник – сряда- петък - неделя
Централна градска част – кв. Самоково – кв. Възраждане	6 пъти седмично – без събота
Самоков – част от кв. Самоково – „Езерото“ – ул. „Търговска“, ул. „Македония“ – военни блокове	Понеделник – сряда- петък - неделя

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Самоков – района за вторник и четвъртък, без фирмите, които са по един път седмично	Понеделник и петък
Самоков – фирмите в района за четвъртък	Един път седмично - четвъртък
НУ „Станислав Доспевски“	Един път седмично - сряда
ДГ „Зорница“	Един път седмично - сряда
Професионална гимназия по туризъм - Самоков	Един път седмично - сряда
МБАЛ – Самоков	Един път седмично - сряда
кв. Герена, Турскии гробища, Седми квартал, ул. Димитър Димов	Един път седмично - сряда
Гробищен парк „Ридо“ и Стадиона	Един път седмично - сряда
Транспортна схема за събиране на контейнери тип „Мева“ с вместимост 110 л	
Район 1 – гр. Самоков	Всяка седмица - понеделник
Район 2 – гр. Самоков	Всяка седмица - понеделник
Район 3 – гр. Самоков	Всяка седмица - вторник
Район 4 – гр. Самоков	Всяка седмица - вторник
Район 5 – гр. Самоков	Всяка седмица - сряда
Район 6 – гр. Самоков	Всяка седмица - сряда
Район 7 – гр. Самоков	Всяка седмица - четвъртък
Район 8 – гр. Самоков	Всяка седмица - четвъртък
Район 9 – гр. Самоков	Всяка седмица - петък
Район 10 – гр. Самоков	Всяка седмица - петък
Самоков – Говедарци и обратно – 01.10-31.05	Всяка седмица - понеделник
Самоков – Говедарци и обратно – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и четвъртък
Самоков – Маджаре - Драгушиново и обратно	Всяка седмица - сряда
Самоков – Мала църква и обратно	Всяка седмица - вторник
Самоков – Горни окол – Широки дол – Щъркелово гнездо – Ренов дол и обратно	Всяка седмица - сряда
Самоков – Радуил и обратно	Всяка седмица - четвъртък
Самоков – Гуцал - Марица и обратно	Всяка седмица - петък
Транспортна схема за събиране на контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1 м³	
Гр. Самоков – понеделник - 12 бр.; вторник – 68 бр.; сряда – 52 бр.; петък – 32 бр.	Всяка седмица – 164 еднократно + 12 бр. втори път
Мечката – Щъркелово гнездо – Татарски брод – 01.10-31.05	Всяка седмица - понеделник
Мечката – Щъркелово гнездо – Татарски брод – 01.06-30.09	Два пъти седмично – понеделник и петък
Радуил м. „Биците“	Всяка седмица - четвъртък
Самоков - Шипочане	Всяка седмица - четвъртък
Говедарци - Маджаре	Всяка седмица - четвъртък
ВЕЦ Бели Искър	По заявка
Циментово кладенче и в.з. „Лавандула“	По заявка

Не се извършва сметосъбиране и сметоизвозване в следните местности:

- „Фусково ханче“ и „Радивец“ – землище с. Белчин;
- „Вуин дол“ – землище с. Горни окол;
- „Осеменителна станция“, „Пашо“ – землище с. Злокучене;
- „Шипска поляна“ – землище с. Ковачевци;
- „Костов рид“ – землище с. Поповяне;
- „Ръжански рид“ – землище с. Райово;
- „Асаница“, „Креканица“, „Сини брегове“, м. „Катранджията“ – с. Шипочане;
- с. Лисец;
- с. Яребковица;

Крайните населени места и селищни образувания, които очертават границата на общината и където се извършват услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци обхващат: к.к. Мальовица – с. Говедарци /до ски пистата и манастира „Св. Георги“/, с. Маджаре – с. Мала църква /до почивен дом „Енерго“/ - с. Бели Искър /до ВЕЦ Бели Искър и в посока Боровец до последния застроен имот/ - к.к. Боровец /м. Соколец до хижа Шумнатица/ - с. Радуил /до последния застроен имот в посока с. Марица/ - с. Марица /до вилното селище в м. „Черковник“/ - с. Гуцал – Ново село – с. Шипочане – с. Злокучене – с. Долки окол /вкл. м. „Ренов дол“, „Станчов валог“/ - с. Горни окол /вкл. м. „Щъркелово гнездо“, „Мало равнище“, „Плански дол“/ - с. Широки дол /вкл. м. „Татарски брод“, м. „Дългата поляна“, м. „Солище“/ - с. Райово – с. Алино – с. Ярлово – с. Клисуре.

За събирането на битовите отпадъци се използва стационарна контейнерна система. Контейнерите се поставят на определени места и се обслужват от специализирани автомобили. При така организираната честота на обслужване на контейнерите, системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на смесените битови отпадъци се оценява като ефективна. Състоянието на контейнерният парк се контролира от фирмата-концесионер. В повечето случаи, сметовозните коли могат да уплътнят и компресират отпадъците още в процеса на товарене. В следващата таблица са представени използваните видове контейнери в населените места в община Самоков:

№	Населено място	Контейнери тип „Бобър“ 1.1 м ³ - брой	Контейнери тип 4 м ³ - брой	Кофи тип „Мева“ 110 л - брой
1.	Общо за гр. Самоков	365	40	5 560
	ЦГЧ	145	-	-
	I зона	81	-	-
	II зона	23	-	-
	III зона	116	-	-
2.	к.к. Боровец	161	-	-
	Общо за селата	865	25	1 569
3.	с. Алино	38	-	-
4.	с. Бели Искър + м. Соколец 3 бр.	47	-	-
5.	с. Белчин	53	-	-
6.	с. Белчин бани	11	-	-
7.	с. Горни Окол	24	-	208
8.	с. Говедарци	70	7	260
9.	к.к. „Мальовица“	16	-	-
10.	с. Гуцал	21	-	20
11.	с. Драгушиново	39	-	165
12.	с. Доспей	38	-	-
13.	с. Долни Окол	25	-	-
14.	с. Злокучене	23	-	-
15.	м. „Лавандула“	-	1	-
16.	с. Клисуре	24	-	-
17.	с. Ковачеви	38	-	-

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

18.	в.з. „Ярема“	22	-	-
19.	с. Ново село	16	-	-
20.	с. Марица+3 бр. от Бяла поляна	30	-	103
21.	с. Маджаре	16	1	138
22.	с. Мала Църква	28	-	267
23.	с. Продановци	34	-	-
24.	с. Поповяне	38	-	-
25.	с. Райово	49	-	20
26.	с. Рельово	29	-	-
27.	с. Радуил	40	1	290
28.	с. Широки дол	41	-	98
29.	Земл. Широки дол в.з. „Мечката“	-	4	-
30.	Земл. Широки дол в.з. „Татарски брод“	-	2	-
31.	в.з. Г. Окол – Щ. гнездо	-	4	-
32.	в.з. Цименово кладенче	-	1	-
33.	с. Шипочане	20	4	-
34.	с. Ярлово	35	-	-
ОБЩО:		1 391	65	7 129

За системата за организираното сметосъбиране през следващите години няма да се налага закупуване на нови съдове за разширяване на системата и обхващане на нови населени места, като при необходимост ще се подменят амортизирани и повредени съдове.

Паркът на машините и съоръженията за транспортиране на битови отпадъци, които се използват в община Самоков от фирмата-концесионер е 7 броя сметосъбирачки, от които 2 броя са резервни и се използват 5 броя вид Mercedes Econic (контейнеровози - 2 бр. и товарни автомобили за транспортиране на контейнери с вместимост 4 м³ - 3 бр.).

„Бекастрой“ ЕАД осъществява поддръжка, ремонт и почистване на транспортните средства и контейнерите. За гарантиране на санитарно-хигиенните условия и недопускане на задържане на смет в съдовете за битови отпадъци, „Бекастрой“ ЕАД почиства и поддържа контейнерите и кофите за отпадъци, които се измиват и дезинфекцират с цел премахване на неприятните миризми и опасността от развитие на болестотворни организми и бактерии. С договора е осигурена необходимата честота на извозване, с която не се допуска препълване на контейнерите.

2.9. Съдове и транспортни средства за събиране на отпадъци от сгурия и пепел

Не е решен проблемът с разделното събиране на отпадъците от изгарянето на дърва и въглища през отоплителния сезон, тъй като на територията на община Самоков понастоящем няма отделни съдове за събиране на пепел и сгурия. Понастоящем посочените отпадъци от домакинствата се изхвърлят, извозват и третират със смесените битови отпадъци. При смесване с въглищни остатъци, сгурия и пепел се променя състава на отпадъците в посока по-висока плътност и понижено съдържание на рециклируеми материали. При изсипване на не добре загасени отпадъци от горенето на дърва и въглища се повреждат и контейнерите. Друг негативен ефект от запалването на

отпадъците в контейнерите е временното, но силно замърсяване на въздуха в района на контейнерите с горящи отпадъци. Имайки в предвид, че в малките населени места в общината, основно населението се отоплява на дърва и въглища е необходимо, общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия или при подновяване в бъдеще на договора за изпълнение на услугите по сметосъбиране и сметонизоване да заложи изискване в районите, където населението главно ползва дърва и въглища за отопление да се поставят контейнери за разделно събиране на пепел и сгурия.

2.10. Контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки и на други битови отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаса, стъкло

В община Самоков се извършва разделно събиране на отпадъци от опаковки, съгласно сключен договор от 01.10.2013г. с „Булекопак“ АД за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на гр. Самоков, с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол. Обхвата на системата е контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, модел „Мева“ с обем 240 литра – 246 бр. и модел „Бобър/Ракла“ с обем 1 100 литра - 292 бр., както следва:

- „Мева“ – син, с надписи за хартия и картон - 80 бр.;
- „Мева“ – жълт, с надписи за пластмаса и метал - 85 бр.;
- „Мева“ – зелен, с надписи за стъкло - 81 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – син, с надписи за хартия и картон - 96 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – жълт, с надписи за пластмаса и метали - 101 бр.;
- „Бобър/Ракла“ – зелен, с надписи за стъкло - 95 бр.;

В изпълнение на сключеният договор между община Самоков и „Булекопак“ АД, извозването на разделно събраните отпадъци от опаковки се извършва по определен график. В община Самоков местата за разполагане на елементите за разделното събиране на отпадъците от опаковки са определени от общината и съгласувани с ООП:

№	Местоположение – гр. Самоков	„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
1.	Военните блокове „Цар Борис“ – срещу гимназията	1	1	1
2.	Магазин Браво „Цар Борис“ – спирката Шишмановски квартал	1	1	1
3.	Зала „Арена Самоков“	1	1	1
4.	Т-Маркет – бул. Искър	1	1	1
5.	Комплекс „Гранд“	1	1	1
6.	Заведение дървеното – до предприятието „Сам. комуна“	1	1	1
7.	Клуб на пенсионера в кв. „Самоково“	1	1	1
8.	Срещу бл. 41 кв. „Самоково“	1	1	1
9.	ул. „Преспа“ – пред бл. 16	1	1	1
10.	кв. „Самоково“ – пред бл. 37	1	1	1
11.	кв. „Самоково“ – пред бл. 25	1	1	1
12.	Магазин „Европа“ – площадка зад магазина	1	1	1
13.	кв. „Самоково“ – общински блок	1	1	1

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

14.	ул. „Цар Симеон“ – до мини маркет в кв. „Самоково“	1	1	1
15.	Зад заведението „Кума Лиса“ - кв. „Самоково“	1	1	1
16.	Бл. 40 - кв. „Самоково“ – над пазара	1	1	1
17.	ул. „Македония“ – до НАП	1	1	1
18.	бул. „България“ и ул. „З. Хаджигюров“	1	1	1
19.	бул. „България“ и ул. „Македония“	1	1	1
20.	бул. „България“ и ул. „Търговска“	1	1	1
21.	Супера - кв. „Възраждане“	1	1	1
22.	Бл. 12 - кв. „Възраждане“	1	1	1
23.	При „Старчески дом“ и червеното	1	1	1
24.	ул. „Цар Борис“ – до супера на 4-ти район	1	1	1
25.	До женски метох	1	1	1
26.	Сграда на стария съвет	1	1	1
27.	Зад банята	1	1	1
28.	Зад магазин „Тренчев“	1	1	1
29.	До магазин „Рострой“	1	1	1
30.	Паркинг зад ГУМ	1	1	1
31.	жк. „Езерото“	1	1	1
32.	ул. „Македония“ – блока срещу млекозавод	1	1	1
33.	ул. „Македония“ – блока срещу хлебозавод	1	1	1
34.	ул. „Грънчар“ - бензиностанция – изход към Говедарци	1	1	1
35.	ул. „Хр. Захариев“ – пред мебелен магазин	1	1	1
36.	Зад телевизионна база – бивш профсъюзен дом	1	1	1
37.	До пощата	1	1	1
38.	Бензиностанция Шел	1	1	1
39.	Пералня Софийско шосе	1	1	1
40.	ул. „Грънчар“	1	1	1
41.	Складове на търговия	1	1	1
42.	Складове на търговия	1	1	1
43.	Складове на търговия	1	1	1
44.	ул. „Македония“ – до у-ще „Митрополит Аксенти Велешки“	1	1	1
45.	ул. „Отец Паисий“ – до гимназия „К. Фотинов“	1	1	1
46.	ул. „Булаир“ – у-ще „Н. Велчев“	1	1	1
47.	ул. „Булаир“ – у-ще „Отец Паисий“	1	1	1
48.	ул. „Софийско шосе“ – у-ще „Неофит Рилски“	1	1	1
49.	ул. „Кирил и Методи“ – у-ще „Кирил и Методий“	1	1	1
50.	ул. „Хр. Максимов“ – у-ще „Хр.	1	1	1

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

	Максимов"			
51.	ул. „Иван Вазов“ – у-ще „Станислав Доспевски“	1	1	1
52.	ул. „Ястребец“ – у-ще „Никола Вапцаров“	1	1	1
53.	ул. „Македония“ в двора на „Ен Ти Ен - България“	1	1	1
54.	ул. „Македония“ и ул. „Рилска Малина“	1	1	1
55.	кв. Самоково – блокове вътрешни улици	1	1	1
56.	кв. Самоково – блокове вътрешни улици	1	1	1
57.	кв. Самоково – блокове вътрешни улици	1	1	1
58.	кв. Самоково – блокове вътрешни улици	1	1	1
59.	кв. Самоково – блокове вътрешни улици	1	1	1
60.	хотел „Рила“	1	1	1
61.	хотел „Самоков“	1	1	1
62.	хотел „Флора“	1	1	1
63.	хотел „Де Лоч“	1	1	1
64.	хотел „Янакиев“	1	1	1
65.	БЧК	1	1	1
66.	хотел „Мура“	1	1	1
67.	хотел „Ела“	1	1	1
68.	Пред чайната	1	1	1
69.	хотел „Св. Иван Рилски“	1	1	1
70.	хотел „Полско“	1	1	1
71.	хотел „Финланско“	1	1	1
72.	хотел „Еуфория“	1	1	1
73.	п.д. Летците	1	1	1
74.	хотел „Горско“	1	1	1
75.	хотел „Бор“	1	1	1
76.	хотел „Калина“	1	1	1
77.	хотел „Лион“	1	1	1
78.	хотел „Чамкория“	1	1	1
79.	Черквата	1	1	1
80.	Спирката пред общински хотел	1	1	1
81.	Център пощата	1	1	1
82.	Паркинг пред „Бонсърс“	1	1	1
83.	хотел „Ястребец“	1	1	1
84.	хотел до полицията	1	1	1
85.	Широка поляна	1	1	1
		„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
86.	Крастрой	1	1	1
87.	Пейпи индустриал България	1	1	1
88.	Озон Б	1	1	1
89.	Бензиностанция Гелови	1	1	1
90.	Строителен склад Гелови	1	1	1

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

91.	ДГ „Детелина“	1	1	1
92.	Търговията	2	2	2
Общо:		93	93	93

№	Местоположение – с. Бели Искър	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	11	11	11
		„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
2.	Център	2	0	1
Общо:		13	11	12

№	Местоположение – с. Белчински бани	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	1	2	1
Общо:		1	2	1

№	Местоположение – с. Белчин	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	6	5	6
		„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
2.	Център	1	1	1
Общо:		7	6	7

№	Местоположение – с. Говедарци	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	11	8	11
		„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
2.	Център	2	2	1
Общо:		13	10	12

№	Местоположение – с. Доспей	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	7	7	6
		„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
2.	Център	2	1	1
Общо:		9	8	7

№	Местоположение – с. Драгушиново	„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
1.	Център	2	2	2
Общо:		2	2	2

№	Местоположение – с. Маджарево	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	4	4	4
		„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

2.	Център	1	0	0
Общо:		5	4	4

№	Местоположение – с. Мала Църква	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	7	7	8
Общо:		7	7	8

№	Местоположение – с. Марица	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	4	4	4
		„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
2.	Център	2	2	2
Общо:		6	6	6

№	Местоположение – с. Продановци	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	6	5	7
		„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
2.	Център	1	1	1
Общо:		7	6	8

№	Местоположение – с. Радуил	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	13	12	12
		„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
2.	Център	1	0	0
Общо:		14	12	12

№	Местоположение – с. Широки дол	„Мева“ цвят жълт – бр.	„Мева“ цвят син – бр.	„Мева“ цвят зелен – бр.
1.	Център	7	4	6
		„Бобър“ цвят жълт – бр.	„Бобър“ цвят син – бр.	„Бобър“ цвят зелен – бр.
2.	Център	2	1	2
Общо:		9	5	8

Контейнерите за разделно събиране на отпадъци от опаковки са собственост на „Булекопак“ АД.

2.11. Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на отпадъци от текстил и обувки

Община Самоков не е организирана система за разделно събиране на отпадъци от обувки и текстил.

2.12. Контейнери и транспортни средства за разделно събиране на зелени и хранителни биоотпадъци

Понастоящем в община Самоков няма контейнери за разделно събиране на

биоразградими отпадъци. Закупен е автомобил, собственост на общината, който по график и/или по предварителна заявка събира биоразградими отпадъци и ги транспортира за третиране на площадката за компостиране на РЦУО - гр. Самоков. В общината от 01.12.2021г. пилотно са разположени 2 бр. контейнери с вместимост 11 м³ в с. Доспей и с. Продановци.

Зелените отпадъци при почистване на паркове и градини в общината се събират отделно и се транспортират до РЦУО - гр. Самоков за компостиране на площадката. Транспортирането се извършва от фирма „Бекастрой“ ЕАД - изпълнител на договор за събиране и транспортиране на битови отпадъци.

Към настоящият момент не е решен генерално проблема с разделното събиране на биоотпадъци (хранителни и кухненски) и зелени отпадъци от паркове и градини, тъй като общината не е обезпечена със съдове и транспортна техника за разделното им събиране, т.е няма въведена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци. При регулярната поддръжка на обществените зелени площи, зелените отпадъци се събират до контейнерите за битовите отпадъци, където и населението оставя отпадъци от почистване на частните дворове и по този начин зелените отпадъци в последствие се транспортират до РЦУО - гр. Самоков, като по данни на общината за 2021г. са събрани 367,12 тона зелени отпадъци. Предприети са съответните мерки за третиране на зелените отпадъци от страна на общината, която като член в “Регионално сдружение за управление на отпадъците на община Костенец, Долна баня, Ихтиман и Самоков” и въведения регионален принцип на управление на отпадъците в региона, ползва РЦУО – гр. Самоков, на който има площадка за компостиране на „зелени“ отпадъци.

2.13. Инфраструктура за разделно събиране на опасни отпадъци от бита

На територията на община Самоков не се извършва разделно събиране на опасни отпадъци от домакинства (напр. газоразрядни и луминесцентни лампи, живак и съдържащи живак уреди, лакове и бояджийски материали, домакински препарати, химикали, фармацевтични продукти с изтекъл срок на годност и т.н). Общината понастоящем не е сключила договор с ООп, извършваща услуги по събиране, транспортиране, опаковка за безопасно транспортиране, последващо третиране и обезвреждане на разделно събрани опасни отпадъци от домакинствата.

Населението на община Самоков може да ползва и ЦР (общинския пункт за събиране на отпадъци), разположен на РЦУО-Самоков, който обслужва общините Самоков, Ихтиман, Костенец и Долна баня. На Регионалният център за управление на отпадъците - Самоков, разделно събраните отпадъци от домакинствата на територията на община Самоков се предават на центъра за рециклиране, който е оборудван с 9 бр. контейнери с размер 5/2.4/2 с обем 16 м³ (за по-обемисти и леки суровини); 2 бр. контейнери с размер 5/2.4/1 с обем 10 м³ (за строителни отпадъци и тежки суровини) и за временно складиране на опасни отпадъци от бита - 2 бр. затворени товарни контейнери, ролков тип, оборудвани с вани на дъното и покрити с метална решетка.

3. Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

На територията на общината няма специално депо за третиране на строителни отпадъци.

За периода 2016-2020г. в община Самоков количествата, генерирани от ремонтните дейности на домакинствата на територията на общината и за количествата на депонираните строителни отпадъци се управляват от лицата извършващи ремонтна дейност. Строителните отпадъци от м. септември 2021г. се извозват до Регионалното депо на РЦУО – гр. Самоков. При изпълнение на малки ремонтни дейности

населението оставя генерираните строителни отпадъци до контейнерите с битови отпадъци, които в последствие се събират от фирмата, която извършва дейности по събиране и транспортиране.

За населението на община Самоков с изграждането на регионалната система на ЦР на РЦУО-Самоков са предвидени контейнери за приемане на строителни отпадъци от домакинствата и от община Самоков.

На практика така предвидената система не работи ефективно за община Самоков, тъй като населението на общината е затруднено с достъп до РЦУО в почивни дни, когато обикновено се изхвърлят строителните отпадъци от ремонтна дейност. Изхвърлянето на определеното за целта място в РЦУО затруднява населението на общината и поради неговата отдалеченост от останалите населени места. Създават се предпоставки за изхвърляне на отпадъци от дейности по строителство и разрушаване на нерегламентирани места най-често извън населените места, за което се налага общината да влага допълнителни средства за почистване на формиращи се нерегламентирани сметнища.

В настоящата програма е идентифицирана необходимостта от „инвестиционни“ мерки за достигане целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване.

Предвижда се обособяване на специализирани площадки в град Самоков и села в общината за разделно събиране на строителни отпадъци от домакинствата и транспортиране за последващо оползотворяване в предвидената на РЦУО Самоков за изграждане инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали.

Прогнозата на образуваните количества „строителни отпадъци“ за периода 2021-2028г. са определени като произведение на броя на прогнозното население и норма на натрупване на строителни отпадъци от 90 кг/жител/год.

Прогноза за образуваните строителни отпадъци в община Самоков

Други отпадъци	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)
Строителни отпадъци	3 251.16	3 188.66	3 165.66	3 146.04	3 129.66	3 116.52	3 106.53	3 099.69

Отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) са резултат главно от частни търговски дейности. Според принципа „замърсителят плаща“ разходите за третиране и окончателно обезвреждане, трябва да се поемат от изпълнителите и техните клиенти. Все пак е задължение на общината да гарантира, че СО се третират и обезвреждат по екологосъобразен устойчив начин.

След направения анализ се установи, че общината не е обезпечена с инфраструктура за строителни отпадъци, поради което е необходимо да организира изграждане на инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали. Предвижда се да се изгради такава инсталация на РЦУО Самоков.

4. Инсталации и съоръжения за третиране на утайките от ГПСОВ

На територията на община Самоков са изградени четири пречиствателни станции за отпадни води – ПСОВ „Самоков“, ПСОВ в м. „Песъко“, ПСОВ в м. „Яйцето“ и ПСОВ в с. Белчин. На територията на к.к. Боровец са изградени две ПСОВ в м. „Песъко“ и в м. „Яйцето“.

Утайките от **ПСОВ в м. „Яйцето“** се депонират в ПСОВ – Самоков, два пъти годишно. Технологичната система е двустепенна – механично и биологично стъпало, но не работи филтър пресата за уплътняване на утайките и поради тази причина утайките се депонират. Течната утайка е 320 м³/год. с 90% влажност.

ПСОВ – Белчин през 2017г. е предадена на ВиК София област.

За **ПСОВ – гр. Самоков** има изготвена „Програма за управление на дейностите по отпадъците“, управлява се от „ВиК“ ЕООД - София. ПСОВ – гр. Самоков е с двустъпална технологична схема, която включва технологично свързани съоръжения за механично и биологично пречистване с последващо обеззаразяване на пречистените отпадъчни води и третиране на утайките. По технологичен проект е предвидено и трето стъпало – химическо, за отстраняване на фосфатите от пречистените води и допълнително снижение на останалите показатели, но до момента не е реализирано. Механичното пречистване включва следните процеси и съоръжения:

- **Груби решетки** – 2 бр. с автоматизирано почистване и разстояние между прътите 60 мм. На тях се задържат грубите механични примеси при прецеждането на отпадъчните води. Задържаните на решетките отпадъци се изхвърлят върху транспортна лента и посредством нея се разтоварват в контейнери;
- **Финни решетки** – 2 бр. с автоматизирано почистване и разстояние между прътите 16 мм. Задържаните на тях отпадъци се изсипват върху транспортна лента, обезводняват се в компактор за отпадъци и се събират в контейнери;
- **Пясъкозадържатели – аерирани с отделяне на плаващи вещества и мазнини** – 2 бр. В тях се задържат минерални примеси – основно пясък, с едрина на частиците по-голяма от 0,2 мм. Задържаният пясък се отделя в страничен улей чрез потопени помпи, прикрепени към пясъкочистача и помпажно се подава за обезводняване в класификатор за пясък. Отделените плаващи материи и мазнини се събират в шахта и помпажно се подават към ротопаса /борабанно сито с прорези/ за отделяне на водата, която се връща за пречистване;
- **Първични утайтели с хоризонтално движение на водата** – 2 бр. В тях се отделят като първична утайка най-финните механични примеси от отпадъчната вода с относително тегло по-голямо от 1 под действието на гравитационни сили при движението на водата. Задържат се и плаващи вещества които постъпват с отпадъчните води но са по-леки и се отделят на повърхността на съоръженията;

Биологичното пречистване включва следните процеси и съоръжения:

- **Биобасейни с нитрификация, предварителна денитрификация и пневматична аерация** – 2 бр. В тези съоръжения се използват методи за третиране на отпадъчните води базиращи се на естествените биохимични процеси в природата. В тях се култивират микроорганизми, които в процеса на своята жизнена дейност от една страна разграждат сложните органични въглеродни съединения в състава на отпадъчната вода, като ги трансформират в минерални продукти, отстраняват органичните и неорганичните съединения на азота чрез окисление до нитрати и редукция до газообразен азот, а от друга страна усвояват част от тях за увеличаване на

собствената си биомаса. Биохимичното разграждане на органичните вещества протича в аеробни условия, което налага непрекъснато подаване на въздух в биобасейните, чрез дънна аерационна система;

- *Вторични радиални утайтели* – 4 бр. В тях се осъществява разделяне на биологично пречистените отпадъчни води от активната утайка, чрез механично утаяване. Пречистените отпадъчни води се заустват в р. Искър, а активната утайка се връща обратно в биобасейните. Прирастът на биомасата на микроорганизмите се отделя от системата като излишна активна утайка.

Получените при третиране на отпадъчните води утайки – първична /отделена в първичните утайтели/ и излишна активна утайка от биобасейните се обработват по следния начин:

- *Уплътняване на утайките в утайкоуплътнители /силози/* - първичната утайка и излишната активна утайка се събират в шахти, откъдето посредством потопяеми помпи се подават в 2 бр. утайкоуплътнители /силози/ за уплътняване – намаляване на влажността им. Поради по-високата влажност на излишната активна утайка /по-голяма от 99%/ по технологичен проект е предвидено предварително уплътняване на тази утайка преди смесването и с първичната в силозите. Предварителното уплътняване на излишната утайка ще се извършва във вторичните утайтели от схемата на старата станция, на които предстои да бъде извършена реконструкция с цел преустройството им в радиални утайкоуплътнители.

За момента поради невъзможност за разделно уплътняване, излишната активна утайка се връща пред първичните утайтели, в които се утаява и уплътнява до известна степен заедно с първичната утайка. Смесената утайка отделена от първичните утайтели се събира в шахта и помпажно се подава към утайкоуплътнителите – силози.

- *Механично обезводняване на утайките* – уплътнените в силозите утайки се подават за механично обезводняване на 2 бр. камерни филтърпреси. В технологичната схема за обезводняване с камерни филтърпреси за по-висок ефект е включено предварително кондициониране на утайките чрез добавяне на железен трихлорид и варно мляко. Обезводнените на камерни филтърпреси утайки са с ниска влажност /около 60%/ и са стабилизирани с вар (съдържанието на органични вещества е около 30%).

Отделените при третиране на отпадъчните води първична и излишна активна утайки се обработват с цел тяхното стабилизиране, обезводняване и обеззаразяване, при което значително се намалява обема им. Обезводнените утайки от филтърпресите се изсипват на верижни транспортъри, събират се и се транспортират до депо за обезводнени утайки, което се намира на площадката на пречиствателната станция. Депото за утайки е с площ 2 628 м² и е разположено в края на площадката в близост до сграда филтърпреси.

През 2013г. количеството на обезводнените утайки – 460,18 тона, а през 2014г. – 520,36 тона.

Прогнозата за количествата „утайки от ПСОВ“ за периода 2021-2028г. са определени като произведение на броя на прогнозното население и норма на натрупване на утайки от ПСОВ от 26 кг/жител/год. Утайките се сушат на изсушителните полета.

Прогноза за образуваните утайки от ПСОВ в община Самоков

Други отпадъци	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)
Утайки от ПСОВ*	939.22	921.17	914.52	908.86	904.12	900.33	897.44	895.47

*В община Самоков генерираните утайки са главно от експлоатация ГПСОВ гр. Самоков, ПСОВ м. Песъко, ПСОВ м. Яйцето, ПСОВ с. Белчин и частично от септични ями

5. Изводи

- Третирането на битовите отпадъци генерирани на територията на община Самоков се осъществява от 2016г. чрез регионален принцип на РЦУО – Самоков. Общината е обезпечена със съвременна инфраструктура за управление на битови отпадъци, ЕГО, зелени отпадъци с цел тяхното оползотворяване и екологосъобразно обезвреждане, като регионалната система Самоков разполага със съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по депониране, сепариране/предварително третиране и оползотворяване на биоотпадъци;
- Понастоящем около 76% от капацитета на клетка 1 е запълнен. За периода на Програмата за управление на отпадъците община Самоков ще се нуждае от допълнителен капацитет за депониране на отпадъци, което ще бъде постигнато с изграждане на клетка 2 на регионалното депо;
- Общината е изпълнила задължението си по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО, като е осигурила общинския пункт за събиране на отпадъци. На площадката отредена за Общински пункт за събиране на отпадъци са разположени контейнери за безвъзмездно предаване на разделно събирани отпадъци от домакинства или донесени от отделни лица в това число: стъкла, пластмаса, текстил, гуми, хартия, едрогабаритни отпадъци - електрически уреди, опасни отпадъци, метали;
- Изискванията към площадките за приемане на отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло не са регламентирани в „Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков“;
- За извършване на дейностите по сметосъбиране и сметонизоване на смесените битови отпадъци община Самоков е обезпечена с необходимите съдове за събиране така, че да се обхване 100% от населението на Общината и е осигурена необходимата честота на извозване, с която не се допуска претъпване на контейнерите;
- На територията на общината няма отделни съдове за събиране на пепел и сгурия през отоплителния сезон;
- Общината е обезпечена с необходимите контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като са обхванати гр. Самоков, с. Бели Искър, с. Белчински бани, с. Белчин, с. Говедарци, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Маджарево, с. Мала Църква, с. Марица, с. Продановци, с. Радуил и с. Широки дол;
- Общината не е обезпечена със съдове и транспортна техника за разделно събиране на биоотпадъци (хранителни и кухненски) и зелени отпадъци от паркове и градини, т.е няма въведена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци. Предвиждат се изпълнения на предпроектни

поучвания и проектиране на инсталация за компостиране на биоразградими отпадъци със стабилизиране на биоразградимата фракция с възможно финансиране по ОПОС 2021 - 2027 г. като доизграждане на РСУО Самоков;

- Общината не е обезпечена с инфраструктура за строителни отпадъци, поради което е необходимо да организира изграждане на инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали;

6. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Необходимо е разширяване обхвата на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, като бъдат включени и останалите населени места в общината;
- Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и осигуряване от общината на съответните съдове и транспортна техника за разделно събиране на биоотпадъци (хранителни и кухненски) и зелени отпадъци от паркове и градини;
- Необходимо е общината да насърчава и разшири въведеното пилотно домашно компостиране на „зелени“ отпадъци;
- Необходимо е общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия;
- Необходимо е общината да организира изграждане на инсталация за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и производство на рециклирани строителни материали;

9. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИЕТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът трябва да даде отговор на следните въпроси:

- Има ли установени практики по предотвратяване на отпадъците в общината.
- Има ли планирани и приложени административни мерки, които са стимул за физическите и юридическите лица да прилагат предотвратяване на отпадъците.

1. Информационно обезпечаване на анализа

- *Преглед на съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците от НПУО 2021-2028г.;*

2. Предотвратяване образуването на отпадъци

Предотвратяване образуването на отпадъци е част от националните политики за ефективно използване на ресурсите, съгласно изискванията на националното законодателство в сектор управление на отпадъците. В съответствие с тази политика и стремежа на общината да минимизира, доколкото е възможно генерирането на битови отпадъци, е разработена Програма с мерки за предотвратяване образуването на отпадъци.

Отпадъците от една страна се образуват от използването на ресурси или продукти, а от друга страна те имат негативни ефекти върху околната среда в резултат от тяхното преработване или обезвреждане.

Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата, е основна цел в областта на политиката по околната среда. Под „мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци” трябва да се разбира всяка мярка, която се предприема преди едно вещество, материал или продукт да се превърне в отпадък и която допринася за това да се намали количеството отпадъци и тяхното вредно въздействие върху човека и природата или съдържанието на вредни вещества в отпадъците.

Най-големите натоварвания на околната среда възникват при производството на един продукт и именно поради това тези натоварвания се намаляват чрез мерки за предотвратяване на отпадъци.

Предотвратяване образуването на отпадъци означава липса на тяхното възникване, да не се произвеждат продукти, които после да трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани, да се планира закупуването и потреблението на продукти така, че да се изхвърлят възможно най-малко отпадъци вследствие на потреблението. Различните възможности за третиране на отпадъците винаги са свързани с трудности и известни натоварвания за околната среда. Отпадъкът не изчезва от самосебе си, а чрез депонирането и изгарянето, дори чрез оползотворяването и рециклирането, само се променя като вещество. Например при изгарянето, дори и чрез най-съвременните технологии, възникват емисии и/или остатъчни вещества, които трябва да се изхвърлят или складираат. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и тогава възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Ето защо най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на образуването им.

Едновременно с това, предотвратяването на отпадъци е и съществен принос към отдавна необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. Увеличаването на времето на използване на продуктите или пък многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствена употреба, имат като резултат намалено използване на ресурсите от природата, а не само предотвратяване на вредното въздействие върху околната среда от изхвърлени повече отпадъци в резултат на кратката употреба на тези продукти. Следователно изпълнението на мерките за предотвратяването на отпадъци, допринася за постигане на европейските и националните цели за ефективно използване на ресурсите.

Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж, тоест не трябва да има конкуренция между екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания.

В този контекст мерките за предотвратяване или минимизиране образуването на отпадъците и свързаните с тях рискове за околната среда са от съществено значение за ограничаване изчерпването на първичните ресурси и климатичните промени.

Предотвратяването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците.

3. Степен на изпълнение на мерките за предотвратяване на образуването на отпадъците, въведени в предходната програма за управление на отпадъците

Следните мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците са въведени от страна на община Самоков в „Общинската програма за управление на дейностите по отпадъците в община Самоков за 2010-2020г.“:

- Мярка „Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците“:
 - Информационна кампания за насърчаване въвеждането на схеми за повторна употреба, разделно събиране и предаване за рециклиране на отпадъци;
 - Възлагане на проучване за определяне на най-подходящия за общината механизъм за диференцирано заплащане на такса битови отпадъци съобразно реално образуваните количества от съответното домакинство, а не на база данъчна оценка;
 - Организиране на кампании за информиране и обучение на обществеността за прилаганите схеми за еко-маркировка – Празници на града, пролетно и есенно почистване;
 - Организиране на мероприятията за популяризиране на схемите за „екомаркировка“ и повишаване на екологичното съзнание на купувачите;
 - Провеждане на информационни кампании за въвеждане на „чисти технологии“ от производителите на продукти и повишаване обществената информираност и екокултура;
- В общината са провеждани кампании посветени на Деня на Земята, като са раздавани награди осигурени от „Булекопак“, както и кампании по пролетно почистване, кампании за разделно събиране на отпадъци, кампании по залесяване и кампанията „Оцвети парка“.
- Мярка „Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци“ - закупуване на контейнери за домашно компостиране на биоразградими отпадъци и раздаване на населението. Община Самоков изпълнява мерки, като част от общинската политика за ефективно използване

на ресурсите, като изпълнява проект BG16M1OP002-2.009-0090-C01 „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“, финансиран по процедура BG16M1OP002-2.009 „Изпълнение на демонстрационни проекти в областта на управлението на отпадъците“, ОП „Околна среда“ 2014-2020г., като в община Самоков ще бъде въведена концепция "Repair Café" - ремонтна зала, оборудвана с инструменти за отремонтване на битови уреди – 3 комплекта инструменти; 3 бр. работни маси и работни столове - 12 бр. Друг компонент на проекта е доставка на компостери и компост ускорители - 239 бр. всеки, както и кошчета за разделно събиране на битови отпадъци – 156 бр. за събиране на рециклируеми материали и кантари за измерване на отпадъка – 175 бр. С проекта се постига предотвратяване образуването на отпадъци, което има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците и по-конкретно предотвратяване на образуването на биоразградимите отпадъци, чрез въвеждане на компостиране – предоставяне на компостери, подготовка за повторна употреба на отпадъци от домакинствата чрез прилагане на иновативна инициатива ремонтна зала „Repair Café“ с разделно събиране на материали за последващо рециклиране, подкрепени с изпълнение на мерки за информираност и провеждане на кампании.

4. Добри практики за предотвратяване на образуването на отпадъци в страната

Извършен е преглед обхващащ добри практики за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, за подготовка за повторна употреба и/или за разделно събиране на битови отпадъци и за последващото им рециклиране и информация за успешно реализирани вече добри практики с постигнати резултати:

- Добра практика, въведена в детски градини в общини за подмяна използването на пластмасови чаши за еднократна употреба за вода и други напитки за децата с метални чаши за многократна употреба. Промяната носи екологични и икономически предимства;
- Добра практика, въведена от голяма търговска верига магазини - веригата магазини прилага стратегия за ограничаване и предотвратяване използването на пластмаса. В изпълнение на стратегията веригата магазини вече предлага голям избор от продукти в опаковки за многократна употреба: много напитки и млечни продукти са в стъклени бутилки и буркани, вместо в пластмасови за еднократна употреба;
- Добри практики за намаляване и предотвратяване отпадъците от пластмасови продукти за еднократна употреба в хотели - преустановена продажбата на минерална вода и безалкохолни напитки в пластмасови бутилки, както и използването на всякакви найлонови торбички или напълно спряна употреба на пластмасови продукти за еднократна употреба;
- Добра практика, която представлява нов управленски подход за предотвратяване образуването на отпадъци - общинската администрация разработва „План за ограничаване употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба“. Целта е да се направят обстойно обследване за използваните в общинската администрация, общинския съвет, общинските предприятия и общинските търговски дружества пластмасови продукти за еднократна употреба, да се направят технически и финансово-икономически анализи за ограничаване и премахване използването на пластмасови продукти

за еднократна употреба и да се изготви план с мерки, които да се приложат в организации под контрола на общината за предотвратяване образуването на пластмасови отпадъци;

- Инициатива, въведена в Народното събрание – преустановяване използването на пластмасови чаши за кафе от Комисията по околна среда и води и замяната им с чаши за кафе, изработени от овесени ядки, които се изяждат след употребата им;
- Инициатива за използване на чаши за многократна употреба по време на обществени събития на открито вместо пластмасови чаши за еднократна употреба с цел предотвратяване на пластмасови отпадъци;
- Инициатива за провеждане на обществено събитие в планината без употребата на пластмасови продукти за еднократна употреба;
- Добри практики за подготовка за повторна употреба на отпадъци от текстил - в страната системата за разделно събиране на текстилни отпадъци все още не е нормативно регламентирана и е по инициатива на общини на ниво пилотни проекти. Такива проекти се реализират, например в София, Стара Загора и Бургас. По пилотните проекти в тези градове са разположени специализирани контейнери на възможно най-удобни за гражданите места в градовете. Ангажимент на общината е да определи кои са подходящите места за поставянето на контейнери, а ангажимент на бизнес организации, които се занимават със събиране на отпадъци от текстилни облекла е да събират тези отпадъци и след това да ги подготвят за повторна употреба. Събраните в контейнерите отпадъци се транспортират от специализирани компании за третиране на текстилни отпадъци до техни площадки, на които се извършва последващо сортиране на съдържанието в контейнерите. При процеса отпадъците се сортират по видове, като годните за повторна употреба се отделят. Друга част от текстилните отпадъци се сортират и нарязват и се използват като памучни парцали за индустрията. Текстилните материали, които не са подходящи за директна повторна употреба като дрехи или парцали, и други отпадъци, отделени в процеса на сортиране (например опаковки), се балират и предават на други компании за правилно рециклиране и оползотворяване. Негодни текстилни материали (напр. дънки и бял текстил) се сортират по цвят, изрязват се техните ципове и копчета и се предават на инсталации за производство на изолационна вата.

В общината сравнително рядко се провеждат информационни кампании за предотвратяване образуването на отпадъци. Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците, чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация. В тази насока е и въвеждане на домашното компостиране с цел намаляване на компостируемите отпадъци от домакинствата от общия поток битови отпадъци, чрез безвъзмездно раздаване на компостери за домашно компостиране на населението, което е направено по проект „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“, финансиран от Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020г. Общият брой на доставените компостери по проекта е 239 броя, от които 45 броя са стоящи, дебелостенни с вместимост 1 000 л, които са за училища, детски градини и парковете пространства, 19 броя демонстрационни ротационни компостери, които са разположени в училищата и детските градини на територията на община Самоков, 100 броя стоящи компостери за домашно компостиране с вместимост 360 л за домакинства, живеещи в къщи, 75 броя стоящи компостери тип „Градина“ за балкон с

вместимост 75 л, предназначени за ползване от домакинства, живеещи в блокове и жилищни кооперации. Наред с компостерите са раздадени 239 компост ускорителя за активиране на процеса на компостиране. По същият проект кофите за разделно събиране – за хартия, пластмаса, стъкло и метал са раздадени в училищата и детските градини. Кантарите за измерване на биоразградимия отпадък в домакинствата, който ще излезе от общия отпадък и ще премине към процеса на компостиране се очаква да бъдат доставени и раздадени на целевите групи, които вече са получили компостери.

5. Добри практики в Европейския съюз

- Супермаркети създават инициативата „Еко-точки“ през 2005г., като предлагат продукти в насипно състояние с минимално опаковане. Еко-точки съчетава иновация, чувствителност по отношение на околната среда и спестяване на разходи чрез пазаруване на стоки в насипно състояние. Еко-точките предлагат всеки ден продукти, като тестени изделия, ориз, зърнени храни, бобови растения, ядки, кафе, подправки и сладкиши в насипен формат от дозатори (диспенсери). Ползите от тази система включват: купуване само на необходимото количество; спестяване на потребителите на между 10% и 70% в сравнение с цената на опакованите стоки; значително по-малко отпадъци от опаковки;
- Европейска седмица на намаляване на отпадъците - обхвата и съдържанието на Европейската седмица за намаляване на отпадъците са разширени и включват: Тематични дни за предотвратяване, Нека да изчистим Европа! – кампания за почистване, провеждана във всички европейски градове; Насоки за добри практики и комуникационни средства със специфични комуникационни средства; Гражданите също могат да организират действия за предотвратяване образуването на отпадъците, повторната употреба и рециклирането по време на европейската седмица;
- Menu Dose Certa (Португалия) - тази инициатива, създадена от компания за управление на отпадъците LIPOR в Порто, повишава обществената осведоменост относно хранителните отпадъци чрез насърчаване на балансирано хранене в разумни количества. Инициативата се бори с хранителните отпадъци в ресторантите, повишава обществената осведоменост по въпроса и насърчава балансирана диета;
- Умни еко-етикети Akafen (Люксембург) – еко-етикетът „умно пазаруване“ инициатива на много заинтересовани страни за насърчаване на продукти, които имат ниско въздействие върху околната среда. Инициативата първоначално започва от продукти като бои, зареждаеми батерии, нискоенергийни лампи, перилни препарати. Специфичната цел на етикета е да се повиши обществената информираност за екологичните продукти. Общата цел е да се създаде промяна в поведението на потребителите към закупуване на по-екологични продукти, особено такива, съдържащи опасни материали. На продуктите, които отговарят на следните критерии, им се присъжда еко-етикет:
 - Опаковка: трябва да бъде направена от рециклируем материал и да бъде етикетирани като такава;
 - Съдържание: Продуктът не трябва да съдържа или да има ниски нива на опасни вещества. Продуктите, които отговарят на съществуващите стандарти (например „Blauer Engel“ и EU Ecolabel и отговарят на стандартите на ЕС) отговарят на изискванията;

- Дълъг живот и използване на енергия: продуктите трябва да бъдат проектирани за дълготрайност и да бъдат енергийно ефективни, когато се използват;
- Рециклиране: продуктът трябва да бъде лесно рециклируем. Това включва и лесното оползотворяване на енергия чрез изгаряне.

Вместо да разчитат на производителите да прилагат етикетите, търговците на дребно са основните заинтересовани страни, отговорни за прилагането на схемата.

6. Изводи

- Община Самоков изпълнява проект BG16M1OP002-2.009-0090-C01 „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“, финансиран по процедура BG16M1OP002-2.009 „Изпълнение на демонстрационни проекти в областта на управлението на отпадъците“, ОП „Околна среда“ 2014-2020г. Проектът е за въвеждане концепция "Repair Café" - ремонтна зала, оборудвана с инструменти за отремонтване на битови уреди, доставка на компостери и компост ускорители, кошчета за разделно събиране на битови отпадъци за събиране на рециклируеми материали и кантари за измерване на отпадъка, като се постига предотвратяване образуването на отпадъци, което има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците;
- Община Самоков изпълнява мерки, като част от общинската политика за ефективно използване на ресурсите, като е въвела домашното компостиране с цел намаляване на компостируемите отпадъци от домакинствата от общия поток битови отпадъци, като безвъзмездно са раздадени компостери за домашно компостиране на населението;
- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава;
- Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители в община Самоков;

7. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация;
- Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса е широко застъпена практика в страната, затова нейното прилагане трябва да се въведе и в община Самоков. Особено силен ефект би имало ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата в община Самоков;

10. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

Анализът трябва да даде отговор на следните въпроси:

- Кои са икономическите инструменти и стимули, които се прилагат в общината;
- Какви са общите приходи от ТБО и каква е структурата и събираемостта на приходите от такса битови отпадъци за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците; прилагат ли се стимулиращи елементи за екологосъобразно управление на отпадъците при определяне на размера на ТБО;
- Какви са дължимите суми за обезпеченията и отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО и каква е степента на заплащане на дължимите суми по тези обезпечения и отчисления; какви суми са акумулирани по сметките в РИОСВ за периода най-малко на последната общинска програма за управление на отпадъците
- Какъв подход се прилага от общината за определяне на размера на цените и на таксите за услуги за управление на битовите отпадъци.

1. Информационно обезпечаване на анализа

За целите на настоящият анализ са използвани следните информационни източници:

- Наредби и решения, одобрени от Общински съвет, относно определяне на такси и цени, свързани с управление на отпадъците;
- План-сметки за приходите и разходите от такса битови отпадъци за периода 2016-2020г. на община Самоков, съгласно чл.66 от ЗМДТ;
- Отчет-сметки за приходите и разходите от такса битови отпадъци за периода 2016-2020г. на община Самоков, съгласно чл.66 от ЗМДТ;
- Справка за действително платени такси битови отпадъци от физически и юридически лица през периода 2016-2020г.;
- Анализ и оценка на въведените икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им към НПУО 2021-2028;
- Данни от община Самоков за количества депонирани отпадъци от община Самоков на РЦУО;

2. Икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците. Най-общо икономическите инструменти и стимули могат да бъдат обединени в следните групи:

- *Такси за депониране и третиране* – тази група инструменти включва разнообразни такси за депониране на отпадъци на депа, такси за изгаряне на отпадъци в инсинератори, както и различни по вид забрани за депониране и

изгаряне на отпадъци. Този група икономически инструменти имат за цел да стимулират по-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците, като налагат по-високи такси за третираните отпадъци, които не съответстват на тази йерархия, например върху депонираните отпадъци.

- **Схеми „Плащане при изхвърляне“** (*“Pay-as-you-throw” schemes – PAYT*) – това са инструменти, при които населението и бизнеса заплащат за събирането, извозването и третирането на генерираните от тях отпадъци. Тези схеми са пряко свързани с количеството на генерираните от съответните лица отпадъци, като те съответно заплащат на кг/чува/контейнер и т.н. Системи, при които е на лице заплащане за услугата по управление на отпадъците на базата на фиксирана ставка на домакинство или потребител, не могат да се причислят към схемите „Плащане при изхвърляне“. Основният инструмент от тази група в страната е таксата за битови отпадъци.
- **Схеми за отговорност на производителя и вносителя** – това са схеми, при които производителите и вносителите на дадени продукти, чиято употреба създава масово разпространени отпадъци, се задължават за финансиране и организиране на дейностите по оползотворяване на тези отпадъци. Този схема се прилага в страната относно 6 групи МРО.
- **Екологични данъци и такси върху продукти** – въвеждат се с цел да се ограничи, намали или дори премахне употребата на определени продукти, които са вредни за околната среда.
- **Банкови гаранции и застраховки за осъществяване на определени дейности** – въвеждат се с цел покриване на риска от извършване на определени дейности, които не съответстват на екологичното законодателство, например за трансграничен превоз на отпадъци.

На базата на разгледаните по-горе схеми и форми за управление на отпадъците в община Самоков, анализирани са следните икономически инструменти, свързани с бюджета на общината:

- Такса „битови отпадъци“ (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците),
- Такси за депониране и третиране - обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депото и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО);

✚ Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)

Съгласно „Наредба №12 за определяне на размера на общинските такси и цени на услуги“, такса „битови отпадъци“ се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите на обществено ползване на населените места. Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно – сметосъбиране и сметоизвозване; обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, чистота на териториите за обществено ползване.

За депониране на битови отпадъци на Регионалния център за управление на отпадъците – Самоков от юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО за дейности с отпадъци, които осъществяват своята дейност извън границите на организираното сметосъбиране се заплаща такса и отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО за съответната година, съгласно сключен Договор с Община Самоков.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план – сметка, включваща необходимите разходи за:

- Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери;
- Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им по депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително разходи за обезвреждане чрез депониране на регионално или общинско депо по чл.71 от ЗУО;
- Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

Размерът на таксите се определя върху основа, както следва:

- За жилищни и вилни имоти на граждани, както и за жилищни имоти, собственост на физически лица и търговци по смисъла на Търговския закон, за услугите по събиране и транспортиране на битови отпадъци, за услугите по третиране на битови отпадъци в съоръжения и инсталации и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината - пропорционално (в промил) върху данъчната оценка на имота;
- За нежилищни имоти:
 - ✓ За услугите по събиране и транспортиране на битовите отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране – количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за събиране на битовите отпадъци и честотата за тяхното транспортиране според количеството на битовите отпадъци в левове за година на стандартен съд;
 - ✓ За услугата по третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации - пропорционално (в промил) върху по-високата стойност между данъчната оценка на имота (за граждани) или отчетната стойност на активите - сгради, земя (за предприятия);
 - ✓ За услугата по поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване - пропорционално (в промил) върху по-високата стойност между данъчната оценка на имота (за граждани) или отчетната стойност на активите - сгради, земя (за предприятия).

Когато таксата се определя според количеството на битовите отпадъци, лицата подават декларация /по образец 1/ в община Самоков в срок до 30 ноември на предходната година. За придобитите през годината имоти декларация се подава в двумесечен срок от придобиване на имота. В декларацията се посочва вида и броя на съдовете за изхвърляне на битовите отпадъци, които ще се използват през годината, съобразно обявената от Общински съвет честота за извозването им. Определеният вид на съдовете за събиране на битовите отпадъци са - контейнер с вместимост 4 м³ и контейнер с вместимост 1,1 м³.

Когато лицето не е подало горепосочената декларация в срок, декларирало е по-малко от необходимият брой и вид съдове за битови отпадъци или не изхвърля битовите отпадъци в определените за целта съдове, то заплаща годишната такса върху по-високата стойност на имота между данъчната му оценка по Приложение 2 от ЗМДТ и отчетната му стойност. От размера на дължимата годишна такса се приспада

платената част, като върху разликата се дължат лихви, съгласно сроковете за плащане. За установеното нарушение се изготвя протокол и се изпраща съобщение до данъчно задълженото лице. Лицата не ползващи услугата за цялата година подават декларация /по образец 2/ до 20 декември на предходната година.

За недвижими имоти, намиращи се извън районите с организирано сметосъбиране и сметоизвозване се събира такса за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване след подаване на заявление - декларация обр. 2 до 20 декември на годината предхождаща годината на облагане. За високопланински имоти, за които собствениците сами организират събирането и извозването на битовите отпадъци се събира такса за обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения за битови отпадъци, след подадено заявление - декларация обр. 2 до 20 декември на годината, предхождаща годината на облагане.

Собственикът на новопридобити имоти дължи такса от началото на месеца, следващ месеца на придобиване на имота. Когато ползването е започнало преди окончателното завършване на сградата, таксата се дължи от началото на месеца, през който ползването е започнало. За сгради, подлежащи на събаряне, таксата се дължи включително за месеца, през който е преустановено ползването ѝ.

Таксата не се събира, когато общината не предоставя услугата и не извършва разходи за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци – контейнери; събиране на битовите отпадъци и транспортирането им по депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им; проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително разходи за обезвреждане чрез депониране на регионално или общинско депо по чл.71 от Закона за управление на отпадъците; почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

През 2021г. начисляването и заплащането на такса „*битови отпадъци*“ е както следва, съгласно Решение на ОбС-Самоков №630, Протокол №17/17.12.2020г.:

- **За имоти на физически лица и жилищни имоти на юридически лица в първа зона в гр. Самоков – 2,3 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот, в т.ч.**
 - 1,3 на хиляда –сметосъбиране и сметоизвозване
 - 0,4 на хиляда – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 0,6 на хиляда - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За имоти на физически лица и жилищни имоти на юридически лица във втора зона в гр. Самоков - 2,8 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот, в т.ч.**
 - 1,4 на хиляда –сметосъбиране и сметоизвозване
 - 0,4 на хиляда – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 1 на хиляда - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За имоти на физически лица и жилищни имоти на юридически лица в трета и четвърта зона в гр. Самоков - 3,7 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот, в т.ч.**
 - 1,7 на хиляда – сметосъбиране и сметоизвозване
 - 0,6 на хиляда – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО

- 1,4 на хиляда - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За имоти на физически лица в селата - 6 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот, в т.ч.**
 - 3 на хиляда - сметосъбиране и сметоизвозване
 - 2 на хиляда - за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 1 на хиляда – за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За имоти, разположени в индустриална зона "Червената земя", землище на с. Драгушиново - 10 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот, в т.ч.**
 - 5 на хиляда - сметосъбиране и сметоизвозване
 - 2 на хиляда - за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 3 на хиляда – за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За жилищни имоти на физически лица в к.к. Боровец - 8 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот, в т.ч.**
 - 3 на хиляда - сметосъбиране и сметоизвозване
 - 2 на хиляда - За обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 3 на хиляда - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За нежилищни имоти на физически лица в к.к. Боровец - 10 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот, в т.ч.**
 - 5 на хиляда - сметосъбиране и сметоизвозване
 - 2 на хиляда - за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 3 на хиляда - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За жилищни и нежилищни имоти на физически лица във вилни зони и селищни образувания - 10 на хиляда върху данъчната оценка на недвижимия имот, в т.ч.**
 - 5 на хиляда - сметосъбиране и сметоизвозване
 - 2 на хиляда - за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 3 на хиляда – за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За застроени недвижими имоти на физически лица, извън регулационните граници, за които не е организирано обслужване – върху данъчните оценки се начислява:**
 - 3 на хиляда - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За недвижими имоти на лица, подали заявления-декларации по чл.67 ал.1 от ЗМДТ - на база декларирания брой и видове съдове, кратност на вдигане и утвърдените калкулации за еднократно извозване на съответния вид, както следва:**
 - ✓ За съд тип **„Контейнер 4 куб.м“**, ползван на територията на гр. Самоков
 - за сметосъбиране и сметоизвозване – 3 484 лева
 - за обезвреждане на битовите отпадъци в депа и отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО – 0,5 на хиляда върху по-високата стойност между данъчна оценка и отчетна стойност
 - за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване – 1 на хиляда върху по-високата стойност между данъчна оценка и отчетна стойност

- ✓ За съд тип **„Контейнер 1.1 куб.м“**, ползван на територията на гр. Самоков и селата
 - за сметосъбиране и сметоизвозване – 1 200 лева
 - за обезвреждане на битовите отпадъци в депа и отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУ – 0,5 на хиляда върху по-високата стойност между данъчна оценка и отчетна стойност
 - за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване – 1 на хиляда върху по-високата стойност между данъчна оценка и отчетна стойност
- ✓ За съд тип **„Контейнер 1.1 куб.м“**, ползван на територията на к.к. Боровец
 - за сметосъбиране и сметоизвозване – 2 400 лева
 - за обезвреждане на битовите отпадъци в депа и отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО – 0,5 на хиляда върху по-високата стойност между данъчна оценка и отчетна стойност
 - за поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване – 1 на хиляда върху по-високата стойност между данъчна оценка и отчетна стойност
- **За недвижими имоти на юридически лица и еднолични търговци, недекларирали брой съдове за сметосъбиране, такса битови отпадъци се дължи в размер на 8 на хиляда върху по-високата стойност между данъчна оценка и отчетна стойност, в т.ч.**
 - 6,2 на хиляда - за сметосъбиране и сметоизвозване
 - 0,5 на хиляда - за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 1,3 на хиляда – за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За недвижими имоти на предприятия, включително и фирми на еднолични търговци извън регулационните граници, за които не е организирано обслужване - върху по-високата стойност между данъчна оценка и отчетна стойност:**
 - 3 на хиляда върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **Общинските и държавните училища заплащат такса за битови отпадъци за 2021г. по 4,68 лв. за „брой ученик“ - редовна форма на обучение. Броят на учениците се определя по информационната система на Министерството на образованието и науката към 01.01.2021г., в т.ч:**
 - За сметосъбиране и сметоизвозване – 1,68 лв.;
 - За обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО – 1,42 лв.;
 - За чистотата на териториите за обществено ползване – 1,58 лв.
- **Такси за сметосъбиране, сметоизвозване и поддържане на депо не се събират за:**
 - незастроени имоти на физически лица, съгласно чл.17 ал.6 на Наредба №12;
 - имотите, стопанисвани от общинска фирма „МАЛЪОВИЦА“ ЕООД
- **Освобождават се от такса битови отпадъци имотите, находящи се в с. Лисец и с. Яребковица;**
- **За предоставени за ползване, наем или концесия общински жилищни и нежилищни имоти таксата се заплаща съответно от ползвателите с учредено вещно право, наемателите или концесионерите, като се**

изчислява пропорционално върху данъчната оценка/отчетната стойност на ползвания имот или част от него или според количеството на отпадъците, ако е подадена декларация по чл.19, ал.1 и 2 от Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Самоков.

✓ **За общински жилища - по 1,57 лв. на кв.м/година, в т.ч.**

- 0,80 лв./кв.м – сметосъбиране и сметоизвозване
- 0,27 лв./кв.м – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
- 0,50 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване

✓ **За ползваните общински недвижими имоти под наем /с изключение на земеделски земи/ се начислява такса битови отпадъци, както следва:**

✓ **За земя - по 1,50 лв. за кв.м/година, в т.ч.**

- 0,80 лв./кв.м –сметосъбиране и сметоизвозване
- 0,20 лв./кв.м – За обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
- 0,50 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване

✓ **За Общински пазар - Самоков – за общински сгради, отдадени под наем -по 4,50 лв. за кв.м/година в т.ч.**

- 1,50 лв./кв.м – сметосъбиране и сметоизвозване
- 1,20 лв./кв.м – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
- 1,80 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване

✓ **За тротоарно право - земя:**

- **До 10 кв.м** по 2,50 лв. за кв.м/година, в т.ч.:

- 1,00 лв./кв.м – сметосъбиране и сметоизвозване
- 0,70 лв./кв.м – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
- 0,80 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване.

- **Над 10 кв. м** по 1,50 кв.м/година, в т.ч.:

- 0,70 лв./кв.м – сметосъбиране и сметоизвозване
- 0,40 лв./кв.м – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
- 0,40 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване.

✓ **Поликлиника - Самоков - кабинети - по 2,50 лв. за кв.м/година в т.ч.:**

- 0,90 лв./кв.м –сметосъбиране и сметоизвозване
- 0,70 лв./кв.м – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
- 0,90 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване

✓ **Сграда бивш партиен дом – Самоков - помещения - по 3,50 лв. за кв.м./година в т.ч.:**

- 1,20 лв/кв.м – сметосъбиране и сметоизвозване
- 0,80 лв/кв.м – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
- 1,50 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване

✓ **Терени**

- **За договорите, сключени със спортния тотализатор- по 3,30 лв. за кв.м/година в т.ч.:**
 - 1,00 лв./кв.м – сметосъбиране и сметоизвозване
 - 0,80 лв./кв.м – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 1,50 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За терени, ползвани със стопанско предназначение за поставяне на преместваеми павилиони - по 14 лв. за кв.м/година в т.ч.:**
 - 7,00 лв./кв.м – сметосъбиране и сметоизвозване
 - 2,50 лв./кв.м – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 4,50 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За терени, ползвани с жилищно предназначение - по 0,24 лв./кв.м/година, в т.ч.:**
 - 0,14 лв./кв.м – сметосъбиране и сметоизвозване
 - 0,04 лв./кв.м – за обезвреждането на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, вкл. отчисленията по чл.60 и чл.64 от ЗУО
 - 0,06 лв./кв.м - за чистотата на териториите за обществено ползване
- **За читалища, библиотеки и спортни терени – 1 промил, изчислен върху данъчната оценка на имота**

За сравнение е представен размера на такса „битови отпадъци“ за 2021г. за всички населени места в община Ботевград (съгласно Решение № 280/30.12.2020г. на ОбС - Ботевград):

- За нежилищни имоти на предприятия, според количеството битови отпадъци, съобразно вида и броя на съдовете за съхраняването им:
 - за един съд от 1 100 литра за една година, при честота на сметоизвозването два пъти седмично – 3 790,00 лева;
 - 4,2 на хиляда върху облагаемата основа на имотите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване;
- За нежилищни имоти на предприятия чрез пряко договаряне с фирми, извършващи услугата по сметосъбиране и сметоизвозване:
 - 3,2 на хиляда върху облагаемата основа на имотите за обезвреждане на битовите отпадъци в депо;
 - 4,2 на хиляда върху облагаемата основа на имотите за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване;
- За нежилищни имоти на предприятия по реда на чл.18-Г от Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Ботевград – 9,5 на хиляда върху облагаемата основа, както следва:
 - за сметосъбиране и сметоизвозване – 2,1 на хиляда;
 - за обезвреждане на битовите отпадъци в депо - 3,2 на хиляда;
 - за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване - 4,2 на хиляда;
- За имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия – 2,7 на хиляда върху данъчната оценка на имотите, като разпределението е както следва:
 - за сметосъбиране и сметоизвозване – 0,8 на хиляда;
 - за обезвреждане на битовите отпадъци в депо – 0,8 на хиляда;
 - за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване - 1,1 на хиляда;

- За училищата - държавна и/или общинска собственост размерът на таксата е 12,24 лв. на един ползвател – ученик и персонал. Броят на учениците за съответната календарна година се определя по данни от Сведение за организиране дейността на училището списък - образец №1 утвърден от МОН, а информацията се предоставя на дирекция „Местни данъци и такси“ под формата на справка - извлечение от този образец, изготвена от началник отдел „Хуманитарни и социални дейности“ в общинската администрация до края на предходната година, а за персонала по щатното разписание за текущата календарна година;

Ставките на такса „битови отпадъци“ в община Самоков за имоти на граждани и жилищни имоти на предприятия са по-ниски за първа зона в гр. Самоков и по-високи за втора, трета и четвърта зона в гр. Самоков и села от тези при по-малки общини в област София – община Ботевград.

По данни на общината „Отчет-сметка за приходите и разходите от такса битови отпадъци за 2020г. на община Самоков, съгласно чл.66 от ЗМДТ“, общите приходи са 3 090 301 лв., като приходите от събраната такса „битови отпадъци“ са в размер на 2 876 561 лв., т.е. приходите от такса „битови отпадъци“ са 93,08% от данъчните приходи в общината.

В община Самоков, съгласно „Наредба №12 за определяне на размера на общинските такси и цени на услуги“ се събират следните местни такси:

- за битови отпадъци;
- за ползване на пазари, тържища, панаири, тротоари, площи и улични платна;
- за ползване на детски ясли, детски градини – вкл. за дейностите по отглеждане и възпитание в задължителното предучилищно образование за ползване на детската градина извън финансираните от държавата дейности; домове за социални грижи, лагери, общежития и други общински социални услуги;
- туристическа такса;
- за добив на кариерни материали;
- за технически услуги;
- за административни услуги;
- за откупуване на гробни места;
- за рекламна дейност;
- други местни такси, определени със закон;

По данни на общината „Отчет-сметки за приходите и разходите от такса битови отпадъци за периода 2016-2020г. на община Самоков, съгласно чл.66 от ЗМДТ“, приходите от събраната такса „битови отпадъци“ по години са както следва:

Година	Приходи /лв./
2016г.	2 202 726 лв.
2017г.	2 304 269 лв.
2018г.	2 195 606 лв.
2019г.	2 256 400 лв.
2020г.	2 876 561 лв.

Съгласно приета план-сметка за приходите и разходите от такса битови отпадъци за 2020г. на община Самоков са заложили приходи в размер на 3 900 000 лв., в т.ч. приходи ТБО 2020г. – 2 786 515 лв., средства за сметка на участието на общините-партньори по проекта за изграждане на РЦУО – 398 249 лв. и дофинансиране на разходите по чл.62 от ЗМДТ – 715 236 лв. В община Самоков събраните приходи от такса „битови отпадъци“ през 2020г. са в размер на 2 876 561 лв.

Приходи от такса битови отпадъци (лв./жител)

Приходи от такса битови отпадъци (лв./жител)	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.
Средно - България	71,47	77,59	79,40	84,10
Средни общини (10-50 хил. жители)	56,06	58,64	62,06	66,24

Източник: ННУО 2021-2028г.

Съгласно данни на ГРАО, населението по постоянен адрес на община Самоков за 2018г. е 38 601 души, като за 2018г. по план-сметка на общината предвидените приходи от такса „битови отпадъци“ са 2 196 726 лв., а са отчетени приходи от такса „битови отпадъци“ в размер на 2 195 606 лв., при което приходите от такса „битови отпадъци“ са съответно 56,88 лв./жител. За 2018г. община Самоков е реализирала по-ниски постъпления от такса „битови отпадъци“ спрямо средното за страната и спрямо постъпленията за средни общини в страната (с население 10-50 хил. жители).

Приходи от такса битови отпадъци на тон отпадъци (лв./тон)

Приходи от такса битови отпадъци на тон отпадъци (лв./тон)	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.
Средно - България	154,48	173,54	166,90	186,57
Средни общини (10-50 хил. жители)	86,75	90,40	89,23	100,95

Източник: ННУО 2021-2028г.

Съгласно данни на община Самоков за 2018г. количеството на депонираните смесени отпадъци от общината на Регионалното депо е 14 583,09 тона смесени битови отпадъци. По план-сметка на общината предвидените приходи от такса „битови отпадъци“ са 2 196 726 лв., отчетените приходи от такса „битови отпадъци“ са в размер на 2 195 606 лв. Приходите от такса битови отпадъци на тон са 150,64 лв./тон, което показва, че за 2018г. община Самоков е реализирала по-ниски постъпления от такса „битови отпадъци“ спрямо средните за страната и по-високи постъпления спрямо постъпления на средни общини в страната (с население 10-50 хил. жители).

В община Самоков такса „битови отпадъци“ се определя в годишен размер с решение на ОбС въз основа на одобрена План-сметка в съответствие с чл.66, ал.1 от ЗМДТ. Определя се размера на таксата за всеки компонент в услугата поотделно – съдове за съхраняване на битови отпадъци, сметосъбиране и сметонизвозване, поддържане и експлоатация на депа за ТБО и почистване на територии предназначени за обществено ползване.

Структура на постъпленията от такса за битови отпадъци, платена от населението и бизнеса

	2014г.		2015г.		2016г.		2017г.		2018г.	
	Домакинства	Бизнес	Домакинства	Бизнес	Домакинства	Бизнес	Домакинства	Бизнес	Домакинства	Бизнес
Средни общини (10-50 хил. жители)	36,8%	63,2%	35,9%	64,1%	39,3%	60,7%	39,2%	60,8%	39,5%	60,5%
Средно - България	43,3%	56,7%	42,6%	57,4%	32,2%	67,8%	33,3%	66,7%	30,8%	69,2%

Източник: ННПО 2021-2028г.

В следващата таблица са представени данни за внесена такса „битови отпадъци“ в община Самоков от физически и юридически лица през последните години, съгласно „Справка за ТБО внесени суми от ФЛ и ЮЛ през периода 2016-2020г.“, предоставена от общината както следва:

Година	Платени такси от Физически лица общо (лв.)	Платени такси Юридически лица общо (лв.)	Общо ФЛ и ЮЛ (лв.)
2016	629 139	1 573 994	2 203 133
2017	634 043	1 674 045	2 308 088
2018	650 224	1 551 815	2 202 039
2019	843 094	1 410 421	2 253 515
2020	1 151 916	1 724 616	2 876 532

За община Самоков е валидна наблюдаваната в общините ситуация, при която делът на платените от бизнеса средства за такса „битови отпадъци“ е по-голям от този на домакинствата, което е видно от таблицата по-горе за периода 2016-2020г.

В следващата таблица са представени данни за планираните и отчетени приходи от такса „битови отпадъци“ в община Самоков през последните години, съгласно „План-сметки за приходите и разходите от такса битови отпадъци за периода 2016-2020г. на Община Самоков, съгласно чл.66 от ЗМДГ“ и „Отчет-сметки за приходите и разходите от такса битови отпадъци за периода 2016-2020г. на Община Самоков, съгласно чл.66 от ЗМДГ“, както следва:

Приходи (лв.)	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020
Планирани приходи от такса „Битови отпадъци“	1 800 000	2 001 000	2 196 726	2 200 000	2 786 515
Отчетени приходи от такса „Битови отпадъци“	2 202 726	2 304 269	2 195 606	2 256 400	2 876 561
Изпълнение в %	122,37%	115,16%	99,95%	102,56%	103,23%

*Източник: Община Самоков

През периода 2016-2020г. в община Самоков отчетените приходи от такса „битови отпадъци“ са по-високи от планираните, т.е наблюдава се изпълнение по приходната част от такса „битови отпадъци“ и общината има устойчиви приходи от такса „битови отпадъци“.

За 2018г. дължимите приходи от такса „битови отпадъци“ са 2 196 726 лв., а отчетените приходи от такса „битови отпадъци“ в община Самоков, съгласно „Справка за ТБО внесени суми от ФЛ и ЮЛ през периода 2016-2020г.“ са 2 202 039 лв., в т.ч. от

домакинства – 650 224 лв. и от юридически лица – 1 551 815 лв., т.е. дела на средствата платени от бизнеса е 70,47%, а от домакинствата е 29,53%. За 2018г. за средните общини (10-50 хил. жители) делът на средствата платени от бизнеса е 60,5%, а делът от домакинствата е 39,5%. За страната за 2018г. делът на средствата платени от бизнеса е 69,2%, а от домакинствата е 30,8%. В община Самоков за 2018г. делът на средствата платени от бизнеса е по-висок спрямо средното за страната и спрямо средни общини в страната (с население 10-50 хил. жители). За 2018 г. в община Самоков делът на средствата платени от домакинствата е по-нисък спрямо средното за страната и спрямо средни общини в страната (с население 10-50 хил. жители).

Такса за битови отпадъци, заплатена от населението и бизнеса на тон генерирани отпадъци

Такса за битови отпадъци, заплатена от населението и бизнеса на тон генерирани отпадъци	2015г.	2016г.	2017г.	2018г.
Такса за битови отпадъци/1 тон отпадъци - население (лв.)				
Средни общини (10-50 хил. жители)	34,61	39,50	38,87	44,30
Средно - България	66,70	76,02	73,63	79,71
Такса за битови отпадъци/1 тон отпадъци - бизнес (лв.)				
Средни общини (10-50 хил. жители)	556,00	548,44	542,48	610,75
Средно - България	944,45	1 051,25	1 006,30	1 148,27

**Източник: НПУО 2021-2028г.*

Такси за депониране и третиране

Към тази група инструменти се включват обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депото и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО).

Обезпечения по чл.60 от ЗУО - правят се за всеки тон депониран отпадък. Целта на обезпеченията е в периода на експлоатация на съответното депо да се акумулира финансов ресурс, който собственикът на депото да използва за неговото закриване и рекултивация, след изчерпване на капацитета му. Обикновено обезпеченията са под формата на месечни отчисления в банкова сметка за чужди средства на РИОСВ, на чиято територия се намира депото.

Задължението за обезпеченията по чл.60 се отнася и за общините, в случаите, в които те се явяват собственици на депо за отпадъци, независимо дали става въпрос за битови, строителни или опасни отпадъци, като обезпеченията не могат да бъдат под формата на банкова гаранция. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то обезпеченията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци. Натрупаните средства остават притежание на собственика на депото.

Размерът на обезпеченията за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото в левове на тон отпадък се определя от собственика на депото (общината) въз основа на инвестиционния проект и/или проекта за рекултивация по формули, представени в приложението към *Наредба №7 от 19.12.2013г. за реда и*

начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци.

Размерът на обезпеченията на тон отпадък се актуализира от общината – собственик на депото на всеки три години.

В случай, че събраните средства в сметката в РИОСВ на общината са недостатъчни за приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото, общината осигурява остатъка от средствата. Когато след приключване на дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото останат средства на общината в сметката в РИОСВ, същите подлежат на възстановяване на общината за извършване на дейности по управление на отпадъците.

Отчисления по чл.64 от ЗУО – правят се за всеки тон депониран отпадък с цел натрупване на средства както за изграждане на нови съоръжения за третиране на битови и строителни отпадъци, осигуряващи изпълнение от общините на нормативните изисквания, така и за извършването на последващи експлоатационни разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци.

Целта на отчисленията като икономически инструмент е да стимулират общините да намалят количествата на депонираните отпадъци за сметка на рециклираните и оползотворени отпадъци и да се натрупат средства за изграждане на инфраструктура за третиране на отпадъците. В случаите, в които дадено депо за отпадъци се използва от няколко общини на регионален принцип, то отчисленията се внасят пропорционално на количествата депонирани отпадъци.

Отчисленията се заплащат от общините, когато са собственици както на депо за битови, така и на депо за строителни отпадъци. Изискването важи за:

- Регионални и общински депа за неопасни отпадъци, отговарящи на изискванията на Наредбата за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и притежаващи комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда, или разрешение, издадено по реда на чл.37 ЗУО;
- Съществуващи общински депа за неопасни отпадъци, които функционират след 2009г., до въвеждане в експлоатация на съответното за общината регионално депо;
- Общински депа за инертни отпадъци, когато отпадъците са от строителство и разрушаване на сгради.

Размерът на отчисленията за всеки тон депониран отпадък на депата по години е представен в следващата таблица.

Размер на отчисленията по чл.64 от ЗУО (лв./тон)

	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
За депа за неопасни отпадъци	36	40	45	57	69
За депа за неопасни и/или инертни отпадъци	36	40	45	57	69

Източник: Наредба за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци, МОСВ

Размерът на отчисленията по чл.64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година.

Преведените суми на РИОСВ София за обезпечения и отчисления по чл.60 и чл.64 от ЗУО са както следва:

Преведени суми по чл.60 и чл.64 ЗУО	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
По чл. 60	46 515,72	58 862,26	51 806,97	7 257,59
По чл. 64	344 560,80	634 233,80	775 064,91	226 944,88

Заплащането на дължимите суми към РИОСВ София е редовно и в пълен размер.

3. Изводи

- Общината е предоставила възможност на лицата да заплащат такса БО на основа на количеството генерирани отпадъци само за нежилищни имоти, а в случаите, когато това е невъзможно - на основа на данъчна оценка на имота;
- В община Самоков се следва практиката, прилагана за жилищните и нежилищни имоти на гражданите и предприятията, като се определят промили за сметосъбиране и сметоизвозване, поддържане на депо за ТБО и почистване на обществени територии;
- За община Самоков е валидна наблюдаваната в общините ситуация, при която дялът на платените от бизнеса средства за такса „битови отпадъци“ е по-голям от този на домакинствата;
- През периода 2016-2020г. в община Самоков отчетените приходи от такса „битови отпадъци“ са по-високи от планираните, т.е. наблюдава се изпълнение по приходната част от такса „битови отпадъци“ и общината има устойчиви приходи от такса „битови отпадъци“;
- За 2018г. за средните общини (10-50 хил. жители) дялът на средствата платени от бизнеса е 60,5%, а дялът от домакинствата е 39,5%. За страната за 2018г. дялът на средствата платени от бизнеса е 69,2%, а от домакинствата е 30,8%. В община Самоков за 2018г. дялът на средствата платени от бизнеса е по-висок спрямо средното за страната и спрямо средни общини в страната (с население 10-50 хил. жители). За 2018г. в община Самоков дялът на средствата платени от домакинствата е по-нисък спрямо средното за страната и спрямо средни общини в страната (с население 10-50 хил. жители);

4. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия - няма

11. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът трябва да даде отговор на следните въпроси:

- Какви са тенденциите в разходите на общината за анализирания период по години – общо и по категории разходи, съгласно отчетите за изпълнението на план - сметката за дейностите по чл. 66 от ЗМДТ;
- Кои са източниците и формите на финансиране на управлението на битовите отпадъци и относителният им дял, тенденции, сравнения;

1. Информационно обезпечаване на анализа

За целите на настоящият анализ са използвани следните информационни източници:

- План-сметки за приходите и разходите от такса битови отпадъци за периода 2016-2020г. на община Самоков, съгласно чл.66 от ЗМДТ;
- Отчет-сметки за приходите и разходите от такса битови отпадъци за периода 2016-2020г. на община Самоков, съгласно чл.66 от ЗМДТ;
- Анализ на финансовите потоци в управлението на отпадъците в България към НПУО 2021 – 2028г.;
- Данни от община Самоков за количества депонирани отпадъци на РЦУО Самоков;

2. Финансови потоци по управление на дейностите с отпадъците

В съответствие с отговорностите, вменени им по силата на ЗУО, общините предоставят и финансират следните услуги, свързани с управлението на отпадъците:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
- проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци;
- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

Основните средства за извършване на по-машабни дейности по управление на отпадъците в община Самоков са средства от ОПОС и ПУДООС.

- През програмен период 2007-2013г. на оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС 2007-2013г.) е финансирано изграждането на Етап I по проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Костенец - Самоков“. Регионалният център за управление на отпадъците – гр. Самоков /РЦУО/ е на територията на град Самоков;
- През програмен период 2014-2020г. на оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС 2014-2020г.) е финансиран проект „Намаляване на отпадъка при източника в Самоков с предизвикателствата на гр. Рубе“, по Процедура BG16M1OP002-2.009 Изпълнение на демонстрационни проекти в областта на управлението на отпадъците;

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

- Община Самоков има сключен договор с ПУДООС за финансиране на техническата рекултивация по проект „Закриване и рекултивация на старо депо за твърди битови отпадъци на община Самоков“.

Като цяло обаче разходите за предоставянето на услуги, свързани с управлението на отпадъците се финансират чрез постъпления от такса за битови отпадъци, която населението и бизнеса заплащат на годишна база.

В следващата таблица са представени данни за 2018г. за разходите по отделните услуги по управление на отпадъците:

Разходите за управление на отпадъците през 2018г. сравнения с други общини и страната

Разходи (лв.)	Средни общини (10-50 хил. жители)	България
Разходи на 1 жител (лв.)		
Общо стойност на одобрената план-сметката по чл.66 от ЗМДГ за 2018г. и изпълнение към 31.12.2018г. (лв.), в т.ч.:	89,05	95,91
- за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други (лв.)	1,61	1,09
- за събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им (лв.)	36,18	35,80
- за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл.60 и 64 от ЗУО	29,72	28,01
- за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	21,54	30,99
Разходи на 1 тон отпадък (лв.)		
- за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други (лв.)	2,46	2,41
- за събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им (лв.)	55,13	79,42
- за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл.60 и 64 от ЗУО	45,29	62,14

Източник: НПУО 2021-2028г.

За 2018г. община Самоков е изразходвала 2 215 606 лв. за управление на отпадъците. Съгласно данни на ГРАО, населението по постоянен адрес на община Самоков за 2018г. е 38 601 души, като по данни на община Самоков през 2018г. са депонирани 14 583,09 тона смесени битови отпадъци. За 2018г. разходите за управление на отпадъците са 57,40 лв./ж., които са много по-ниски от средните за страната и за средни общини (10-50 хил. жители) и 151,93 лв./тон, които са по-високи за средните за страната и за средни общини (10-50 хил. жители) за същата година.

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Структурата на разходите на дейностите по управление на отпадъците е представена в следващата таблица на база информация от годишните отчет-сметки на общината за дейностите по управление на отпадъците.

Разходи за управление на отпадъците в община Самоков

Година	2016	2017	2018	2019	2020	Общо	%
Общо разходи по управление на отпадъците /лв./ в т. ч.	1 760 585,00	2 542 129,00	3 186 877,00*	3 128 462,00	3 053 249,00	13 671 302,00	100%
Съдове за съхраняване на битови отпадъци	0,00	0,00	2 928,00	0,00	3 490,00	6 418,00	0,04%
Сметосъбиране и сметонизвозване	554 514,00	863 052,00	858 925,00	841 055,00	1 224 520,00	4 342 066,00	31,76%
Поддържане и експлоатация на депа за ТБО, вкл. отчисления по чл. 60 и чл. 64;	646 753,00	785 136,00	1 232 455,00	1 454 724,00	767 776,00	4 886 844,00	35,75%
Почистване на територии предназначени за обществено ползване	559 318,00	893 941,00	1 092 569,00	832 683,00**	1 057 463,00	4 435 974,00	32,45%

* за 2018 г. не е включен разхода в размер на 54 301лв. за покупка и монтаж на 3 броя кабинни тип контейнер за охрана на перегламентирани сметища;

** за 2019 са добавени разходи в размер на 617 лв. за пролетно почистване по населени места – разходи за кампания да почистим България за един ден и Деня на Земята.

Горната таблица показва, че общо за годините 2016-2020г. в община Самоков, 0,04% от експлоатационните разходи се ползват за закупуване на съдове за съхраняване на битови отпадъци, 31,76% за сметосъбиране и сметонизвозване, 35,75% за поддържане и експлоатация на депа за ТБО (вкл. отчисленията по ЗУО) и 32,45% за почистване на територии предназначени за обществено ползване. Не са били предвидени разходи за съдове за съхраняване на битови отпадъци през 2016г., 2017г. и 2019г.

За 2020г. община Самоков е отчела 3 053 249,00 лв. за управление на отпадъците. Разпределението на разходите за управление на отпадъците за 2020г. е представено в таблицата по-долу.

Разходи за управление на отпадъците в община Самоков за 2020г.

Година	2020г.	%
Общо разходи по управление на отпадъците /лв./ в т. ч.	3 053 249,00	100%
Съдове за съхраняване на битови отпадъци	3 490,00	0,11%
Сметосъбиране и сметонизвозване	1 224 520,00	40,11%
Поддържане и експлоатация на депа за ТБО	767 776,00	25,15%
Почистване на територии предназначени за обществено ползване	1 057 463,00	34,63%

Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци в община Самоков

	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Отчетени приходи от такса "Битови отпадъци" (лв.)	2 202 726	2 304 269	2 195 606	2 256 400	2 876 561
Отчетени разходи по управление на отпадъците (лв.)	1 760 585,00	2 542 129,00	3 186 877,00	3 128 462,00	3 053 249,00
Покритие на разходите за управление на отпадъците с приходи от такса битови отпадъци (%)	1,25	0,91	0,69	0,72	0,94

Данните показват, че община Самоков изразходва повече средства през годините за управление на отпадъците отколкото събира такива от такса „битови отпадъци“.

3. Изводи

- За 2018г. разходите за управление на отпадъците са 57,40 лв./ж., които са много по-ниски от средните за страната и за средни общини (10-50 хил. жители) и 151,93 лв./тон, които са по-високи за средните за страната и за средни общини (10-50 хил. жители) за същата година;
- За годините 2016-2020г. в община Самоков, 0,04% от експлоатационните разходи се ползват за закупуване на съдове за съхраняване на битови отпадъци, 31,76% за сметосъбиране и сметоизвозване, 35,75% за поддържане и експлоатация на депа за ТБО (вкл. отчисленията по ЗУО) и 32,45% за почистване на територии предназначени за обществено ползване. Не са били предвидени разходи за съдове за съхраняване на битови отпадъци през 2016г., 2017г. и 2019г.;
- Община Самоков изразходва повече средства през годините за управление на отпадъците отколкото събира такива от такса „битови отпадъци“;
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са постъпленията от такса за битови отпадъци, реализирани в общината;

4. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- За да не се налага повишаване на разходите за управление на отпадъците следва да се положат още по-големи усилия за намаляване количествата отпадъци, които постъпват за депониране;
- Да планира изпълнение на кампании за повишаване информираността на населението и правилно ползване на контейнерите за разделно събиране и повишаване на степента на рециклиране с цел понижаване на разходите за управление на отпадъците;

12. АНАЛИЗ НА ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СХЕМИ ЗА ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Информационно обезпечаване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните документи:

- „Наредба за управление на отпадъците на територията на община Самоков (приета с Решение на ОбС №1060 по Протокол №29/20.07.2017г., ...изм. и доп. с Решение №948/05.10.2018г. по адм. д. №482/2018г. на АССО);
- „Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет на община Самоков и взаимодействието му с общинската администрация“ (приет с Решение №41/18.12.2003г., изм. и доп. с реш. №1537/19.07.2018г. на ОбС – Самоков);
- „Устройствен правилник на общинската администрация“ (утвърден със Заповед №ЛС-288/15.03.2013г.);
- ЗУО;

2. Организационна структура в община Самоков за събиране, обработване и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци

За осъществяване ефективното управление на дейностите по отпадъците е необходимо постигане на определено ниво на информационно обезпечаване за всички служители на общинската администрация, така и за всички заинтересовани страни – общественост, бизнес, НПО и различни институции. За целта е важно ясното дефиниране на основните направления, по които да бъде набирана информация, чиято пълнота и изчерпателност е основата за осъществяване на ефективни анализи, идентифициране на пропуски и препоръки и взимане на решения от всички заинтересовани лица участващи в дейностите по управление на отпадъците. Ето защо от съществено значение е изграждането и поддържането на работеща информационна система в общината, чрез която ще се осъществява връзката между потребители и източници на информация. Повишаване информираността и мотивацията на населението и на бизнес организациите е от критична важност за подобряване на резултатите при управлението на отпадъците в общината.

В община Самоков няма вътрешноведомствена уредба за информационното обезпечаване в областта на управление на отпадъците. Идентифицирани са следните основни направления за информационно обезпечаване на дейностите по управление на отпадъците:

- Предварително планиране;
- Последващо планиране;
- Договори и дейности по договорите;
- Събиране и транспортиране на отпадъци;
- Поддържане на чистотата на територията на общината;
- Третиране и обезвреждане на отпадъци;
- Разделно събиране на масово разпространени отпадъци;
- Организация и контрол по изпълнение на дейностите;
- Проучване, проектиране и изграждане на нови съоръжения и рекултивация на общинското депо;

Видно е, че управлението на отпадъците обхваща множество процеси и дейности, които се извършват от структурните звена в общинската администрация и от съответните фирми, извършващи дейности, свързани с управление на отпадъци.

Неналичието на вътрешноеведомствена уредба за информационното обезпечаване в областта на управление на отпадъците, води до определена неяснота за конкретното разпределение на задълженията в общинската администрация, относно кое структурно звено и кое отговорно лице отговарят за:

- Събиране, систематизиране и анализ на информация, свързана с дейности по отпадъци;
- Обработка и обобщаване на данните, свързани с изпълнение на договорите с фирми, извършващи дейности с отпадъци;
- Събиране и отчитане на данни от контролна и санкционна дейност;
- Изготвяне на информационни справки, доклади, становища и др., свързани с финансовото изпълнение на проектите;
- Изготвяне и поддържане на актуална информация за информиране на обществеността от сайта на общината;

Съществуват отделни разпоредби в общинската нормативна база, които регламентират това разпределение. Така напр. кметът на общината е отговорен за изпълнение на дейностите по управление на отпадъците, съгласно глава втора, раздел III на ЗУО.

В „Устройствен правилник на общинската администрация”, тези дейности са делегирани от него на Заместник-кметът по „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм, общинска собственост” и на кметовете на кметства и кметските наместници на населените места в общината и на служители в специализираната администрация *Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост”*, която е административното и контролно звено, отговорно за дейностите по управление на отпадъците в общината – събиране и отчитане на информация и извършване на контролна дейност за констатиране на нарушения в тази област.

Дирекция „Хуманитарни дейности, екология, търговия, туризъм и общинска собственост” - разработва и ръководи провеждането на екологична политика на територията на общината. Участва в разработването, провеждането и контрола на мероприятията, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на общината; Координира дейността на общинската администрация в областта на екологията с РИОСВ, РЗИ, БАБХ, РДНСК, РДВР; Контролира екологичното състояние на общината; Изготвя и контролира ефективна система за управление на отпадъците; Осъществява контрол за дейността по сметопочистването и сметоизвозването; Участва в изготвянето на графици за измиване на улици и площади, метене, снегопочистване, сметоизвозване и др., както и контролира тяхното изпълнение; Упражнява редовен контрол по опазване на чистотата и зелените площи, стопанисване на зелените площи от граждани, физически и юридически лица; Разяснява, предупреждава и осведомява широката общественост по отношение на всички дейности, намерения и последствия, спрямо компонентите на околната среда и проблемите, свързани с тях, чрез всички средства за масова информация; Подготвя програми и провежда политиката на Общината в сферата на екологията и осъществява мероприятията по опазването на околната среда, съгласно изискванията на нормативната база - събиране и анализиране на данни, подготовка на отчети, доклади, програми и други мероприятия, свързани с опазването на околната среда, включително управление на отпадъците.

В приетият в общината *„Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет на община Самоков и взаимодействието му с общинската администрация“* е делегирана дейността на постоянната комисия *„Устройство на територията и екологията“*, която е постоянна оперативна структура към Общинския съвет на общината за координиране и подпомагане работата на Общинската администрация по управлението на отпадъците. Всички въпроси, касаещи управлението на отпадъците на територията на общината се внасят за обсъждане от комисията. След дебатиране, изготвяне на становище и проект за Решение, обсъждания материал се внася за разглеждане на заседание на Общинския съвет.

Основно по направление - предварително и последващо финансово планиране управлението на отпадъците, отговаря *Дирекция „Местни данъци и такси, бюджет и контрол“* от специализираната администрация. Дирекцията изготвя проектобюджета за следващата бюджетна година. Осъществява предварителен финансов контрол по законосъобразността на поеманите финансови задължения и извършваните разходи в Община Самоков. Контролира и анализира разходването на предоставените бюджетни и други средства, както и събирането и трансфера на приходите. Организира администрирането на местните данъци и такси.

Двете административно-структурни звена изпълняват функции, свързани с управление на отпадъците и поддържат самостоятелно различни информационни бази данни. Във всяко структурно звено се поддържа информация, необходима за изпълнение и управление на конкретните функции, които са му възложени. Взаимодействието се осъществява основно на базата на документооборот, често на хартиен носител.

В тази насока е необходимо, общината да изготви и приеме вътрешни правила, относно задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и сроковете, съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания.

Актовете на община Самоков са публични и подлежат на контрол от страна на гражданите, като това се осъществява чрез публикуване на решенията на Общинския съвет и информиране на гражданите на общината за важните действия и актове на кмета и общинската администрация. Обнародването е чрез публикуване в интернет страницата на общината, на специално табло в сградата на общината или по друг подходящ начин. Общинската администрация осъществява и достъп в общината до решенията на ОбС и актовете на кмета.

Друг съществен проблем е липсата на система за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез организиран мониторинг на процесите. Открояването на проблемите пред обществеността и бизнеса, както и набирането на предложения и коментари, не се извършва чрез изградена система – напр. с ежегодни социологически проучвания или анкети в общината.

Липсата на изградена единна информационна система за управление на отпадъците, която да обхваща и стандартизира целия процес на управление на отпадъците и на база първична информация да осигурява контрол и отчетност на всички етапи и процеси, на практика води до некачествени анализи, лошо планиране и вземане на неправилно управленско решение. Неналичието на информационна система в общината, от своя страна не позволява информацията да се генерира автоматично, което води до изразходването на значителни човешки и времеви ресурси за обработката от хартиените копия.

Информацията за дейностите по управление на отпадъците е изключително ограничена и не е публично достъпна, като за използването ѝ се изисква задълбочен

анализ и обобщение от всички налични на интернет-страницата на общината наредби, правилници, планове и програми, за да се извлекат необходимите данни. Липсата на достатъчно информация е пречка за осъществяването на аналитична дейност, което има и негативно отражение върху публичността на процесите, относно изразходването на финансови средства, като за обществеността остават скрити аргументите, които подкрепят съответното решение /проект, което води до неяснота за бъдещото развитие на процесите и инфраструктурата, свързана с управление на отпадъците.

3. Информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците

Населението на общината има отношение към политиката и съответната проблематика по отпадъците, като генератор на отпадъци и като субект на вредното им въздействие. Прилагането на този принцип на общинско ниво осигурява партньорство между държавните институции и местните власти от една страна и обществеността от друга при вземане и реализация на решения по проблемите на отпадъците. Участието на обществеността в проблемите дава възможност да се отчете общественото мнение и да се вземат под внимание предложенията по въпросите, свързани с правилното управление на отпадъците.

Вземането на правилни решения ще се постигне при оптимален баланс на интересите на различните участници в управлението на отпадъците. В тази насока е необходимо да се поддържа непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото разбиране и съзнание, като:

- Редовното предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда и управлението на отпадъците на територията на общината;
- Привличането на населението, неправителствени организации и бизнеса, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците, включително за начина за определяне на такса „битови отпадъци“ и отчитането на изразходваните средства;
- Повишаване на общественото съзнание и култура, което предопределя до голяма степен чистотата на населените места в общината, с цел да се постигне промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- Провеждане на конкурси, празненства, обществени мероприятия, организирани специално за целта, или включени като част от програмите за честване на празници на общината или конкретно населено място, като специално внимание следва да бъде отделено на работата с подрастващите;
- Получаване на обратна връзка за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците;

С цел популяризиране и разширяване обхвата на разделното събиране на отпадъците от опаковки в община Самоков е необходимо провеждане на повече информационни рекламни и образователни кампании за повишаване информираността и заинтересоваността на населението да участва в разделното събиране на отпадъци от опаковки, напр. чрез реклама по медиите, разпространение на информационни материали и кампании в учебни заведения и търговски обекти.

Необходимо е разширяване обхвата на информационните дейности за обществеността и бизнеса, дейности, които традиционно не се изпълняват, като

самостоятелна общинска инициатива поради недостатъчни средства в общинския бюджет или няма досегашна такава практика в общината.

Община Самоков разполага с необходимата законодателна уредба по управление на отпадъците на местно ниво, която е достъпна за обществеността чрез интернет-страницата на общината, като наредби, програми и правилници, които са приети от Общински съвет на община Самоков. Обществеността няма достъп до документи съдържащи информация за вид, количество на генерираните отпадъци в общината, организацията осъществяваща съответната комунална дейност по управление на отпадъците, поради което обществеността не е информирана в тази област. В тази насока е необходимо въвеждане на информационна система в общината с пълна база данни по управление на отпадъците, която да е достъпна за обществеността чрез интернет-страницата на общината, което на практика ще реши и много от проблемите, свързани с информационна обезпеченост при вземането на решения.

В общината не се прилага стратегически и интегриран подход за работа с обществеността и бизнеса по въпросите, свързани с управление на отпадъците. Информационните кампании на общинско ниво се провеждат ограничено, по-конкретен повод, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците. Така например в общината са провеждани кампании посветени на Деня на Земята, като са раздавани награди осигурени от „Булекопак“, както и кампании по пролетно почистване, кампания за разделно събиране на отпадъци, кампания по залесяване и кампанията „Оцвети парка“. В общинския бюджет, макар и не всяка година са заложили средства за осъществяване на информационни кампании за информиране на обществеността и бизнеса по въпросите за разделно събиране и подобряване управлението на битовите отпадъци като ресурси.

Информирането на обществеността и бизнеса за необходимостта и ползите от намаляване количеството на генерираните отпадъци и оползотворяване на отпадъците е от ключово значение за успеха и добрите резултати на системата за управление на отпадъците, съобразно йерархията за тяхното управление.

4. Изводи

- В общината няма вътрешноведомствена уредба за информационното обезпечаване в областта на управление на отпадъците;
- Информация във връзка с управлението на отпадъците в общината се събира в различни звена на административната структура;
- Общината разполага с необходимата законодателна уредба по управление на отпадъците на местно ниво, която е достъпна за обществеността чрез интернет-страницата на общината, но няма обществен достъп до документи съдържащи информация за вид, количество на генерираните отпадъци в общината, организацията осъществяваща съответната комунална дейност по управление на отпадъците;
- Информационните кампании на общинско ниво се провеждат ограничено, а не на основата на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците;

5. Препоръки за мерки и дейности за решаване на констатираните от анализа пропуски и несъответствия

- Създаване на вътрешноведомствена уредба за информационното обезпечаване управлението на отпадъците, в която ясно да са разписани задълженията и сроковете на структурното звено и отговорното лице за събиране, обработка и предоставяне на информация – т.е вътрешни правила, относно задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и сроковете, съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания;
- Необходимо е разработване и прилагане на комуникационна общинска стратегия за информиране на обществеността по въпросите за управление на отпадъците;
- В бюджета на общината да бъдат заложили повече средства за осъществяване на информационни кампании за информиране на обществеността и бизнеса по въпросите за управление на отпадъците;
- Въвеждане на информационна система в общината с пълна база данни по управление на отпадъците, която да е достъпна за обществеността чрез интернет-страницата на общината;
- Извършване на организиран мониторинг в общината за набиране на предложения, коментари и открояване на проблеми при управление на отпадъците – напр. с ежегодни социологически проучвания или анкети сред обществеността и бизнеса;

Приложение №2

Прогнози за отпадъците в община Самоков

1. ПРОГНОЗИ ЗА ОБРАЗУВАНИТЕ ОТПАДЪЦИ

1. Базова информация

По данни от НСИ, населението на община Самоков в периода от 2016 до 2019г. намалява с темпове близки до средните за страната. През 2020г. населението на община Самоков нараства с 4% спрямо предходната година и достига до нивото на 2015г., което може би се дължи на връщане на работещи в други европейски страни, поради въведените в Европа карантини, свързани с пандемията на КОВИД 19. Разпределението между градското население спрямо населението, живеещо в села в общината е средно 70.95% към 29.05%.

Таблицата по-долу показва тренда на изменение на населението в страната, в област София, община Самоков, град Самоков и селата в община Самоков.

Област/ Община/ Градове	Население към 31.12.2016 г.			Население към 31.12.2017 г.			Население към 31.12.2018 г.			Население към 31.12.2019 г.			Население към 31.12.2020 г.		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.
Обще за страната	7 101 859	3 449 978	3 651 881	7 059 834	3 422 409	3 627 425	7 000 029	3 395 701	3 604 328	6 951 482	3 369 646	3 581 836	6 916 548	3 349 715	3 566 833
Област София	234 185	115 281	118 904	231 563	113 849	117 714	229 041	112 497	116 544	226 671	111 249	115 422	238 476	117 261	121 215
Община Самоков	35 871	17 414	18 457	35 414	17 184	18 230	35 063	17 012	18 051	34 735	16 949	17 886	36 124	17 541	18 583
Гр. Самоков	25 382	12 237	13 145	25 213	12 136	13 077	25 138	12 200	12 938	25 016	12 026	12 990	24 942	11 987	12 955
Села в общ. Самоков	10 489	5 177	5 312	10 194	5 048	5 148	9 925	4 812	5 013	9 719	4 823	4 896	11 182	5 554	5 628

Количествата приети отпадъци за сепариране на РЦУО, количествата депонирани отпадъци, вкл. приети разделно събрани отпадъци за депониране от организациите за рециклиране на отпадъци от опаковки и количествата на сепарираните за рециклиране отпадъци на РЦУО Самоков са по данни от РЦУО Самоков. Количествата на предадените за предварително третиране, в т. ч. рециклиране битови отпадъци за периода 2016 – 2018 са по данни от ИА „Околна среда“.

Образуван и третиран битови отпадъци в община Самоков

Образуван и третиран битови отпадъци в община Самоков					Транспортирани до РЦУО		За рециклиране	
Година	Общо образуван битови отпадъци	Директно депонирани битови отпадъци	Предадени за предварително третиране, вкл. рециклиране на битови отпадъци	Норма на натрупване на БО на глава от населението	Приети отпадъци за сепариране	Приети разделно събрани отпадъци за депониране	Сепарирани за рециклиране на РЦУО	Разделно събрани за рециклиране извън РЦУО
	(тона)	(тона)	(тона)	(kg/capita/year)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)
2016	15698.63	15 557.63	141.00	437.64				
2017	9027.14	8 652.14	375.00	254.90	6 434.73	169.04	97.57	50.71
2018	15325.09	14 583.09	742.00	437.07	14 415.78	314.32	147.01	94.30
2019	15292.82	13 749.23	1 543.59	440.27	14 828.75	356.98	1 436.50	107.09
2020	23420.90	20 559.73	2 861.17	648.35	22 871.36	422.72	2 734.35	126.82
Средно	15752.91		1132.55	443.65	14637.66	315.77	1103.86	94.73

2. Прогнози за образуваните битови отпадъци

Основата на изготвяне на прогнозите е анализа на съществуващото положение, получените базови данни от община Самоков, Регионален център за управление на отпадъците Самоков, информационни източници (данни от НСИ, РИОСВ София и ИАОС) и допускания, използвани при изготвяне на прогнозата за количествата образувани битови отпадъци в община Самоков.

Прогнозата за годишните количества на образуваните битови отпадъци на територията на община Самоков през периода 2021-2028г. е изготвена въз основа на два компонента: прогнозен брой на населението и прогнозна норма на натрупване на отпадъците на жител.

2.1. Брой на населението в община Самоков

Прогнозата за броя на населението е направена по типа на населени места в общината, а именно – градско население, обитаващо общинския център гр. Самоков и население, живеещо в селата в община Самоков. Прогнозата е направена за периода 2021-2028 г.

За изготвяне на демографска прогноза на населението в община Самоков са използвани статистически данни от НСИ за населението в периода 2016-2020 г. Трендът на изменение показва забавено намаляване броя на населението в периода от 2016 г. до 2019 г. от 1.27% през 2018 г. спрямо 2017 г. до 0,94% през 2019 г. спрямо 2018 г., а през 2020 г. броя на населението нараства с 4% спрямо населението през 2019 г., като този процент е за сметка на нарастване с 15% на населението в селата.

Приемаме, че населението през 2021 г. в гр. Самоков намалява с 0.30% спрямо 2020 г., а населението в селата през 2021 г. е средно аритметично на населението през последните пет години. През периода от 2022-2028 г. тренда на изменение броя на населението в общината продължава да спада, но със забавени темпове: от 0,72% за 2022 г. спрямо 2021 г. до 0.12% за 2028 г. спрямо 2027г. което е представено в таблицата по-долу:

Брой на населението и демографска прогноза

Население	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.	бр.
Община Самоков	35 871	35 414	35 063	34 735	36 124	35 430	35 174	34 956	34 774	34 628	34 517	34 441	34 400
Градове	25 382	25 218	25 138	25 016	24 942	24 868	24 810	24 764	24 733	24 717	24 716	24 716	24 716
Села	10 489	10 196	9 925	9 719	11 182	10 451	10 364	10 192	10 041	9 911	9 801	9 725	9 684
Проценти в средното	70.76%	71.21%	71.69%	72.02%	69.05%	70.95%	70.95%	70.95%	70.95%	70.95%	70.95%	70.95%	70.95%
Проценти в селата	29.24%	28.79%	28.31%	27.98%	30.95%	29.05%	29.05%	29.05%	29.05%	29.05%	29.05%	29.05%	29.05%
	Статистически данни (НСИ*)					Прогнозни данни							
Тенденция за изменение на населението (тренд) проценти (%)		-1.27	-0.99	-0.94	4.00	-	-0.72	-0.62	-0.52	-0.42	-0.32	-0.22	-0.12

2.2. Норма на натрупване и прогнозна промяна

Използвани са следните понятия:

- **Норма на натрупване** - представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, отнесени към глава от населението;
- **Битови отпадъци** са „отпадъци от домакинствата и “подобни на отпадъците от домакинствата“;
- **Подобни отпадъци** са отпадъците, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствени отпадъци и отпадъци от селското и горското стопанство;

Съгласно Националния план за управление на отпадъците 2021 - 2028г. в община Самоков около 90% от битовите отпадъци се образуват от домакинствата.

Нормата на натрупване за периода 2021-2028г. е прогнозирана въз основа на информация и допускания:

- ✓ Население по населени места съгласно описаната по-горе прогноза, базирана на статистически данни от НСИ за брой на населението за периода 2016-2020г.;
- ✓ Количествата образувани битови отпадъци в община Самоков, съгласно докладваните от общината и измерени количества за периода 2016 г. и 2020 г. Част от генерираните и разделно събрани количества отпадъци не са измерени (освен за количествата на отпадъците от опаковки, няма данни от организациите по оползотворяване на МРО, с които общината е сключила договори през последните години), поради което са използвани данни от ИАОС.
- ✓ Нормата на натрупване е изчислена по години, като общо образуваните количества битови отпадъци, в това число депонираните и рециклираните отпадъци на територията на община Самоков за периода 2016 - 2020г.;
- ✓ Прогнозната норма на натрупване на битовите отпадъци за периода 2021 г -2028 г. е определена, като функция на икономическото развитие. Нормата на натрупване на битовите отпадъци за периода 2021-2028г. е определена на база на норма за периода 2016-2020г., определена по-горе, като нараства през годините на прогнозата с 10% от прогнозираното нарастване на брутния вътрешен продукт (БВП). Това увеличение се обосновава от очаквания икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква, че мерките по предотвратяване образуването на отпадъци ще бъдат възпиращ фактор и ще доведат до реално отчитане на всички образувани количества отпадъци в общината;
- ✓ Направена е прогноза за нарастване на БВП при три сценария за развитие на страната, ковергентен растеж, ускорен растеж и забавен растеж. Избраният сценарий е за конвергентен растеж. Прогнозата за 2021г. (3.8%), 2022г. (0.6%) и 2023г. (3.2%) е по данни от Световна банка, а за останалите години от периода се предвижда постепенно спадане на растежа на БВП до 2.25% за 2028г.

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Прогнозиране за процент на годишно нарастване на БВП спрямо предходната година

Сценарий на развитие	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Конвергентен растеж	3.80%	3.60%	3.20%	3.10%	3.00%	2.75%	2.50%	2.25%
Ускорен растеж	4.10%	3.80%	3.60%	3.40%	3.30%	3.23%	3.15%	3.08%
Забавен растеж	3.60%	2.60%	2.40%	2.10%	2.00%	1.88%	1.75%	1.63%

За определяне нормата на натрупване за град Самоков и за селата от общината са използвани данни от морфологичен анализ на отпадъците в община Самоков, извършен от ЕКОПРО КОНСУЛТ ЕООД през 2016 г.

Прогнозиране на нормата на натрупване за община Самоков

Норма на натрупване на битови отпадъци (kg/жител./год.)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Община Самоков	447.02	448.63	450.07	451.47	452.82	454.07	455.21	456.23
Град Самоков	470.80	472.49	474.00	475.47	476.90	478.21	479.41	480.49
Села в община Самоков	394.33	396.18	401.65	406.83	411.66	416.10	419.47	421.69

3. Определяне количествата на образуваните отпадъци за периода 2021-2028г.

3.1. Битови отпадъци

Прогнозата за количествата образувани битови отпадъци за периода 2016-2020г. са определени като произведение на броя на прогнозното население и нормата на натрупване на битовите отпадъци и са представени в следната таблица и включват битовите отпадъци от общинската система за сметосъбиране, разделно събирани отпадъци от опаковки от населението и събирани и предавани от населението на пунктове рециклируеми отпадъци.

Прогнозните количества на образуваните битови отпадъци на територията на община Самоков в тона годишно, получени на база на прогноза на населението и прогнозна норма на натрупване (виж табл. по-горе) са дадени в таблицата по-долу.

Прогноза за образуваните количества битови отпадъци в община Самоков

№	Количества генерирани битови отпадъци (тона/год.)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1	Община Самоков	15 837.70	15 780.11	15 732.65	15 699.42	15 680.25	15 673.13	15 677.89	15 694.31
1.1	Град Самоков	11 716.73	11 674.13	11 639.01	11 614.43	11 600.25	11 594.98	11 598.50	11 610.65
1.2	Села в община Самоков	4 120.97	4 105.98	4 093.64	4 084.99	4 080.00	4 078.15	4 079.39	4 083.66

3.2. Зелени общински отпадъци

Прогнозата за количествата образувани зелени отпадъци от общински терени в община Самоков, транспортирани разделно за компостиране на РЦУО за периода 2021-2028 г. са определени като произведение на броя на прогнозното население и нормата на натрупване на зелени отпадъци от 10 кг/жител/год.

Прогнозните количества на образуваните зелени отпадъци от общински терени в община Самоков са представени в таблицата по-долу:

Прогноза за образуваните количества зелени отпадъци от общински терени в община Самоков, транспортирани разделно за компостиране на РЦУО

Други видове отпадъци генерирани в община Самоков	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)
Зелени отпадъци от обществени и други площи	354.30	351.74	349.56	347.74	346.28	345.17	344.41	344.00

3.3. Други общински отпадъци

✓ Строителни отпадъци

Строителните отпадъци, генерирани от населението на територията на община Самоков се категоризират като „Отпадъци от строителство и събаряне“ се охарактеризират със следните кодове (съгл. приложение №1 на Наредба №2 от 23 юли 2014 г. за класификация на отпадъците /обн. ДВ, бр. 66 от 08.07.2014 г.):

- 170101 бетон
- 170102 тухли
- 170103 керемиди, плочки и керамични изделия
- 170106 смеси или отделни фракции от бетон, тухли, керемиди, плочки и керамични изделия, съдържащи опасни вещества
- 170107 смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06

Прогнозата на образуваните количества „строителни отпадъци“ за периода 2021-2028г. са определени като произведение на броя на прогнозното население и норма на натрупване на строителни отпадъци от 90 кг/жител/год.

✓ Утайки от ПСОВ

Прогнозата за количествата „утайки от ПСОВ“ за периода 2021-2028г. са определени като произведение на броя на прогнозното население и норма на натрупване на утайки от ПСОВ от 26 кг/жител/год. Утайките се сушат на изсушителните полета

Прогноза за образуваните други видове отпадъци в община Самоков

Други отпадъци	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)
Строителни отпадъци	3 251.16	3 188.66	3 165.66	3 146.04	3 129.66	3 116.52	3 106.53	3 099.69
Утайки от ПСОВ*	939.22	921.17	914.52	908.86	904.12	900.33	897.44	895.47

* В община Самоков генерираните утайки са главно експлоатация ГПСОВ гр. Самоков, ПСОВ м. Песъко, ПСОВ м. Яйцето, ПСОВ с. Белчин и частично от септични ями

✓ *Пестициди*

Проблем за общината бяха складовете за пестициди на бившите ТКЗС-та, в които се съхраняваха стари и негодни препарати. Понастоящем на територията на община Самоков се съхраняват пестициди в шест броя ВВ-куба. **Не се предвижда образуване на нови количества пестициди през периода 2021-2028г.**

4. Морфологичния състав на битовите отпадъци

При изготвяне на прогнозата за образуваните битови отпадъци по морфологичен състав е използван морфологичен анализ за определяне състава и количеството на смесените битови отпадъци, извършен от ЕкоПро Консулт ЕООД в община Самоков през 2016г. Използван е анализ на отпадъци, образувани на територията на община Самоков и транспортирани за депониране. Резултатите са представени в таблицата по-долу:

Прогноза за образуваните битови отпадъци по морфологичен състав в община Самоков

Морфологичен състав БО Самоков	Средно за общината	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(%)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)	(тона)
Хранителни отпадъци	8.34%	1320.86	1316.06	1312.10	1309.33	1307.73	1307.14	1307.54	1308.91
Хартия	1.91%	302.50	301.40	300.49	299.86	299.49	299.36	299.45	299.76
Картон	10.26%	1624.95	1619.04	1614.17	1610.76	1608.79	1608.06	1608.55	1610.24
Пластмаса	17.90%	2834.95	2824.64	2816.14	2810.20	2806.76	2805.49	2806.34	2809.28
Текстил	7.69%	1217.92	1213.49	1209.84	1207.29	1205.81	1205.26	1205.63	1206.89
Гума без автомобилни гуми	0.48%	76.02	75.74	75.52	75.36	75.27	75.23	75.25	75.33
Инертни	19.49%	3086.77	3075.54	3066.29	3059.82	3056.08	3054.69	3055.62	3058.82
Кожа	0.34%	53.85	53.65	53.49	53.38	53.31	53.29	53.30	53.36
Градински отпадъци	13.67%	2165.01	2157.14	2150.65	2146.11	2143.49	2142.52	2143.17	2145.41
Дървесни	4.50%	712.70	710.10	707.97	706.47	705.61	705.29	705.51	706.24
Стъкло	7.62%	1206.83	1202.44	1198.83	1196.30	1194.84	1194.29	1194.66	1195.91
Метали	1.86%	294.58	293.51	292.63	292.01	291.65	291.52	291.61	291.91
ИУЕЕО	2.72%	430.79	429.22	427.93	427.02	426.50	426.31	426.44	426.89
Опасни отпадъци от бита	3.22%	509.97	508.12	506.59	505.52	504.90	504.67	504.83	505.36
Общо БО	100.00%	15837.70	15780.11	15732.65	15699.42	15680.25	15673.13	15677.89	15694.31
Разделно събрани зелени отпадъци		354.30	351.74	349.56	347.74	346.28	345.17	344.41	344.00
ОБЩО		16192.00	16131.85	16082.21	16047.16	16026.53	16018.30	16022.30	16038.31

5. Третиране на отпадъци

За целите на програмата е необходимо и изготвянето на прогнози, които са от типа целеви прогнози. Този тип прогнози отчитат влиянието на управленски фактори, които имат важно значение за развитието на процесите. Такива прогнози са прогнозите за разделно събраните отпадъци по източници, т.е това е прогнозиране на количествата разделно събирани отпадъци главно от фирмите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, чрез създадените от тях системи за разделно събиране. Община Самоков има сключен договор с фирма „Булекопак“ АД – организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. През прогнозният период мерките за системата за разделно събиране на висококачествени рециклируеми отпадъци ще продължат да се реализират (разширяване обхвата на системата, чрез включване и на останалите населени места в общината), както и мерките за разделно събиране на отпадъците от търговските, административните, стопанските, образователните и други подобни обекти.

При изготвяне на прогнозата за разделно събрани отпадъци за рециклиране, като базови данни са използвани средните данни за периода 2016-2020г. се предвижда нормата на генериране на съответният рециклируем отпадък да нараства през годините на прогнозата с 20% от прогнозираното нарастване на brutния вътрешен продукт (БВП).

Прогноза за разделно събрани отпадъци за рециклиране от системи за разделно събиране в община Самоков, преди РЦУО

Разделно събрани отпадъци за рециклиране	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)
хартия и картон	49.37	49.37	49.38	49.43	49.52	49.63	49.77	49.93
стъкло	13.05	13.05	13.05	13.06	13.08	13.11	13.15	13.19
пластмаса	30.22	30.22	30.22	30.25	30.30	30.37	30.45	30.55
метал	3.02	3.02	3.02	3.02	3.03	3.04	3.05	3.06
Общо отпадъци от опаковки	95.66	95.66	95.67	95.76	95.93	96.15	96.42	96.73
Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, ИУМПС, батерии и акумулатори и др.	504.50	500.86	497.76	495.17	493.09	491.51	490.43	489.85
Общо разделно събрани отпадъци за рециклиране	600.16	596.52	593.43	590.93	589.02	587.66	586.85	586.58

Важен фактор за предотвратяване депонирането на „зелени“ отпадъци е домашното компостиране. Планирането и раздаването на домакинствата на домашни компостери ще допринесе за намаляване на градинските „зелени“ отпадъци.

Предвижда се засилване на домашното компостиране. По експертна оценка в домашното компостиране на територията на община Самоков се третират 101 тона биоразградими битови отпадъци годишно. Приема се, че домашното компостиране в община Самоков ще се увеличава с всяка година от 2022 до 2028г. с по 2.5%.

В таблиците по-долу са представени прогнозните количества отпадъци в община Самоков, третирани на територията на общината и прогнозните количества отпадъци третирани на РЦУО, както следва:

Прогноза за третиранни отпадъци в община Самоков, преди площадката на РЦУО

Третиранни отпадъци преди постъпване на РЦУО	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)
Рециклирани отпадъци	600.16	595.83	592.14	589.06	586.59	584.71	583.42	582.73
Домашно компостиране	101.00	103.53	108.71	114.14	119.85	125.84	132.13	138.74
Общо третиранни извън регионалната системата	701.16	699.36	700.85	703.20	706.44	710.55	715.55	721.47

Предвижда се до 2025г. с финансиране по ОП „Околна среда 2021-2027“, през 2025г. да бъде изградено разширение на инсталация за сепариране на рециклируеми материали от битовите отпадъци, постъпващи на РЦУО Самоков. По този начин се очаква да бъдат изпълнени регионалните/ общинските цели за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.

Прогнозните количества на сепарираните за рециклиране битови отпадъци на площадката на РЦУО Самоков по типове рециклируеми материали са показани в таблицата по-долу.

Прогноза за количествата на рециклируеми битови отпадъци от община Самоков, сепарирани на площадката на РЦУО

Сепарирани рециклируеми материали от БО на площадката на РЦУО	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	тона	тона	тона	тона	тона	тона	тона	тона
Хартия	25.18	25.00	24.85	24.72	208.15	208.05	208.12	208.33
Картон	135.39	134.41	133.58	132.88	1069.85	1069.36	1069.69	1070.81
Пластмаса	211.30	209.78	208.48	207.39	2147.18	2146.20	2146.85	2149.10
Текстил	4.53	4.50	4.47	4.45	4.43	4.42	4.41	4.40
Съкло	89.38	88.74	88.19	87.73	890.15	889.75	890.02	890.95
Метали	29.17	28.96	28.78	28.63	285.82	285.69	285.78	286.08
Общо рециклируеми материали	494.95	491.39	488.35	485.8	4605.58	4603.47	4604.87	4609.67
други отпадъци (вкл. смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 19 12 11	1971.91	1957.69	1945.56	1935.43	1097.08	1096.59	1096.92	1098.07
ОБЩО	2466.86	2449.08	2433.91	2421.23	5702.66	5700.06	5701.79	5707.74

Предвижда се до 2025г. с финансиране по ОП „Околна среда 2021-2027“, през 2025г. да бъде изградена инсталация за компостиране на биоразградимите отпадъци, постъпващи на РЦУО Самоков.

Прогнозните количества на компостираните биологични отпадъци на площадката на РЦУО Самоков са показани в таблицата по-долу.

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Прогноза за количествата на компостираните отпадъци на РЦУО от община Самоков

Компостирани битови отпадъци на площадката на РЦУО	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Хранителни отпадъци					804.26	803.89	804.13	804.98
Хартия					46.12	46.10	46.11	46.16
Картон					136.75	136.69	136.73	136.87
Текстил					584.82	584.55	584.73	585.34
Инертни					259.77	259.65	259.73	260.00
Кожа					26.92	26.91	26.92	26.95
Градински отпадъци					1468.29	1467.62	1468.07	1469.61
Дървесни					377.50	377.33	377.45	377.84
Общо компостирани битови отпадъци					3704.43	3702.74	3703.87	3707.75
Компостирани разделно събрани зелени отпадъци от обществени и други площи	354.30	351.74	349.56	347.74	346.28	345.17	344.41	344.00
ОБЩО	354.30	351.74	349.56	347.74	4050.71	4047.91	4048.28	4051.75

Общо третиранни битовите отпадъци от община Самоков на площадката на площадката на РЦУО

Отпадъци, третиранни отпадъци на РЦУО	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)	(т/год.)
Компостирани зелени отпадъци	354.30	351.74	349.56	347.74	346.28	345.17	344.41	344.00
Сепарирани битови отпадъци	2 466.86	2 449.08	2 433.91	2 421.23	5 702.66	5 700.06	5 701.79	5 707.74
Компостирани битови отпадъци					3 704.43	3 702.74	3 703.87	3 707.75
Депонирани отпадъци	12 669.68	12 631.67	12 597.89	12 574.99	5 566.72	5 559.78	5 556.68	5 557.35

В община Самоков хранителните и кухненски отпадъци не се събират разделно. Малка част от този вид отпадъци от домакинствата се използват за храна на селскостопанските животни по селата.

На база на изготвените по-горе прогнози и планираните разширения на инсталациите и съоръжения за сепариране и компостиране на битови отпадъци на РЦУО-Самоков е прогнозирано изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци в община Самоков.

Програма за управление на отпадъците в Община Самоков за 2021-2028г.

Прогноза за изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци в община Самоков (%)

<i>Рециклиране / третиране спрямо депонираните материали</i>	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
хартия и картон	10.89%	10.87%	10.85%	10.84%	69.57%	69.57%	69.58%	69.58%
стъкло	8.49%	8.47%	8.44%	8.43%	75.59%	75.60%	75.60%	75.60%
пластмаса	8.52%	8.50%	8.48%	8.46%	77.58%	77.58%	77.58%	77.59%
метал	10.93%	10.90%	10.87%	10.84%	99.04%	99.04%	99.05%	99.05%
Биоотпадъци - оползотворяване	4.57%	4.55%	4.54%	4.53%	51.08%	51.08%	51.08%	51.08%
Общ процент на рециклирани /третиране/ материали спрямо общо генерираните БО	21.13%	21.06%	21.00%	20.94%	64.53%	64.52%	64.52%	64.51%

Прогноза за изпълнение на целите за депониране на битовите отпадъци в община Самоков (%)

<i>Депониране</i>	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Процент на депониране	78.25%	78.30%	78.33%	78.36%	34.73%	34.71%	34.68%	34.65%